

အမှတ် ၁၅၂၊ ဇေယျသုခလမ်း၊ က-ရပ်ကွက်၊ သုဝဏ္ဏ
သင်္ဃန်းကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဝဇ္ဇ ဌာပနာ၊ ဝဇ္ဇ ဌာပနာ

sarpaymahar@gmail.com
www.facebook.com/maharsarparpaypublishing
www.maharsarparpay.com

ထုတ်ဝေခြင်း **တတိယအကြိမ်**
မေလ၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်

စောင်ရေ **၁၀၀၀**

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း **နိုင်ဇော်ဦး**

ထုတ်ဝေသူ **ဒေါ်သိမ့်သူစိုး (၀၁၂၈၅)**

ပုံနှိပ်သူ **ဦးဝင့်စိုလ်စိုလ် (နန်းသင်ပုံနှိပ်တိုက်-၀၀၄၄၁) ၀၉၂၅၀၅၁၃၆၃၆**
အမှတ်-၁၉၄-၁၉၆၊ ၃၉-လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့

စာစစ် **ချစ်ခိုင်စံ**

စာအုပ်ချုပ် **ကိုမဲ (ငွေအိမ်စည်စာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း) ၀၉၂၆၄၅၆၅၆၅၇**

ဖြန့်ချိရေး **မဟာစာပေ**
အမှတ်-၁၅၂၊ ဇေယျသုခလမ်း၊ က-ရပ်ကွက်၊ သုဝဏ္ဏ၊ သာယံကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့

တန်ဖိုး **မုန်း - ၀၉၄၅၀၆၂၃၃၈၃ ၊ ၀၉၄၅၀၆၂၃၃၈၄**
၅၀၀၀ ကျပ်

မြသန်းတင့်

အနုပညာရေး ရုပ်ဝါဒ ၊ မြသန်းတင့်
ရန်ကုန်၊ မဟာစာပေ ၊ ၂၀၂၄
စာ ၁၆၈ ၊ ၂၀.၅ x ၁၂.၅ ဝင်တီ
(၃) အနုပညာရေး ရုပ်ဝါဒ

အနုပညာလောက

ရုပ်ဝါဒ
မြသန်းတင့်

DIALECTICAL MATERIALISM

MAURICE CORNFORTH

Volume - I

မ ဟာ စာ ပေ (စာ စဉ် - ၁၁၉)

ပထမအကြိမ်

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

ယနေ့ကား ကမ္ဘာ့ အလုပ်သမားနေ့။

လက်ရှိ အစိုးရကား အလုပ်သမား အရေးကို ဦးစားပေး၍ ဆောင်ရွက်မည့် အစိုးရ။

ဤစာအုပ်ကား အလုပ်သမားတို့၏ သဘောတရားကို ဖွင့်ဆိုသည့် စာအုပ်။

သို့ဖြစ်၍ ဤအစိုးရလက်ထက်၊ ဤနေ့တွင်၊ ဤစာအုပ်အား ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိလိုက်နိုင်ခြင်းကို အထူး နှစ်ထောင်းအားရ ဖြစ်မိသည်။

တစ်နည်း ထပ်၍ တင်ပြလိုပါသည်။

အကယ်၍ ဤစာအုပ်ကို ယခုအချိန်မှ မဟုတ်ဘဲ၊ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်နှစ် ပထစ အစိုးရ လက်ထက်က ထုတ်ဝေခဲ့သည် ဆိုကြပါစို့။

ထိုစဉ်က လွှမ်းမိုးခဲ့သော သဘောတရားကား အဘယ်နည်း။ အရင်းရှင်တို့၏ စိတ်ဝါဒ အဘိဓမ္မာ မဟုတ်ပါလား။ ဘာကြောင့် ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲနေသနည်း ဆိုသည့်ပြဿနာတွင် ‘ထာဝရ ဘုရားသခင်က ဖန်တီး ပေးလိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ချမ်းသာသူများသည် အသုံးအစွဲ ကျစ်လျစ် ၍ အရှည်ကို မျှော်တတ်ကာ၊ ဆင်းရဲသူများမှာ အသုံးအစွဲ လက်ဖွာကာ အမြော်အမြင် မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်’ ဟူသော သဘောတရားနှင့်

ဖြေဆိုခဲ့ကြသည် မဟုတ်ပါလား။

ထိုစဉ်တွင် ဤစာအုပ်မျိုး ထုတ်ဝေခဲ့ပါလျှင် အရေးမလှ ဖြစ်ခဲ့ရမည်မှာ သေချာပါသည်။

သို့သော် ယနေ့ ဘယ်သဘောတရားမျိုး လွှမ်းမိုးလာပြီနည်း။ ဆိုရှယ်လစ် သဘောတရား လွှမ်းမိုးလာပြီ မဟုတ်ပါလား။ အထက်ဖော်ပြပါ ပြဿနာကိုပင် ဖြေရှင်းရာဝယ် ‘လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဆင်းရဲချမ်းသာသူဟု ကွဲပြား ခြားနားနေခြင်းသည် ဘဝတည်မြဲမှု ရုပ်ဝတ္ထုများ ထုတ်လုပ်ရေး စနစ်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ တချို့က မြေယာနှင့် ကုန်လုပ် ကိရိယာများကို ပိုင်ဆိုင်၍၊ တချို့က ၎င်းတို့အတွက် အလုပ် လုပ်ပေးရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှု မရှိသူသည် မည်မျှပင် ကြိုးစား အားထုတ်သည် ဖြစ်စေ၊ ချွေတာ စုဆောင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲမြဲ ဆင်းရဲကာ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု ရှိသူကသာ ၎င်းတို့အလုပ်၏ အသီးအပွင့်ကို ခံစားလျက် ချမ်းသာသည်ထက် ချမ်းသာလာမည် ဖြစ်သည်’ ဟူသော အဖြေမျိုး ပေးမည့် အယူအဆမျိုး လွှမ်းမိုးစ ပြုလာပါပြီ။

အချုပ်အားဖြင့် ထိုခေတ်သည် ‘ဆင်းရဲသူ’ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရာတွင် ‘တတ်အားသမျှ အလှူဒါနပြု ဆုတောင်း’ ဆိုသည့် နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းမည့်ခေတ်။ ယခုခေတ်ကား ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရာတွင် ‘လူ့အဖွဲ့အစည်းအား ပြောင်းလဲရန် နည်းလမ်းကို ရှာဖွေ’ ဆိုသည့်နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းမည့်ခေတ်။

‘လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးအား ပြောင်းလဲရန် နည်းလမ်းများ’ ဆိုလျှင် ယခု ထုတ်ဝေလိုက်သည့် ‘အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ’ အမည်ရှိ ‘အလုပ်သမားတို့၏ အဘိဓမ္မာ’ တွင် အပြည့်အစုံ ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဤအစိုးရလက်ထက်၊ ဤနေ့တွင်၊ ဤစာအုပ်အား ထုတ်ဝေလိုက်နိုင်ခြင်းကို အထူး နှစ်ထောင်းအားရ ဖြစ်မိပါကြောင်း။

အနာဂတ်ကို ပိုင်ဆိုင်လာကြတော့မည့် အလုပ်သမားများသည် ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအား ပြောင်းလဲရန် နည်းလမ်းကောင်းများ ရှာဖွေ တွေ့ရှိနိုင်ကြပါစေသတည်း။

ထွန်းလင်းစာပေ။

၁၉၆၃ခု၊ မေလ ၁ ရက်။

မာတိကာ

အပိုင်း (၁) ရုပ်ဝါဒ		
အခန်း (၁)	ပါတီအဘိဓမ္မာ	၉
အခန်း (၂)	ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒ	၂၅
အခန်း (၃)	စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ	၆၂
အခန်း (၄)	စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ မှ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသို့	၅၉
အခန်း (၅)	ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအား အနုပဋိလောမကျစွာ ခံယူပုံ	၆၉
အပိုင်း (၂) အနုပဋိလောမ		
အခန်း (၆)	အနုပဋိလောမနှင့် တက္ကဗေဒ	၈၃
အခန်း (၇)	ပြောင်းလဲမှုနှင့် အညမည ဆက်သွယ်မှု	၉၆
အခန်း (၈)	ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဥပဒေသများ	၁၀၈
အခန်း (၉)	အသစ်နှင့် အဟောင်း	၁၂၀
အခန်း (၁၀)	ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်း	၁၃၀
အခန်း (၁၁)	ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး	၁၄၀
အခန်း (၁၂)	အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒနှင့် သိပ္ပံပညာ	၁၄၇
	နိဂုံး	၁၅၈
နောက်ဆက်တွဲ		
	(က) ဝေါဟာရရှင်းချက်	၁၆၁
	(ခ) ပုဂ္ဂိုလ်အညွှန်း	၁၆၅

အပိုင်း (၁)

ရုပ်ဝါဒ

[အနုပဋိလောမရုပ်ဝါဒ သဘောတရားကို
သိပ္ပံနည်း၊ ရူပဗေဒနည်း၊ ဇီဝဗေဒနည်း၊ သင်္ချာဗေဒနည်း၊
ခန္ဓာဗေဒနည်းတို့ဖြင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်]

အခန်း(၁)

ပါတီအဘိဓမ္မာ

အဘိဓမ္မာတိုင်း၌ လူတန်းစားအမြင် ရှိသည်။ သွေးစုပ်ခြယ် လှယ်သော လူတန်းစားသည် ၎င်းတို့၏ လူတန်းစား ရပ်တည်မှု ခိုင်မြဲ ရေးနှင့် တရားမှန်ကန်ရေးတို့အတွက် အမျိုးမျိုးသော ဟန်ဆောင် ဖုံးကွယ်မှုနှင့် လိမ်လည်မှုများကို အသုံးပြုကြသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားမှာမူကား ၎င်း၏ လူတန်းစား ရပ်တည်မှုနှင့် ရည်မှန်းချက် များ၏ သဘာဝအတိုင်း အရာဝတ္ထုများကို နဂိုပကတိ အတိုင်းပင် မြင်ကြသည်။ ဟန်ဆောင်ဖုံးကွယ်မှု နှင့် လိမ်လည်မှုများ မရှိပေ။

အလုပ်သမား လူတန်းစားအဖို့ တော်လှန်သော လူတန်းစား အမြင်တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြသည့် အဘိဓမ္မာတစ်ရပ် လိုအပ်ပေသည်။ ယင်းသို့ သော အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်ကင်းမဲ့ခြင်းသည် အလုပ်သမား လူတန်းစားနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအား အန္တရာယ် ဖြစ်စေသော တွေးခေါ်မှုများကိုသာ ပေါ်ပေါက်စေပေသည်။

ယင်းအချက်သည်ပင်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့ အဘိဓမ္မာ၏ ရုပ်ဝါဒ သမား လက္ခဏာကို ဖော်ပြပေသည်။

အနုပဋိလောမရုပ်ဝါဒသည် ‘မ့ကပ်စ်-လီနင်ပါတီ၏ လောက

အမြင်ဖြစ်သည်’ ဟု စတာလင်က ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။

များစွာသော နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များအဖို့ ဤဖွင့်ဆိုချက်သည် အထူးအဆန်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ဖွယ်ရာ ရှိ၏။ သို့ရာတွင် အနုပညာလောကရပ်ဝါဒကို ကျွန်ုပ်တို့ နားလည်လိုလျှင် ဤဖွင့်ဆိုချက်၏ နောက်ကွယ်တွင် ရှိသော အတွေးအခေါ်ကို သိရှိနားလည်ရန် လိုပေသည်။

ပထမအချက်အားဖြင့် ဤလူတန်းစား အဘိဓမ္မာ ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါရှိသည့် တွေးခေါ်မှု နောက်ကွယ်၌ မည်သည့်အဘိဓမ္မာ ခံယူချက် ရှိသနည်း။

အဘိဓမ္မာ ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာလောကကြီး၏ သဘာဝနှင့် ထိုကမ္ဘာ လောကကြီးထဲ၌ လူ့ဘောင်၏ အခန်းကဏ္ဍတို့ကို ယေဘုယျအကျဆုံး ဖော်ပြချက် တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ လောကအမြင်ဟုလည်း ခေါ်နိုင်ပေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် လူတိုင်း၌ အဘိဓမ္မာရှိသည်။ လူတိုင်းသည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ရှုမြင်ချက်များ၏ ဩဇာကို၊ လွှမ်းမိုးမှုကို ခံကြရသည် ဆိုသည့်အချက်မှာ ထင်ရှားသည်။

ဥပမာ-တချို့က ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ‘ဒုက္ခဘုံ’ ကြီးသာ ဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝ ဆိုသည်မှာလည်း နောက်ထပ် ပိုမို ကောင်းမွန်သော ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုနှင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သော ဘဝတစ်ခုသို့ ရောက်ရှိအောင် ကြိုးပမ်းရာ စခန်းထောက် ဒေသတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကံကြမ္မာ ဖန်တီးသမျှကို ခံစား တွေ့ကြုံကြရမည်။ ကံကြမ္မာ ဖန်တီးပေးသော အခြေအနေများလောက်နှင့် သတ္တဝါများ ကောင်းကျိုးကို အတတ်နိုင်ဆုံး လုပ်ဆောင်ကြရန်သာ ရှိတော့သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ယင်းမှာ အဘိဓမ္မာ တစ်မျိုး၊ လောကအမြင် တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။

အချို့ကလည်း ကမ္ဘာလောကကြီးသည် စည်းစိမ် ချမ်းသာကို ခံစားရာ ဒေသဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူတိုင်းသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်သာ အားကိုးကာ၊ ကိုယ်ကျိုးကိုသာ ကြည့်ရမည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဤသည်မှာလည်း အဘိဓမ္မာ တစ်မျိုးဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ အဘိဓမ္မာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လောကအမြင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ပြီ။ သို့ဖြစ်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ လောကအမြင်ကို စနစ်တကျ အသေးစိတ် ဖွင့်ဆိုရန် သေချာ ကျနစွာ ဖွဲ့စည်း၍ ရှေးနောက် ညီညွတ်သော

သဘောတရား တစ်ရပ်အဖြစ် ထူထောင်ရန် ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။ ယုံကြည်ချက်များနှင့် သဘောထားများကို စနစ်ကျသော လမ်းညွှန် ဝါဒများအဖြစ် ထုတ်ဖော်တင်ပြရန် လိုအပ်လာပေသည်။ ယင်းမှာ အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ၏ အလုပ်ဖြစ်ပေသည်။

အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များက ၎င်းတို့၏ သဘောတရားများကို ထူထောင်ကြရာတွင် ၎င်းတို့သည် ရှုပ်ထွေးစွာ ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ဝိုးတဝါး ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။ လူများ နားမလည်အောင် ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း သူတို့၏ အဘိဓမ္မာများသည် နားလည်ရန် ခက်ခဲသည့်တိုင်အောင် လူအများ အား ဩဇာ လွှမ်းမိုးလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ ယင်းသို့ ဩဇာ လွှမ်းမိုးနေခြင်းမှာ အဘိဓမ္မာ ဆရာများသည် အချို့သော မိရိုးဖလာ ယုံကြည်ချက်များကို စနစ်တကျ ပြုပြင်၍သော်လည်းကောင်း၊ ထပ်မံ ဖြည့်စွက်၍သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ကာ သာမန်လူများအပေါ်တွင် အတင်း အကျပ် ရိုက်သွင်းခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူတော်တော် များများသည် အဘိဓမ္မာ စာအုပ်ကြီးများကို မဖတ်ဖူးကြသော်လည်း အဘိဓမ္မာ ပညာရှင် အသီးသီး၏ အဘိဓမ္မာ အမျိုးမျိုး၏ လွှမ်းမိုးမှုကို တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဖြင့် ခံနေကြရပေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ ဆိုခဲ့သော အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ၏ အဘိဓမ္မာ များသည် ၎င်းတို့၏ ဦးနှောက်မှ ထွက်ပေါ်လာသော ကိုယ်ပိုင် အဘိဓမ္မာ များဟု ကျွန်ုပ်တို့ လက်မခံနိုင်ပေ။ တစ်စုံတစ်ခုသော ရှုမြင်ချက်၊ တစ်စုံ တစ်ခုသော နည်းလမ်းများသည် တစ်စုံတစ်ယောက်သော အဘိဓမ္မာ ပညာရှင် ပြုစု ရေးသားသည့် တစ်စုံတစ်ခုသော အဘိဓမ္မာစာအုပ်တွင် ပါရှိကောင်း ပါရှိမည် ဖြစ်သော်လည်း ယေဘုယျ သဘောတွင်မူ ထို တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များသည် ခေတ်၏ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် လူမှု လှုပ်ရှား မှုများကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြသည့် လူမှု အခြေခံပေါ်၌သာ ရပ်တည်၍ နေပေ သည်။ ထိုအဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ၏ တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များသည် သူတို့ ခေါင်းထဲမှ အဆင်သင့် ထွက်လာကြခြင်း မဟုတ်ပေ။

ဤအချက်ကို သဘောပေါက်လျှင် ရှေ့တစ်ဆင့်တက်၍ ဆွေးနွေး လိုသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ လူတန်းစား အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ ရှေးဟောင်းဘုံစနစ် ကွယ်ပျောက်သည့် အချိန်မှစ၍ လူ့အဖွဲ့အစည်း၌

လူတန်းစားများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အလိုအလျောက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များသည်လည်း လူတန်းစား အမျိုးမျိုး၏ အမြင်ကို ဖော်ပြခဲ့သည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင် အသီးသီး၏ စနစ်များသည်လည်း လူတန်းစား အမြင်ကို ဖော်ပြသည်သာ ဖြစ်သည်။ အဘိဓမ္မာသည် လူတန်းစား အမြင်တစ်ရပ်ကို စနစ်တကျဖော်ပြခြင်း၊ သဘောတရားရေး ထူထောင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ တိကျစွာ ပြောရလျှင် လူတန်းစား အသီးသီး၏ အယူအဆသာ ဖြစ်ပေသည်။

အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များက အဘိဓမ္မာ အစစ်သည် လူသတ္တဝါ အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ဆိုကြသော်လည်း အမှန်မှာ အဘိဓမ္မာသည် လူတန်းစား အဘိဓမ္မာမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

လူများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကင်းကွာ၍ မတွေးပေ။ တွေးလည်း မတွေးနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် လူတန်းစား အသီးသီး ရှိကြသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူတန်းစား အကျိုးစီးပွားများ၊ လူတန်းစား တိုက်ပွဲများနှင့် တွေးခေါ်မှုတွင်လည်းကောင်း၊ လှုပ်ရှားမှုတွင်လည်းကောင်း၊ နေထိုင်မှုတွင်လည်းကောင်း ကင်းကွာ၍ မရပေ။ အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်သည် လောကအမြင် တစ်ရပ်ဖြစ်၍ ကမ္ဘာလောကကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ထိုကမ္ဘာလောကကြီးထဲရှိ လူ၏ အနွယ်နှင့် လူ၏ အခန်းကိုလည်းကောင်း သိရှိနားလည်ရန် ကြိုးပမ်းချက် တစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသို့သော အမြင်သည် လူတန်းစား တစ်ရပ်၏အမြင်မှ လွဲ၍ တခြား ဘာမှ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာ ဆရာသည်လည်း လူတန်းစား တစ်ရပ်၏ အတွေးအခေါ်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမှလွဲ၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ အဘိဓမ္မာ အသီးသီးသည် တခြား ဂြိုဟ်တစ်ခုမှ တင်သွင်းသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ တည်ရှိနေသော လူတန်းစား ဆက်ဆံမှုများနှင့် လူတန်းစား တိုက်ပွဲများကြားမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ လူတန်းစား အမြင်တစ်ခု မရှိသော အဘိဓမ္မာ ဟူ၍ မရှိပေ။ ဘက်မလိုက်သော အဘိဓမ္မာ ဟူ၍လည်း မရှိပေ။

ဤအမြင်ဖြင့်ကြည့်လျှင် ရှေးပဝေသဏီက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော အဘိဓမ္မာများသည် ‘ကျမ်းတတ် စာတတ်’ လူတန်းစားများဟု ခေါ်သော လူတန်းစားများ၊ (သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစားများ)၏ အမြင်ကို တစ်နည်းမဟုတ်၊ တစ်နည်းဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရမည်

ဖြစ်ပေသည်။ မိမိတို့၏ တွေးခေါ်မှုများကို စနစ်ကျသော အဘိဓမ္မာများ အဖြစ် ထုတ်ဖော်ဖွင့်ဆိုသူတို့မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြသည်။ အရင်းရှင်စနစ်၏ ထူးခြားသော ကုန်ထုတ် တစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ခေတ်သစ် အလုပ်သမား လူတန်းစား ပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်အထိ ဤခေါင်းဆောင်များသည် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစား များသာ ဖြစ်နေကြပေသည်။ သူတို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လွှမ်းမိုး ခြယ်လှယ်နေကြသလို သူတို့၏ အမြင်သည်လည်း အဘိဓမ္မာကို လွှမ်းမိုး ခြယ်လှယ်နေကြသည်။

ယနေ့အချိန်တွင် အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း တွင် ခေါင်းဆောင်မှုကို ရယူရန် ရည်ရွယ်လျက် ရှိပေပြီ။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ လူတန်းစား အမြင်ကိုလည်း အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ဖော်ပြရန် လိုအပ်ပေပြီ။ အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် ၎င်း၏ လူတန်းစား အဘိဓမ္မာဖြင့် သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစား၏ အဘိဓမ္မာကို ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရန် လိုအပ်လာပေပြီ။

‘အလုပ်သမား လူတန်းစားအတွက် မှတ်တမ်းနှင့် အိန်ဂျယ်လ်တို့က မည်သို့ အမှုတော် ထမ်းခဲ့သည်ကို စကားလုံးနည်းနည်းဖြင့် အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြလိုပေသည်။ ယင်းမှာ မှတ်တမ်းနှင့် အိန်ဂျယ်လ်တို့သည် အလုပ်သမား လူတန်းစားအား သူ့ကိုယ်သူ သိရှိရန်၊ သူ့ကိုယ်သူ သဘော ပေါက်ရန် သင်ပြပေးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ မှတ်တမ်းနှင့်အိန်ဂျယ်လ်တို့သည် အိမ်မက်များကို သိပ္ပံပညာဖြင့် အစားထိုးပေးခဲ့ပေသည်’ ဟု လီနင်က ရေးခဲ့ပေသည်။

လီနင်က ထပ်မံ၍ ‘အရင်းရှင် စနစ်သည် မရှောင်မလွှဲသာ ပြုလဲ ပျက်စီး၍ လူလူချင်း သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခြင်းကင်းသော ကွန်မြူနစ် စနစ်သို့ မလွဲမသွေ ကူးပြောင်းရမည်ဆိုသည့် အချက်ကို သိပ္ပံနည်းကျစွာ သုံးသပ်ခြင်း၊ လုပ်သားများနှင့် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခြင်း ခံရသူအားလုံးက တိုက်ပွဲတွင် စတင်၍ စည်းရုံးရေး စသော ပစ္စည်းမဲ့များ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းနှင့် ဦးဆောင်မှုတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ခြင်း စသည်တို့သည် မှတ်တမ်းနှင့် အိန်ဂျယ်လ်တို့၏ သမိုင်းတွင်၍ ထူးမြတ်သော ဂုဏ်ရည်များပင် ဖြစ်ပေ သည်’ ဟု ရေးသားခဲ့ပေသည်။

မှတ်တမ်းနှင့် အိန်ဂျယ်လ်တို့သည် အလုပ်သမား လူတန်းစားအား

‘ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သိရှိရန်နှင့် နားလည် သဘောပေါက်ရန်’ သင်ကြားခဲ့ပြီး နောက် ‘လုပ်သားများနှင့် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခြင်း ခံရသူများအားလုံး’ ၏ ဗဟိုအလယ်တွင် ရပ်တည်ရန် ညွှန်ပြခဲ့ကာ အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တော်လှန်သော သဘောတရားကို ထူထောင်ခဲ့ကြသည်။ ဤတော်လှန်သော သဘောတရားသည် အလုပ်သမား လူတန်းစားက အရင်းရှင် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်မှုကို တွန်းလှန်ပယ်ရှားပစ်နိုင်သည့် ပြည်သူလူထုများ အားလုံးကို ခေါင်းဆောင်နိုင်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလုံးအား လူလူချင်း သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်း စသည်တို့မှ အပြီးအပိုင် လွတ်မြောက်နိုင်စေ သည့် လမ်းတို့တွင် အလင်းရောင်ကို ထွန်းညှိပေးခဲ့ပေသည်။

အရင်းရှင်စနစ် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လျက်ရှိချိန် အလုပ်သမား လူတန်းစား အင်အားစုများသည် ပထမဆုံးအကြိမ် စည်းရုံးစပြုချိန်တွင် မှာကံစံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့သည် သူတို့၏ သဘောတရားကို ထူထောင် ခဲ့သည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် ၎င်း၏ နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သော လက်ဝါး ကြီးအုပ် အရင်းရှင်စနစ် (ဝါ) နယ်ချဲ့စနစ်သို့ ရောက်ရှိချိန်၊ ပစ္စည်းမဲ့ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် တော်လှန်ရေး စတင်ချိန်တွင် လီနင်သည် မှာကံစံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့၏ သဘောတရားကို တိုးချဲ့ ပြန့်ပွားစေခဲ့သည်။

အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပါတီ မရှိဘဲ အရင်းရှင်စနစ်ကို မဖျက်သိမ်းနိုင်ဟုလည်းကောင်း၊ အရင်းရှင်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်း၍ ဆိုရှယ်လစ် တည်ဆောက်ရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး တစ်ခုလုံးအား ရှေ့ဆောင်ခြင်း မပြုနိုင်ဟုလည်းကောင်း၊ မှာကံစံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့က သင်ကြားခဲ့သည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် ဓနရှင်ပါတီများနှင့် သီးခြား ကင်းလွတ်သော ၎င်း၏ ကိုယ်ပိုင်ပါတီ ရှိရမည် သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤပါတီသည် အလုပ်သမား လူတန်းစားနှင့် အလုပ် သမား လူတန်းစား၏ လူတန်းစားစိတ် အရှိဆုံးသော အပိုင်းတို့၏ တပ်ဦး အဖြစ် ဆောင်ရွက်၍ နိုင်ငံရေးအာဏာကို သိမ်းပိုက်ထူထောင်ရာ၌ တန်ဆာ ပလာ ဖြစ်ရမည်ဟု လီနင်က မှာကံစံ၏ သင်ကြားချက်ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုးချဲ့ခဲ့သည်။

ဤတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရန်အတွက် ပါတီသည် အသိ နားလည်မှု နှင့် သိမြင်မှုတို့ ရှိမည်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်း ဆိုရလျှင် ပါတီသည် တော်လှန် သော သဘောတရားကို တပ်ဆင်ထားရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ပါတီ၏

ပေါ်လစီများသည် ဤသဘောတရားပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပါတီ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ဤသဘောတရားကသာ ခေါင်းဆောင်ပေသည်။

ဤတော်လှန်သော သဘောတရားသည် မှာကံစိတ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒ ဖြစ်ပေသည်။ မှာကံစိတ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒသည် စီးပွားရေး သဘောတရား တစ်ရပ်မျှသာ မဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံရေး သဘောတရား တစ်ရပ်မျှသာလည်း မကသေးပေ။ မှာကံစိတ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒသည် လောကအမြင်တစ်ရပ်၊ အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များသည် ယေဘုယျ လောကအမြင် တစ်ရပ်နှင့် သီးခြား ကင်းလွတ် တည်ရှိခြင်း မဟုတ်ပေ။ သီးခြား ကင်းလွတ်၍လည်း မတည်ရှိ နိုင်ပေ။ သီးခြားသော စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များသည် ယင်းတွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များကို လက်ခံကျင့်သုံးသူတို့၏ လောကအမြင်ကို ဖော်ပြပေသည်။ အလားတူပင် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များ သည်လည်း စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များကို ဖော်ပြ ကြသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တော်လှန်သော ပါတီ သည် ၎င်း၏ပါတီ အဘိဓမ္မာကို မထူထောင်ဘဲ နေ၍ မဖြစ်ပေ။ ထူထောင် ပြီးနောက် အသားကျစေကာ ပြန်ပွားကြွယ်ဝအောင် မဆောင်ရွက်ဘဲ နေ၍ လည်း မဖြစ်ပေ။ ပါတီ အဘိဓမ္မာဖြစ်သော အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒတွင် ပါတီက ကမ္ဘာလောကကြီးအား သိမြင်နားလည်ပုံကို ဖော်ပြသော ယေဘုယျ တွေးခေါ်ချက်များ ပါရှိပေသည်။ ပါတီက လူတန်းစား တစ်ရပ်လုံးအား အသိဉာဏ်ပေး စည်းရုံးရန်၊ လုပ်သားပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးအား သိမ်းသွင်း လမ်းညွှန်ရန်၊ မိမိတို့၏ အတွေ့အကြုံများမှ သင်ခန်းစာယူ၍ ပြည်သူလူထုများအား မည်သို့မည်ပုံ ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒသို့ ချီတက်ရန် စသည်တို့ကို ဖော်ပြသော ယေဘုယျ တွေးခေါ်ချက်များ ပါရှိပေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တော်လှန်သော လောက အမြင်ကို ဖော်ပြသည့် အဘိဓမ္မာသည် ဘာကြောင့် ပေါ်လာရသည် ဆိုသည့် အချက်ကို သိရှိလောက်ပြီဟု ယူဆပေသည်။ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒဟု ခေါ်သော ဤအဘိဓမ္မာကို ဘာကြောင့် 'မှာကံစိတ်ဝါဒ ပါတီ၏ လောကအမြင်' ဟု ခေါ်ရကြောင်းကို သဘောပေါက်လောက်ပြီဟု ယူဆပေသည်။

ပါတီသည် အဘိဓမ္မာ ရှိသင့်ကြောင်းကို အတွေ့အကြုံက

သင်ကြားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်ပိုင် တော်လှန်သော ဆိုရှယ်လစ် အဘိဓမ္မာ မရှိပါက ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ တွေးခေါ်မှု များကို ဆိုရှယ်လစ် ဆန့်ကျင်သော၊ ရန်ဘက်ကျသော အဘိဓမ္မာများမှ ငှားယူကြရတော့မည်သာ ဖြစ်သည်။ ယနေ့အချိန်၌ အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ အမြင်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ တိုက်ပွဲအမြင်ကို ချမှတ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက ကျွန်ုပ်တို့သည် အရင်းရှင် လူတန်းစား၏ အမြင်နှင့် ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲအမြင်ကို မသိမသာ ကူးချရန်သာ ရှိတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမား လူတန်းစား ပါတီသည် အလုပ်သမား လူတန်းစား ၏ စစ်မှန်သော၊ တော်လှန်သော ခေါင်းဆောင်မှုကို ရယူ၍ ရန်ဘက်ကျ သော အရင်းရှင် တွေးခေါ်မှုများ တင်သွင်းခြင်းကို ရှောင်ရှားကာ ကိုယ်ပိုင် တော်လှန်သော အဘိဓမ္မာကို တည်ဆောက် ပြန့်ပွားရမည် ဖြစ်ပေသည်။

လူတန်းစား အဘိဓမ္မာနှင့် သစ္စာတရား

လူတန်းစား အဘိဓမ္မာနှင့် ပါတီ အဘိဓမ္မာ ရှိရမည် ဆိုခဲ့ပြီ။ သို့ရာတွင် လူတန်းစား အဘိဓမ္မာနှင့် ပါတီ အဘိဓမ္မာဆိုသည်မှာ အဘိဓမ္မာ ဆိုသော စကားလုံး၏ အနက် အဓိပ္ပာယ် ခံယူချက် စသည်တို့နှင့် လုံးဝ စပ်အပ်ခြင်း မရှိသော တရားဟု တချို့က စောဒက တက်ကောင်း တက်ကြ မည် ဖြစ်သည်။

အဘိဓမ္မာ ဆိုသည်မှာ လူတန်းစား အကျိုးစီးပွား၏ အထက်ကသာ ရှိသင့်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မာ ဆိုသည်မှာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျ၍ ဘက်လိုက်ခြင်း မရှိသင့်ဟုလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မာ ဆိုသည်မှာ လူတန်းစား အကျိုးစီးပွား ပါတီ စသည်တို့ထက် အဆင့်မြင့်၍ သစ္စာတရားကိုသာ ရှာဖွေရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ လူတန်းစားများ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ကိုက်ညီ သည် ဖြစ်စေ၊ မကိုက်ညီသည် ဖြစ်စေ၊ အမှန်တရားသည် အမှန်တရားမျှ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ အကြင်အဘိဓမ္မာသည် ဘက်လိုက်သော အဘိဓမ္မာ၊ ပါတီ အဘိဓမ္မာဖြစ်လျှင် ထိုအဘိဓမ္မာသည် မည်သို့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ကျတော့မည် နည်း။ မည်သို့ မှန်ကန်သော အဘိဓမ္မာ ဖြစ်တော့မည်နည်းဟု လည်း ကောင်း စောဒက တက်ဖွယ်ရာ ရှိပေသည်။

အဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား ရပ်တည် မှုတွင် သစ္စာတရား ရှိပေသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစား ရပ်တည်မှုသည်

သစ္စာတရားကို မပစ်ပယ်ပေ။ သစ္စာတရား မရှိသော အရာဟူ၍လည်း မရှိနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်ပင် လူသည် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် သစ္စာတရားနှင့် ပတ်သက်၍မူ အမြင်ချင်း မတူကြပေ။ အဘိဓမ္မာတိုင်းသည် လူတန်းစား အမြင်ကို ဖော်ပြပေသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း တိုးတက်မှုအတွက် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ လူမှုတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ လူတန်းစား တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ကွဲပြား ခြားနားကြသလိုပင် ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် စပ်လျဉ်းသော သစ္စာတရားကို ရှာဖွေရာတွင်လည်း အဘိဓမ္မာ တစ်ခုနှင့် တခြား အဘိဓမ္မာ တစ်ခုသည် ကွဲပြား ခြားနားကြပေသည်။

ဘက်လိုက်သော လူတန်းစား ရပ်တည်မှုကို လက်ခံကျင့်သုံး လိုက်သည်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သစ္စာတရားကို ကျောခိုင်းသွားကြပြီဟု တချို့က ယူဆကြသည်။ သစ္စာတရားကို တကယ် ရှာဖွေလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြားနေရမည်ဟု ယူဆကြသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့က ဤသို့ မယူဆပေ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သမိုင်းအရ အတိုးတက်ဆုံး လူတန်းစား၏ ဘက်လိုက်သော ရပ်တည်မှုဖြင့်သာလျှင် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒကို တော်လှန်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား ပါတီ၏ အဘိဓမ္မာအဖြစ် ဖွင့်ဆို ကျင့်သုံးခြင်းသည် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေရန်၊ ဖော်ပြရန်ဟူသော အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီအံ့ကျပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ခေါင်းဆောင်မှုကို ရယူရန် ရည်မှန်းထားသည့် လူတန်းစားများ အားလုံးအနက် အလုပ်သမား လူတန်းစားမှလွဲ၍ တခြား လူတန်းစားများ အားလုံးသည် သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစားတိုင်းသည် ၎င်းတို့၏ တကယ့် ရပ်တည်မှုနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို ဖုံးကွယ်ထားတတ်ကြသည်။ သူတို့၏ စိုးမိုး ခြယ်လှယ်မှုသည် တရားမျှတ၍ ထာဝရ ဖြစ်သည်ဟု ကြွေးကြော်ကြသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ရှေးဟောင်း ကျေးပိုင်၊ ကျွန်ပိုင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ အဘိဓမ္မာ ဆရာကြီး တစ်ဆူဖြစ်သော အာရစ္စတော်တယ်လ်က လူများသည် သဘာဝအားဖြင့် ကျွန်များသာ ဖြစ်သောကြောင့် ကျေးပိုင်၊ ကျွန်ပိုင် စနစ်

သည် သဘာဝက ဖန်တီးပေးလိုက်သော စနစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

မြေရှင်ပဒေသရာဇ် လူ့အဖွဲ့အစည်း စန်းပွင့်သည့် ကာလကလည်း ခေတ်လယ် အဘိဓမ္မာ ဆရာကြီး တစ်ဆူဖြစ်သော သောမတ်စ်အက်ကီနွတ်စ် က စကြဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးသည် ပဒေသရာဇ် စနစ်တစ်မျိုး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းက ဘုရားသခင်သည် တမန်တော်များ ဝိုင်းရံလျက်ရှိသော ပဒေသရာဇ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကြီး ဖြစ်၍၊ အရာအားလုံးသည် ဤစနစ်ကြီး ထဲ၌ တစ်ခုပေါ်တစ်ခု တစ်ဆင့်ပေါ်တစ်ဆင့် တည်ရှိကြသည်။ ထာဝရ ဘုရားသခင် မရှိဘဲ ဘာမျှ တည်မြဲခြင်း မရှိနိုင်ဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။

မြေရှင် ပဒေသရာဇ် စနစ်၏ နှောင်ကြီးမှုများကို ဖြတ်တောက်ပြီး ဖြစ်သော အရင်းရှင် စနစ်ကိုမူ မှာက်စံနှင့် အိန်ဂျယ်လ်စ်တို့က ‘လူအချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှု၌ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်း၊ ငွေပေး၍ ရက်စက်စွာ ခိုင်းခြင်းတို့မှလွဲ၍ တခြား ဘာမျှ မရှိသော စနစ်’ ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ ဤအယူအဆမျိုးကို အရင်းရှင် အဘိဓမ္မာ စတင် ထွန်းကားချိန်လောက်က ဗြိတိန် အဘိဓမ္မာ ဆရာများ၏ တွေးခေါ်မှုများထဲတွင် ထင်ရှား တွေ့မြင်နိုင်သည်။

အရင်းရှင် အဘိဓမ္မာအရ တစ်ခုတည်းနှင့် ပြီးပြည့်စုံ၍ တစ်ခုတည်း တည်ရှိနိုင်သော သီးခြား တည်ရှိနေသည့် အနုမြူမှုန်ကလေးများ အချင်းချင်း ဆက်သွယ် ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းကို ကမ္ဘာလောကကြီးဟု ရှုမြင်ကြ သည်။ ယင်းမှာ ကြီးထွားနေသော ဓနရှင် လူတန်းစားက အရင်းရှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်းကြီးကို ရှုမြင်ပုံ ဖြစ်ပေသည်။ ဤတွေးခေါ်မှုဖြင့်ပင် ဓနရှင် လူတန်းစားသည် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်ရေးနှင့် အမြတ်အစွန်းရရှိရေး မျှော်မှန်းချက်များကို ဖုံးကွယ်ထားပေသည်။ ၎င်းတို့၏ အဘိဓမ္မာအရ အလုပ်သမားနှင့် အရင်းရှင်သည် သီးခြား တည်ရှိနေကြသော မနုဿ အနုမြူမှုန် ကလေးများ ဖြစ်ကြပြီး အချင်းချင်း အလိုအလျောက် ဆက်သွယ် ပေါင်းစပ်လာမိကြကာ တစ်ယောက်က အလုပ် လုပ်ပေးရပြီး၊ တစ်ယောက် က အရင်းအနှီးထုတ်ကာ အခကြေးငွေ ပေးရခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ သည်။

သို့ရာတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် ယင်းအဘိဓမ္မာ များထဲတွင် ဖော်ပြသော ‘မှောက်မှားသော စိတ်ဓာတ်’ ကို လက်မခံပေ။ အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ရေး စနစ်သစ်တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ခြင်း ပြုမည် မဟုတ်ဘဲ၊ လူလူချင်း သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်ခြင်း

အားလုံးကို ဖျက်ဆီးပစ်ရန်သာ လိုလားပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် ဘာကိုမျှ ဖုံးကွယ်လိုသော ဆန္ဒ မရှိဘဲ အရာဝတ္ထုများကို ၎င်းတို့၏ နဂိုရှိအတိုင်းသာ သိနားလည်လိုသော ဆန္ဒ ရှိပေသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် သစ္စာတရားကို ပိုမို သိနားလည် လာသည်နှင့်အမျှ ၎င်း၏တိုက်ပွဲအတွင်း၌ ပိုမို ခိုင်မာလာမည်သာ ဖြစ်ပေ သည်။

အခြား လူတန်းစားများသည် ၎င်းတို့ကိုယ်ကို ၎င်းတို့ အစဉ် ထာဝရ တည်တံ့စေလိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် စကြဝဠာထဲတွင် သူတို့အား ထာဝရ နေရာ တစ်နေရာကို ပေးမည့် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ‘စနစ်’ များကို နှစ်ခြိုက် သဘောကျကြသည်။ ၎င်းတို့၏ စနစ်များသည် စကြဝဠာကြီး၏ သဘာဝကို အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရန် ကြိုးစားကြရာတွင် အချို့သော အရာဝတ္ထုများနှင့် အချို့သော ဆက်ဆံရေးများသည် မရှိမဖြစ်အောင် လိုအပ် ၍ မပြောင်းလဲသော ထာဝရ အရာများသာ ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောနှင့် အခြေပြုကြသည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော လူမှုစနစ်သည် တစ်ခုလုံးအတွက် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ် ဖြစ်လေဟန်လည်း ၎င်းတို့က ပုံဆောင် ကြသည်။

သို့ရာတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစားကား ၎င်း၏ လူတန်းစားကို အစဉ်ထာဝရ တည်တံ့စေလိုသော ဆန္ဒ မရှိပေ။ မရှိရုံမျှမက ၎င်း၏ လူတန်းစား တစ်ရပ်အနေဖြင့် တည်ရှိနေမှုကို မြန်နိုင်သမျှ မြန်စွာ ဖျက်သိမ်း ကာ လူတန်းစားမဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုကို တည်ဆောက်လိုပေသည်။ ထို့ကြောင့် တကယ် မဟုတ်သော ‘ထာဝရ တည်နေမှု’ ကို ဖော်ပြသည့် အဘိဓမ္မာ ဆိုင်ရာ ‘စနစ်’ များသည် အလုပ်သမား လူတန်းစားအတွက် ဘာမျှ အသုံးမဝင်ပေ။ အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် အသစ် ဖြစ်လာ သော အရာများ၊ ချုပ်ငြိမ်းရွေ့လျောလျက်ရှိသော အရာများ စသည့် ပြောင်းလဲမှုကိုသာ ရှာဖွေ၍ ပြောင်းလဲမှုကိုသာ အသိအမှတ်ပြုပေသည်။ ယင်းသည်သာ အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ လူတန်းစား ရပ်တည်မှုနှင့် ရည်မှန်းချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပါတီ အဘိဓမ္မာသည် သစ္စာတရားကို ဖော်ပြပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့သည် အရာဝတ္ထုများအား ကြည့်မြင်ရာ၌ ဖုံးကွယ်မှုများဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ်ကူးဖြင့်လည်းကောင်း

မကြည့်မူဘဲ ၎င်းတို့အချင်းချင်း ဆက်စပ် ထိတွေ့ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည် ဟူသော တကယ် ဖြစ်ပျက်နေသည့် သဘာဝအတိုင်း ကြည့်မြင်တတ်ရမည် ဟူသော သဘောကို ကျွန်ုပ်တို့ အဘိဓမ္မာက အခြေခံသောကြောင့် ဖြစ်ပေ သည်။

အဘိဓမ္မာတော်လှန်ရေး

‘မာ့ကံ၏ သြဝါဒသည် ဣဒ္ဓိပတ်တန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည် မှန်ကန်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည် ပြီးပြည့်စုံ၍ ကျိုးကြောင်းညီညွတ်ကာ လူများအား ပေါင်းစည်းသော လောကအမြင်ကို ပေးပေသည်။ ထိုလောက အမြင်သည် တစ်စုံတစ်ရာ သော ဥပါဒါန် စွဲလမ်းမှုများ၊ ဓနရှင် ဖိနှိပ်မှု၏ တုံ့ပြန်ကာကွယ်မှုများနှင့် စေ့စပ်၍ မရအောင် ဆန့်ကျင်ပေသည်’ ဟု လီနင်က ရေးသားခဲ့သည်။

လီနင်က ဆက်၍ ရေးခဲ့သည်မှာ

‘မာ့ကံ၏ဝါဒသည် ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုကို တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှု လမ်းမကြီးမှ ဘေးသို့ ချော်ထွက်နေသော သြဝါဒ၊ သူ့ဘာသာသူ သီးခြား ကင်းလွတ်နေသော သြဝါဒ မဟုတ်ပေ။ မာ့ကံ၏ဝါဒ၌ ဂိုဏ်းဂဏဝါဒနှင့် တူသော အရာဟူ၍လည်း မရှိပါပေ။ ထိုမျှမက မာ့ကံ၏သည် လူ့အနွယ်ကြီး ၏ အထက်မြက်ဆုံးသော ဉာဏ်ပညာရှင်တို့ တင်ပြ မေးမြန်းသော ပြဿနာ များကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းခဲ့လေသည်။ ယင်းသည် ပင်လျှင် မာ့ကံ၏ ပါရမီဉာဏ် ဖြစ်လေသည်။ မာ့ကံ၏ သင်ကြားချက်များသည် အဘိဓမ္မာ၊ နိုင်ငံရေး ဘောဂဗေဒနှင့် ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒတို့၏ အကြီးမြတ်ဆုံးသော ကိုယ်စားလှယ်များ၏ သင်ကြားချက်များကို တိုက်ရိုက်တိုးချဲ့ ပြန့်ပွားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။’

အဘိဓမ္မာဆိုရာ အတွေးအခေါ် ဖြစ်ပေါ်မှု တစ်လျှောက်လုံးတွင် အဘိဓမ္မာများသည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြကာ ပြောင်းလဲမှု အဆင့်ဆင့်ကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ကြပြီးနောက် ဆယ့်ကိုးရာစု အစ၌ ခေတ်ဟောင်းဂျာမန် အဘိဓမ္မာ ပေါ်ပေါက်လာသည်တွင် ဆုံးခန်းတိုင်သို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ အဘိဓမ္မာခန်းတွင် မာ့ကံ၏ဝါဒသည် ယင်းအဘိဓမ္မာဆိုရာ အတွေးအခေါ် တစ်ရပ်လုံးကို သရဖူ ဆောင်းလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤနည်းဖြင့် မာ့ကံ၏ဝါဒသည် အဘိဓမ္မာ၏ အောင်မြင်ချက်များကို

ဆက်လက်ပြန်ပွား၍ သရဖူ ဆောင်းလိုက်ရုံမျှမက ခေတ်ဟောင်း အဘိဓမ္မာ ကို အဆုံးသတ်စေသော တိုးချဲ့ပြန်ပွားခြင်း တစ်မျိုးလည်း ဖြစ်၏။ ခေတ်ဟောင်း အဘိဓမ္မာမှ ခွဲထွက်လာသော ခရီးမှတ်တိုင် တစ်ခုလည်း ဖြစ်ပေသည်။ မှက်စံ ဝါဒသည် ခေတ်ဟောင်း အဘိဓမ္မာများကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ မှက်စံဝါဒသည် အဘိဓမ္မာ နယ်ပယ်တွင် တော်လှန် ပြောင်းလဲခြင်း တစ်ခုဖြစ်၍ ခေတ်ဟောင်း ၏ ‘စနစ်’ များကို အဆုံးသတ်ခြင်းလည်း ဖြစ်ကာ လုံးဝ သစ်လွင်သော အမျိုးအစားဖြစ်သည့် အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။

မှက်စံဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒသည် သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစား ၏ လောကအမြင်ကို ဖော်ပြသော အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ် မဟုတ်ပေ။ ပြည်သူ လူထုများအား လက်အောက်ခံအဖြစ် ထားရေးအတွက် မိမိ၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် တွေးခေါ်မှုကို ပြည်သူ လူထုများအပေါ် အတင်းအကျပ် လွှမ်းမိုးစေရန် ကြိုးစားနေသည့် လူနည်းစု၏ အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်လည်း မဟုတ်ပေ။ သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်မှု အားလုံးကို တွန်းလှန်ကာ လူတန်းစားမဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း ကို တည်ဆောက်ရေး တိုက်ပွဲတွင်း၌ သာမန် ပြည်သူများအား အကျိုးပြု နေသော အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။

မှက်စံဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒသည် ကမ္ဘာလောကကြီးအား ပြောင်းလဲ ပစ်ရန်အတွက် ကမ္ဘာလောကကြီးကို သိရှိနားလည်ရန် ရှာဖွေ ကြိုးစားနေ သော အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ ‘အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များသည် သန်ရာသန်ရာ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကမ္ဘာလောကကြီးအား အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရုံသာ ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အရေးကြီးသည်မှာ ကမ္ဘာလောက ကြီးအား ပြောင်းလဲပစ်ရန် ဖြစ်ပေသည်’ ဟု မှက်စံက ရေးခဲ့သည်။ ခေတ်ဟောင်း အဘိဓမ္မာသည် ကမ္ဘာလောကကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဤ ကမ္ဘာ လောကကြီးတွင် လူ၏ နေရာနှင့် ကံကြမ္မာကိုလည်းကောင်း သိရှိ နားလည်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း တစ်ရပ်မျှသာဖြစ်၍ မှက်စံ လီနင်ဝါဒသမား အဘိဓမ္မာမှာမူ ကမ္ဘာလောကကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ထိုကမ္ဘာလောကကြီး အတွင်း လူ၏နေရာနှင့် လူ၏ ကံကြမ္မာကိုလည်းကောင်း၊ သိနားလည်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း တစ်ရပ်မျှသာမကဘဲ ဤသို့ သိရှိနားလည်လာခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ လောကကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာလောကကြီးအတွင်း လူ၏နေရာနှင့် လူ၏ ကံကြမ္မာကိုလည်းကောင်း ပြောင်းလဲ ဖန်တီးရန် အားထုတ်ခြင်း

တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒမှာ ယင်းသို့ ကမ္ဘာ
လောကကြီးကို ပြောင်းလဲရာတွင် ပြည်သူများအဖို့ သဘောတရားရေး
လက်နက်တစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် မှာကံစိတ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒသည် အရာဝတ္ထုများအပေါ်
တွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်များကို အတွေ့အကြုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ လက်တွေ့ဖြင့်
လည်းကောင်း စမ်းသပ်စစ်ဆေးပြီး ၎င်းတို့မှ ထွက်ပေါ်လာသည့် တကယ်
ဖြစ်သော စူးစမ်းမှုများပေါ်တွင်သာ အခြေပြုပေသည်။ မှာကံစိတ်ဝါဒ၊ လီနင်
ဝါဒသည် တခြားသော အဘိဓမ္မာများကဲ့သို့ ‘စနစ်’ တစ်ခုကို ထပ်မံ
တီထွင်ကာ အရာဝတ္ထုများ အားလုံးကို ဤစနစ်နှင့် ကိုက်ညီအံ့ကျအောင်
လည်း ကြိုးစားခြင်း မပြုပေ။

သို့ဖြင့် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် အများနှင့် ဟပ်မိသော
အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်၊ သိပ္ပံနည်းကျသော အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်၊ လက်တွေ့
အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ် ဖြစ်လာပေသည်။

‘မှာကံစိတ်နှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့၏ ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများသည် အဘိဓမ္မာ
ဟောင်းကို နိဂုံးချုပ်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပေသည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့်
ပတ်သက်သော အစဉ်ထာဝရ မှန်ကန်နေမည့် အနက်ဖွင့်ဆိုချက်ကို ပေးမည်
ဟု ကြွေးကြော်နေသော ခေတ်ဟောင်း အဘိဓမ္မာကို နိဂုံးချုပ်ခြင်းဟု
အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပေသည်’ ဟု ဒေါ့ဒေါ့ဖ်က ရေးခဲ့သည်။

‘မှာကံစိတ်ဝါဒသည် ပစ္စည်းမဲ့၏ သိပ္ပံနည်းကျသော လောကအမြင်
အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အဘိဓမ္မာ၏ သမိုင်းတွင်
ခေတ်ဟောင်းသည် ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်လေတော့သည်။ အဘိဓမ္မာ၏
သမိုင်းခေတ်ဟောင်းတွင် အဘိဓမ္မာသည် သီးခြား ကင်းကွာနေကြသော
တစ်သီးပုဂ္ဂလ အစုလေးများ၏ အရာမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ အရေအတွက်
သေးငယ်သော အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များနှင့် သူတို့၏ အန္တေဝါသိကများသာ
ပါဝင်သည့် အဘိဓမ္မာ ဂိုဏ်းများ၏ ပစ္စည်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ သမိုင်း
ခေတ်ဟောင်း၌ အဘိဓမ္မာသည် ဘဝနှင့်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူများနှင့်
လည်းကောင်း ကင်းကွာကာ ပြည်သူများနှင့် မအပ်မရာသော ပစ္စည်းမျှသာ
ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။’

‘မှာကံစိတ်ဝါဒသည် ယင်းသို့ ပြည်သူလူထုနှင့် ကင်းကွာသော
အဘိဓမ္မာ ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်း မဟုတ်ပေ။ ၎င်းသည် သေးငယ်လှသော လူ

နည်းစု ပညာရှိများ၊ မဟာပညာကျော်များ၏ ပစ္စည်း အဖြစ်သာ တည်ရှိနေသော အဘိဓမ္မာဟောင်းကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့ပေသည်။ မှာက်စိဝါဒသည် အဘိဓမ္မာ၏ သမိုင်းတွင် ခေတ်သစ်တစ်ရပ်ကို အစပျိုးလိုက်ပေသည်။ ဤသို့ဖြင့် မှာက်စိဝါဒသည် အရင်းရှင် စနစ်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲတွင်း၌ ပစ္စည်းမဲ့ လူထုများအဖို့ သိပ္ပံနည်းကျသော လက်နက်တစ်ခု ဖြစ်လာပေသည်။’

‘မှာက်စိဝါဒ အဘိဓမ္မာသည် တခြားသော သိပ္ပံပညာရပ်များ အထက်ကနေသော သိပ္ပံပညာရပ် တစ်ခု မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်တွင်လည်း မှာက်စိဝါဒ အဘိဓမ္မာသည် တခြားသော ရှေးဟောင်း အဘိဓမ္မာစနစ်များနှင့်မတူ ခြားနားလျက် ရှိလေသည်။ သို့မျှမက မှာက်စိဝါဒ အဘိဓမ္မာသည် သိပ္ပံနည်းကျသော စူးစမ်း ရှာဖွေမှုအတွက် တန်ဆာပလာတစ်ခု၊ နည်းလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသည် သဘာဝနှင့် လူမှုသိပ္ပံပညာရပ်အားလုံးကို ထွင်းဖောက်ကာ ထိုပညာရပ်များ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်တွင် ရရှိသော အောင်မြင်ချက်များဖြင့် ပိုမိုကြွယ်ဝလာခဲ့ပေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် မှာက်စိဝါဒ အဘိဓမ္မာသည် အပြည့်စုံဆုံး ဖြစ်၍ ရှေးဟောင်း အဘိဓမ္မာအားလုံးကိုလည်း လုံးလုံးလျားလျား ငြင်းချက် ထုတ်ခြင်း၊ ပစ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ငြင်းချက် ထုတ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ ဘူးခံ ပြောခြင်း မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်ကို အိန်ဂျယ်လ်စ်ကလည်း အလေးအနက် ပြောခဲ့ပေသည်။ ငြင်းချက်ထုတ်ခြင်း ဆိုရာတွင် လူ၏ အတွေးအခေါ် သမိုင်းနှင့် တိုးတက် ခေတ်မီသော အချက် အားလုံးကို ပုံသဏ္ဍာန်သစ်ဖြင့် ပေါင်းစည်း စုရုံးခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိအောင် ဝေဖန်သော သဘောဖြင့် ပြုပြင်ခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ခြင်း၊ ဆက်လက် ပြန့်ပွားစေခြင်း၊ ခြုံငုံ၍ ယူခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပေသည်။’

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ တော်လှန်သော လက္ခဏာရပ်များသည် မှာက်စိလီနင်ဝါဒ အဘိဓမ္မာ၏ အသွင်သဏ္ဍာန် နှစ်ရပ်ထဲတွင် အကျုံးဝင်ပေသည်။ ယင်းတို့မှာ အနုပဋိလောမနှင့် ရုပ်ဝါဒတို့ ဖြစ်ပေသည်။ ဤနှစ်ခု ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ ဖြစ်လာပေသည်။

အရာဝတ္ထုများကို ပြောင်းလဲ ဖန်တီးရေးအတွက် ၎င်းတို့ကို သိရှိနားလည်ရန် လိုသည်။ ၎င်းကို သိရှိ နားလည်ရန်အတွက် လေ့လာရန် လိုသည်။ သို့ရာတွင် စိတ္တဇဆန်သော စနစ်များအရ လေ့လာခြင်းမျိုး

မဖြစ်ရပေ။ ၎င်းတို့၏ တကယ် ပြောင်းလဲမှုများ၊ အညမည ဆက်သွယ် မှုများ အရသာ လေ့လာ သင့်ပေသည်။ အနုပဋိလောမသည် ယင်းသို့ လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကြိုတင် ကိန်းဝပ်နေသော တွေးခေါ်မှုများ၊ စိတ်ကူးများဖြင့် အရာဝတ္ထုများအား သိရှိနားလည်မှုကို ပယ်ရှားပစ်ရန် လိုသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အသိတရားများကို ရုပ်ဘဝ၏ တကယ့် အခြေအနေ များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကြိုးစားရန် လိုသည်။ ယင်းသို့ဖြင့်သာ ကျွန်ုပ်တို့၏ အမြင်နှင့် အသိတရားသည် ရုပ်ဝတ္ထု ကျပေမည်။

‘ရုပ်ဝါဒသမား လောကအမြင်သည် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် လေးနက်စွာ ဖော်ပြခြင်း ခံခဲ့ရကာ တိမ်းစောင်းခြင်း မရှိ၊ တစ်သမတ်တည်း သယ်ဆောင်ခြင်းလည်း ခံခဲ့ရပေသည်။ ရုပ်ဝါဒ သမား လောက အမြင်သည် ၎င်းအား လေ့လာရန် ချဉ်းကပ်လာသူတို့၏ ရှေ့မှောက်တွင် ကြိုတင် ကိန်းဝပ်နေသော စိတ်ဝါဒဆန်သည့် စိတ်ကူးများ နှင့် ကင်းလွတ်၍ တည်ရှိကြပေသည်။ အလားတူပင် ၎င်းက တစ်ဖန် ကြည့်မြင်ရာတွင်လည်း သဘာဝနှင့် သမိုင်းတို့ ပါဝင်သော တကယ် တည်ရှိသော ကမ္ဘာလောကကြီးကိုသာ ကြည့်မြင်ပေသည်။ ရုပ်ဝါဒသမား လောက အမြင်သည် စိတ်ဝါဒ ဆန်သော စိတ်ကူးများကို အညွှာတာ ကင်းမဲ့စွာ ပစ်ပယ်ပေသည်။ စိတ်ဝါဒဆန်သော စိတ်ကူးများသည် ရုပ်ဝါဒ သမား လောကအမြင်တွင် ကိန်းဝပ်နေသော အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် လိုက်လျောညီညွတ်ခြင်းလည်း မရှိပေ။ ၎င်းတို့နှင့် ဆန်းကြယ်စွာ ဆက်စပ် နေခြင်းလည်း မရှိပေ။ ဤသည်မှာ ရုပ်ဝါဒ၏ အဓိပ္ပာယ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။’ ဟု အိန်ဂျယ်လ်စ်က ပြောခဲ့ပေသည်။

အခန်း (၂)

ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒ

စိတ်နှင့် စိတ်ကူး မျှော်မှန်းချက်သည် ရုပ်ထက် ပဓာနကျသည်ဟု စိတ်ဝါဒက ယူဆသည်။ ရုပ်ဝါဒကမူ ရုပ်က ပဓာနကျသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ဝါဒသည် စိတ်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်သည်။ ပြဿနာတိုင်းကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာတွင်လည်းကောင်း၊ နားလည် သိမြင်ရာတွင် လည်းကောင်း၊ ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒ ဆန့်ကျင် ခြားနားချက်သည် အမြဲတမ်း ပေါ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် လက်တွေ့တွင်လည်း ဤသဘောထား နှစ်ခုသည် ကွဲပြားခြားနားကြသည်။

စိတ်ဝါဒသည် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ၏ ရေးသားချက်များထဲတွင် နုနယ်သော ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးကို ဆောင်ကာ၊ သဘာဝမဟုတ်သော အရာများအား ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို အခြေခံအားဖြင့် ဆက်လက်ပြန့်ပွား စေသည်။ စိတ်ဝါဒသည် အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသော ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး ကို ဆန့်ကျင် ကျော်လွန်လျက် စိတ်ကူး ရည်မှန်းချက် ကမ္ဘာလောကကြီး (ဝါ) သဘာဝ မဟုတ်သော ကမ္ဘာလောကကြီးကို ယုံကြည်သည်။

အချုပ်အားဖြင့် စိတ်ဝါဒသည် ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲသော ဖောက်ပြန်ရေး အင်အားစု ဖြစ်သည်။ ယင်း၏ ဖောက်ပြန်သော ဩဇာ

သည်လည်း လက်တွေ့တွင် ထင်ရှား ဝင်ရောက်လာသည်။ မှက်စိဝါဒသည် တက်ကြွသော ရုပ်ဝါဒ၏ ခိုင်မာ တည်မြဲသော ရုပ်တည်မှုကို လက်ခံ ကျင့်သုံးပေသည်။

ရုပ်ဝါဒနှင့်စိတ်ဝါဒ။ ပြဿနာတိုင်းကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ရာတွင် ဆန့်ကျင် ခြားနားနေကြသော နည်းလမ်းနှစ်လမ်း။

‘အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် သဘာဝ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်များကို ချဉ်းကပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ လေ့လာ သိမြင်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အနု ပဋိလောမ နည်းကျပေသည်။ သဘာဝ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်များကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာတွင်လည်းကောင်း၊ ယင်းအသွင်သဏ္ဍာန်ကို လက်ခံ နှလုံးသွင်း ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ၎င်း၏ အယူအဆသည် ရုပ်ကျပေသည်’ ဟု စတုတ္ထလင်က ပြောခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရုပ်ဝါဒသည် တရားသေကျသော စနစ်တစ်ခု မဟုတ်ပေ။ ယင်းသည် ပြဿနာတိုင်းကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူသော၊ လက်ခံ နှလုံး သွင်းသော၊ ရှင်းလင်းဖော်ပြသော နည်းတစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အဖြစ်အပျက်များအား အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူခြင်း၊ အရာဝတ္ထုများ အား စွဲပိုက်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှုကို စွဲပိုက် နှလုံးသွင်းခြင်း စသည့် ကိစ္စတို့တွင် ရုပ်ဝါဒနည်းသည် စိတ်ဝါဒနည်းနှင့် ဆန့်ကျင်ခြားနားလေသည်။ ရုပ်ဝါဒသည် စိတ်ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ခြားနား ပေသည်။ ပြဿနာတိုင်းကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာတွင် ရုပ်ကျသော နည်းနှင့် စိတ်ဆန်သော နည်းဟူ၍ ရှိပေသည်။ ပြဿနာတိုင်းကို သိမြင် နားလည်အောင် အားထုတ်ရာတွင်လည်း ရုပ်ကျသောနည်းနှင့် စိတ်ဆန် သောနည်း ဟူ၍ ရှိပေသည်။

သို့ဖြင့် ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒသည် ကမ္ဘာလောကကြီး၏ သဘာဝကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာတွင်သာ ဆန့်ကျင် ခြားနားနေကြသည့် စိတ္တဇ ဆန်သော အယူအဆနှစ်ခု မဟုတ်ပေ။ ယင်းနှစ်ခုသည် ပြဿနာတိုင်းကိုပင် အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာတွင်လည်းကောင်း၊ သိမြင် နားလည်ရာတွင် လည်းကောင်း ခြားနားနေကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် လက်တွေ့တွင်လည်း ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒသည် ဆန့်ကျင်သော ဒေသ နှစ်ခုဆိုသို့ ဦးတည်နေကြ

ကာ လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ရေးအတွက် ဆွဲယူကြသော ကောက်ချက်တွင် လည်း ဆန့်ကျင်ခြားနား နေကြပေသည်။

တချို့က ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒသည် ဆန့်ကျင် ခြားနားနေသော လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောထားများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ တစ်ခုက စိတ်သဘောထား ကြီးမြင့်၍ တစ်ခုက စိတ်သဘောထား ယုတ်ညံ့ကာ အတ္တအကျိုးကို ကြည့်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ အမှန်မှာ ဤသို့ မဟုတ်ပေ။ ဤနည်းဖြင့် ကြည့်လျှင် စိတ်ဝါဒသမား ခံယူချက်နှင့် ရုပ်ဝါဒသမား ခံယူချက် တို့ ခြားနားကြပုံကို ဘယ်တော့မျှ နားလည်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒတို့အား ယေဘုယျ သဘောဖြင့် အနက် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုခြင်း မပြုမီ ယင်းတို့သည် ပြဿနာတစ်ခုကို ကြည့်မြင် ရာတွင် ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ခြားနားကြသည်ကို ဥပမာ လွယ်လွယ် တစ်ခု ပြ၍ ရှင်းလင်းလိုသည်။

မြင်တွေ့နေကျဖြစ်သော သဘာဝ၏ အသွင်သဏ္ဍာန် တစ်ခုဖြစ် သည့် မိုးချန်းသံကို စိတ်ဝါဒသမားနှင့် ရုပ်ဝါဒသမားတို့ မည်သို့ ဆန့်ကျင် ခြားနား၍ ကြည့်မြင်ကြသည်ကို ကြည့်ကြရအောင်။

ဥဒါဟရုဏ်(၁) ဘာကြောင့် မိုးချန်းသံများ ဖြစ်ပေါ်လာရသနည်း။

စိတ်ဝါဒသမားအမြင်။ ။ မိုးချန်းသံသည် ထာဝရ ဘုရား သခင်၏ အမျက်ဒေါသကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထာဝရ ဘုရားသခင် သည် စိတ်ဆိုးတော် မူ၍ မိုးကြိုးနှင့် လျှပ်စစ်ကို လှူလောကသို့ စေလွှတ် ခြင်း ဖြစ်သည်။

ရုပ်ဝါဒသမားအမြင်။ ။ မိုးချန်းသံသည် သဘာဝ အင်အား စုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဥပမာ-ပဝေဏီ ရုပ်ဝါဒသမားတို့က မိုးချန်းသံ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ ဒေါသကြောင့် မဟုတ်။ တိမ်တိုက်များထဲ၌ ရှိသည့် ရုပ်ဝတ္ထုများ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တိုက်ခိုက် မိ၍ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဤသည်မှာ ပြဿနာအပေါ် ရုပ်ဝါဒသမားနှင့် စိတ်ဝါဒသမားတို့ ကြည့်မြင်ပုံချင်း ခြားနားကြောင်းကို ပြလို၍ ဖြစ်ပေသည်။ ယခုအခါတွင်မူ သဘာဝ အင်အားစုများအား သိပ္ပံနည်းကျစွာ လေ့လာ စူးစမ်းခြင်းဖြင့် မိုးချန်းသံ၏ အကြောင်းကို ပို၍ သိရှိလာရပြီး ဖြစ်ပေသည်။

ဥဒါဟရုဏ်(၂) ဘာကြောင့် ဆင်းရဲသူနှင့် ချမ်းသာသူဟု ကွဲပြား နေကြရသနည်း။

စိတ်ဝါဒသမားအမြင်။ ။ ထာဝရ ဘုရားသခင်က ဖန်တီး ပေးလိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းတို့သည် ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ အလိုတော် အတိုင်းသာ ဖြစ်ကြသည်။

အချို့ စိတ်ဝါဒသမားများအမြင်။ ။ ချမ်းသာသူများသည် အသုံးအစွဲ ကျစ်လျစ်၍ အရှည်ကို မြော်မြင်တတ်သည်။ ဆင်းရဲသူများမှာ အသုံးအစွဲ လက်ဖွာသူ၊ အမြော်အမြင် မရှိသူတို့ ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းတို့သည် ‘လူ၏စရိုက်’ ပေါ်တွင် တည်သည်။ ‘လူ၏သဘာဝ’ ပေါ်တွင် တည်သည်။

ရုပ်ဝါဒသမားအမြင်။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဆင်းရဲသူနှင့် ချမ်းသာသူဟူ၍ ကွဲပြားနေခြင်းသည် ဘဝတည်မြဲမှု ရုပ်ဝတ္ထုများ ထုတ် လုပ်ရေး စနစ်အပေါ်တွင် တည်သည်။ တချို့သည် မြေယာများနှင့် ကုန်လုပ် ကိရိယာများကို ပိုင်ဆိုင်၍၊ တချို့မှာ ၎င်းတို့အတွက် အလုပ် လုပ်ပေးရ သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှု မရှိသူသည် မည်မျှပင် ကြိုးစား အားထုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ချွေတာစုဆောင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲမြဲ ဆင်းရဲ ကာ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု ရှိသူကသာ ၎င်းတို့ အလုပ်၏ အသီးအပွင့်များကို ခံစားကာ ချမ်းသာသည်ထက် ချမ်းသာမည်သာ ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ယင်းသို့သော ပြဿနာမျိုးတွင်လည်း ရုပ်ဝါဒသမားနှင့် စိတ်ဝါဒသမားတို့သည် အမြင်ချင်း ဆန့်ကျင်ခြားနားကြပေသည်။ အမြင် ခြားနားသဖြင့် အလုပ်လည်း ခြားနားကြသည်။ စိတ်ဝါဒသမားသည် မိုးချန်းသံနှင့် လျှပ်စီးကို ဝပ်တွားကိုးကွယ် ဆုတောင်းမည်။ ရုပ်ဝါဒသမား သည် မိုးကြိုးလွှဲကိရိယာကို တပ်ဆင်မည်။ စိတ်ဝါဒသမားသည် ချမ်းသာ လျှင် ပို၍ ချမ်းသာအောင် အလှူဒါနပြု၍ ဆုတောင်းကာ ဆင်းရဲလျှင် ကံကြမ္မာကို ကျိန်ဆဲမည်။ ရုပ်ဝါဒသမားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးအား ပြောင်းလဲရန် နည်းလမ်းကို ရှာဖွေမည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းနှစ်ခုတို့၏ ခြားနားချက်ကိုလည်းကောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် မည်သို့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆို ကြမည်နည်း။ ဤသည်ကို အိန်ဂျယ်လ်စ်က အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုခဲ့ ပေသည်။

‘အဘိဓမ္မာနယ်၊ အထူးသဖြင့် ခေတ်သစ် အဘိဓမ္မာနယ်တွင် အခြေခံကျသော ပြဿနာကြီး တစ်ရပ်မှာ သိမှုနှင့် ဖြစ်မှုတို့ ဆက်သွယ်နေပုံ နှင့် သက်ဆိုင်ပေသည်။ ယင်းပြဿနာကို ဖြေရှင်းရာတွင် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များသည် သိမှုနှင့် ဖြစ်မှုကို ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ဂိုဏ်းအဖြစ် ခွဲခြမ်း ထားပစ်လိုက်ကြသည်။ သဘာဝထက် စိတ်က ပဓာန ကျသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်သည်သာ ကမ္ဘာလောကကြီးကို တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဖြင့် ဖန်ဆင်း သည်ဟု ယူဆသူတို့သည် စိတ်ဝါဒ ဂိုဏ်းတွင် ပါဝင်ပေသည်။ အခြား တစ်ဖက်တွင် သဘာဝကသာ ပဓာန ကျသည်ဟူသော ယူဆသူတို့ကား ရုပ်ဝါဒ၏ အမျိုးမျိုးသော ဂိုဏ်းများတွင် ပါဝင်ကြပေသည်။’

စိတ်သည် ရုပ်ထက် ပဓာနကျသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူ နည်းသည် စိတ်ဝါဒဖြစ်၍၊ ရုပ်သည် ပဓာနကျသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူနည်းသည် ရုပ်ဝါဒ ဖြစ်ပေသည်။ ရုပ်နှင့်ဆိုင်သော အရာတိုင်း သည် စိတ်နှင့်ဆိုင်သော အရာ၏ အဆုံးအဖြတ် ပြုခြင်းကို ခံရ၍၊ စိတ်နှင့် ဆိုင်သော အရာပေါ်တွင်သာ အမှီသဟဲ ပြုနေရသည်ဟု စိတ်ဝါဒက ယူဆသည်။ စိတ်နှင့်ဆိုင်သော အရာတိုင်းသည် ရုပ်နှင့်ဆိုင်သော အရာ၏ အဆုံးအဖြတ် ပြုခြင်းကို ခံရ၍ ရုပ်နှင့်ဆိုင်သော အရာပေါ်၌သာ အမှီသဟဲပြု နေရသည်ဟု ရုပ်ဝါဒက ယူဆပေသည်။ ဤခြားနားချက်သည် ကမ္ဘာ လောကကြီး တစ်ခုလုံးနှင့် ပတ်သက်သော ယေဘုယျ အဘိဓမ္မာ ခံယူချက် တွင်သာမက၊ သာမည အရာဝတ္ထု အဖြစ်အပျက်များနှင့် ပတ်သက်သော ခံယူချက်တွင်လည်း ထင်ဟပ် ဖော်ပြလျက် ရှိနေပေသည်။

စိတ်ဝါဒနှင့် သဘာဝ မဟုတ်သောအရာ

စိတ်ဝါဒသည် အခြေခံအားဖြင့် ဘာသာရေးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဘာသာ အယူဝါဒ ဖြစ်ပေသည်။ ‘စိတ်ဝါဒသည် သာသနာ အယူဝါဒ ဖြစ်ပေသည်’ ဟု လီနင်က ရေးခဲ့သည်။ တချို့သော စိတ်ဝါဒတို့သည် ဘာသာရေး အရေကို ချွတ်ပြီးကြပြီး ဖြစ်သော်လည်း စိတ်ဝါဒ တစ်ခုလုံး သည် ပြဿနာများအား ဘာသာရေးအရ ချဉ်းကပ်ကြည့်မြင်မှုမှ ပေါက်ဖွား လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ စိတ်ဝါဒသည် ဥပါဒါန် စွဲလမ်းမှုများ၊ သဘာဝ မဟုတ်သော အရာကို ယုံကြည်မှုများ၊ လျှို့ဝှက်နက်နဲ၍ မသိ နားမလည် နိုင်သော အရာများကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်မှုများနှင့် ခွဲ၍ မရပေ။

ရုပ်ဝါဒသည် ရုပ်ကမ္ဘာ လောကကြီးတွင် တကယ်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိ
သော အရာများဖြင့်သာ အဖြေကို ရှာဖွေ တင်ပြပေသည်။ စမ်းသပ်စစ်ဆေး
ရနိုင်သော၊ နားလည်နိုင်သော၊ ထိန်းချုပ်နိုင်သော အကြောင်းခြင်းရာများ
ဖြင့်သာ အဖြေကို ရှာဖွေ တင်ပြပေသည်။

ထို့ကြောင့် အရာဝတ္ထုများ စိတ်ဝါဒဖြင့် ခံယူသိမြင်ခြင်းသည်
အရင်းအမြစ်တွင် ဘာသာရေးဖြင့် ခံယူ သိမြင်ခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပေ
သည်။

ဘာသာရေးကို စွဲပိုက် သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်း၊ စိတ်နှင့်ဆိုင်သော၊
သဘာဝမဟုတ်သော အရာဝတ္ထုများကို သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း စသည်တို့ကို
ပြုလုပ်ရာ၌ ထာဝရဘုရားကို ယုံကြည်သူများသည် စဉ်းစားဉာဏ်ဖြင့် လက်ခံ
ကြခြင်း မဟုတ်ပေ။ သူ၏ စိတ်သဘာဝအတွင်းတွင် ကိန်းအောင်းနေသည့်
တစ်စုံတစ်ခုသော အရာဖြင့်သာ လက်ခံကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်လျှင်
ယင်းသို့သော သက်ဝင် ယုံကြည်မှုမျိုးသည် ဘယ်လို စတင် ခဲ့သနည်း။
ဘယ်က စတင် ခဲ့သနည်း။ ဘုရားသခင် မြွက်ဆိုချက်များတွင် အစပြုသည်ဟု
လည်းကောင်း၊ သဘာဝမဟုတ်သော အကြောင်းအရာမှ ထွက်ပေါ်လာသည်
ဟု လည်းကောင်း၊ ဘာသာတရားများက ဟောကြားခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်
တို့ကမူ လက်မခံနိုင်ပေ။ ဤသက်ဝင် ယုံကြည်မှုများ၌ သဘာဝဇာစ်မြစ်
ရှိပေသည်။ ဤဇာစ်မြစ်သည်လည်း ရှာဖွေ စူးစမ်း၍ ရနိုင်ပေသည်။

လူသည် သဘာဝ အင်အားစုများကို ရင်ဆိုင်လာရသောအခါတွင်
သဘာဝ အင်အားစုများ၏ အကြောင်းကို သိနားလည်ခြင်း မရှိဘဲ၊ ခိုကိုးရာမဲ့
ဖြစ်လာ၏။ သဘာဝ အင်အားစုများအား ဝိညာဉ်များ၏ ကိုယ်ထင်ပြုမှုဟု
လူများက ယူဆခဲ့၏။ ဤသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လူသည် သဘာဝ
မဟုတ်သော အရာများကိုလည်းကောင်း၊ ဘာသာရေး တွေးခေါ်မှုများကို
လည်းကောင်း ယုံကြည် သက်ဝင်လာတော့သည်။

ဥပမာ-မိုးချုန်းသံသည် ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ အမျက်ဒေါသ
ကြောင့်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ ကောက်ပဲသီးနှံများ ဖွံ့ဖြိုးခြင်းသည် သမ္မာဒေဝ
နတ်၏ မှိုင်းမမှုကြောင့်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ လယ်ထွက်သီးနှံ ကောင်းခြင်း
သည်လည်း လမိုင်းနတ်၏ စောင်မမှုကြောင့်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။

လူပေါ်စ ခေတ်ဦးမှစ၍ လူသည် သဘာဝ အင်အားစုများကို
ဤနည်းဖြင့်သာ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူခဲ့သည်။ လူတန်းစား အဖွဲ့အစည်း

ပေါ်ပေါက်လာသော အခါတွင် လူမှုဆက်ဆံရေး တရားများသည် လူကို ကြီးစိုးလာသည်။ လူတို့သည် လူမှုဆက်ဆံရေး တရားများ၏ ခိုင်းစေချက်အရ လုပ်ဆောင်လာရသည်။ သို့ရာတွင် လူသည် သူ့အား လူမှုဆက်ဆံရေး တရားများက စိုးမိုးခြယ်လှယ်နေခြင်းကို မသိပေ။ သို့ဖြင့် လူသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အစိုးရ စသော သဘာဝ မဟုတ်သည့် ကိုယ်စားပြု အဖွဲ့များကို တီထွင်လာကြသည်။ သာမန်လူများထက် ရှင်ဘုရင်များ၊ မှူးမတ်များက မြင့်မြတ်သည်။ ရှင်ဘုရင်များ၊ မှူးမတ်များထက် ဘုရားသခင်က မြင့်မြတ်သည်ဟု တီထွင် ဖန်တီးလာကြသည်။ သို့ဖြင့် ကမ္ဘာလောကကြီးကို စိတ်နာမ်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာလောကနှင့် ရုပ်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာလောကဟူ၍ နှစ်ခု ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းလာကြသည်။

ဘာသာတရား အားလုံး၊ စိတ်ဝါဒ အားလုံးသည် ယင်းသို့ဖြင့် စိတ်နာမ် ကမ္ဘာလောက၊ ရုပ်ကမ္ဘာလောကဟု ကမ္ဘာလောက နှစ်ခုစလုံးကို လက်ခံကြသည်။ တကယ့် ရုပ်ကမ္ဘာကို စိတ်နာမ်ကမ္ဘာက လွှမ်းမိုးနေသည် ဆိုသော အယူအဆကို ဖန်တီးလာကြသည်။ သို့ဖြင့် ကမ္ဘာလောကကြီး သည် နှစ်ခု၊ နှစ်ပက္ခ ဖြစ်လာပေသည်။

စိတ်ဝါဒ ၏ အဓိက လက္ခဏာများတွင် ယင်းသို့သော နှစ်ပက္ခ အသွင်များသာ ဖြစ်လာကြသည်။ ဝိညာဉ်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်၊ ထာဝရဘုရားနှင့် လူ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံနှင့် လူ့ဘုံ၊ အသိဉာဏ်ဖြင့်သာ ဖမ်းယူနိုင်သော တွေးခေါ် စိတ်ကူးမှုများနှင့် အာရုံဖြင့် ဖမ်းယူနိုင်သော ရုပ်အမှန်တရား စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

စိတ်ဝါဒအရဆိုလျှင် ပို၍ အထက်ကျသော၊ ပို၍ စစ်မှန်သော ရုပ် မဟုတ်သည့် ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုရှိသည်။ ဤရုပ်မဟုတ်သော ကမ္ဘာ လောကကြီးသည် ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီးထက် ပဓာန ကျသည်ဟု လည်းကောင်း၊ ရုပ်မဟုတ်သော ကမ္ဘာလောကကြီးသည် အဆုံးစွန်သော မူလနှင့် အကြောင်းတရား ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး သည် ရုပ်မဟုတ်သော ကမ္ဘာလောကကြီး၏ လက်အောက်ခံမျှသာ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း ယူဆသည်။ ရုပ်ဝါဒအရဆိုလျှင် တစ်ခုတည်းသော ကမ္ဘာလောကကြီးသာ ရှိသည်။ ယင်းမှာ ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီးသာ ဖြစ်သည် ဟု ယူဆသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ရုပ်ကျသော အမှန်တရား၏ အထက်၌ စိတ်နာမ်ကျ

သော အမှန်တရား ရှိသည်။ ရုပ်ကျသော အမှန်တရားကို စိတ်နှစ်ကျသော အမှန်တရားဖြင့်သာ ဖော်ပြနိုင်သည် ဟူသောသဘောကို ဆောင်သည့် သြဝါဒတိုင်းသည်၊ စိတ်ဝါဒတွင် အကျုံးဝင်ကြသည်ချည်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

ခေတ်သစ် အဘိဓမ္မာ အချို့သော အမျိုးအစားများ

ဤနေရာ၌ ခေတ်သစ် ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ၏ ထူးခြားသော သြဝါဒ အချို့ကို အကျဉ်း တင်ပြလိုသည်။

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း သုံးရာနီးပါးလောက်က (Subjective Idealism) ဆန္ဒစွဲ စိတ်ဝါဒဟူသော အဘိဓမ္မာတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်း၏ အဆိုအရဆိုလျှင် ရုပ်ကမ္ဘာသည် ဘယ်အခါမျှ မရှိဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။ တကယ် တည်ရှိသည့် အရာမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ထဲ၌ရှိသည့် တွေးခေါ်မှုများ၊ အာရုံများသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့မှလွဲ၍ ပြင်ပ ရုပ်ကျသော အမှန်တရားဟူသည် မရှိ၊ တခြား ဘာမျှလည်း မရှိဟု ယင်းက ယူဆသည်။

ဤဆန္ဒစွဲ စိတ်ဝါဒသည် နောက်၌ အသိတရားနှင့် စပ်လျဉ်းသော သြဝါဒ တစ်ခုကို ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ယင်းအဆိုအရ ကျွန်ုပ်တို့၏အပြင်ပတွင် ကျွန်ုပ်တို့ သိနိုင်သော ဒိဋ္ဌဖြစ်သော အမှန်တရားဟူ၍ မရှိနိုင်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဗဟိဒ္ဓပုံပန်း၌ အသိတရားကိုသာ ရနိုင်ကြသည်။ အရာဝတ္ထုများ၏ သူ့အလိုအလျောက် တည်ရှိနေခြင်း (အနတ္တတရား) ကို မသိရှိနိုင်ဟု ယူဆသည်။

ယင်းသို့သော စိတ်ဝါဒသည် ယခုအချိန်၌ များစွာ ခေတ်စားလျက် ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တကယ်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိသော ကမ္ဘာလောကကြီး၏ အကြောင်းကို ပို၍ပို၍ သိလာနိုင်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သဘာဝ အင်အားစု များကို ထိန်းချုပ်နိုင်ကာ လူ့အနွယ်ကြီး တိုးတက် ကောင်းမွန်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဟု ဓနရှင် အတွေးအခေါ် ပညာရှင်များက ဆိုခဲ့ကြသည်။ သူတို့ပြောသည့် အချိန်မှာ အရင်းရှင်စနစ်သည် တိုးတက်သော အင်အားစု တစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိနေချိန်က ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင် စနစ်သည် ချုပ်ငြိမ်းနေသော ယနေ့ကာလတွင်မူ သူတို့သည် တစ်မျိုး ပြောလာကြပြန်သည်။ သူတို့က တကယ်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိသော ကမ္ဘာလောက ကြီးသည် မသိနိုင်သော အရာဖြစ်သည်ဟု ဆိုလာကြပြန်သည်။ ယင်းသို့ သော သြဝါဒများ၏ ဗလောင်းဗလဲ ဖြစ်နေကြပုံသည် အရင်းရှင်စနစ်

ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၏ လက္ခဏာပင် ဖြစ်ပေသည်။

စိတ်ဝါဒသည် ကမ္ဘာလောကကြီး နှစ်ခုရှိခြင်းကို ယုံကြည်ကြောင်း ပြဆိုခဲ့ပြီ။ စိတ်ကမ္ဘာလောကနှင့် ရုပ်ကမ္ဘာလောက နှစ်ခုရှိ၍ စိတ်ကမ္ဘာလောကသည် ရုပ်ကမ္ဘာလောကထက် ပဓာနကျသည်ဟု ယူဆကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပြီ။ အခြားတစ်ဖက်၌ ရုပ်ဝါဒသည် ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုတည်းသာရှိ၍ ဒုတိယဖြစ်သော၊ စိတ်ကူးဖြစ်သော၊ အဆင့်မြင့်သော၊ စိတ်ကူးမျှော်မှန်းချက် ကမ္ဘာလောကကြီး ရှိသည်ဆိုခြင်းကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒတို့သည် စေ့စပ်၍ မရအောင် ဆန့်ကျင်ခြားနားကြပေသည်။ သို့တိုင်အောင် တချို့သော အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များကမူ ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒကို စေ့စပ်ပေါင်းစည်းရန် ကြိုးစားလျက် ရှိနေကြသေးသည်။ အဘိဓမ္မာတွင် ယင်းသို့ ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒကို စေ့စပ်ရန် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြဖူးသည်။

ယင်းသို့ စေ့စပ်ပေါင်းစည်းမိအောင် ကြိုးပမ်းမှုများအနက် တစ်ခုမှာ Dualism ရုပ်နာမ် ဒွန်တွဲ ဝါဒဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က စိတ်နာမ် ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုသည် ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် ကင်းလျက် သီးခြား ရှိနေသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းစိတ်နာမ် ကမ္ဘာလောကနှင့် ရုပ်ကမ္ဘာလောကသည် ဘယ်သူ့ဘယ်သူကမျှ မသာလွန်ဘဲ၊ ဘယ်သူက ဘယ်သူထက်မှ နိမ့်ကျခြင်း မရှိဘဲ တန်းတူ အခြေခံပေါ်၌ တစ်ပြေးညီစွာ တည်ရှိနေကြသည်ဟု ဆိုကြသည်။ သဘာဝ အင်အားစုများ၏ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုစသော ရုပ်ကမ္ဘာလောကသည် စိတ်နာမ်ကမ္ဘာလောကကြီး၏ စွက်ဖက်ဝင်ရောက်မှု မပါဘဲ၊ ပယောဂ မပါဘဲ သူ့အလိုအလျောက် တည်ရှိလှုပ်ရှားသည်ဟု ယူဆသည်။ ဤအချက်တွင် ရုပ်နာမ် ဒွန်တွဲဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ အမြင်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် လူနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကြည့်မြင်သည့် အခါ၌မူ စိတ်နာမ် လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုသည် အဓိက ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤအချက်၌ ရုပ်နာမ်ဒွန်တွဲဝါဒသည် စိတ်ဝါဒအမြင် ရှိပေသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ရုပ်နာမ် ဒွန်တွဲဝါဒသည် စိတ်နာမ်အမြင်နှင့် ရုပ်ဝါဒ အမြင်ကို ပေါင်းစပ်ပေးလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် လူ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ သမိုင်း စသည့် အရေးကြီးသော ပြဿနာများတွင်မူ ရုပ်နာမ်နှစ်ပက္ခဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒအမြင်ကို ဆန့်ကျင်ကာ စိတ်ဝါဒအမြင်ကို လက်ခံပေသည်။

တခြား စေ့စပ်ရေး အဘိဓမ္မာ တစ်ခုမှာ ‘အမှန်တကယ်ဝါဒ’

(Realism) ဖြစ်ပေသည်။ အမှန်တကယ်ဝါဒသည် ဆန္ဒစွဲ စိတ်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်ပေသည်။

အမှန်တကယ်ဝါဒ အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ၏ အလိုအရ ပြင်ပ ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ သိမြင်မှုများမှ ကင်းလျက် တကယ် အမှန်တည်ရှိသည်ဟု ယူဆကြသည်။ သို့ဖြင့် ဆန္ဒစွဲ စိတ်ဝါဒကို ဆန့်ကျင် ရာ၌ အမှန်တကယ် ဝါဒသမားများနှင့် ရုပ်ဝါဒသမားများသည် တူညီကြ ပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်လည်း ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး၏ အဟုတ်ရှိ၊ တကယ် ရှိမှုကို လက်ခံသော အမှန်တကယ် ဝါဒီတစ်ယောက် မဖြစ်ဘဲ၊ ရုပ်ဝါဒသမားတစ်ယောက် မဖြစ်နိုင်ပေ။

သို့ရာတွင် ပြင်ပ ရုပ်ကမ္ဘာ လောကကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ သိမြင်မှုများမှ ကင်းလျက် အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသည်ဟု လက်ခံကာမျှဖြင့် လည်း ပြင်ပ သမား တစ်ယောက် မဖြစ်သေးပေ။ **၂** အတိုင်းသာ ဖြစ်ရလျှင် ခေတ်လယ် ဘုရင်ဂျီ အဘိဓမ္မာ ပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်သော **သောမတိစ်အက်ကွီနာ့စ်**သည်လည်း ရုပ်ဝါဒသမား တစ်ယောက် ဖြစ်နေ ပေလိမ့်မည်။ တချို့ ဘုရင်ဂျီဘာသာ အယူဝါဒဆိုင်ရာ ပညာရှင်များမှာ ယနေ့တိုင် အဘိဓမ္မာခန်းတွင် ‘အမှန်တကယ် ဝါဒသမား’ များ ဖြစ်နေကြ ပေသေးသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင်ဂျီဘာသာဝင်တို့က ဤ၌ ရပ်မနေကြဘဲ အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသော ရုပ်ကမ္ဘာ လောကကြီးသည် ထာဝရ ဘုရား သခင်က ဖန်ဆင်း၍ စိတ်နာမ်တန်ခိုး အာဏာစက် တစ်ရပ်ဖြစ်သော ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ တန်ခိုးတော်က စိုးမိုးခြယ်လှယ်ထားသည်ဟု ဆက်လက်၍ ယူဆကြပြန်သောအခါ ယင်းတို့သည်လည်း စိတ်ဝါဒသမားများ အစုတွင် ကျရောက်သွားကြပေသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ရုပ်သည် သီးခြား ကင်းလွတ်စွာ တကယ်အဟုတ် တည်ရှိနေသည် ဆိုသည့်အချက်အထိ အမှန်တကယ် ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒနှင့် တူညီ၍ ကျန် အချက်များတွင်မူ စိတ်ဝါဒနှင့် တူညီသွားပေသည်။

ထို့ပြင် ‘အမှန်တကယ်ဝါဒ’ ဆိုသော စကားလုံးသည်လည်း အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ သုံးဖန်များသဖြင့် ဆီသည်မ လက်သုတ်ဖတ် ဖြစ်နေပေပြီ။ တစ်စုံတစ်ခုကို တကယ်အမှန် တည်ရှိသည်ဟု ယူဆသူတိုင်း အား အမှန်တကယ် ဝါဒသမားဟု ခေါ်နေကြသည်။

စိတ်ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ခြားနားချက်ရှိသော ရုပ်ဝါဒ၏ အခြေခံ သင်ကြားချက်များ

ရုပ်ဝါဒ၏ အခြေခံ သင်ကြားချက်များသည် အသွင်အမျိုးမျိုးသော စိတ်ဝါဒတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သည်။ ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒကို စေ့စပ်ပေးသော ရုပ်နာမ်ခွန်တွဲ ဝါဒနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်သည်။ ရုပ်ဝါဒ၏ အခြေခံ သင်ကြားချက်များကို ပိုမိုပီသစွာ သိရှိနိုင်ရန်အတွက် စိတ်ဝါဒ၏ အဓိက အချက်ကြီးများကို ပထမ ပြလိုသည်။ ယင်းတို့မှာ-

(၁) ရုပ်ကမ္ဘာကြီးသည် စိတ်နာမ်ပေါ်တွင် အမှီသဟဲ ပြုနေသည်။

(၂) စိတ်နာမ် သို့မဟုတ် စိတ် သို့မဟုတ် စိတ်ကူးတွေးခေါ်မှုတို့သည် ရုပ်နှင့်သီးခြား ကင်းလွတ်၍ တည်ရှိနေနိုင်သည်။ တကယ်လည်း တည်ရှိနေသည်။ (ယင်းတို့အနက် အပြင်းထန်ဆုံးသော စိတ်ဝါဒမှာ ရုပ်ဆိုသည်မှာ လုံးဝမရှိ၊ ရုပ်သည် အာရုံတွင် ထင်စားချက်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသော ဆန္ဒစွဲ စိတ်ဝါဒပင် ဖြစ်သည်။)

(၃) သိပ္ပံပညာ၊ အတွေ့အကြုံ၊ သိမြင်မှုတို့ဖြင့် စစ်ဆေး စမ်းသပ် သိရှိနိုင်သော အရာများ၏ ‘နောက်ကွယ်တွင်’ သို့မဟုတ် ‘အထက်တွင်’ သို့မဟုတ် ‘လက်လှမ်းမမီရာ’ တွင် နက်နဲခက်ခဲသော၊ မသိနိုင်သော ဘုံတစ်ခု ရှိသည်ဟု၍ ဖြစ်သည်။

ရုပ်ဝါဒ၏ အခြေခံ သင်ကြားချက်များသည် ဖော်ပြပါ စိတ်ဝါဒ၏ အဓိက အချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်ပေသည်။

ရုပ်ဝါဒ၏ အခြေခံ သင်ကြားချက်များမှာ-

(၁) ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ပြကတော့ သဘာဝအားဖြင့် ရုပ်ဖြစ်သည်။ တည်ရှိနေသော အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် ရုပ်အကြောင်းတရားများပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်၏ မောင်းနှင်မှု ဥပဒေများအရ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။

(၂) ရုပ်သည် ဒိဋ္ဌကျသော အမှန်တရား ဖြစ်၍ စိတ်၏ ပြင်ပတွင် သီးခြား ကင်းလွတ် တည်ရှိသည်။ စိတ်သည် ရုပ်နှင့် ကင်းကွာ၍ သီးခြား ရပ်တည်နေခြင်း မဟုတ်ပေ။ စိတ် သို့မဟုတ် စိတ်နာမ်နှင့် စပ်သမျှ အရာတိုင်းသည် ရုပ်ဖြစ်စဉ်၏ အကျိုးတရားသာ ဖြစ်သည်။

(၃) ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် ၎င်း၏ ဥပဒေများသည် လုံးဝ သိရှိနိုင်သော အရာများဖြစ်သည်။ သဘာဝအားဖြင့် မသိသေးသော

အရာများသာ ရှိ၍ မသိနိုင်သော အရာများဟူ၍ ဘာမှမရှိ။ ။ စသည် အချက်များ ဖြစ်သည်။

တစ်လျှောက်လုံးတွင် ယိမ်းယိုင်ခြင်း မရှိ၊ တစ်သမတ်တည်း ဖြစ်သော ရုပ်ဝါဒကို စွဲကိုင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ်ဝါဒကို ဘယ်အချက်၊ ဘယ်နေရာတွင်မှ အလျှော့မပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မာ့ကစ်လီနင်ဝါဒ၏ အဘိဓမ္မာသည် ထူးခြားခြင်းကို ဆောင်ပေသည်။ သို့ဖြင့် စတာလင်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ပေသည်-

(က) ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ‘ထာဝရ ဝိညာဉ်တော်’၊ ‘တစ်ကမ္ဘာ လုံးနှင့် ဆိုင်သော စိတ်နာမ်’၊ ‘သိစိတ်’ စသည်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အရာမျှသာ ဖြစ်သည်ဟူသော စိတ်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်လျက် ကမ္ဘာလောကကြီး သည် ပြကတေ့ သဘာဝအားဖြင့် ရုပ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဤကမ္ဘာ လောကကြီး၏ အထူးထူးအထွေထွေသော အသွင်သဏ္ဍာန်များသည် လှုပ်ရှား မောင်းနှင်နေသော ရုပ်ဒြပ် အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်ဟု လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ရုပ်၏ လှုပ်ရှားမှု ဥပဒေသ များအရ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လျက်ရှိကာ ‘တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် ဆိုင်သောစိတ်နာမ်’ မပါဘဲ ကင်းလွတ် ရပ်တည်နေသည်ဟုလည်းကောင်း မာ့ကစ်၏ အဘိဓမ္မာ ဆိုင်ရာ ရုပ်ဝါဒက ယူဆပေသည်။

(ခ) ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်သာလျှင် တကယ် တည်ရှိ၍ တခြား ဘာမှ တကယ်အမှန်မရှိဟု ယူဆသော စိတ်ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ရုပ်၊ သဘာဝ စသည်တို့သည် စိတ်၏ ပြင်ပတွင် သီးခြား ကင်းလွတ်တည်ရှိ နေသည့် ဒိဋ္ဌကျသော အမှန်တရား ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ရုပ်သည် အာရုံများ၊ တွေးခေါ်မှုများနှင့် စိတ်တို့၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်၍ ရုပ်သည်သာ အဓိက ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ စိတ်သည် ဖြစ်တည်မှု၏ အရောင် ဟပ်ချက်၊ ရုပ်၏ အရောင်ဟပ်ချက်မျှသာဖြစ်၍ သာမည ဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း၊ အတွေးအခေါ်သည် ရုပ်၏ ရလဒ်မျှသာဖြစ်၍ ဦးနှောက် ဖြင့်သာ ပြည့်စုံသော အတွေးအခေါ် အဆင့်သို့ ရောက်ရှိစေသဖြင့် ဦးနှောက် (ရုပ်)သည် အတွေးအခေါ် (စိတ်) ကို ပြုလုပ်သည့် ကိရိယာကြီး ဖြစ်သည် ဟုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာလောကကြီး၌ မသိရသေးသော အရာဟူ၍သာ ရှိပြီး မသိနိုင်သော အရာဟူ၍ မရှိဟုလည်းကောင်း၊ ထို မသိရသေးသော အရာတို့သည်လည်း သိပ္ပံပညာနှင့် လက်တွေ့တို့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု

များမှ သိရှိလာတော့မည်ဟုလည်းကောင်း မှတ်တမ်း၏ အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ရုပ်ဝါဒက ယူဆပေသည်။

ရုပ်ဝါဒနှင့်စိတ်ဝါဒတို့ လက်တွေ့တွင် ခြားနားကြပုံ

ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒ ခြားနားပုံတို့သည် ကမ္ဘာလောကကြီး၏ သဘာဝနှင့် ပတ်သက်သော စိတ္တဇဆန်သော အသိ တရား နှစ်ခု ခြားနားကြပုံမျိုး မဟုတ်ပေ။ ပြဿနာတိုင်းတွင် နားလည်ပုံ၊ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပုံကအစ ခြားနားနေကြသော အယူအဆ နှစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းနှစ်ခု၏ ခြားနားချက်ကို အထူး မှတ်သားရန် လိုသည်။

ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒ ခြားနားကြပုံကို လက်တွေ့ နည်းများဖြင့် နောက်ထပ် နှိုင်းယှဉ် စစ်ဆေးကြည့်ကြရအောင်။

ဥပမာ-စိတ်ဝါဒသမားတို့က သိပ္ပံပညာ အပေါ်တွင် ‘လွန်မင်းစွာ’ အားထားခြင်း မပြုရန် မကြာခဏ ပြောတတ်ကြသည်။ အရေးကြီးသော သစ္စာတရားများသည် သိပ္ပံပညာ လက်လှမ်းမမီသော နေရာတွင် ရှိသည် ဟုလည်း သူတို့က ဆိုကြသည်။ သို့ဆိုခြင်းသည် သက်သေသာဓက ရှိ သော၊ အတွေ့အကြုံက ပြသော၊ လက်တွေ့ဖြင့် စမ်းသပ်နိုင်သော အရာ များကို မယုံကြည်နှင့်ဟု ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဆိုခြင်းဖြင့် ‘အဆင့်မြင့်’ သော အသိတရားကို ရရှိလေဟန်၊ အမှန်ဆုံးကို သိလေဟန် ဆောင်နေ ကြသည်။ စိတ်ဝါဒသမားများကိုသာ ယုံကြည်ကြဟု ဆိုရာရောက်ပေသည်။

ဤနည်းဖြင့် စိတ်ဝါဒသည် ဖောက်ပြန်သော ဝါဒ ဖြန့်ချိမှု ရောင်းရင်း မိတ်ဆွေကောင်းကြီး ဖြစ်လာပေသည်။ အရင်းရှင် သတင်းစာ များ၏ အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ် ဖြစ်လာပေသည်။ စိတ်ဝါဒသည် လူ့ကျင့်ဝတ်နှင့် လူမှုပြဿနာများကို သိပ္ပံနည်းကျစွာ ချဉ်းကပ် လေ့လာခြင်း မပြုနိုင်အောင် ကျွန်ုပ်တို့အား တားဆီးထားကာ ဥပါဒါန် စွဲလမ်းမှု အမျိုးမျိုးကို ယုံကြည် အောင် အားပေးနေသည်။

ထို့ပြင် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အရေးအကြီးဆုံးမှာ ဝိညာဉ်သည် အဇ္ဈတ္တအတွင်း ဘဝဖြစ်သည်ဟုလည်း စိတ်ဝါဒသမားတို့က ဆိုကြသေး သည်။ (စိတ်)အတွင်း ပြောင်းလဲ ဆန်းသစ်မှု မရှိဘဲ လူ့ပြဿနာများကို မဖြေရှင်းနိုင်ဟုလည်း ဆိုကြသေးသည်။ ဤစကားမှာ ထမင်းဝသူများ

မကြာခဏ ပြောလေ့ရှိသော စကားဖြစ်သည်။ အလုပ်သမားသည် လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေ ကောင်းမွန်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲမဝင်ဘဲ စိတ်ဓာတ် တိုးတက် ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ခြင်းဖြင့် ဘဝသစ်သို့ ရောက်လာပါမည်လော။

ဆိုရှယ်လစ်များထဲတွင် မကြာခဏ တွေ့ရတတ်သော စိတ်ဝါဒ ချဉ်းကပ် လေ့လာမှု တစ်မျိုး ရှိသေးသည်။ ရိုးသားသော တချို့ ဆိုရှယ်လစ် များသည် အရင်းရှင်စနစ်ကို မကောင်းဟု မြင်ကြသည်။ ယင်းသို့ အရင်းရှင် စနစ် မကောင်းရခြင်းမှာ ကုန်များကို ညီမျှစွာ ဝေခြမ်းဖြန့်ဖြူးခြင်း မရှိသော ကြောင့်ဟု သူတို့က ယူဆကြသည်။ အရင်းရှင်များ အပါအဝင် လူအားလုံး မျှတမှုနှင့် တရားမှုတို့ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် အရင်းရှင်စနစ်၏ အပြစ် အနာအဆာများ ပျောက်ကွယ်သွားကြကာ ကောင်းမွန်လာမည်ဟု ဆိုကြ သည်။ သူတို့၏ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒမှာ တရားမျှတခြင်းဟူသော စိတ္တဇဆန် သည့် တွေးခေါ်မှုကို လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤစိတ်ဝါဒသည် အနှစ်သာရအားဖြင့် အဘယ်နည်း။ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေထိုင်မှုစနစ်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ပုံစနစ်ကို အဆုံးအဖြတ် ပြုသော အရာမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ တွေးခေါ်မှုများပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သူတို့သည် ရုပ်ကျသော အကြောင်းတရားများကို ကြည့်မြင်ရန် မေ့လျော့နေကြသည်။ အမှန်အားဖြင့် အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့ အစည်းအတွင်း ကုန်များ ဖြန့်ချိပုံစနစ်၊ ဆင်းရဲသူနှင့် ချမ်းသာသူဟူ၍ ကွဲပြားနေသည့်အဖြစ်တို့ ပေါ်လာခြင်းမှာ ကုန်များ ဖြန့်ချိရေးနှင့် စပ်လျဉ်း သော လူ၏ တွေးခေါ်မှုကြောင့် မဟုတ်ပေ။ အရင်းရှင်များက အလုပ်သမား အား သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်ခြင်းပေါ်တွင် ကုန်ထုတ်မှုစနစ်၊ ဤအခြေခံ တည်ဆောက်ထားသော ရုပ်ကျသည့် အကြောင်းတရားကြောင့်သာ ဖြစ်ပေ သည်။ ယင်းကုန်ထုတ်မှုစနစ် တည်၍နေသမျှ ကာလပတ်လုံး အဆုံးစွန် ချမ်းသာခြင်းနှင့် အဆုံးစွန် ဆင်းရဲခြင်းတို့သည် တည်ရှိနေကြဦးမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆိုရှယ်လစ်များ၏ လုပ်ငန်းမှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားအား စည်းရုံးကာ၊ အရင်းရှင် လူတန်းစားအား ဆန့်ကျင်သော တိုက်ပွဲကို ခေါင်းဆောင်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် အလုပ်သမား လူတန်းစား သည် အာဏာကို အရင်းရှင် လူတန်းစားထံမှ ရယူရန် ဖြစ်သည်။

ဤအချက်ကို နားမလည်ပါက ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ အတွက် တိုက်ခိုက်ရန် ထိရောက်သော နည်းလမ်းကို ရှာဖွေနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ယင်းဥဒါဟရုဏ်တို့ကို ကြည့်၍ စိတ်ဝါဒသည် ဖောက်ပြန်ရေး၏ လက်နက်အဖြစ် ဘယ်သို့ဘယ်ပုံ အသုံးတော်ခံသည်ကို သိမြင်နိုင်ပေသည်။ ဆိုရှယ်လစ်များသည် အရင်းရှင်တို့၏ စိတ်ဝါဒကိုယူ၍ ဆိုရှယ်လစ် သဘောတရားကို ထူထောင်၍ မရပေ။ အလားတူပင် အရင်းရှင်အစိုးရ စက်ယန္တရားနှင့်တကွ ယန္တရား မောင်းနှင်သူ အရာရှိများကို ငှားရမ်း၍ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် တည်ဆောက်၍လည်း မရနိုင်ပေ။

သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးမှာပင် စိတ်ဝါဒသည် ဖောက်ပြန်ရေး၏ လက်နက် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူတန်းစား၏ အုပ်စိုးမှုကို သမာသမတ် ဖြစ်လေဟန် ရောက်အောင် ပြုလုပ်ပေးသော ကိရိယာမျှသာ ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

သို့ဖြင့် စိတ်ဝါဒသည် ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲသော အင်အားစုဖြစ်သည်။ အရာဝတ္ထုများကို ပိုနေမြဲ၊ ကျားနေမြဲ တည်ရှိနေအောင် ကာကွယ်ထားသော သဘောတရားဖြစ်သည်။ တခြားတစ်ဖက်တွင် ရုပ်ဝါဒသည် တိုးတက်လျက် ရှိသည်။ ကုန်ထုတ် အင်အားစုများ တိုးတက်လာခြင်း၊ သိပ္ပံပညာ တိုးတက်လာခြင်းစသည့် လူမှု တိုးတက်မှုတိုင်းသည် ရုပ်ကျသော စိတ်ကူးများဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြပြီးနောက် ရုပ်ဝါဒကို တစ်ဖန် ပြန်၍ ကြွယ်ဝ ခိုင်မာစေခဲ့သည်။ လူ့အတွေးအခေါ်၏ သမိုင်းသည် ရုပ်ဝါဒက စိတ်ဝါဒကို တိုက်သည့် တိုက်ပွဲ၏ သမိုင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

ရုပ်ဝါဒရေးရာတိုက်ပွဲ

ကွန်မြူနစ်ဝါဒ တည်ဆောက်ရေးအတွက် လူလူချင်း သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်မှုကို ဆုံးခန်းတိုင်တိုက်သည့် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ စည်းရုံးသော၊ တပ်ဦးဖြစ်သော ကွန်မြူနစ်များသည် မည်သို့သော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည့် စိတ်ဝါဒကိုမှ လက်မခံပေ။

ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လီနင်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုခဲ့လေသည်။

‘ရာစုနှစ်၏ တစ်ဝက်မျှသော၊ ရှည်ကြာသော ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် မှာကံစံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့သည် ရုပ်ဝါဒကို တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးစေခဲ့သည်။ အဘိဓမ္မာတွင် အခြေခံကျသော အနွယ်တစ်ခုကို ထပ်မံ၍ တိုးချဲ့ခဲ့သည်။ ယင်းအချက်တွင်ပင်လျှင် မှာကံစံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့၏ ပါရမီ

ဉာဏ်သည် ထင်ရှားစွာ ပေါ်လျက် ရှိပေသည်။

‘မာ့ကံစံ၏ အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ မြက်ဆိုချက်များကို ကြည့်လျှင် မပြောင်းလဲသော အခြေခံ ရည်ရွယ်ချက်ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ ယင်းမှာ ရုပ်ဝါဒကို စွဲမြဲခြင်း၊ အဝိဇ္ဇာဝါဒ စိတ်ဝါဒဖြင့် ရောမွှေမှု၊ စိတ်ဝါဒသို့ ယိမ်းယိုင်မှုတို့ကို ရှုတ်ချပြစ်တင်ခြင်းတို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။’

‘မာ့ကံစံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့သည် အစမှ အဆုံးတိုင် အဘိဓမ္မာ နယ်ပယ်၌ ဘက်လိုက်သူများ ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့သည် ရုပ်ဝါဒမှ သွေဖည်မှုများကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်ဝါဒအား လျော့ပေါ့ချက်ပေးခြင်းကို လည်းကောင်း ရှာဖွေ နိုင်ခဲ့ကြပေသည်။’

‘ပေါ့ဇော်တစ်ဗစ်များ အပါအဝင် ရုပ်နာမ်ဒွန်တွဲသမားများသည် ဆင်းရဲ ခေါင်းပါးလှသော လူညံ့များသာ ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့သည် ပြဿနာ ကို ကြည့်မြင်ရာ၌ ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ဝါဒ အနွယ်များကို ရောထွေး မွှေနှောက် ပစ်သည့် အလယ်လမ်း အဘိဓမ္မာနှင့်သာ သင့်တော်ပေသည်။ အဘိဓမ္မာ တွင် ဤအခြေခံ အနွယ်နှစ်ခုစလုံးမှ ထွက်ပြေးရန် ကြိုးပမ်းခြင်းသည် တတ်ယောင်ကား စေ့စပ်ရေး သမားတို့၏ အလုပ်မျှသာ ဖြစ်ချေသည်။’

ပြဿနာတိုင်းမှာပင် ကျွန်ုပ်တို့သည် စိတ်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်သော ရုပ်ဝါဒ၏ ဘက်တော်သားများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ယင်းသို့ ဘက်လိုက်ရ ခြင်းမှာ အရာဝတ္ထုများကို စိတ်ကူးတွေးထင်မှုများ မပါဘဲ၊ ၎င်းတို့ အလို အလျောက်တိုင်း လေ့လာကြည့်မြင်သည့် ရုပ်ဝါဒ အသိတရားဖြင့်သာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝ အင်အားစုများ အကြောင်းကို သိနားလည်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသို့ သိနားလည်ခြင်းဖြင့်သာ လျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ပြောင်းလဲပစ်ကာ သဘာဝ အင်အားစုများကို နိုင်နင်းမည် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အလုပ်သမား လူတန်းစားကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်သူ့ကိုလည်းကောင်း ယုံကြည်မှုရှိရန် ရုပ်ဝါဒက သင်ကြားပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ သိနားလည်မှု၏ အပြင်ဘက်တွင် လျှို့ဝှက်နက်နဲ အသိခက်သော အရာဟူသည် မရှိဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထာဝရ ဘုရားသခင် အလိုတော်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည် ဟူသော အယူအဆကို လက်ခံစရာ မလိုဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘ခိုင်မာ တိကျသော’ သင်ကြားချက်များကို ရှုတ်ချပစ်ပယ်ခြင်း မပြုဟူ၍လည်းကောင်း၊

အနုပညာလောက ရုပ်ဝါဒ

လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝကို ပြောင်းလဲပစ်ရန်အတွက် နားလည်သိရှိနိုင်
သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ရုပ်ဝါဒက သင်ကြားပေးပေသည်။

အခန်း(၃)

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ

ခေတ်ဟောင်းတွင် တော်လှန်သော ဓနရှင်က ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် ရုပ်ဝါဒ အမျိုးအစား တစ်ရပ်မှာ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ ဖြစ်သည်။ ယင်းဝါဒသည် ပဝေဏီ ရုပ်ဝါဒ အမြင်ကို ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်း စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒအရဆိုလျှင် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော ရုပ်ဝတ္ထုများ (အနုမြူမှုန်များ) ဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ၎င်းရုပ်ဝတ္ထုများ၏ အညမည လှုပ်ရှားမှုသည် သဘာဝ၏ အသွင် သဏ္ဍာန်များ အားလုံးကို ထုတ်လုပ်သည်။ ထို့ပြင် သဘာဝ၏ အလုပ် လုပ်ပုံကိုလည်း စက်ယန္တရားတစ်ခု၏ အလုပ်လုပ်ပုံဖြင့် နှိုင်းယှဉ် သိနားလည်ပေသည်။

ထိုခေတ်ကမူ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် တိုးတက်တော်လှန် သော ဝါဒဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒတွင် ကြီးမား သော ပျော့ကွက်ကြီး သုံးခုရှိသည်။ (၁) ကမ္ဘာလောကကြီးကို အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင် တစ်ပါးက ဖန်ဆင်းသည်ဟု ယူဆခြင်း။ (၂) ဖြစ်စဉ် ဟူသရွေ့သည် စက်ယန္တရား၏ အညမည လှုပ်ရှားမှု စက်ဝိုင်းများ အထပ်ထပ် ရစ်ဝဲ လည်ပတ်သဖြင့် အရည်အချင်းသစ်များ၊ သဘာဝတွင်

ဖြစ်စဉ်အသစ်များ စသည်တို့၊ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု မရှိဟု ယူဆခြင်း။
(၃) လူမှု တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှုကိုလည်းကောင်း၊ လူ၏ လူမှု လှုပ်ရှား
ဆောင်ရွက်ချက်များကိုလည်းကောင်း၊ ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ
လူ့သဘာဝကို စိတ္တဆေနိစ္စာ သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်း စသည်တို့
ဖြစ်သည်။

ပြောင်းလဲနေသော ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် ၎င်းကို မည်သို့ နားလည်ပုံ
မတူစွာ မပေါ်မီကဆိုလျှင် ရုပ်ဝါဒသည် အဓိကအားဖြင့် စက်ယန္တရား
ဆန်လှပေသည်။

ရုပ်ဝါဒသမားများသည် ဘဝနှင့် စိတ်အပါအဝင် ကမ္ဘာလောကကြီး
တစ်ခုလုံးကို ကြည့်မြင်ရာ၌ အသက်ဝိညာဉ် ကင်းမဲ့သော စက်ယန္တရား
ဖွဲ့စည်းမှု တစ်ရပ်အဖြစ်သာ ကြည့်မြင်ကြသည်။ ရုပ်ခန္ဓာများ၏ စက်ရုပ်
ဆန်ဆန် အညမည လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ အဖြစ်သာ မြင်သည်ဟု
မကြာခဏ ပြောသံ ကြားရသည်။ ယင်းမှာ စက်ယန္တရားဆန်သော
ရုပ်ဝါဒကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မာ့ဂ်စ်ဝါဒ၏ ရုပ်ဝါဒမှာ
စက်ယန္တရား မဆန်ဘဲ အနုပဋိလောမ ကျပေသည်။ ယင်းကို နားလည်ရန်
အတွက် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒကို နားလည်ရန် ပထမအားဖြင့် လိုအပ်ပေ
သည်။

ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် စူးစမ်း တွေ့ရှိရသည့် အမျိုးမျိုးသော
ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်များကို ရုပ်ဝါဒသမားများက မည်သို့ သိမြင် နားလည်ကြ
ပါသနည်း။

ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ပြောင်းလဲမှုတို့ဖြင့်သာ ပြီးသည်။ နေဆုံး
လျှင် ညသို့ရောက်၍ ညပြီးဆုံးလျှင် နေ့သို့ ရောက်သည်။ ရာသီခွင်သည်
တစ်ခုပြီးတစ်ခု လှည့်နေသည်။ လူသည် မွေးဖွား၍ ကြီးပြင်းကာ သေဆုံး
သည်။ ဤပြောင်းလဲမှုတရား (အနိစ္စတရား) သည် အရေးကြီးသော အချက်
ဖြစ်သည်ဟု အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်တိုင်းက အသိအမှတ် ပြုကြသည်။ သို့ဖြစ်
လျှင် ကမ္ဘာလောကကြီး၌ ယင်းသို့ တွေ့မြင်သိရှိနေရသော ပြောင်းလဲမှု
များကို မည်သို့ သိမြင် နားလည်ကြရမည်နည်း။

ရုပ်ဝါဒ နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စိတ်ဝါဒ နည်းဖြင့်သော်
လည်းကောင်း တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဤပြောင်းလဲမှုများကို သိမြင် နားလည်

ရပေလိမ့်မည်။

စိတ်ဝါဒ အလိုအရဆိုလျှင် ထိုပြောင်းလဲမှုသည် ထာဝရ ဘုရား သခင်၏ အလိုတော် အရသာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြင့် ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး တွင်ရှိသော ပြောင်းလဲမှု ဟူသမျှသည် ယုတ္တိအဆုံးတွင် ရုပ်၏ ပြင်ပတွင် ရှိသော ရုပ်မဟုတ်သော၊ ရုပ်ကမ္ဘာ၏ ဥပဒေသများ၏ လက်အောက်ခံ မဟုတ်သော အရာတစ်ခုက စေ့ဆော်ဖန်တီးသည်ဟု စိတ်ဝါဒက ယူဆ ပေသည်။

သို့ရာတွင် ရုပ်ဝါဒကမူ ပြောင်းလဲမှု ဟူသမျှသည် ရုပ်အကြောင်း တရားများကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပေသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် ရုပ် ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် ဖြစ်ပျက်သမျှတို့ကို ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီးဖြင့်ပင် ရှင်းလင်း ဖော်ပြပေသည်။

သို့ရာတွင် တချို့ အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်တို့ကမူ ပြောင်းလဲမှု၏ အတွင်းမှာပင် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသောအရာ၊ ထာဝရတည်သော အရာ၊ နိစ္စဖြစ်သော အရာဟူ၍ ရှိသေးသည်ဟု ဆိုကြပြန်သည်။ ယင်းမှာ ယေဘုယျ အားဖြင့် သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော၊ လူတန်းစား ကိုင်စွဲသော သဘောတရား ၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ပြောင်းလဲခြင်းကို ကြောက်ကြသည်။ ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် သူတို့သည်လည်း ပျောက်ကွယ် လွင့်စဉ်သွားတော့မည်ဟု စိုးရိမ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် တည်မြဲ သောအရာ၊ နိစ္စဖြစ်သောအရာ၊ ပြောင်းလဲခြင်းတရား (အနိစ္စ) မဟုတ်သော အရာကို ရှာဖွေကြသည်။

ပဝေဏီ ရုပ်ဝါဒ သမားများသည်လည်း ဤတရားကို ရှာဖွေခဲ့ကြ ၏။ ပြောင်းလဲနေသော ဗဟိဒ္ဓအသွင်များ နောက်ကွယ်တွင် မပြောင်းလဲသော အရာကို လိုက်လံရှာဖွေကြသည်။ စိတ်ဝါဒ သမားများက ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော၊ ထာဝရဖြစ်သော အရာများကို စိတ်နာမ်ဘုံ၌ ရှာဖွေကြ၍၊ ရုပ်ဝါဒ သမားများသည် အလားတူ အရာကို ရုပ်ကမ္ဘာ လောကကြီးထဲ၌ ရှာဖွေ နေကြသည်။ သို့ရာ ရှာရင်းဖြင့် သူတို့သည် သူတို့ ရှာဖွေနေသည့် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော၊ ထာဝရဖြစ်သော အရာကို အဆုံးစွန်သော ရုပ်ဝတ္ထု ထဲ၌ သွား၍ တွေ့ရှိကြရသည်။ ယင်း အဆုံးစွန်သော ရုပ်ဝတ္ထုမှာ ထာဝရ လည်းဖြစ်၊ ဖျက်ဆီး၍လည်း မရနိုင်သော အနုမြူဖြစ်ပေသည်။ (အနုမြူ Atom အက်တမ်မှာ ခေါမ စကားလုံးဖြစ်၍ ‘ချိုးဖဲ့ မရနိုင်သော’ ဟု

အနက် ထွက်သည်။)

သို့ဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိသော အနုမြူကလေးများ၏ အညမည တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု၊ လှုပ်ရှားမှုသည် ပြောင်းလဲမှုအားလုံး ကို ပြုပေး သည်ဟု ထိုရုပ်ဝါဒသမားများက ယူဆကြပေသည်။ ယင်းမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်လောက်က ခေါ်မနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယပြည်တို့တွင် ထွန်းကားခဲ့သည့် များစွာ ရှေးကျလှသော အယူအဆ တစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုစဉ်ကမူ ယင်းအယူအဆသည် သူ့ခေတ်နှင့်သူ တိုးတက်သော အယူအဆဖြစ်၍ စိတ်ဝါဒနှင့် ဥပါဒါန် စွဲလမ်းမှုများကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် လက်နက်ကြီး တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခေါ်မအဘိဓမ္မာ ပညာရှင် အက်ပီကျူးရပ်(စ်)၏ အနုမြူရုပ်ဝါဒ အယူအဆ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ 'အရာ ဝတ္ထုတိုင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ဓာတ်များမှာ မည်သည့် ဓာတ်များဖြစ်သည် ကိုလည်းကောင်း၊ အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် ထာဝရ ဘုရားသခင်များ၏ ပယောဂ မရှိဘဲ မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်ပေါ်လာကြပုံကိုလည်းကောင်း' ပြဆိုရန် ရည်ရွယ်ပေသည်ဟု ရောမကဗျာဆရာ လူကရေးတီးယာ့(စ်)က သူ၏ 'အရာဝတ္ထုများ၏ သဘာဝ' အမည်ရှိ အဘိဓမ္မာ ကဗျာကျမ်းတွင် ဖော်ပြ ထားသည်။

သို့ဖြင့် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ခက်မာ၍ ချိုးဖွဲ မရနိုင်သော ရုပ်ဓာတ်ဝတ္ထုများ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ပြောင်းလဲမှု အားလုံးသည် ယင်းဓာတ်ဝတ္ထုများ၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ၎င်းတို့ အချင်းချင်း အညမည တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်မှုတို့မှ ထွက်ပေါ်လာသည်ဟု လည်းကောင်း ယူဆသည့် ရုပ်ဝါဒ တစ်မျိုးသည် ထိုစဉ်ကပင် ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ပေသည်။

ယင်းအယူအဆကို ခေတ်သစ်၌ ပြန်လည် ဆန်းသစ်လာစေခဲ့ သည်။ ဆယ့်ခြောက်ရာစုနှင့် ဆယ့်ခုနစ်ရာစုနှစ်များ၌ အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ နှင့် သိပ္ပံပညာရှင်များသည် ပဒေသရာဇ်ဆန်သော ဘုရင်ဂျီ အဘိဓမ္မာကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် ယင်းအယူအဆကို အသုံးပြုခဲ့ကြပေသည်။ သို့ရာတွင် ခေတ်သစ် ရုပ်ဝါဒသည် ပဝေဏီ ရုပ်ဝါဒထက် အနှစ်သာရအားဖြင့် ကြွယ်ဝ လာပေသည်။ ရုပ်ဓာတ်ဝတ္ထုများ၏ အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားမှု၏ ဥပဒေသ များသည် ဘယ်အရာများ ဖြစ်သည်ကို ခေတ်သစ် ရုပ်ဝါဒက ရှာဖွေခဲ့ ပေသည်။ သို့ဖြင့် ရုပ်၏ သီးခြား အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ပျက် လှုပ်ရှားခြင်းနှင့်

အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုများမှ ပေါ်ထွက်လာသည့် ရူပခန္ဓာ ပြောင်းလဲမှု အစ၊ လူ့ဘဝ ပြောင်းလဲမှုအဆုံး ဖြစ်သော အသွင်သဏ္ဍာန် အားလုံး၏ ရုပ်လုံးကို ဖော်ပြပေသည်။ ဤနည်းဖြင့် ဆယ့်ရှစ်ရာစုနှစ် အဆုံးတွင် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ ခေတ်သစ် အယူအဆများ၏ လက္ခဏာများသည် ပေါ်လာကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်

အနှစ်သာရအားဖြင့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ပေါ်ထွန်းစ ပြုလာ သော ဓနရှင်၏ သဘောတရား ဖြစ်ပေသည်။ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် မြေရှင် ပဒေသရာဇ် သဘောတရားကို ဆန့်ကျင်၍ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း ဖြစ်သည်။ မြေရှင်ပဒေသရာဇ် တွေးခေါ်ချက်များကို ဦးတည်တိုက်ခံခဲ့သည်။ မြေရှင် ဆုံးသော ပဒေသရာဇ် အမြင်ကို ဦးတည် တိုက်ခိုက်သော အပြင်း အထန် ဓနရှင် တိုက်ပွဲ ပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်ပေသည်။

ဓနရှင် ပေါ်ထွန်းစ ခေတ်တွင် မြေရှင် ပဒေသရာဇ် လူမှု ဆက်ဆံ ရေးများသည် ပြိုကျနေကြသည်။ မြေရှင် ပဒေသရာဇ် လူမှုဆက်ဆံရေးများ တောက်ပ ထွန်းလင်းရာဖြစ်သော ဘုရင်ရှိ အဘိဓမ္မာထဲတွင် မြှုပ်နှံ ဌာပနာ ထားသည့် မြေရှင် ပဒေသရာဇ် တွေးခေါ်မှုများသည်လည်း ပြိုကျနေကြ သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ပဒေသရာဇ်များက မြေကျန်များကို သွေးစုပ် ခြယ်လှယ် သည့် စီးပွားရေးအခြေခံပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားသည့် မြေရှင် ပဒေသရာဇ်စနစ်သည် သစ္စာတော်ခံ၊ လက်အောက်ခံ၊ အမှီခိုခံ ဖြစ်သော ရှုပ်ထွေးသည့် လူမှုဆက်ဆံရေးများဖြင့် ပြွမ်းလျက်ရှိသည်။ ဤ ရှုပ်ထွေးမှုများ သည် လူမှုနှင့် နိုင်ငံရေး အဘိဓမ္မာများတွင်သာ ထင်ဟပ်နေသည် မဟုတ်ဘဲ၊ သဘာဝ အဘိဓမ္မာထဲတွင်လည်း ထင်ဟပ်နေသည်။

သဘာဝအတွင်းရှိ အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် စကြဝဠာ စနစ်ကြီးထဲတွင် ဒူးနေရာဒူး၊ တော်နေရာတော် ရှိကြရသည်။ ထိုစနစ်ကြီး၏ လက်အောက်ခံ အဖြစ်၊ ထိုစနစ်ကြီးကို မှီတွယ်နေကြရသည်။ သို့ရှိရင်းဖြင့် စကြဝဠာ စနစ်ကြီးအား အကျိုးပြုနေကြရသည် ဆိုသော သဘာဝ အဘိဓမ္မာမှာ မြေရှင် ပဒေသရာဇ် ခေတ်တွင် ထွန်းကားသော အဘိဓမ္မာမျိုး ဖြစ်ပေသည်။

ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များနှင့် သိပ္ပံ ပညာရှင်များသည် သဘာဝနှင့် ပတ်သက်သော ယင်းသို့သော မြေရှင် ပဒေသရာဇ် တွေးခေါ်မှု

များကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ကြသည်။ မြေရှင်ပဒေသရာဇ် တရားသေ အယူအဆ များကို ပယ်ကာ သဘာဝသည် ရုပ်ခန္ဓာများ အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှား ကြသည့် စနစ်ကြီးသာ ဖြစ်သည်ဟု သူတို့က ယူဆကြသည်။ သဘာဝသည် မည်သို့မည်ပုံ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေသည်ကို သိမြင်ရန်အတွက် သဘာဝ အား စူးစမ်း ရှာဖွေရမည်ဟုလည်း ဆိုခဲ့ကြပေသည်။

ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်များ၊ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး တိုးတက်မှုများ၊ စက်မှုနှင့် စက်ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှုများနှင့်အတူ သဘာဝ စူးစမ်းရှာဖွေမှုသည်လည်း တိုးတက်လာခဲ့ သည်။ စက်မှု အတတ်ပညာ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် နီးစပ်ယှက်နွယ်နေသည့် အလျောက် စက်မှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာသည်လည်း တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် သဘာဝအား သိပ္ပံနည်းကျစွာ စူးစမ်းမှုတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် စက်မှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာတို့ကြောင့်လည်းကောင်း ရုပ်ဝါဒ အယူအဆသည် ပို၍ ကြွယ်ဝလာပေသည်။

တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် ယင်းတွေ့ရှိချက်များသည် ရုပ်ဝါဒ အယူအဆ ၏ ပျော့ကွက်များနှင့် ကောင်းကွက်များကိုလည်းကောင်း၊ အောင်မြင်ချက် များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များကိုလည်းကောင်း ညွှန်ပြခဲ့ပေသည်။

ရုပ်ဝါဒ အယူအဆကို ရှေ့သို့ တစ်ဆင့် တွန်းပို့လိုက်သည့် အရာ မှာ အိန်ဂျယ်လစ် ပြောသလိုပင် ‘စွမ်းအား ကြီး၍ လျင်မြန်စွာ တစ်ဟုန်ထိုး ချီတက်နေသော သိပ္ပံပညာနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း၏ တိုးတက်မှုတို့’ ပင် ဖြစ်သည်။ ရုပ်ဝါဒ အယူအဆသည် ‘အဓိကအားဖြင့် စက်ယန္တရား ဆန်ပေ သည်’။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စက်မှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာသည်သာလျှင် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် မြင့်မားသော အဆင့်သို့ ရောက်ရှိသောကြောင့် ဖြစ် ပေသည်။ ယင်းရုပ်ဝါဒ၌ ‘သီးခြားကျ၍ ရှောင်လွှဲမရသော ကန့်သတ်ချက် များ ရှိပေသည်။ ယင်းသို့ ကန့်သတ်ချက်များ ရှိခြင်းမှာ စက်ယန္တရား အတတ်ပညာ၏ စံများနှင့် လုံးဝ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ကိုက် ထားသောကြောင့်’ ဖြစ်ပေသည်။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် စက်မှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားစ ပြုလာသော အကြောင်း တစ်ခုတည်းကြောင့်သာ ပေါ်ပေါက်လာသည် မဟုတ်သေးပေ။ အတိုးတက်ဆုံးသော ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ၏ လူတန်းစား အမြင်တွင် နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ် တွယ်နေသောကြောင့်လည်း

ဖြစ်ပေသည်။ အတိုးတက်ဆုံးသော ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များသည် စက်မှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာများကို လုံးဝ အားကိုး မျှော်မှန်းကြသောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

မြေရှင်ပဒေသရာဇ် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တွန်းလှန်ပြီးနောက် ဓနရှင် လူတန်းစားသည် တစ်သီးပုဂ္ဂလ လွတ်လပ်ခွင့်ရရေး၊ တန်းတူညီမျှရေးနှင့် အချုပ်အချယ် မရှိသော ဈေးကွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်၏ တွေးခေါ်မှုများကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီးနောက် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် စက်မှုသိပ္ပံ၏ ဥပဒေသများအရ အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားနေကြသော ရုပ်ဓာတ် ဝတ္ထုများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဓနရှင်၏ အတိုးတက်ဆုံးသော အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များ ဖြစ်သော ရုပ်ဝါဒသမားများက အလားတူ ကြွေးကြော်ခဲ့ကြသည်။

မြေရှင်ပဒေသရာဇ်၏ အယူအဆများသည် မြေရှင်ပဒေသရာဇ် လူမှုဆက်ဆံရေးများတွင် ထင်ဟပ်နေသကဲ့သို့ သဘာဝနှင့် ပတ်သက်သော ဖော်ပြပါ ဓနရှင် အယူအဆသည်လည်း ဓနရှင် လူမှုဆက်ဆံရေးတွင် ထင်ဟပ်နေပေသည်။ သို့ရာတွင် ဓနရှင် လူမှုဆက်ဆံရေးသည် မြေရှင်ပဒေသရာဇ် အနှောင်အဖွဲ့များကို ဖြတ်တောက်ကာ ကုန်လုပ်အင်အားစုံသစ်၏ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှုသစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသကဲ့သို့ သဘာဝနှင့် ပတ်သက်သော ဓနရှင် အယူအဆသည်လည်း မြေရှင်ပဒေသရာဇ် တွေးခေါ်မှုများကို ပယ်ဖျက်ကာ သိပ္ပံနည်းကျသော သုတေသန ပြုမှုကို တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပေသည်။

သိပ္ပံပညာသည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ အမြင်တိုးတက်မှုအတွက် များစွာ အထောက်အကူ ပေးခဲ့ကာ ယင်းသို့ဖြင့် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ အမြင်သည် သိပ္ပံပညာကြောင့် ပိုမို ခိုင်မာလာခဲ့ပေသည်။

ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် စက်ယန္တရား

ကမ္ဘာလောကကြီးသည် အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားနေကြသော ရုပ်ဓာတ်ဝတ္ထုများ စုပေါင်း ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားများက ယူဆကြသည်။ ဓာတ်ဝတ္ထုများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သီးခြား ကင်းလွတ်စွာ တည်ရှိနေကြသည်။ သို့ဖြင့် ယင်းသို့ တစ်ခုစီ တည်ရှိနေသော ဓာတ်ဝတ္ထုတို့ စုပေါင်း ဖွဲ့စည်းလိုက်သောအခါ ကမ္ဘာ

လောကကြီး အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ယင်းဓာတ်ဝတ္ထုများ အချင်းချင်း အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားခြင်းများ စုပေါင်းလိုက်သောအခါတွင် ကမ္ဘာကြီး အတွင်း၌ စုပေါင်းအရာများ ဖြစ်လာကြသည်။ ယင်းတို့၏ အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားခြင်းများသည်လည်း စက်ယန္တရား၏ တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဓာတ်ဝတ္ထု တစ်ခုသည် တခြားဓာတ်ဝတ္ထုတစ်ခုကို ပြင်ပမှ ချုပ်ကိုင် ထိန်းသိမ်းသော စက်ယန္တရား၏ တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားပုံမျိုး ဖြစ်သည်။

ယင်းအယူအဆမှာ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားတို့၏ အယူအဆ ဖြစ်သည်။ ယင်းအယူအဆသည် ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုလုံးအား ရှုပ်ထွေး သော စက်ယန္တရား အစိတ်အပိုင်းကြီး တစ်ခုအဖြစ် သဘောထားခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် သဘာဝ တစ်ခုလုံးကို ဖြစ်စေ၊ သဘာဝ၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကိုဖြစ်စေ ကြည့်မြင် သည့်အခါ၌ စက်ယန္တရား တစ်ခုလုံးကို ကြည့်မြင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စက်ယန္တရား၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ကြည့်မြင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ကြည့်မြင်ပေသည်။ သဘာဝကြီး မည်သို့ အလုပ်လုပ် လှုပ်ရှားသည်ကို ကြည့်မြင်ရာ၌ စက်ယန္တရားကြီး မည်သို့ အလုပ်လုပ် လှုပ်ရှားသည်ကို ကြည့်သကဲ့သို့ ကြည့်ပေသည်။

ယင်းကြည့်မြင်မှုမျိုးကို နယူတန်၏ စကြဝဠာ စနစ်တွင် တွေ့မြင် နိုင်သည်။ နယူတန်သည် ခေါမရုပ်ဝါဒ သမားကြီး အက်ပီကျူးရတ်စ်ကဲ့သို့ပင် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ဟင်းလင်းဖြစ်သော လဟာထဲတွင် လှုပ်ရှားနေကြ သော ဓာတ်ဝတ္ထုများ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော ယေဘုယျ ရှုမြင်ချက်ကို လက်ခံပေသည်။ သို့ရာတွင် နေနှင့်ဂြိုဟ်များ သွားလာ လှုပ်ရှားပုံ စသည့် သဘာဝ၏ သီးခြားသော အသွင်သဏ္ဍာန်များနှင့် ပတ်သက်၍မူ အက်ပီကျူးရတ်စ်သည် ဖော်ထုတ် ရှင်းလင်းခြင်း မပြုနိုင် ခဲ့ပေ။ ကောင်းကင်ပြင်၌ အရှေ့မှ အနောက်သို့ ဖြတ်သန်းသွားလာသော နေ၏ လှုပ်ရှားမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အက်ပီကျူးရတ်စ်က စက်ယန္တရားပမာ တိကျသော နေ၏ လှုပ်ရှား သွားလာမှုကို ဖော်ပြရန်မလို၊ ဖော်ပြရန် အရေးမကြီး၊ နေသည် ဘုရားတစ်ဆူ မဟုတ်မူ၍၊ အနုမြူမှုန်များ ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အရာမျှသာ ဖြစ်သည်ဆိုသည့်အချက်ကို သိရှိရန်သာ လိုအပ်၍ အရေးလည်း ကြီးပေသည်ဟု ပြောခဲ့ပေသည်။ နေသည် ပထဝီ မြေကြီးကို လှည့်ပတ် သွားလာနေသည်။ သို့လှည့်ပတ် သွားရင်းဖြင့်

နေတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်နေသည့် အနုမြူမှုန်များသည် ပဲ့ကျကာ ညဘက်တွင် ယင်းအနုမြူမှုန်ကလေးများသည် လုံးဝ ကွဲပျောက် လွင့်စဉ်ကာ တခြားစီ ဖြစ်သွားပြီး နောက်တစ်နေ့ နံနက်ကျမှ တစ်ဖန် ယင်းအနုမြူမှုန်ကလေး များသည် ပြန်၍ စုပေါင်း ဖွဲ့စည်းလာကြပြန်ကာ ‘နေသစ်’ တစ်ခု ဖြစ်ပေါ် လာသည်ဟု အက်ပီကျူးရတ်စ်က ယူဆပေသည်။ သူ့အဖို့ သဘာဝကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပုံသာလျှင် အရေးကြီး၍ သဘာဝကြီး လှုပ်ရှား အလုပ်လုပ်ပုံ သည် အရေးမကြီးပေ။ နယူတန်ကမူ သဘာဝကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပုံသည် အရေးမကြီး။ မည်သို့မည်ပုံ အလုပ်လုပ် လှုပ်ရှားပုံသည်သာ အရေးကြီး သည်ဟု ယူဆသည်။ စကြဝဠာစနစ် မည်သို့ အလုပ်လုပ်သည်ကို သိရှိ ရန်သာ အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆသည်။ စကြဝဠာစနစ် အလုပ်လုပ်ပုံကို လည်း နယူတန်သည် စက်ယန္တရားပမာ တင်စား၍ ဖော်ပြသည်။ ဆွဲငင် ခြင်းအား၊ စက်ယန္တရား အင်အားစု စသည်တို့ဖြင့် တင်စားပြသည်။

ယင်းသို့သော စက်ယန္တရားဆန်သည့် ချဉ်းကပ်လေ့လာမှုမျိုးကို ဟာဗေး၏ သွေးလှည့်ပတ် သွားလာမှု သဘောတရားထဲတွင်လည်း တွေ့နိုင် သည်။ ဟာဗေးက သွေးသွားလာလှည့်ပတ်ပုံကို စက်ယန္တရားကြီး တစ်ခု အလုပ် လုပ်သကဲ့သို့ မြင်သည်။ နှလုံးသည် ပိုက်လုံးကြီးတစ်ခုနှင့် တူသည်။ ထိုပိုက်လုံးမှ သွေးများကို သွေးလွှတ်ကြောများတစ်လျှောက် ပန်းထုတ်လိုက် ပြီး သွေးပြန်ကြောများမှ ပြန်၍ စီးဆင်းစေသည်။ သို့ဖြင့် သွေးလှည့်ပတ် သွားလာမှုသည် ပိုက်ခေါင်းများမှတစ်ဆင့် သွားလာ လှည့်ပတ်နေသည်ဟု ဟာဗေးက ယူဆပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ အမြင်ကို ပိုမို၍ နားလည်နိုင်ရန် အောက်ပါအတိုင်း အဆင့်ဆင့် စစ်ဆေး ကြည့်ကြရအောင်။

- (၁) စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှု ဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။
- (၂) စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှု၏ အသွင်လက္ခဏာများသည် ဘာလဲ။
- (က) စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှု တစ်ခုတွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အံ့ကိုက်နေကြသော ထာဝရ အစိတ်အပိုင်းများ ပါသည်။
- (ခ) စက်ယန္တရား လည်ပတ် လှုပ်ရှားရေးအတွက် မောင်းနှင်ရေး အင်အားစု တစ်ခုလိုသည်။
- (ဂ) စက်ယန္တရားကြီး လည်ပတ် လှုပ်ရှားသည်နှင့်

အစိတ်အပိုင်းများသည် အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှား
ကြသည်။ သို့ဖြင့် စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှု ဥပဒေသ
များအရ တိကျစွာ ပြောဆိုနိုင်သော အဖြေများကို
ရရှိသည်။

ဥပမာ-နာရီ တစ်လုံး၏ စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှုကို ကြည့်ကြရ
အောင်။ (က) နာရီတွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အံ့ကိုက်နေကြသော ခွေးသွားစိတ်၊
ဖောင်းတန်၊ သံပတ် စသည့် အမျိုးမျိုးသော အစိတ်အပိုင်းများ ပါသည်။
(ခ) နာရီကို မောင်းနှင်ရေး အင်အားဖြစ်သော သံပတ်ဖြင့် သွားစေသည်။
(ဂ) သံပတ်ပြေ၍ သံပတ်က လှုပ်ရှားသောအခါ စက်ယန္တရား ဥပဒေသအရ
အထဲရှိ အစိတ်အပိုင်းတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှား
ကြကာ ဒိုင်ခွက်ပေါ်တွင် တိကျစွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုနိုင်သော နာရီလက်တံ
များ၏ လှုပ်ရှားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ယင်းနာရီ၏ စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှု
ကို သိနားလည်လိုလျှင် နာရီ၏ အစိတ်အပိုင်းများကို တစ်ခုစီ ဖြုတ်ကြည့်ရန်
လိုသည်။ ထိုအစိတ်အပိုင်းများ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မည်သို့ အံ့ကိုက်အောင်
တပ်ဆင်ထားသည်ကို သိရှိရန် လိုသည်။ လိုအပ်သော မောင်းနှင်ရေး
အင်အားစုက တွန်းလိုက်သောအခါ ထိုအစိတ်အပိုင်းများ အချင်းချင်း
မည်သို့ တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားကြသည်ကို သိနားလည်ရန် လိုသည်။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားများသည် သဘာဝကိုလည်း ဤနည်း
ဖြင့် ကြည့်မြင်ပေသည်။ သူတို့သည် သဘာဝ၏ အစိတ်အပိုင်းများကို
တစ်ခုစီ ခွဲခြားကာ ကြည့်သည်။ သဘာဝ အစိတ်အပိုင်းများ တစ်ခုနှင့်
တစ်ခု အံ့ကိုက် ဖြစ်နေကြသည်ကို ကြည့်သည်။ ထိုအစိတ်အပိုင်း၏
အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ပြောင်းလဲခြင်းများ မည်သို့မည်ပုံ
ပေါ်လာကြောင်းကို ကြည့်သည်။ ယင်းသို့ ကြည့်မြင်ပြီးနောက်တွင်
သဘာဝ၏ မည်သည့် အစိတ်အပိုင်းကို မည်သို့ ပြင်မည်၊ မည်သည့်
အစိတ်အပိုင်းကို မည်သို့ တိုးတက်အောင် လုပ်မည် စသဖြင့် တွေးခေါ်ကြ
ပေသည်။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ စွမ်းအားသတ္တိနှင့် အောင်မြင်ချက်များ

သဘာဝကို သိနားလည်ရေးတွင် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည်
အရေးကြီးသော မှတ်တိုင် တစ်တိုင် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းဝါဒသည် ဓနရှင်

တွေးကြံမှု ပညာရှင်များ၏ တိုးတက်သော ခြေလှမ်းဖြစ်ပေသည်။ စိတ်ဝါဒကို ထိုးနှက်ချက် တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

စက်ယန္တရားဝါဒသမားများသည် သူတို့၏ ရုပ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော အပိုင်းတွင်မူ ပြတ်သားလှပေသည်။ သူတို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် စိတ်၏ အာနိသင်ကို စက်ယန္တရား ဆန်ဆန် ကြည့်မြင်နိုင်သည်အထိ တိုးချဲ့ခဲ့ကြခြင်းဖြင့် စိတ်ဝါဒနှင့် သာသနာ အယူဝါဒကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ လူနှင့် လူ၏ စိတ်နှာမ်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု အားလုံးကို သဘာဝ ကမ္ဘာလောကကြီး၏ စက်ယန္တရား ဆန်သော စနစ်ထဲတွင် အကျုံးဝင်အောင် ထည့်သွင်းခဲ့ကြသည်။

အပြင်းထန်ဆုံးသော စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားတို့ကမူ ရုပ်ခန္ဓာ ဖြစ်စဉ်များ၊ အပင်များ၊ တိရစ္ဆာန်များနှင့် တိရစ္ဆာန်တို့၏ ဖြစ်တည်မှု စသည်တို့ကိုသာမက လူကိုပင် စက်ယန္တရားသဖွယ် သဘောထားကြသည်။ သတ္တဝါ အားလုံးသည် အော်တိုမေတာဟုခေါ်သော ရှုပ်ထွေးသော စက်ယန္တရားများသာ ဖြစ်သည်ဟု ပြစ်သစ် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင် ဒေးကားက ဆယ့်ခုနစ်ရာစုကတည်းပင် ပြောခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လူမှာမူ ဝိညာဉ်ရှိသဖြင့် ခြွင်းချက်အဖြစ် ထားရမည်ဟု ဆိုခဲ့ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဒေးကား၏ တပည့်ဖြစ်သူ ဆယ့်ရှစ်ရာစုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော သမားတော်ကြီး လာမက်ထရီကမူ လူသည်လည်း များစွာ ရှုပ်ထွေးသော စက်ယန္တရားများပင် ဖြစ်ချေသည်တကားဟု သူ၏ ‘လူသည် စက်ယန္တရားတစ်ခု’ အမည်ရှိ ကျမ်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

ထိုခေတ်ကဆိုလျှင် ယင်းအယူအဆသည် ထာဝရ ဘုရားသခင်ကို မဆိုထားဘိ သာမန်လူ၏ သဘာဝကိုပင် မထီမဲ့မြင်ပြုသော ဇော်ကားမှု တစ်ရပ်ဖြစ်ကာ တုန်လှုပ်ဖွယ်ကောင်းပေသည်။ သို့တိုင်အောင် သူ့ခေတ် သူ့အခါနှင့် ဆိုလျှင်ကား တိုးတက်သော အမြင်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ လူသည် မသေနိုင်သော ဝိညာဉ်များကို စုစည်းထားသည့် ညစ်ပတ်ပေရေသော ရွံ့စေးခဲများနှင့် တူသည်ဟူသော အယူအဆနှင့်စာလျှင် လူသည် စက်ယန္တရားနှင့် တူသည်ဟူသော အယူအဆမှာ ခံသာသေးသည်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ် ရုပ်ဝါဒသမားနှင့် စိတ်ကူးယဉ် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသမား တစ်ဦးဖြစ်သူ ရောဘတ်အိုဝင်က ဘာသာတရား

ကိုင်းရှိုင်းသော ထိုခေတ်က စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များအား ပြောကြားခဲ့သည်ကို ကိုးကားလိုသည်။ ရောဘတ်အိုင်က-

‘စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှုသည် သပ်ရပ်သည်၊ သန့်ရှင်းသည်၊ အစီအစဉ်ကျ၍ အမြဲတစေ မွမ်းမံပြင်ဆင်မှု ရှိသည်။ အခြား အရာများမှာ ဖရိုဖရဲ နိုင်သည်၊ ညစ်ပတ်သည်၊ စနစ်ကျခြင်း မရှိ၊ အမြဲတစေ မွမ်းမံ ပြင်ဆင်ခြင်းလည်း မရှိ၊ ဤခြားနားသော အရာ နှစ်ခုမှ ပေါ်ထွက်လာသော အကျိုးတရားတို့ကို သင်တို့သည် အတွေ့အကြုံအရ သိရှိပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့သော ပြင်ပ စက်ယန္တရားများကို ဂရုစိုက် ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် ကောင်းမွန်သော အကျိုးတရားများကို ရရှိနိုင်စေလျှင် ပို၍ ဆန်းကြယ်စွာ တည်ဆောက်ထားသော သင်တို့၏ ကိုယ်တွင်းအဇ္ဈတ္တ စက်ယန္တရားကို ဂရုတစိုက် ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သော အကျိုးတို့ကို ရရှိစေ နိုင်မည် မဟုတ်ပါလော့’ ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ရောဘတ်အိုင်၏ ဝါဒသည် ဗြဟ္မစိုရ်ဝါဒ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ ဗြဟ္မစိုရ်ဝါဒသည် ဓနရှင် ဗြဟ္မစိုရ် ဝါဒသာဖြစ်၏။ သူ၏ ဝါဒသည် တခြားသော စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒများလိုပင် ဓနရှင် လူတန်းစား၏ လူတန်းစား အမြင်တွင် အမြစ်တွယ်ပေသည်။ လူသည် စက်ကိရိယာ တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်ဟူသော ရှုမြင်ချက်ကြောင့် ကုန်ထုတ်မှု၌ စက်ယန္တရားသည် အဓိက၊ လူသည် သာမည ဟူသော ရှုမြင်ချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပေ၏။ လူ စက်ယန္တရားကို ဂရုတစိုက် ထိန်းသိမ်းထားရမည်ဟူသော အိုင်၏ အဆို အမိန့် မှန်ခဲ့လျှင် ထိုသို့ ထိန်းသိမ်းထားခြင်းသည်လည်း လူစက်ယန္တရားအား ကုန်ထုတ်ရေးအတွက် စက်လို အလုပ်လုပ်နိုင်သော အခြေတွင်ရှိအောင် ထိန်းသိမ်း ထားရမည်ဟု ဆိုလိုရာ မရောက်ပါသလော။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ ပျော့ကွက်များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များ

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၌ ကြီးမားသော ပျော့ကွက်များ ရှိသည်။

(၁) ယင်းသည် ရုပ်ဝါဒ အမြင်ကို တစ်သမတ်တည်း မယိမ်းမယိုင် စွဲကိုင်နိုင်ခြင်း မရှိ။

ကမ္ဘာလောကကြီးသည် စက်ယန္တရား တစ်ခုနှင့်တူသည်ဆိုလျှင် ထိုစက်ယန္တရားကို မည်သူ လုပ်သနည်း။ မည်သူက စတင်သနည်း။ ကမ္ဘာ လောကကြီးကို ဖန်ဆင်းရန်အတွက် ရုပ်ကမ္ဘာ လောကကြီး၏ အပြင်ဘက်

တွင် ‘အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင်’ ရှိသည်။ အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင်သည် ကမ္ဘာကြီးကို ဖန်ဆင်းရုံသာ ဖန်ဆင်းပြီးနောက်တွင် ဘာကိုမျှ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း မရှိ၊ ကမ္ဘာလောကကြီး လှုပ်ရှားပုံကို စောင့်ကြည့်နေသည်ဟု အားလုံးသော စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒများက ယူဆကြသည်။ အနန္တ တန်ခိုး တော်ရှင်ကို စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားတိုင်းက လက်ခံကြသည်။ (ဥပမာ ဗောလိတဲယား၊ တွန်ပိန်း စသည့် ပညာရှင်များ)။ သို့ဖြင့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒတွင် စိတ်ဝါဒ တစ်ပိုင်း ဝင်နေသည်။

(၂) စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် အရာတိုင်းတွင် ပြောင်းလွဲမှု ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သည်။ အသွင်သဏ္ဍာန် အားလုံးကို စက်မှုဆန်သော အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားခြင်း စနစ်အဖြစ် အဆင့်နိမ့်၍ မြင်သည်။ ယင်း ပြောင်းလဲမှုသည်လည်း အမျိုးအစား တူသည့် စက်မှုဆန်သော ဖြစ်စဉ်များ အစဉ်အမြဲ အရစ်ပတ်ပတ်လှည့်ပတ်နေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲမှုသည် စက်ဝိုင်း ရစ်ပတ်သလို အထပ်ထပ် လှည့်ပတ် ပြောင်းလဲခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာလောကကြီးအား စက်ယန္တရားကဲ့သို့ ကြည့်မြင်လျှင် ယင်း ကန့်သတ်ချက်သည်လည်း ရှိနေမည် ဖြစ်သည်။ စက်ယန္တရား တစ်ခုသည် ပြုလုပ်ပြီးသည်နှင့် ပြုလုပ်ပြီးသည့် အတိုင်းသာ ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ၊ ထပ်မံ သစ်လွင်ခြင်း မရှိ။ ထို့ကြောင့် အသစ်ပေါ်ပေါက် လာသော **အရည်အသွေးသစ်များ** ကို စဉ်းစားသောအခါတွင် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် စဉ်းစားခြင်း မပြုတတ်တော့ပေ။ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ပြောင်းလဲမှုကို လက်ခံသော်လည်း **အသစ်ပြောင်းလဲခြင်း၊ တိုးတက် ပြောင်းလဲခြင်း** ကို နားမလည်ပေ။ စက်ဝိုင်းပမာ ရစ်ပတ် ပြောင်းလဲခြင်း ကိုသာ နားလည်ပေသည်။

သဘာဝဖြစ်စဉ်များ အားလုံးကို ရုပ်ဓာတ် ဝတ္ထုများ၏ စက်မှု ဆန်သော အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှု အတွင်းမှာသာ ရှိသည်ဟု တထစ်ချ ယူဆ၍ မရပေ။ ဥပမာ ဓာတ်ဖြစ်စဉ်များနှင့် သက်ရှိ ရုပ်၏ ဖြစ်စဉ်များကို ယင်းသို့ ကြည့်မြင်၍ မရနိုင်ပေ။

ဓာတ်များ၏ အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားခြင်းသည် စက်မှုဆန်သော အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားခြင်းနှင့် ကွာခြားပေသည်။ ဓာတ်များ၏ အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ပြောင်းလဲမှု၌ အရည်အချင်း

ပြောင်းလဲမှု ပါရှိပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဓာတုဗေဒ ပစ္စည်းနှစ်မျိုးကို ဓာတုဗေဒနည်းအားဖြင့် ပေါင်းစပ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုး တရားမှာ အရည်အချင်းအားဖြင့် ထိုနှစ်မျိုးနှင့် မတူသော ဓာတုဗေဒ ပစ္စည်းသစ် တစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဓာတ်ဝတ္ထု နှစ်ခု၏ စက်ယန္တရားဆန်စွာ အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးမှာ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု မဟုတ်ပေ။ အရေအတွက် ပြောင်းလဲ မှုသာ ဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသော ဥဒါဟရဏ်မှာ တေဇောဓာတ်ပင် ဖြစ် သည်။ ဓာတုဗေဒတွင် တေဇောဓာတ်သည် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်စေသည်။ (အပူရှိန် ပြင်းခြင်းကြောင့် ရေသည် အခိုးအငွေ့အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားနည်းမျိုး) စက်မှု ပညာတွင်မူ တေဇောဓာတ်သည် ရုပ်၏ လှုပ်ရှားမှု အရေအတွက်ကို တိုးတက်လာစေရုံမျှသာ ဖြစ်သည်။ (အပူအား ကြောင့် စက်လည်ပတ်မှု အရည်အတွက် များပြားလာခြင်းမျိုး)။

အလားတူပင် သဘာဝ၏ ဖြစ်စဉ်များသည်လည်း စက်ယန္တရား ဆန်စွာ အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုမျိုး စက်ဝိုင်းပမာ အထပ်ထပ် ရစ်ပတ် လှည့်လည်နေခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ။ သဘာဝ ဖြစ်စဉ်များသည် အဆက် မပြတ် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လျက်ရှိကာ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ လျက် ရှိပေသည်။ သို့ပြောင်းလဲပုံမျိုးဖြင့် ပုံသဏ္ဍာန်သစ်များ၊ တည်ရှိမှု အသစ်များသည် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်။ ယင်းမှာ ရုပ်၏ ရုပ်ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သဘာဝကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာတွင် စက်ယန္တရား ဆန်သော နည်းများကို အသုံးပြုလေလေ၊ ကန့်သတ်ချက် များပြားကာ အမြင် ကျဉ်းမြောင်းလာလေလေ ဖြစ်ပေသည်။

(၃) စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် လူမှု တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ရှင်းလင်း တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ဓနရှင်၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် စပ်လျဉ်း သော သက်ဝင် ယုံကြည်မှုကို ဖော်ပြလေသည်။ ယင်းအရဆိုလျှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်းသည် အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားနေသော လူမှု အနုမြူမှုန် ကလေးများဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို စေ့ဆော်သည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး အကြောင်းတရားများ ကို ဤရှုမြင်ချက်ဖြင့် ရှာဖွေ တွေ့ရှိနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ ဤရှုမြင်ချက်ဖြင့် သာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကြည့်မြင်ရပါလျှင် လူမှု ပြောင်းလဲမှုများသည်

ရှောင်တခင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ထင်ဖွယ်ရာသာ ရှိပေသည်။ လူ၏ လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုသည်လည်း ပြင်ပ အကြောင်းတရားများမှ ထွက်ပေါ် လာသော စက်ယန္တရားဆန်သည့် အကျိုးတရားများဟု ယူဆဖွယ်ရာသာ ရှိလေသည်။ သို့မဟုတ် အကြောင်းတရား မရှိဘဲ သယံဇာတ အလို အလျောက် ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ယူဆရတော့မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအချက်၌ပင် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ အမြင်မှ ရွှေ့လျော့ကာ ဓာတ်ဝါဒအသွင်သို့ ကူးပြောင်း သွားပေတော့သည်။

အချုပ်ဆိုရလျှင် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် လူ၏ လူမှု လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ချက်များကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒနှင့် စိတ်ကူးယဉ် ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒ

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် လူကို စိတ္တဇဆန်စွာ ကြည့်မြင်သည်။ လူတစ်ယောက်အား လူမှု အနုမြူမှုန်ကလေး တစ်မှုန်ဟု ယူဆသည်။ ထိုလူအနုမြူမှုန်ကလေးအား ဗီဇသတ္တိများ၊ အရည်အသွေးများ၊ ပိုင်ခွင့်များကို သဘာဝက အပ်နှင်းလိုက်သည်ဟု ယူဆသည်။

ယင်းကို ‘လူ၏ပိုင်ခွင့်’ နှင့် စပ်လျဉ်းသော ဓနရှင် ခံယူချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ‘လူတိုင်းသည် တန်းတူညီမျှကြသည်’ ဟူသော ဓနရှင် တော်လှန်ရေး ကြွေးကြော်သံမှာ ဤသက်ဝင် ယုံကြည်မှု (ခံယူချက်)မှ ပေါက်ဖွားလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘လူ၏ပိုင်ခွင့်’ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယင်းသို့ ဖော်ပြခြင်းမှာ စိတ္တဇ ဆန်လှပေသည်။ ‘လူ၏ပိုင်ခွင့်’ နှင့် စပ်လျဉ်းသော ခံယူချက်ကို ယင်းသို့ စိတ္တဇဆန်ဆန် ဆွဲယူ၍ မရနိုင်ပေ။ အမှန်အားဖြင့် ‘လူ၏ပိုင်ခွင့်’ နှင့် စပ်လျဉ်းသော ခံယူချက်ကို လူတို့ နေထိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း ရောက်ရှိ နေသည့် အဆင့်ကသာ အဆုံးအဖြတ် ပြုပေသည်။ လူတို့သည် ယခု အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေကြခြင်းမှာ ‘သဘာဝက ဖန်တီး’ ၏ မဟုတ်ပေ။ လူတို့ ယခု အခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲ ရောက်ရှိလာခြင်းမှာ လူတို့၏ လူမှု လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ချက်ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ ‘သဘာဝအားဖြင့်’ လူတိုင်းသည်လည်း တန်းတူညီမျှကြသည် မဟုတ်ပေ။ ယင်းသို့သော အယူအဆမှာ တန်းတူ ညီမျှရေးကို စိတ္တဇဆန်စွာ ဖော်ပြသော ဓနရှင် သက်ဝင် ယုံကြည်မှုသာ ဖြစ်ပေသည်။ တန်းတူညီမျှရေးနှင့် ပတ်သက်၍

မာ့ကပ်နှင့် အိန်ဂျယ်လ်စ်တို့က အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပေသည်။
'ပစ္စည်းမဲ့ တန်းတူ ညီမျှရေး တောင်းဆိုချက်၏ တကယ့် အနှစ်
သာရသည် လူတန်းစားများကို ဖျက်သိမ်းရန် တောင်းဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။
လိုအပ်မှုထက် ပိုမိုသော တန်းတူညီမျှရေး တောင်းဆိုချက်သည် အဓိပ္ပာယ်
ကင်းမဲ့လှပေသည်'

ယင်းသို့ဖြင့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ သမားများသည် လူကို အနုမြူ
မှုန်လေး တစ်မှုန်သဖွယ်၊ စိတ္တဆေနိစ္စ၊ စက်ယန္တရားဆန်စွာ ကြည့်မြင်သည်။
ထိုရှုမြင်ချက်တွင် အခြေခံ၍ လူ့အနွယ်ကြီးအတွက် မည်သို့သော လူ့
အဖွဲ့အစည်း ပုံစံမျိုးသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်မည်ဟု စိတ္တဆေနိစ္စ တွေး
သည်။ မာ့ကပ် မတိုင်မီက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော စိတ်ကူးယဉ် ဆိုရှယ်လစ်များ
သည် ယင်းတွေးခေါ် ရှုမြင်ချက်ကို ဆက်ခံ ပြန့်ပွားခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည်
ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို စံပြ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်အဖြစ် ထူထောင်ခဲ့ကြသည်။
ထို့ကြောင့် သူတို့သည် လူများကသာ စိတ်ပါလျှင် ဆိုရှယ်လစ် လူ့အဖွဲ့
အစည်းကို ဘယ်အချိန်အခါတွင်မဆို ထူထောင်နိုင်သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြခြင်း
ဖြစ်သည်။ ဤအရာသည် လူ့သဘာဝ၏ လိုအပ်ချက်များအား တရားမျှတ
ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး ဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်သည်ဟု လူတိုင်းက ယုံကြည်လာသည့်
မည်သည့် အချိန်တွင်မဆို ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ယူဆခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။
ဆိုရှယ်လစ် လူ့အဖွဲ့အစည်း ထူထောင်ရေးအတွက် အရင်းရှင်စနစ် ပဋိပက္ခ
ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုများ လိုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အလုပ်သမား
လူတန်းစားက အရင်းရှင်စနစ်အား အပြီးသတ် အောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်ကို
သူတို့ မမြင်ခဲ့ကြပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း ရောဘတ်အိုဝင်သည် သူ၏
ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ကို ထောက်ခံရန် ကင်တာဘာရီ ဂိုဏ်းချုပ်ကြီးနှင့်
ဝိတိုရိယ ဘုရင်မကြီးကို ပန်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားများနှင့် စိတ်ကူးယဉ် ဆိုရှယ်လစ်များ
က လူ၊ လူ၏ အကျင့်စာရိတ္တနှင့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု အားလုံးတို့ကို
လူ၏ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပညာရေးတို့က အဆုံးအဖြတ် ပြုသည်ဟု ယူဆ
ကြပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် လူများ၏ ပျော်ရွှင်ရေး၊ ကောင်းမွန်ရေးနှင့်
ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိလာရေးတို့အတွက် ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်
ကောင်းသော ပညာရေးကို ဖန်တီးပေးရန် လိုသည်ဟု ယူဆသည်။

ယင်းကို မာ့ကပ်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့သည်။

‘လူသည် ပတ်ဝန်းကျင် လောကနှင့် သူ ကြီးပြင်းလာရသော အခြေအနေများ၏ သားကောင်သာ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ သို့အတွက် ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်သော လူသည် ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်သော ပတ်ဝန်းကျင်လောက၊ ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်သော ကြီးပြင်းမှု အခြေအနေတို့၏ သားကောင်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသမားများက ယူဆကြသည်။ (ပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလျှင် လူလည်းပြောင်းသည်) သို့ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင် သည် လူကြောင့်သာ ပြောင်းလဲရသည် ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးအား ပညာပေးမည့်သူ (ပြောင်းလဲမည့်သူ) သည် သူ့ကိုယ်သူ ပြန်၍ ပညာပေးရဦးမည် (ပြောင်းလဲအောင် လုပ်ရဦးမည်) ဆိုသည့် အချက်ကိုလည်းကောင်း သူတို့ မေ့နေကြပေသည်။’

အကယ်၍ လူသည် ပတ်ဝန်းကျင်၏ သားကောင်သာ ဖြစ်သည် ဆိုပါလျှင် လူသည် ပတ်ဝန်းကျင် ပြုသမျှ နှုတ်တော့မည့် အခြေတွင်သာ ရှိပေသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဤသို့ မဟုတ်ပေ။ လူသည် သူ၏ ပတ်ဝန်းကျင် ကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ပေသည်။ လူသည် ပြောင်းလဲသော ပတ်ဝန်းကျင် ကြောင့် စက်ယန္တရားဆန်စွာ ပြောင်းလဲလာခြင်း မဟုတ်ဘဲ ထိုပတ်ဝန်း ကျင်ကို ပြောင်းလဲရင်းဖြင့်ပင် မိမိ၏ လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှု ကာလအတွင်း ထိုလှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှု၏ အကြောင်းတရားကြောင့် ပြောင်းလဲလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အဟုတ်ဖြစ်၊ တကယ်ဖြစ်၍ ရုပ်လည်းကျသော မည်သည့် လူမှုအကြောင်းတရားများ ရှိသနည်း။ မည်သည့်အရာကြောင့် လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှု အသစ်များ၊ တွေးခေါ်မှု အသစ်များ ပေါ်ပေါက်လာရသနည်း။ မည်သည့်အရာကြောင့် ပြောင်းလဲပြီး ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပြောင်းလဲပြီး လူတို့ ပေါ်ပေါက်လာရသနည်း။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ဤမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုခြင်း မပြုနိုင် ပေ။ လူမှု ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ရေး ဥပဒေများကို ဖော်ပြ ရှင်းလင်းခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအား မည်သို့ ပြောင်းလဲပစ်ရမည်ကို ပြသခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် သူ့ခေတ် သူ့အခါတွင် တိုးတက်တော်လှန်သော သဘောတရား ဖြစ်သော်လည်း လူ့အဖွဲ့အစည်း အား ပြောင်းလဲပစ်ရေးတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တိုက်ပွဲကို အထောက်အကူ လမ်းညွှန်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

အခန်း(၄)

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒမှ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသို့

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် အောက်ပါ တရားသေ ယူဆချက်များကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ (၁) ကမ္ဘာလောကကြီးသည် မပြောင်းလဲသော၊ တည်ငြိမ်သော အရာဝတ္ထုများ၊ ဓာတ်ဝတ္ထုများဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ယင်းအရာဝတ္ထုများ၊ ဓာတ်ဝတ္ထုများတွင် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော မူသေ ဗီဇသတ္တိများ ရှိသည်။ (၂) ပြင်ပ အကြောင်းတရားများ၏ စေ့ဆော်မှု မရှိလျှင် ရုပ်ဓာတ်ဝတ္ထုများသည် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ။ (၃) ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုအားလုံး၊ ပြောင်းလဲမှုအားလုံးသည် ရုပ်၏ သီးခြားသော ဓာတ်ဝတ္ထုများ၏ စက်ယန္တရားဆန်သော အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုများသာ ဖြစ်သည်။ (၄) ဓာတ်ဝတ္ထုတိုင်းတွင် အရာအားလုံးနှင့် သီးခြား ကင်းလွတ်နေသော မူသေ သဘာဝ ရှိသည်။ သီးခြား အရာဝတ္ထုများ၏ ဆက်သွယ်မှုသည် ပြင်ပဗဟိဒ္ဓ ဆက်သွယ်မှုသာ ဖြစ်သည်။

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ဖော်ပြပါ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ တရားသေ ရှုမြင်ချက်တို့ကို ကျော်လွန် ဆန့်ကျင်သည်။ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ အမြင်၌ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် အရာဝတ္ထုများ၏ ဖွဲ့စည်းမှုကြီး

မဟုတ်မူ၍ ဖြစ်စဉ်များ၏ ဖွဲ့စည်းမှုကြီးသာ ဖြစ်သည်။ ရုပ်သည် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုနှင့် ခွဲခွာ၍မရ၊ ရုပ်၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုသည် အဆုံးအစမရှိ များပြားသော ပုံသဏ္ဍာန်များဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ တစ်ခုသည် တခြားတစ်ခုမှ ပေါ်ထွက်လာ၍၊ တခြားတစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းသွားတတ်သော သဘောရှိသည်။ အရာဝတ္ထုများသည်လည်း တစ်သီးပုဂ္ဂလ ယူနစ်များအဖြစ် သီးခြား တည်ရှိခြင်း မဟုတ်။ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အဓိကရစပ်ကာ အညမည ဆက်သွယ်နေကြသည်။

အရာဝတ္ထုများ၏ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ဖြစ်စဉ်များ၏ ဖွဲ့စည်းမှုတို့ ကွာခြားပုံ

(၁) စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ အမြင်တွင် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ပြောင်းလဲသော၊ တည်မြဲသော အရာဝတ္ထုများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ထို အရာဝတ္ထုများ၌ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော မူသေ ဗီဇသတ္တိများ ရှိသည်။ ယင်းသို့သော အရာဝတ္ထုများကို အခြေခံ၍ ပြောင်းလဲမှုအားလုံး ဖြစ်ပေါ် လာရသည်ဟု ယူဆသည်။

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ယင်းအယူအဆကို ပယ်သည်။ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒက ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် အရာဝတ္ထု များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဟု မယူဆ။ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ဖြစ်စဉ်များ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်များ အရ သာလျှင် အရာဝတ္ထုများသည် ဖြစ်ပေါ်လာကြကာ ပျက်သုဉ်းသွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။

‘ကမ္ဘာလောကကြီးသည် အသင့်ပြုလုပ်ပြီး အရာဝတ္ထုများ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်း မဟုတ်မူ၍ ဖြစ်စဉ်များ ဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ် သည်။ ထိုဖြစ်စဉ် တစ်လျှောက်၌ မလှုပ်မရှား တည်မြဲနေသည်ဟု ထင်ရ သော အရာဝတ္ထုများသည် ဖြစ်လာကြ၊ ပျက်သွားကြဖြင့် အဆက်မပြတ်ဘဲ အမြဲတစေ ပြောင်းလဲနေကြသည်’ ဟု အိန်ဂျယ်လ်စ်က ပြောခဲ့ပေသည်။

သိပ္ပံပညာ၏ နောက်ဆုံး တွေ့ရှိချက်များကလည်း အိန်ဂျယ်လ်စ် ၏ အဆိုအမိန့် မှန်ကန်ကြောင်းကို ပြသခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ဖြင့် တစ်ချိန်တစ်ခါက ထာဝရ တည်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ မရဟုလည်းကောင်း ယူဆခံခဲ့ရသည့် အနုမြူကို အီလက်ထရွန်၊ ပရိုတွန်၊ နျူထရွန်ဓာတ်များအဖြစ်သို့ ခွဲစိတ်၍ ရရှိလာခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ဤအရာ

များသည်လည်း ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ၍ မရသော အရာများ မဟုတ်သေး။ အနုမြူကဲ့သို့ပင် ခွဲစိတ်၍ ရသောအရာများ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာလောက ဖွဲ့စည်းမှု၏ အခြေခံမှာ ‘အရာဝတ္ထု’ များ မဟုတ်ဘဲ သဘာဝ၏ အဆုံးမရှိသော ‘ဖြစ်စဉ်များ’ သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤ ‘ဖြစ်စဉ်များ’ ဖြင့်သာ ‘အရာဝတ္ထုများ’ သည် ဖြစ်လာကြ၊ ပျက်သွားကြနှင့် အဆက်မပြတ်ဘဲ အမြဲတစေ ပြောင်းလဲနေကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် သဘာဝ၏ ဖြစ်စဉ်သည်လည်း အဆုံးအစ မရှိပေ။ အသစ်များကို နောက်ထပ် တွေ့ရှိလာကြ၍ ထိုအသစ်သည်လည်း အဆုံးစွန်သော အစိတ်အပိုင်းများ မဟုတ်ကြသေးဘဲ၊ ၎င်းတို့ကို နောက်ထပ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ရနိုင်သေးသည်။ ထို့ကြောင့် အီလက်ထရွန်ဓာတ်သည်လည်း ‘အနုမြူကဲ့သို့ပင် ခွဲစိတ်မှု၌ ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ မရောက်သေးပေ။ သဘာဝသည် အဆုံးမရှိ၊ အစမရှိ ချေတကား’ ဟု လီနင်က ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တွေးခေါ် ရှုမြင်ရာတွင်လည်း အလားတူပင် ဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလများကို စုစည်းထားသော ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသည့် ပုံသေကားကျ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုမဟုတ်ပေ။ လူမှု ဖြစ်စဉ်များသည် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပေသည်။ ထိုလူမှုဖြစ်စဉ်များအရ စနစ်နှင့် လူများသည် ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်နေကြပေသည်။

ရုပ်နှင့်ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုတို့ ဆက်စပ်နေပုံ

(၂) စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ဒုတိယ တရားသေ ယူဆချက်အရ ပြင်ပအကြောင်းတရား၏ စေ့ဆော်မှု မရှိလျှင် မည်သည့် ပြောင်းလဲမှုမှ မရှိနိုင်ဟု ယူဆသည်။

စက်ယန္တရား တစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု၊ ခလုတ် တစ်ခုသည် တခြား အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု၊ ခလုတ် တစ်ခု၏ တွန်းမှု မရှိဘဲနှင့် မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်သည် သူ့အလိုအလျောက်အားဖြင့် လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ၊ ပြင်ပ အရာဝတ္ထု တစ်စုံတစ်ခု တွန်းမှုပါမှ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားသည်ဟု ယူဆသည်။ ယင်းဝါဒ အရဆိုလျှင် ရုပ်ကို လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲအောင် စေ့ဆော်နေသော အရာမှာ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် တစ်ပါးဟု ယူဆသည်။ ယင်းတန်ခိုးတော်ရှင်က စတင် တွန်းပို့လိုက်မှ ရုပ်သည်

လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲလာကာ စက်ကိရိယာ အစိတ်အပိုင်းများကဲ့သို့ တခြား ရုပ်များကို တစ်ဆင့် တစ်ဆင့် တွန်းပို့မောင်းနှင် လှုပ်ရှားစေသည်ဟု ဆိုသည်။

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ရုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ယင်းသို့ အသက် ကင်းမဲ့စွာ ကြည့်သော အမြင်ကို ပစ်ပယ်သည်။ ယင်းအမြင်သည် ရုပ်နှင့် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲခြင်းကို တခြားစီ ခွဲကြည့်သည်။ ရုပ်ကို သေနေ သော အစိုင်အခဲကြီး တစ်ခုအဖြစ် သဘောထားပြီး ပြင်ပမှ တွန်းပို့ မောင်းနှင်မှသာ လည်ပတ် သွားလာသော အရာကြီးတစ်ခုဟု သဘောထား သည်။ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ဤအယူကို ငြင်းပယ်သည်။ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲခြင်းသည် ရုပ်၏ တည်ရှိနေပုံ စနစ်ပင်ဖြစ်သည်ဟု အိန်ဂျယ်လ်စ် က ဆိုခဲ့သည်။

‘လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုသည် ရုပ်၏ တည်ရှိနေပုံ စနစ်ဖြစ်ပေသည်။ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှု မရှိသော ရုပ်ဟူသည် ဘယ်အခါကမှ မရှိပေ။ ရှိလည်း မရှိနိုင်ပေ။ ကော့စမစ်လဟာပြင်ရှိ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုသည် လည်းကောင်း၊ မြေပထဝီပေါ်တွင် အစိုင်အခဲများ၏ စက်ယန္တရား ဆန်စွာ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုသည်လည်းကောင်း၊ တေဇောဓာတ်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်၊ သံလိုက်ဓာတ် စသည့် ပရမာနုမြူများ၏ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုသည် လည်းကောင်း၊ ဓာတ်များ၏ ပေါင်းစည်းမှုနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုများသည် လည်းကောင်း၊ သက်ရှိဘဝသည်လည်းကောင်း ကမ္ဘာလောကကြီးအတွင်းရှိ အရာများသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်တွင် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှု ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲနေကြသည်ချည်း ဖြစ်သည်။ ပြောင်းခြင်း မရှိ တည်ငြိမ်နေသည်ဟု ထင်ရသော အရာများသည် မြင်လွယ်ထင်လွယ် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေသော အရာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သောကြောင့်သာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ၊ တည်ငြိမ်နေကြသည်ဟု ထင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန် အားဖြင့်မူ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားလျက်သာ ရှိပေသည်။ ဥပမာပြအံ့။ မြေကြီး ပေါ်တွင် အရာဝတ္ထု တစ်ခု (သစ်ပင်၊ တိုက်တာ၊ အဆောက်အဦ စသည့် မြေကြီးပေါ်တွင် ရှိသော မည်သည့် အရာဝတ္ထုကိုမဆို) တည်ရှိသည် ဆိုပါစို့၊ စက်ယန္တရား ဆန်ဆန်ကြည့်လျှင် ယင်းသည် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှား ခြင်းမရှိ၊ တည်ငြိမ်နေသည်ဟု ထင်ရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအရာဝတ္ထုသည် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေသော စကြဝဠာစနစ်ကြီး အတွင်းရှိ မဟာပထဝီ

မြေကြီး၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှား လည်ပတ်မှုထဲတွင် ပါဝင်နေသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုအရာဝတ္ထု၏ အသေးငယ်ဆုံး အစိတ်အပိုင်းကလေးသည်ပင် အပူရှိန်ကြောင့် ပြောင်းလဲနေရသည် မဟုတ်လော။ ထိုအရာဝတ္ထု၏ အနုမြူကလေးများသည် ဓာတ်ဖြစ်စဉ်အရ ပြောင်းလဲနေရသည် မဟုတ်ပါလော။ (အပူအအေးပြောင်းခြင်း၊ ယင်းကြောင့် ကျုံ့ခြင်း၊ ချဲ့ကားခြင်း စသည့် ပြောင်းလဲမှု) ရုပ်နှင့် ကင်းသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်းဟူ၍ မရှိနိုင်ပေ။ ထို့အတူ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်းနှင့် ကင်းသော ရုပ်ဟူ၍လည်း မရှိနိုင်ပေ’ ဟု အိန်ဂျယ်လ်စ်က ပြောခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ရုပ်သည် အသေ မဟုတ်ပေ။ အသက် ကင်းမဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ တည်ငြိမ်နေသည် မဟုတ်ပေ။ အဆက်မပြတ် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်း စသည့် ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ရန်မှာ ရုပ်၏ သဘာဝပင် ဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်းသည် ရုပ်ကဲ့သို့ပင် အစ မရှိချေ။

ရုပ်နှင့် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်းတို့ ခွဲခြား၍ မရနိုင်ခြင်း၊ ‘ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်းသည် ရုပ်၏ တည်ရှိနေပုံ စနစ်’ ဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်ကို သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရုပ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော အမြင်များကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည် သွားနိုင်စေသည်။

ကမ္ဘာလောကကြီးကို အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင် တစ်ပါးက ဖန်ဆင်း သလော။ ရုပ်၏အစ မူလသည် ဘာလဲ။ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်း၏ အစ မူလသည် ဘာလဲ။ အရာဝတ္ထုများ၏ အစ မူလသည် ဘာလဲ။ အကြောင်း တရားသည် ဘာလဲ။

ဤမေးခွန်းတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖြေလိုသည်။

ကမ္ဘာလောကကြီးကို အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင် တစ်ပါးက ဖန်ဆင်း ခြင်း မဟုတ်။ ရုပ်၏ တစ်စုံတစ်ခုသော ဖွဲ့စည်းမှု၊ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှား နေသော ရုပ်၏ တစ်စုံတစ်ခုသော ဖြစ်စဉ်တို့၌ အစပြုသည်။ ယင်းမှာ **ပြီးခဲ့သော** ရုပ်၏ ဖွဲ့စည်းမှု ဖြစ်သည်။ **ပြီးခဲ့သော** ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှား နေသည့် ရုပ်၏ တစ်စုံတစ်ခုသော ဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည်။ ရုပ်ဖွဲ့စည်းမှု အဟောင်းမှ ရုပ်ဖွဲ့စည်းမှုအသစ် ပေါ်လာသည်။ ရုပ်ဖြစ်စဉ် အဟောင်းမှ ရုပ်ဖြစ်စဉ် အသစ်ပေါ်လာသည်။ တစ်ဖန် ထိုရုပ်ဖွဲ့စည်းမှု အဟောင်း ရုပ်ဖြစ်စဉ် အဟောင်းသည် ဘယ်က လာသနည်း။ ထို့ထက်ဟောင်းသော

ရုပ်ဖွဲ့စည်းမှု၊ ထို့ထက်ဟောင်းသော ရုပ်ဖြစ်စဉ်မှ လာသည်။ သို့ဖြင့် ဆက်၍ ဆက်၍ သွားသည်။ ရုပ်၌ မူလ မရှိ၊ အစ မရှိ။

ရုပ်နှင့် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ခွဲမရနိုင်ကြောင်းကို သိပ္ပံပညာက ညွှန်ပြခဲ့သည်။ တည်ငြိမ်လျက် ရှိသည်ဟု ထင်ရသော အရာများသည် အတွင်း၌ အဆက်မပြတ် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေကြသည်။ အနုမြူသည် ၎င်း၏ အစိတ်အပိုင်း ကလေးများက အဆက်မပြတ် လှုပ်ရှားပေးနေခြင်းဖြင့် တည်ရှိ နေခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ပြောင်းလဲမှု၏ အကြောင်းတရားများကို လေ့လာရာတွင် ထိုပြောင်းလဲမှု၏ ပြင်ပဗဟိဒ္ဓ အကြောင်းများကိုချည်း မလေ့လာအပ်။ ဖြစ်စဉ်အတွင်း လှုပ်ရှားမှု အတွင်းရှိ ပြောင်းလဲမှု အကြောင်းတရားကိုလည်း လေ့လာအပ်ပေသည်။ အလားတူပင် လူမှု တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှု အကြောင်း တရားများနှင့် ၎င်း၏ဥပဒေသများကို လေ့လာရာ၌လည်း ထိုလူမှု ပြောင်းလဲ မှုများသည် ထင်ရှား ကြီးကျယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ ဆောင်ရွက်မှု၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက တည်ငြိမ် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း ထုထည်ကြီးကို ပုံသွင်းမှု စသည်တို့ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု မယူဆ အပ်ပေ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲရှိ အတွင်း အင်အားစုများ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၊ ကုန်လုပ်ရေး လူမှု အင်အားစုများ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတို့ကြောင့် ထိုပြောင်းလဲမှုများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် စိတ်ကူးယဉ် ဝါဒသမားများ ထင်သကဲ့သို့ ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒသည် လောကကြီးကို ပြုပြင်လိုသော ပြုပြင်ရေး သမားများ၏ စိတ်ကူး များမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း မဟုတ်ပေ။ အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှု အတွင်းမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ အရင်းရှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်းသည် မိမိအား အဆုံးသတ် စီရင်ကာ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး ကို ရောက်ရှိစေမည့် အကြောင်းတရားများကို မိမိ၏ အတွင်း၌ လွယ်ပိုက် ထားရသည်။ (မိမိ၏ အသက်ကို ဆုံးရှုံးစေမည့် သန္ဓေသားကို ပိုက်ထား ရသော မိခင် မြွေပွေးကဲ့သို့ပင်တည်း။)

ရုပ်ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၏ ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုး

(၃) စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ တတိယ တရားသေ ယူဆချက်မှာ ဤသို့ ဖြစ်သည်။ ဓာတ်ဝတ္ထု ကလေးများ၏ စက်ယန္တရား ဆန်သော

ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၊ ပြင်ပ အင်အားစုများ၏ စေ့ဆော်မှုကြောင့် ဓာတ်ဝတ္ထု ကလေးများ၏ သာမန် ပြောင်းလဲမှုသည် အဆုံးစွန် ဖြစ်သည်။ ထိုပြောင်းလဲ ပုံသည် ရုပ်၏ အခြေခံ အကျဆုံးသော ပြောင်းလဲမှု ပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

ဤသို့ ယူဆခြင်းသည် ရုပ်ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ဟူသမျှကို စက်ယန္တရား၏ သာမန် လှုပ်ရှားမှုမျိုးအဖြစ် ကြည့်မြင်ရာ ရောက်ပေသည်။ ရုပ်တွင် ပြောင်းလဲနေသော အရည်အချင်းများ အားလုံးသည်လည်း အပေါ်ယံမျှသာ ဖြစ်နေသည်။ ရုပ်၏ သီးခြားရှိသော အစိတ်အပိုင်းများ သည် စက်ယန္တရားဆန်စွာ အညမည တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားကာ စက်ပိုင်းပမာ တစ်ရစ်ပတ်ပတ် လှည့်လည်နေကြသည်ဟု ဆိုရာရောက်သည်။

ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အိန်ဂျယ်လစ်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ ပေသည်။

‘ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုသည် ယေဘုယျ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ရုပ်၏ တည်နေပုံ စနစ် ဖြစ်သည်။ ရုပ်၏ ဗီဇ ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ နေရာ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမှအစ တွေးကြံခြင်းအထိ စကြဝဠာ တစ်ခုလုံးတွင် ဖြစ်သမျှ သော ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ဖြစ်စဉ်အားလုံးတို့ ပါဝင်ပေသည်။ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၏ သဘာဝကို ရှာဖွေ စူးစမ်းလျှင် ထိုပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၏ အနိမ့်ဆုံး၊ သာမန် အကျဆုံး ပုံသဏ္ဍာန်များက စ၍ ရှာဖွေ စူးစမ်းရပေ လိမ့်မည်။ သို့မှသာလျှင် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၏ ပိုမိုမြင့်မားသော၊ ပိုမို ရှုပ်ထွေးသော ပုံသဏ္ဍာန်များကို နားလည်သဘောပေါက်မည် ဖြစ်ပေသည်’

ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၏ သာမန် အကျဆုံးသော ပုံသဏ္ဍာန်မှာ ရုပ်ခန္ဓာများ၏ သာမန် နေရာပြောင်းရွှေ့ခြင်း စသည့်ကိစ္စများ ဖြစ်သည်။ ယင်းကို စက်မှု အတတ်ပညာ ဥပဒေသများဖြင့် လေ့လာနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု အားလုံးအား ယင်းသို့ သာမန် အကျဆုံး သော ပုံသဏ္ဍာန်များဖြင့်ချည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟု မယူဆအပ်ပေ။ သာမန် အကျဆုံးသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန်များမှ ပို၍ မြင့်မားသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန်များ မည်သို့မည်ပုံ ပေါ်ထွက် တိုးတက် လာသည်ကို လေ့လာရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ရုပ်ခန္ဓာများ၏ သာမန်နေရာ ပြောင်းရွှေ့မှုမှ တွေးကြံမှုသို့ မည်သို့မည်ပုံ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှား တိုးတက် လာသည်ကို လေ့လာအပ်ပေသည်။

ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန် တစ်ခုထဲမှ တခြား ပုံသဏ္ဍာန် အသစ် တစ်ခုသည် ပေါ်ထွက်ပြောင်းလဲလာပေသည်။ ပို၍ မြင့်မားပြီး ပို၍ ရှုပ်ထွေးသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန်သည် ပို၍ နိမ့်ပြီး ပို၍ သာမန်ကျသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခေါင်းထဲတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော တွေးကြံမှုများသည် ရုပ်တည်းဟူသော ဦးနှောက်အတွင်းတွင် ဓာတုဆိုင်ရာ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားမှုတို့ကြောင့် ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သက်မဲ့ရုပ်သည် အမြင့်ဆုံး၊ အရှုပ်ထွေးဆုံး ပုံသဏ္ဍာန်ကို ဆောင်၍ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် တစ်စုံတစ်ခုသော အဆင့်သို့ အရောက်တွင် သက်ရှိရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

အရာဝတ္ထုများနှင့် ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှု

(၄) စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ နောက်ဆုံး တရားသေ အယူအဆမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။ စကြဝဠာကြီးတွင် စုပေါင်း ဖွဲ့စည်းမှုကြီး တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာအောင် အညမည တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားကြသည်။ အရာဝတ္ထု များနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုများ၌ ၎င်းတို့ အလိုအလျောက် သီးခြား ရပ်တည်နေသော သဘာဝ ရှိသည်ဟု ယူဆသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကင်းကွာ ရပ်တည်နေကာ လွတ်လပ်သော ယူနစ်များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ယူဆသည်။ ဤအတိုင်းဆိုလျှင် အရာဝတ္ထု တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တို့၏ ဆက်စပ်မှုသည် ပြင်ပ ဆက်စပ်မှုသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အရာ တစ်ခုလုံးသည် သီးခြားသော အစိတ်အပိုင်း ကလေးများ စုပေါင်း ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ တစ်ခုလုံး၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဥပဒေသများနှင့် သတ္တိများသည် ၎င်းအစိတ်အပိုင်းများ၏ သတ္တိများအရ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ယူဆသည်။

အနုပဋိလောမသည် ယင်းအယူအဆကို ပယ်လေသည်။ ရှိသမျှ အရာတိုင်းသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကင်းကွာ ရပ်တည်၍ မဖြစ်။ ကင်းကွာ၍ မရပ်တည်နိုင်။ အရာဝတ္ထုများသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ကင်းကွာနေကြသည် မဟုတ်မူ၍ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်လာကြသည်။ တည်ရှိနေ ကြသည်။ တည်ရှိခြင်းမှ ရွှေ့လျော့ကြသည်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခု၏ သဘာဝ သည် တခြားအရာဝတ္ထုများနှင့် ဆက်စပ်မိသော အခါတွင် ပြောင်းလဲသွား

ကြသည်။ အရာဝတ္ထုများသည် ယင်းသို့သောနည်းဖြင့် ဆက်စပ်ယှက်နွယ် သွားကြသောအခါတွင် အရာတစ်ခုလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်လာကြ သည်။ သို့ရာတွင် အရာတစ်ခုလုံးသည် အစိတ်အပိုင်းများကို ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ အရာတစ်ခုလုံးနှင့် အစိတ်အပိုင်း ကလေး များသည် ဘယ်သူ့ဘယ်သူ့ကိုမှ ကင်းလွတ်၍ နေနိုင်ကြသည် မဟုတ်။ တစ်ခုလုံးကို အစိတ်အပိုင်းကလေးများမှ ဆုံးဖြတ်၍ အစိတ်အပိုင်းကလေး များကို တစ်ခုလုံးက ဆုံးဖြတ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ခုလုံးနှင့် အစိတ် အပိုင်းကလေးများသည် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်နေကြသည်။

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒကို မြင်ချက်များ

ယင်းသို့ဖြင့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒကို ပယ်ကာ၊ ရုပ်ဝါဒသစ် တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ရန် လိုအပ်လာသည်။ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ ပျော့ ချက်များ၊ ကျဉ်းမြောင်းမှုများနှင့် တရားသေ အယူအဆများကို ပယ်ရန် လိုအပ်သည်။ ယင်းရုပ်ဝါဒသစ်မှာ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒပေတည်း။

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒအရ ရုပ်သည် အမြဲတမ်း ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှား နေသည်။ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်းသည် ရုပ်၏ တည်နေပုံ စနစ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု မရှိဘဲ ရုပ် မရှိနိုင်၊ ရုပ် မရှိဘဲ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုလည်း မရှိနိုင်ပေ။ ယင်းပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုသည်လည်း ရုပ်၏ ပြင်ပ အင်အားစု တစ်ခုမှ စေ့ဆော်သောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း မဟုတ်။ ထိုရုပ်၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုအတွင်းမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်အတွင်းမှ အလိုအလျောက် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖြစ်စဉ် များ အားလုံးအတွင်းတွင် ရှိသော ဗီဇေထွို့ ဖြစ်သည်။

စကြဝဠာ တစ်ခုလုံးတွင် ရှိနေသော ပြောင်းလဲမှုများအားလုံးနှင့် ဖြစ်စဉ်များ အားလုံးတို့သည် ရုပ်၏ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာရသည်ချည်း ဖြစ်သည်ဟု အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒက ခံယူသည်။ ထို့ကြောင့် အနုပဋိလောမသည် ရုပ်၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုတွင် အဆုံးအစ မရှိ များပြားသော ပုံသဏ္ဍာန်များ ရှိသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုသည်။ ပုံသဏ္ဍာန် တစ်မျိုးမှ တခြားတစ်မျိုးသို့ ကူးပြောင်းသည်။ ရုပ်၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန်သည် သာမန်မှ အဆန်းတကြယ်သို့၊ အနိမ့်ဆုံးမှ အမြင့်ဆုံးသို့ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်သည်ဟု ယူဆသည်။

စကြဝဠာထဲတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အမျိုးမျိုးသော ဖြစ်စဉ်များ ထဲတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အရာများ၊ ချုပ်ငြိမ်းနေသော အရာများတို့သည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ကင်းကွာ၍ ဖြစ်ပေါ် ချုပ်ငြိမ်းနေကြသည် မဟုတ်ဘဲ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အညမည ဆက်သွယ်မှုဖြင့် ဆက်သွယ်နေကြသည်ဟု အနုပဋိလောမက ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့် အနုပဋိလောမသည် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒထက် အနှစ် သာရအားဖြင့် ကြွယ်ဝလေသည်။ ပို၍လည်း ရှင်းလင်းလေသည်။

အခန်း (၅)

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍
အနုပဋိလောမ ကျသော
သက်ဝင် ယုံကြည်မှု

စကြဝဠာကြီးသည် များစွာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ၊ ရှေးနည်းအတိုင်းသာ ရှိသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဖြစ်စဉ် အဟောင်းများကို ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်သော ချားရဟတ် လှည့်ပတ်ခြင်းမျိုးဟု လည်းကောင်း၊ ဟောင်းနွမ်းသော အဘိဓမ္မာများက ယူဆခဲ့သည်။ သိပ္ပံပညာကမူ စကြဝဠာကြီးသည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲနေသည်ဟု ယူဆသည်။ ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များသည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို လက်ခံသော်လည်း ၎င်းကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြရာတွင်မူ ဆန်းကြယ်သော စိတ်ဝါဒဆန်သည့် စကားလုံးများဖြင့်သာ ဖော်ပြကြပေသည်။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုသည် ပြေပြစ်၍ အဆက်မပြတ် ဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်သည်ဟု သူတို့က ယူဆကြသည်။ အဆက်မပြတ် ဖြစ်မှုတွင် ရုတ်တရက် ပြတ်တောက်ကာ အဆင့်တစ်ခုမှ တခြားတစ်ဆင့်သို့ ခုန်ကူးသည်ဟူသော အမြင်ကို သူတို့က အသိအမှတ် မပြုကြပေ။

မာ့ကစ်နှင့် အိန်ဂျယ်လ်စ်တို့သည် ဟီဂဲလ် အဘိဓမ္မာ၏ စိတ်ဝါဒဆန်သော အပိုင်းကိုပယ်ကာ တော်လှန်သော အပိုင်းကို လက်ခံ

ခဲ့ကြပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအခန်းတွင် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ သမား သက်ဝင် ယုံကြည်မှုကို ထူထောင်ခဲ့ကြသည်။ ဖြစ်စဉ်များ အားလုံးတွင် အတိုက်အခံ ဖြစ်လျက်ရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်များ ရှိပေ သည်။ အတွင်း ပဋိပက္ခများ ရှိလေသည်။ သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတို့နှင့် အဆက်မပြတ် တည်ရှိမှု၊ ဖြတ်တောက်မှုနှင့် ခုန်ကျော်မှုတို့ကို သိနားလည်လိုလျှင် အတိုက်အခံဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဘက် များအတွင်း ပဋိပက္ခ ရှိသည်ဟု သိနားလည်ရန် လိုသည်။

မာ့ကစ်နှင့် အိန်ဂျယ်လ်စ်တို့၏ တွေ့ရှိချက်များသည် အဘိ ဓမ္မာတွင် တော်လှန်ရေး တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသည် အလုပ် လုပ်သော ပြည်သူများ၏ တော်လှန်သော လက်နက်တစ်ခု ဖြစ်လေ သည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးအား ပြောင်းလဲပစ်ရေးအတွက် ထိုကမ္ဘာ လောကကြီးအား သိနားလည်ရန် နည်းလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပေသည်။

တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲသော ဖြစ်စဉ်၏ အဓိပ္ပာယ်

စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ အမြင်အရ စကြဝဠာကြီးသည် ပြောင်းလဲ ခြင်း မရှိ၊ ရှိသော ပြောင်းလဲခြင်း ဟူသမျှသည်လည်း အဖန်တလဲလဲ ပြန်ဖြစ်သော ပြောင်းလဲမှုသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ကြယ်တာရာများ၊ နက္ခတ်များ၊ ပထဝီမြေကြီး၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၊ သစ်ပင်၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ ပြောင်းလဲခြင်းသည် အဖန်တလဲလဲ ပြန်ဖြစ်သော ပြောင်းလဲခြင်းဟု စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒက ယူဆသည်။

တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု သဘောတရားကမူ ထိုသို့ မယူဆပေ။ သိပ္ပံပညာ စူးစမ်း ရှာဖွေမှုများသည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု သဘောတရားကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သိပ္ပံပညာသည် လည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး တစ်ခုလုံးနှင့် ကင်းကွာ၍ တိုးတက်လာခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု သဘောတရားသည် စက်မှု အရင်းရှင်စနစ် ပေါ်ထွန်းလာခြင်းမှ မွေးဖွား ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤသည်ကို ပြလို၍

‘ကုန်လုပ် ကိရိယာများကို အစဉ်အမြဲ တော်လှန် ပြောင်းလဲခြင်း မပြုဘဲ ဓနရှင်သည် တည်မြဲခြင်း မရှိနိုင်ပေ။ ကုန်လုပ် ကိရိယာများကို

တော်လှန် ပြောင်းလဲပစ်ခြင်းကြောင့် ကုန်လုပ် ဆက်ဆံရေးသည်လည်း ပြောင်းလဲလာကာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဆက်ဆံရေး တစ်ခုလုံးသည် ပြောင်းလဲ လာရပေသည်။ ယခင်ကမှ ကုန်လုပ်ရေး စနစ်ဟောင်းများကို ပုံသဏ္ဍာန် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိဘဲ နဂိုအတိုင်း ထိန်းသိမ်းထားခြင်းသည် ရှေးကျသော စက်မှု လူတန်းစား၏ တည်မြဲမှုအတွက် ပထမဆုံး လိုအပ်သော အခြေ အနေတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ကုန်လုပ်ရေးကို အမြဲတစေ တော်လှန်ပြောင်းလဲ ပစ်ခြင်း၊ အားလုံးသော လူမှုအခြေအနေများကို တစ်ရံမလပ် ကမောက် ကမ ဖြစ်စေခြင်း၊ အစဉ်အမြဲ မသေချာ မရေရာ ဖြစ်နေခြင်းနှင့် လှုံ့ဆော် ခြင်းတို့သည် ဓနရှင် ခေတ်သမယနှင့် ရှေးဟောင်း ခေတ်သမယတို့၏ ကွာခြားချက်တို့ပင် ဖြစ်ပေသည်’

ဟု မှတ်စံနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်စ်တို့က ပြောခဲ့ပေသည်။

မိမိတို့သည် တိုးတက်မှုကို သယ်ဆောင်လာသူများဟု စက်မှု အရင်းရှင် လူတန်းစားသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကောင်းစွာ သိမြင်ပေသည်။ တိုးတက်မှုသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ ဥပဒေသဟု ယူဆသကဲ့သို့ တိုးတက်မှု သည် စကြဝဠာကြီး တစ်ခုလုံး၏ ဥပဒေသဟု ယူဆကြပေသည်။ သို့ဖြင့် စကြဝဠာကြီးအား သိပ္ပံနည်းကျစွာ ကြည့်မြင်ရေးတွင် ရှေ့တစ်ဆင့် တိုးနိုင် သော အခြေအနေကို ဖန်တီးပေသည်။ စကြဝဠာကြီး၏ ပုံပန်းသည် မလှုပ် မရှား တည်ငြိမ်နေသည် မဟုတ်၊ အဆက်မပြတ် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်ဟု ယူဆသည်။

ယင်း၏ အယူအဆအရ နက္ခတ်တာရာများသည် အမြဲတမ်း တည်၍ နေကြသည် မဟုတ်ဘဲ လွင့်ပျောက်သွားသော အခိုးအငွေ့များ၏ အစိုင်အခဲမှ ဖြစ်ပေါ်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နက္ခတ်တာရာတို့နှင့် တကွသော စကြဝဠာ စနစ်ကြီး တစ်ခုလုံးသည် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသည်နှင့် တစ်ဆင့်မှ တစ်ဆင့်သို့ တရွေ့ရွေ့နှင့် ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ယူဆသည်။ ၎င်းတို့က တချို့သော ကြယ်တာရာများသည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် နေကဲ့သို့ပင် စကြဝဠာ စနစ်ကြီး တစ်ခုအဖြစ် ဂြိုဟ်များ ဖြစ်လာကြသည် ဟု ယူဆကြသည်။ ပထဝီမြေကြီးသည်လည်း ယင်းသို့ တရွေ့ရွေ့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ပထဝီမြေကြီးသည် ဂြိုဟ်ကြီး တစ်လုံးဖြစ်၍ များစွာ ပူပြင်းသည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ပထဝီ မျက်နှာပြင်သည် အေးလာကာ အပူရှိန် ပြင်းသော ကြယ်တာရာများပေါ်တွင်

မရှိနိုင်သည့် ဓာတ် အစုအဝေးများ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ရုပ်သည် ယခင်ကစ၍ ထူးသော သတ္တိများကို ရရှိလာသည်။ ယင်းသတ္တိများမှာ ဓာတ်ပေါင်း အစုအဝေး သတ္တိများ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့နောက် ကာဗွန် အနုမြူဓာတ်များ ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းမှုဖြင့် သက်ဝင် ဓာတ်ပေါင်း အစုအဝေး ဖြစ်လာသည်။ ထိုသက်ရှိရုပ်မှ ဇီဝရုပ်၊ သက်ရှိရုပ်၏ သတ္တိများ ထင်ရှားရှိသော ရုပ်ခန္ဓာများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဤသို့ဖြင့် သက်ဝင်ရုပ်၊ သက်ရှိရုပ်သည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီး အဆုံးတွင် လူဟူ၍ ဖြစ်လာသည်။ လူပေါ်ပြီး နောက်တွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ နောက် ဖြစ်စဉ် အသစ်များ၊ ဥပဒေ အသစ်များ ပေါ်ပေါက်လာကာ ထိုမှတစ်ဆင့် လူ့အဖွဲ့ အစည်း၏ ဥပဒေ၊ အတွေးအခေါ်၏ ဥပဒေများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ထို့နောက် ဘာဖြစ်သနည်း။

အရင်းရှင် သိပ္ပံပညာသည် ယင်းအဆင့်ထက် ကျော်လွန်၍ မမြင်နိုင်တော့ပေ။ အရင်းရှင် သိပ္ပံပညာသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို တွေးခေါ်စဉ်းစားခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ဤနေရာတွင် အရင်းရှင် သိပ္ပံပညာ သည်လည်း ဆုံးခန်းတိုင်သို့ ရောက်လေတော့သည်။ ဆိုရှယ်လစ် သိပ္ပံပညာသည် ပေါ်ထွက်လာကာ လူသည် ကွန်မြူနစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းဟူသော တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု အဆင့်သစ်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိလိမ့်မည် ဟု ညွှန်ပြခဲ့လေသည်။ ကွန်မြူနစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူမှုဖြစ်စဉ် တစ်ရပ် လုံးသည် လူ၏ သိစိတ်ဖြင့် စီမံကိန်း ချထားသော ဦးတည်ချက်သို့ ရောက်ရှိလိမ့်မည်ဟုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပေသည်။

မာ့က်စ်ဝါဒ၏ ရှာဖွေ တွေ့ရှိချက်မှာ ရုပ်ကျသော အနုပဋိလောမ ဥပဒေကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မာ့က်စ်ဝါဒ တစ်ခု တည်းသာလျှင် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို သိပ္ပံနည်းကျစွာ ဖော်ပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အနာဂတ် လမ်းစဉ်ကို ပြည့်စုံစွာ ပြန်ပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို စိတ်ဝါဒ သမားများက ခံယူပုံ

သူတို့ တွေ့ရှိသော အားလုံးနှင့် ဆိုင်သည့် ပြောင်းလဲမှုနှင့် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှုများကို ခန့်ရှင် တွေးကြံမှု ပညာရှင်များက မည်သို့ ရှင်းလင်း ဖော်ပြကြသနည်း။

လွန်ခဲ့သော အနှစ် တစ်ရာကျော်က တင်ပြခဲ့ကြသော ဓနရှင် တွေးကြံမှု ပညာရှင်များ၏ တင်ပြချက် အကျဉ်းကို ဆွေးနွေးကြရအောင်။

ဟီဂဲလ် က သမိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံးသည် သမိုင်းတွင် ကိုယ်ထင်ရှားပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သော (Absolute Idea) အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်ကြောင့် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ **ဟားဘတ်စပင်ဆာ** ကမူ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုအားလုံးသည် ရုပ်အစုအဝေး၏ တိုးတက်လျက်ရှိသော ဖြစ်စဉ်ဟု ဆိုသည်။ ထိုဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် ‘သိမြင် နားလည်နိုင်ဟန်ရှိသော တန်ခိုးတော်’ ဟု သူက ယူဆသည်။ **ဟင်နရီဘာဂ်ဆန်**၏ အယူအဆအရဆိုလျှင် အားလုံးသော အရာများသည် သက်ဝင်အင်အားစု လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေကြသည့် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲသော ဖြစ်စဉ်ဟု ယူဆသည်။

ထိုသို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြကြရာတွင် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်တိုင်းသည် သေချာ ရေရာစွာ ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ မရေမရာ ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ယခုခေတ် ဓနရှင် အဘိဓမ္မာ ဆရာများကမူ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ တရားသဘောကို နောက်ထပ် ရှာဖွေဖော်ပြခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကြတော့ဘဲ လက်လျှော့ကြကာ အရာအားလုံးသည် သိနားလည် နိုင်စွမ်း မရှိသော အင်အားစုများ၏ အကျိုးတရားသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ သည်။

သိပ္ပံပညာရှင်များသည်လည်း ထိုအတူပင် ဖြစ်သည်။ နက္ခတ် တာရာများ၏ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှုတို့ကို လေ့လာလျက် ရှိကြသည့် လဟာပြင် သုတေသီတို့ကလည်း ဤဖြစ်စဉ်များကို စတင် ဖြစ်ပေါ်စေသူမှာ သိနားလည်ရန် ခက်သော ဖန်တီးခြင်း တရားဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ သက်ဝင်ရပ်၏ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှုကို လေ့လာသည့် သတ္တဗေဒပညာရှိများကလည်း ဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံး၏ အခြေခံ သည် ကြိုတင်ပြောပြခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော ရှောင်တခင် ဖြစ်မှုများ (ဥပမာ- မျိုးနွယ်တို့၏ တစ်ခါတစ်ရံ မျိုးပြောင်းမှုများ) ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဤတွေးခေါ်မှု အားလုံးသည် သိပ္ပံနည်း မကျလှပေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် သူတို့ အမြင်၌ ဖြစ်စဉ်များသည် အကြောင်းတရားမဲ့စွာ ပေါ်ပေါက် လာသည်ဟု ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ အမှန်အားဖြင့်မူ ဖြစ်စဉ် တိုင်း၌ အကြောင်းတရား ရှိပေသည်။ ယင်းအကြောင်းတရားကို ယခုတိုင်

ရှာဖွေ မတွေ့ရှိသေးခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းတရားနှင့် ကင်း၍ ပေါ်ပေါက်လာသော ဖြစ်စဉ်ဟူ၍ မရှိနိုင်ပေ။

ခနရှင် တွေးကြံမှု သမားများ၏ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု တရားတွင် ဒုတိယ ချွတ်ယွင်းချက် တစ်ရပ်ရှိသေးသည်။ ယင်းမှာ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်သည် ပြေပြစ်စွာ၊ အဆက်မပြတ်၊ အဖြတ်အတောက် မရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟူသော ယူဆချက် ပင် ဖြစ်သည်။ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု၊ အဆင့်တစ်ခုမှ တခြား တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းရေး ဖြစ်စဉ်သည် ပဋိပက္ခ မရှိဘဲ၊ အဖြတ် အတောက် မရှိဘဲ ချောမွေ့စွာ ကူးပြောင်းသွားသည်ဟု သူတို့က ယူဆ ကြသည်။

အမှန်အားဖြင့် အဆက်မပြတ် ဖြစ်မှုသည် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှု၏ ဥပဒေသ မဟုတ်ပေ။ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုသည် ချောမွေ့စွာ၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေရာမှ ရုတ်တရက် ခုန်ကျော်၍ ကူးပြောင်းသော ပြောင်းလဲမှုများလည်း ပေါ်ပေါက်လာတတ်ပေသည်။ အခြေအနေ ရင့်မာလာသော အခါတွင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု အဆင့်သစ် တစ်ခုသည် ရုတ်တရက် ပေါ်ပေါက်လာပြီး အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်မှုကို ပြတ်တောက်စေကာ တခြားအဆင့်၊ အဆင့်သစ်တစ်ခုကို ခုန်ကျော် ကူးပြောင်း သွားတတ်သည်။ **ဟီဂဲလ်**က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ပေသည်။

‘ကူးပြောင်းရေး ကာလတစ်ခုကို ကြည့်မြင်ရာတွင် ကလေး တစ်ယောက် မွေးဖွားသည့် အခါတွင် ကူးပြောင်းပုံကို ကြည့်သလို ကြည့် မြင်ရန် လိုသည်။ ကလေးငယ်သည် အမိဝမ်းတွင်း၌ တိတ်ဆိတ်စွာ ဖွံ့ဖြိုး လာသည်။ အရွယ်ပမာဏ ကြီးထွားမှုသည်လည်း အဆက်မပြတ် တဖြည်း ဖြည်း ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယင်းမှာ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေ သည်။ ကလေးက ပထမဆုံး ထွက်သက် ဝင်သက် ရှိုက်ထုတ်ခြင်း အမှုကို ပြုလုပ်လိုက်သည့်အခါတွင် ယင်းသို့သော တဖြည်းဖြည်း အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်သည် ပြတ်တောက်သွားကာ၊ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်လာပြီး နောက်မှ ကလေးသည် မွေးဖွားသန့်စင် လာပေသည်’

ဟီဂဲလ် ၏ ဖော်ပြပါ စူးစမ်းချက်ကို မှာက်စ် တစ်ဦးတည်းသာလျှင် အလေးအနက် ခံယူ၍ တိုးချဲ့ ပြန့်ပွားစေခဲ့သည်။ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဟူသမျှသည် ပြတ်တောက်မှု မရှိဘဲ၊ ရုတ်တရက် ခုန်ကျော် ကူးပြောင်းမှု

မရှိဘဲ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို သိပ္ပံပညာ စူးစမ်း ရှာဖွေမှုတို့နှင့် အတွေ့အကြုံတို့က သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ယင်းအချက်ကို တခြားသော ဓနရှင် တွေးကြံမှု ပညာရှင်များသည် လက်မခံခဲ့ကြပေ။ သူတို့သည် ပြတ်တောက်မှု မရှိသော တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်ရေး တရား၏ အဆက်မပြတ် ဖြစ်မှုကိုသာ လက်ခံခဲ့ကြပေသည်။

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒက ခံယူပုံ

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ပြဿနာကို ရုပ်ဝါဒ အမြင်ဖြင့် ရှင်းလင်း တင်ပြရန်မှာ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ အလုပ် ဖြစ်ပေသည်။ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို စိတ်ကူးဆန်သော ဆက်သွယ်မှုပုံများ ဖြင့် ဖော်ပြခြင်း မပြုဘဲ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အတွင်းရှိ အကြောင်းခြင်းရာ များနှင့် ညီညွတ်စွာ ဖော်ပြပေသည်။

စကြဝဠာကြီးသည် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ၊ ငြိမ်သက်နေသည်ဟု အနုပဋိလောမက မယူဆပေ။ စကြဝဠာကြီးသည် အမြဲတစေ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်စဉ်အရ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေသည်ဟု ယူဆပေသည်။ ဤဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည်လည်း ချောမွေ့၍ အဆက်မပြတ် ဖြစ်သော၊ အပြတ်အတောက် မရှိသော ဖြစ်စဉ် မဟုတ်မှု၍ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာသော ဖြစ်စဉ် အဆင့်တစ်ခုမှ တခြား အဆင့်တစ်ခုသို့ ရုတ်တရက် ခုန်ကျော် ကူးပြောင်းသွားတတ်သည်ဟု အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ က ယူဆသည်။ ယင်းသဘောကို ကြည့်မြင်ရာတွင်လည်း စိတ်ကူးဆန်သော ကြည့်မြင်ချက်များဖြင့် ကြည့်မြင်သည် မဟုတ်ဘဲ၊ ထိုရုပ်ဖြစ်စဉ်တို့၏ အတွင်းတွင် ပဋိပက္ခများ၊ အတိုက်အခံ ဖြစ်လျက်ရှိသော အကြောင်းများ၊ ရန်ဘက်ဖြစ်လျက်ရှိသော အရာများ၊ အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်မှုများကို လေ့လာ၍ ကြည့်မြင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သဘာဝတွင်လည်းကောင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်လည်းကောင်း မည်သည့်အရာဝတ္ထု အတွင်းတွင် ဖြစ်စေ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပဋိပက္ခများသည် တည်၍ နေကြပေသည်။

ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဥပဒေသများနှင့် ပတ်သက်၍ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ အမြင်ကို လီနင်က အောက်ပါ အတိုင်း ပြောခဲ့ပေသည်။

‘သဘာဝ၏ ဖြစ်စဉ်များ အားလုံး၊ အသွင်သဏ္ဍာန်များ အားလုံး၌

တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်နေကြသော၊ ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြ သော၊ အတိုက်အခံ ဖြစ်နေကြသော အရာများ ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုပေသည်။ ယင်းအချက်သည် ရုပ်ကျသော အနုပဋိ လောမ၏ အခြေခံ အချက်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအချက်ကို သဘော ပေါက်မှသာလျှင် တည်ရှိနေသော အရာဝတ္ထုတိုင်း၏ အလိုအလျောက် လှုပ်ရှားခြင်းကို နားလည်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအချက်ကို သဘောပေါက် မှသာလျှင် ခုန်ကျော်မှုကိုလည်းကောင်း၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်မှု၌ ဖြတ်တောက် သွားမှုကိုလည်းကောင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အရာတစ်ခုထဲသို့ ကူးပြောင်းသွားမှုကိုလည်းကောင်း၊ အဟောင်းကို ဖျက်ဆီး၍ အသစ် တည်ဆောက်မှုကိုလည်းကောင်း နားလည်မည် ဖြစ်ပေသည်။’

‘အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် အရာဝတ္ထုများ၏ အတွင်းအနှစ်သာရ၌ ရှိသော ပဋိပက္ခများကို လေ့လာခြင်းသည် အနုပဋိလောမ ဖြစ်ပေသည်။’

‘ဆန့်ကျင်ဘက် အချင်းချင်းတို့၏ တိုက်ပွဲ (ပဋိပက္ခ) သည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို ပေါ်ပေါက်စေသည်။’

ဟီဂဲလ်မှ မှတ်စစ်သို့

ပဋိပက္ခရှိလျှင် တိုးတက်မှု ရှိပေသည်။

ဟီဂဲလ်သည် ယင်းခံယူချက်ကို ပထမဆုံး တင်ပြခဲ့သည်။ သို့ရာ တွင် ဟီဂဲလ်၏ တင်ပြနည်းမှာ စိတ်ဝါဒ ဆန်လှသည်။ ဟီဂဲလ်၏ နည်းအရ ဆိုလျှင် ရုပ်ကမ္ဘာလောကကြီး အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ လဟာပြင်နှင့် အချိန်ကာလ အတွင်း၌လည်းကောင်း ရှိသည့် ဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံးသည် ပြင်ပတွင် ရှိသော အကြွင်းမဲ့ ဉာဏ်တော်၏ အလိုတော်အတိုင်းသာ ဖြစ်ရသည်ဟု ယူဆသည်။ အကြွင်းမဲ့ ဉာဏ်တော်သည် ပဋိပက္ခများကို ဖြတ်သန်း၍ ကြီးထွား တိုးတက်လာကာ ရုပ်ကမ္ဘာကြီးတွင် ပေါ်ပေါက်လာ သည်ဟု ဆိုသည်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း တို့သည်လည်း အကြွင်းမဲ့ ဉာဏ်တော်အတွင်းတွင် ဖြစ်သော ပဋိပက္ခကြောင့် ပေါ်ပေါက်ရသည်ဟု ယူဆသည်။ အရာဝတ္ထုများ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု သည် ၎င်းအရာဝတ္ထုများအား သက်ဝင် ယုံကြည်ပုံတွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ပဋိပက္ခများကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

ဟီဂဲလ်၏ အဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်၍ အိန်ဂျယ်လစ်က အောက်ပါ

အတိုင်း ပြောခဲ့၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် **ဟီဂဲလ်** ကို ဘေးဖယ်ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တော်လှန်ရေးကျသော **ဟီဂဲလ်**၏ အနုပဋိလောမ သဘောကို ယူ၍ နည်းကို ပစ်ပယ်လေသည်။ **ဟီဂဲလ်**၏ အလိုအားဖြင့် အနုပဋိလောမ ဆိုသည်မှာ သက်ဝင် ယုံကြည်စိတ်၏ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဖြစ်လေသည်။ အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင် ယုံကြည်စိတ်သည် မသိနိုင်သော ထာဝရဘုံတွင် တည်ရှိသည့် အရာတစ်ခုမျှသာမက ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် တကယ်အမှန် ရှိနေသော သက်ရှိ ဝိညာဉ် တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်ဟု **ဟီဂဲလ်**က ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် **ဟီဂဲလ်**၏ အယူအဆအတိုင်း ဆိုလျှင် သဘာဝနှင့် သမိုင်းတွင် တွေ့မြင်ရသည့် အနုပဋိလောမ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုဟူသည် မည်သူမျှ မသိနိုင်သော တစ်နေရာတွင် သက်ဝင် ယုံကြည်စိတ်၏ အလိုအလျောက် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်ပုံအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ထိုသက်ဝင် ယုံကြည်စိတ်သည် တွေးကြံတတ်သော လူ၏ ဦးနှောက်နှင့် ကင်းလွတ်၍ သီးခြား ရပ်တည်နေသည်ဟု **ဟီဂဲလ်** က ယူဆသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် **ဟီဂဲလ်** တော်လှန်သော အနုပဋိလောမ သဘောကို လက်ခံ၍ စိတ်ဆန်သော အပိုင်းကို ပစ်ပယ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အမြင်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ ဦးခေါင်းထဲရှိ သက်ဝင် ယုံကြည်စိတ် ဆိုသည်မှာ တကယ်ရှိသော အရာဝတ္ထုများ၏ ပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်ပေသည်။ **ဟီဂဲလ်** ယူဆသကဲ့သို့ အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသော အရာဝတ္ထုများသည် တစ်စုံတစ်ခုသော သက်ဝင် ယုံကြည်စိတ်၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ဟု မယူဆပေ။

သို့ဖြင့် အနုပဋိလောမသည် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ဥပဒေသများ၏ သိပ္ပံပညာရပ် ဖြစ်လာပေသည်။ ပြင်ပကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် လူ့အတွေးအခေါ်၏ ယေဘုယျ ဥပဒေသများ ဖြစ်လာပေသည်။ သို့ဖြင့် အနုပဋိလောမ ကျသော သက်ဝင် ယုံကြည်စိတ်သည် အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသော ကမ္ဘာကြီး၏ အနုပဋိလောမကျသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၏ ရောင်ပြန်ဟပ်ချက်မျှသာ ဖြစ်လေသည်။

အနုပဋိလောမကို ယင်းသို့ ရုပ်ကျကျ သိမြင် နားလည်ခြင်းသည် ကမ္ဘာလောကကြီး အတွင်းရှိ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှု အင်အားစုများကို ပြင်ပအကြောင်းတရားများ၏ ဆက်စပ်မှု မပါဘဲ သိမြင် နားလည်ရေးအတွက် သော့ကြီးတစ်ချောင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤတွေ့ရှိချက်သည် သိပ္ပံပညာနှင့်

အဘိဓမ္မာ၏ တိုးတက်မှုမှ ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုမျှမက လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဥပဒေများ၊ အရင်းရှင် စနစ်၏ ပဋိပက္ခများထဲမှ ထိုတရားကို တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ တွေ့ရှိခြင်းသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဓနရှင် တွေးကြံမှု ပညာရှင်များသည် ဤတရားကို ရှာဖွေ မတွေ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဓနရှင် တွေးကြံမှု ပညာရှင်များသည် သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ တကယ့်ရုပ်ကျသော အင်အားစုများကို ရှာဖွေ တင်ပြရန် မစွမ်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤအင်အားစုများကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ် တင်ပြနိုင်သည့် အရာမှာ တော်လှန်သော လူတန်းစား၏ တပ်ဦး ဖြစ်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တော်လှန်သော အဘိဓမ္မာသာ ဖြစ်လေသည်။

မာ့ကစ် တွေ့ရှိခဲ့သော အနုပဋိလောမကျသည့် ရုပ်ဝါဒ ဥပဒေများသည် ကျွန်ုပ်တို့အား သဘာဝ၏ အနုပဋိလောမကျစွာ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို ညွှန်ကြား ပြသခဲ့ပေသည်။ ထိုမျှမက လူမှု ပြောင်းလဲမှုများကို နားလည် သိမြင်ရန်နှင့် ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒအတွက် အလုပ်သမား လူတန်းစား တိုက်ပွဲကို မည်သို့မည်ပုံ ဆင်နွှဲရန်ကိုလည်း ညွှန်ကြား ပြသခဲ့ပေသည်။

မာ့ကစ်၏ တွေ့ရှိချက်သည် အဘိဓမ္မာကို တော်လှန် ပြောင်းလဲပစ်လိုက်၏။ ရုပ်ဝါဒက စိတ်ဝါဒကို အောင်ပွဲခံလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ အတိတ်မှ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ၏ ကျဉ်းမြောင်းသော ကန့်သတ်မှုများကို ပယ်ရှားပစ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာကို အလုပ် လုပ်သော ပြည်သူများ၏ တော်လှန်ရေး လက်နက် တစ်ရပ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ပြောင်းလဲပစ်ရန်အတွက် ကမ္ဘာလောကကြီးအား သိမြင်နားလည်ရန် နည်းလမ်းတစ်ခု အဖြစ်သို့ ပြောင်းပစ်လိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို **စတာလင်** က အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းချုပ်၍ ပြောခဲ့၏။

‘ဘဝတွင် အသစ်နှင့် အဟောင်း ကြီးထွား ရှင်သန်နေသော အရာနှင့် ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးနေသော အရာ၊ တော်လှန်ရေးနှင့် တန်ပြန်တော်လှန်ရေး ဟူ၍ အမြဲ ရှိပေသည်။ မွေးဖွား၍ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကြီးထွား ရှင်သန်နေသော အရာဟူသမျှတို့ကို ဖျက်ဆီး၍ မရနိုင်ပေ။ ၎င်းတို့၏

တိုးတက်မှုကို တားဆီး၍လည်း မရနိုင်ပေ။ ဥပမာအားဖြင့် ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားသည် မွေးဖွားလာကာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ရှင်သန်ကြီးထွားလျက် ရှိသည်။ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားသည် ယနေ့အချိန်တွင် အားနည်းလျက် ရှိကောင်းရှိမည် ဖြစ်သော်လည်း ရေရှည်တွင် အောင်ပွဲခံရမည်သာ ဖြစ်ပေ သည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားသည် ရှင်သန်လျက်၊ ခွန်အား တိုးတက်လျက်၊ ရှေ့သို့ ချီတက်လျက် ရှိသောကြောင့် ဖြစ်လေ သည်။ တခြား တစ်ဖက်တွင် အိုမင်းရင့်ရော်၍ သုသာန်သို့ ဦးတည်နေသော အရာသည် ယနေ့အချိန်တွင် အင်အားကောင်းလျက် ရှိနေသေးသော် လည်း နောက်ဆုံးတွင် အရှုံးဖြင့်သာ ရင်ဆိုင်ရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဓနရှင်၏ ခြေထောက်အောက်မှ မြေကြီးသည် တဖြည်းဖြည်း ပြို၍ ပြို၍ ပဲ့၍ ပဲ့၍ ကျနေပေသည်။ ဓနရှင်သည် ယနေ့ အချိန်တွင် ခွန်အား ကောင်းနေသေး သော်လည်း နေ့နှင့်အမျှ ယိုင်လဲလျက်ရှိကာ ရေရှည်တွင် ဘုန်းဘုန်းလဲ ကျဆုံးရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။’

အပိုင်း (၂)

အနုပညာလောက

အခန်း (၆)

အနုပဋိလောမ နှင့် တက္ကဗေဒ

အနုပဋိလောမသည် တက္ကဗေဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော စူးစမ်းရှာဖွေနည်းတစ်ရပ်၊ တွေးကြံမှုနည်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ တက္ကဗေဒတွေးကြံနည်းသည် စိတ္တဇအရာများနှင့် ပတ်သက်သည်။ တက္ကဗေဒသည် အရာဝတ္ထုများကို သီးခြား စဉ်းစားသည်။ အရာဝတ္ထုများ၏ တကယ့် ဖြစ်တည်မှု အခြေအနေများနှင့် အညမည ဆက်သွယ်မှုများမှ ကင်းကွာ၍ စိတ္တဇဆန်ဆန် စဉ်းစားသည်။ အရာဝတ္ထုများ၏ တကယ့် ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်မှုတို့မှ ကင်း၍ မူသေချာ၍ စဉ်းစားသည်။ ထို့ကြောင့် တက္ကဗေဒသည် တင်းကျပ်သော ပုံသေကားကျနည်းများ၊ မူသေဖြစ်သော ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ တက္ကဗေဒသည် သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း၌ရှိ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှုကို မမြင်...။

အနုပဋိလောမကား တက္ကဗေဒနှင့် ဆန့်ကျင်သည်။ ကမ္ဘာလောကကြီး အတွင်းရှိ အရာဝတ္ထုတို့၏ ပြောင်းလဲမှုနှင့် အညမည ဆက်သွယ်မှုတို့ကို လေ့လာ ရှာဖွေပေသည်။

တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှုနည်း

မာ့က်စ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒ ပါတီ၏ လောကအမြင်ဖြစ်သော အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် အယူအဆခန်းတွင် **ရုပ်ဝါဒ** ဖြစ်၍၊ အရာဝတ္ထုများအား အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူ ဖော်ပြသည့် နည်းတွင်မူ **အနုပဋိလောမ** နည်း ဖြစ်ပေသည်။

အနုပဋိလောမနည်းသည် အရာဝတ္ထုများအား ၎င်းတို့၏ တကယ့်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုအရ သိမြင်အောင် လေ့လာ အားထုတ်သော နည်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းသည် **တက္ကဗေဒ** ကို ဆန့်ကျင်ပေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် **တက္ကဗေဒ** ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ အနုပဋိလောမ တွေးကြံမှုနည်းနှင့် ဆန့်ကျင်သော တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှုနည်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

အခြေခံအားဖြင့် တက္ကဗေဒသည် စိတ္တဆန်သော တွေးကြံမှုနည်း ဖြစ်သည်။ တွေးကြံမှု ဟူသမျှသည် အချုပ်တွင် စိတ္တဆန်သည်။ ဥပမာ ‘လူတွင် ခြေနှစ်ချောင်း ရှိသည်’ ဟု ဆိုကြပါစို့။ ဤတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် လူတွင် ခြေနှစ်ချောင်း ရှိခြင်းမျှကိုသာ မြင်၍ ခေါင်းတစ်လုံး၊ လက်နှစ်ဖက် စသည့် လူ၌ရှိသော တခြား သတ္တိများကို မမြင်ဘဲ၊ တစ်ခုတည်းကိုသာ ကွက်၍ ကြည့်ရာ ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်း အဆိုပြုချက်သည် စိတ္တဆန်သည်။ နောက်ထပ် ဥပမာ တစ်ခုကို ကြည့်ကြဦးစို့။ လူ၏ သဘာဝ ဆိုပါစို့။ လူ၏ သဘာဝက ဤသို့ဤနယ်ပါတကားဟု မျက်မမြင်ပုဏ္ဏား ခြောက်ယောက် ဆင်ကို စမ်းကြည့်၍ ဆင်ကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည့် နည်းဖြင့် မကြည့်မြင်အပ်ပေ။ လူ၏ သဘာဝကို စိတ္တဆန်ဆန် ‘ကွက်ကြည့်’ ၍ မဖြစ်ပေ။ လူသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် နေထိုင်သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူ့သဘာဝသည်လည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်ရသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပြောင်းလဲမှု၊ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှုကိုလိုက်၍ လူ့သဘာဝသည်လည်း ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်ရသည်။ လူ့သဘာဝသည် လူ့နေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကင်း၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် လူ့သဘာဝသည် လူ၏ ဘဝတည်ရှိမှု အခြေအနေများနှင့် ကင်း၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် လူ့သဘာဝသည် လူ၏ ဘဝတည်ရှိမှု အခြေအနေများနှင့် ကင်း၍ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ လူသည် ဘယ်အဖွဲ့အစည်း

ရောက်ရောက်၊ မည်သည့် နေထိုင်မှု ဘဝမှာပင် ရှိရှိ၊ လူ့သဘာဝသည် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ၊ အတူတူပင် ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း ယူဆခြင်းသည် မှားသည်။ စိတ္တဆန်သည်။ တက္ကဗေဒ ဆန်သည်။

ထို့ကြောင့် တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှုနည်းကို ချို့ကြည့်လျှင် အောက်ပါ အနှစ်သာရ နှစ်မျိုးတွင် အကျုံးဝင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

(၁) အရာဝတ္ထုများကို ကြည့်မြင်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှုကို ပစ်ပယ်ကာ တစ်ခုစီ သီးခြား ကင်းကွာ၍ ကြည့်သည်။

(၂) အရာဝတ္ထုများသည် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ခြင်း မရှိ၊ ပုံသေကားကျ တည်ရှိနေသည်။ အသေလို တည်ငြိမ်နေသည်ဟု ယူဆသည်။

တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှု နည်းတစ်ခုကို သိနိုင်ရန် ဒီမိုကရေစီ သဘောတရားကို ဥဒါဟရုဏ် ဆောင်ကြည့်ကြရအောင်။

များစွာသော သူတို့သည် စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြစ်သော ဒီမိုကရေစီကို မကြာခဏ ကြွေးကြော်ကြသည်။ သို့ရာတွင် တကယ်တွင်မူ သူတို့ အော်သော ဒီမိုကရေစီသည် မရှိပေ။ လူ့အဖွဲ့အစည်း ၏ တကယ့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၊ လူတန်းစားများနှင့် လူတန်းစားတိုက်ပွဲ စသည်တို့နှင့် ကင်း၍ သီးခြား ရပ်တည်နေသော စစ်မှန်သည့် ဒီမိုကရေစီ ဟူ၍ မရှိပေ။ ယင်းသို့ စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ခြင်း သည် တက္ကဗေဒ ဆန်သော တွေးကြံမှုမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီအကြောင်းကို သိနားလည်လိုလျှင် ယင်းဒီမိုကရေစီ သည် မည်သူ့အတွက်လဲ၊ သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်သူတို့ အတွက်လား၊ သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခြင်း ခံရသူတို့ အတွက်လား။

ဒီမိုကရေစီသည် အစိုးရ အုပ်ချုပ်မှု ပုံသဏ္ဍာန် တစ်မျိုးဖြစ်၏။ ဒီမိုကရေစီသည် အုပ်စိုးသော လူတန်းစား၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် အမြဲတမ်း ဆက်စပ်နေသည်။ ရှေးဟောင်း ခေါမခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ဒီမိုကရေစီ သည် အုပ်စိုးသူ လူတန်းစား ဖြစ်သော ကျေးပိုင်၊ ကျွန်ပိုင်ရှင်များ၏ ဒီမိုကရေစီသာ ဖြစ်၏။ အရင်းရှင် အစိုးရက ပေးသည့် ဒီမိုကရေစီသည် အရင်းရှင် အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပေးသော အရင်းရှင် ဒီမိုကရေစီ ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် ခေါမခေတ် ဒီမိုကရေစီထက် အဆင့်မြင့်၏။ အလုပ် သမား လူတန်းစားက အာဏာ ရရှိလာသည့် အခါတွင်ကား ယင်းဒီမိုကရေစီ

သည် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ ဒီမိုကရေစီ ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် အရင်းရှင် ဒီမိုကရေစီထက် အဆင့်မြင့်သည်။

ထို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုမှ လည်းကောင်း၊ တကယ်ရှိသော လူမှု ဆက်ဆံရေးများမှလည်းကောင်း သီးခြား ခွဲထုတ်၍ ဒီမိုကရေစီ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ယင်းသို့ သီးခြား ခွဲထုတ်၍ တွေးခေါ်ခြင်းသည် တက္ကဗေဒ ဆန်သော တွေးခေါ်မှုသာ ဖြစ်၏။

နောက်ထပ်ဥဒါဟရဏ်။ ။ အေးချမ်းရေး ဝါဒသမားများက စစ်ဟူသည် မကောင်းဟု ဆန့်ကျင်ရေး စကား ဆိုကြသည်။ သူတို့သည် စစ်ကို စိတ္တဇဆန်ဆန် ကြည့်မြင်ကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော စစ်ပွဲ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်သည် မည်သည့် သမိုင်း ခေတ်တစ်ခေတ်၊ မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ သို့မဟုတ် မည်သည့် လူတန်းစား၏ အကျိုး စီးပွားအတွက် တိုက်ခိုက်ရသည် ဆိုသည့် အကြောင်းတရားကို ကြည့်မြင် ခြင်း မရှိဘဲ အရမ်းကာရော သိမ်းကျုံး၍ ဆန့်ကျင်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့စစ်နှင့် လွတ်မြောက်ရေးစစ်၊ တရားသောစစ်နှင့် မတရားသောစစ် တို့ကို ခွဲခြား၍ မကြည့်ကြပေ။ ယင်းသို့ မကြည့်နိုင်ဘဲ ‘ကွက်’ ၍ ကြည့်ခြင်းသည် တက္ကဗေဒ အမြင်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှုနည်းသည် သဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ အရာဝတ္ထုများ၏ သတ္တိများ၊ စွမ်းအားများကို လည်းကောင်း အသေလို ကြည့်မြင်နည်းမျိုး ဖြစ်ပေသည်။ တက္ကဗေဒ အမြင်သည် ‘ဖြစ်စဉ်’ ကို မကြည့်ဘဲ ‘အရာဝတ္ထုများ’ ကို ကြည့်ပေသည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ယင်းသို့သော အရာဝတ္ထုများသာရှိ၍၊ ယင်းသို့သော သတ္တိများသာရှိ၍မည်ဟု ပုံသေကားကျနည်းဖြင့် တွက်၍ ကြည့်ပေသည်။

အဘိဓမ္မာတွင် ‘တက္ကဗေဒ’ ဆိုသည်မှာ စကြဝဠာကြီး၏ အဆုံးစွန် သော အစိတ်အပိုင်းများကို ရှာဖွေခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။ အထက် တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒကို တက္ကဗေဒ ရုပ်ဝါဒဟု ခေါ်ဆို နိုင်ပေသည်။

အနုပဋိလောမ တွေးကြံမှုနည်းသည် တက္ကဗေဒနည်းကို ဆန့်ကျင် သည်။ အရာဝတ္ထုများကို သီးခြား ‘ကွက်’ ၍ မကြည့်ဘဲ တကယ့် ပြောင်းလဲ

မူများ၊ အညမည ဆက်သွယ်မှုများအရ ကြည့်မြင်သည်။ အနုပဋိလောမ ကျကျ တွေးခြင်းသည် ဒိဋ္ဌကျကျ တွေးခြင်းဖြစ်၍၊ ဒိဋ္ဌကျကျ တွေးခြင်း သည် အနုပဋိလောမကျကျ တွေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အနုပဋိလောမ (Dialectics) ဆိုသော စကားသည် ခေါမဘာသာ (Dilego) မှ ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဆွေးနွေးရန်၊ သို့မဟုတ် အချေအတင် ငြင်းခုံရန်လည်း အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။ ပြဿနာ တစ်ရပ်ကို အဖက်ဖက်မှ ရှုထောင့် အထွေထွေမှ ကြည့်မြင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ရှုမြင်ချက်တစ်ခုကို တခြား တစ်ဖက်သတ်ကျသော ရှုမြင်ချက်တစ်ခုဖြင့် ဆန့်ကျင်၊ အတိုက်အခံပြု၍ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ထိုနည်းများဖြင့် အမှန်သို့ ရောက်ရှိစေခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပေသည်။ ဤနည်းကို **ဆိုကရေးတီး** စသော ခေါမ ပညာရှင်များက စတင် အသုံးပြုခဲ့သည်။

မာ့ကစ်၏ အနုပဋိလောမသည် ခေါမ အနုပဋိလောမနည်းကို ခြုံငုံပြီးနောက် တိုးချဲ့ပြန့်ပွားခြင်းဖြစ်၍ ခေါမ အနုပဋိလောမနည်းထက် အနှစ်သာရအားဖြင့် ကြွယ်ဝသည်။ မြင်ကွင်း ကျယ်ပြန့်သည်။ ထို့ကြောင့် မာ့ကစ်၏ အနုပဋိလောမနည်းသည် သစ်လွင်၍ တော်လှန်သောနည်း ဖြစ်ပေသည်။ မာ့ကစ်၏ အနုပဋိလောမနည်းသည် ရှေ့နောက် ညီညွတ် သော ရုပ်ဝါဒဖြင့် ပေါင်းစပ်ပြီးသည့်နောက်တွင် သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ကို စူးစမ်း လေ့လာသော နည်းတစ်နည်း ဖြစ်လာပေသည်။ အချေအတင် ငြင်းခုံ ဆွေးနွေးသော နည်းမျှသာမကတော့ဘဲ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေ သော ကမ္ဘာကြီးထဲမှ ထိုးထွက်လာသော ရုပ်ဝါဒသမား အမြင်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

တက္ကဗေဒနည်း၏ ‘တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခု’ ကျိုးကြောင်းပြတရား

အရာဝတ္ထုတိုင်း၌ မူသေ သဘာဝ ရှိသည်။ မူသေ သတ္တိများ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းတို့ကို တသီးတခြား ခွဲခြား၍ ကြည့်ရမည်။ အညမည ဆက်သွယ်မှုများဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်တိုးတက် မှုများဖြင့်လည်းကောင်း ကြည့်မြင်ရန် မလိုဟု တက္ကဗေဒက ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့် တက္ကဗေဒသည် အရာဝတ္ထုများကို မူသေပဋိပက္ခ နည်းများဖြင့်သာ ကြည့်မြင်သည်။ အရာဝတ္ထု အမျိုးအစား တစ်ခုကို တခြား အရာဝတ္ထုတစ်ခု အမျိုးအစားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုကြည့်သည်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုအတွင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်သော ပဋိပက္ခများကို မမြင်ဘဲ

သီးခြား အရာဝတ္ထု တစ်ခုနှင့် တခြား အရာဝတ္ထု တစ်ခုတို့၏ အပေါ်ယံ ပဋိပက္ခကိုသာ မြင်သည်။ တစ်ခု အတွင်း၌ပင် ရှိနေသော ပဋိပက္ခကို မမြင်ပေ။

ထို့ကြောင့် အိန်ဂျယ်လစ်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုခဲ့ပေသည်။

‘တက္ကဗေဒ ပညာရှင်များ အမြင်၌ အရာဝတ္ထုများ၊ ၎င်းတို့၏ စိတ်ပုံပန်းသဏ္ဍာန်များ၊ တွေးခေါ်မှုများသည် ကင်းကွာတည်ရှိနေကြကာ သီးခြား၍၊ ခွဲခြား၍ တစ်ခုစီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူကြသည်။ ထိုအရာဝတ္ထု များသည် စေ့စပ်၍ မရသော ပဋိပက္ခများထဲတွင် ရောက်ရှိနေသည်ဟု ယူဆကြသည်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုကို ကြည့်လျှင် ဟုတ်ခြင်းနှင့် မဟုတ်ခြင်း နှစ်ခု တစ်ခုခုသာ ရှိရမည်ဟု တရားသေ ယူဆကြသည်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုသည် ထိုအရာဝတ္ထုသာ ဖြစ်၍ တခြား အရာဝတ္ထုတစ်ခု မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆကြသည်။’

တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှုနည်းကို အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်များက အောက်ပါအတိုင်း စန္ဒိက ကထာ ထုတ်ကြသည်။ ယင်းမှာ ‘အရာဝတ္ထု တစ်ခုသည် ထိုအရာဝတ္ထုသာ ဖြစ်၍၊ တခြား အရာဝတ္ထု မဖြစ်နိုင်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရုတ်တရက် ကြည့်လျှင် ဟုတ်သလိုလို ရှိပေသည်။ ယင်းအချက် သည် လူတိုင်း နေ့စဉ်လိုလို ပြောဆို တွေ့မြင် သုံးစွဲနေကြသော အချက် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးသမား တစ်ယောက်သည် လက်ဝဲသမား တစ်ယောက် ဖြစ်လျှင်ဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် လက်ျာသမား တစ်ယောက်သာ ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုတတ်ကြသည်။ အမှန်အားဖြင့်လည်း ယင်းသို့ လွယ်လွယ်ပင် တွေးတတ် ကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအတိုင်းသာဆိုပါမူ လူတိုင်းသည် (အလုပ်သမား လူတန်းစား စိတ်ရှိသူများ အပါအဝင်) တက္ကဗေဒသမား ဖြစ်နေကြပါရောဟု ဆိုဖွယ်ရှိသည်။

မှန်ပေသည်။ ဇော်ဂျီ၏ ‘မဟာဆန်ချင်သူပြဇာတ်’ ထဲ၌ မဟာဆန် ချင်သော ဦးရွှေနှောင်းသည် ဆရာကောင်းကို ရှာဖွေကာ စကားပြေ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်ကြားသည်။ ဆရာက စကားပြေ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းလင်း ပြသသောအခါတွင် ‘အလိုလေး၊ လက်စသတ်တော့ ကျုပ်ဟာ အနှစ် လေးဆယ်လုံးလုံး စကားပြေတွေကိုချည်း ပြောလာပါကလား’ ဟု ဆိုသကဲ့ သို့ပင် ကျွန်ုပ်တို့လည်း ‘အလိုလေး၊ ကျွန်ုပ်တို့ဟာ နေ့စဉ် တက္ကဗေဒ

ဆန်ဆန် တွေးနေကြပါလား’ ဟု ဆိုရန်သာ ရှိတော့သည်။

တက္ကဗေဒသမားသည် တစ်ခု မဟုတ်လျှင် တခြား တစ်ခုကိုသာ ယုံကြည်သည်။ နှစ်ခု ရှိသည်ကို မယုံကြည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အရာဝတ္ထု တစ်ခုသည် ဤအရာ မဟုတ်လျှင် ထိုအရာသာ ဖြစ်ရမည်။ အဖြူ မဟုတ် လျှင် အမည်းဖြစ်ရမည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထိုသို့ တရားသေ ယူဆခြင်း ကြောင့် သူတို့သည် ပြဿနာများကို စဉ်းစားရာတွင် မပြေလည်နိုင်၊ နားမလည်နိုင်ဘဲ ရှိကြသည်။

ဥပမာ-အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်နှင့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့စနစ်တို့၏ ဆက်ဆံရေးကို တက္ကဗေဒသမားများသည် ယခုတိုင် နားမလည်ကြပေ။ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်နှင့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့စနစ်သည် ပေါင်းစည်း ညီညွတ် နေကြသလော။ ကွဲပြားနေကြသလော-ဟု သူတို့ ယခုတိုင် နားမလည်နိုင် ကြပေ။ ညီညွတ်နေကြသည်ဆိုလျှင် သူတို့သည် များစွာသော ပြဿနာ တိုင်းတွင် ဘာကြောင့် ကွဲပြားနေကြသနည်း။ သို့ကွဲပြား နေကြလျှင်လည်း သူတို့သည် ဘာကြောင့် တစ်ဂိုဏ်းတည်းတွင် ညီညွတ်နေကြသေးသနည်း။ တက္ကဗေဒ သမားများသည် ပြဿနာများကို အဖြူမဟုတ် အမည်း ဖြစ်ရ မည်ဟူသော တွက်ကိန်းဖြင့် ကြည့်မြင်ကြသဖြင့် ယင်းသို့ ရှုပ်ထွေးနေကြ သည်။ အနုပဋိလောမနည်းဖြင့် ကြည့်လျှင် ရှင်း၏။ အမေရိကန် နယ်ချဲ့ စနစ်နှင့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့စနစ်သည် တစ်ဂိုဏ်းတည်းတွင် ညီညွတ်လျက် ရှိကြပြီး တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် ကွဲပြားနေကြပေသည်။ သူတို့၏ အကွဲအပြဲ ပြဿနာကို နားမလည်လျှင် သူတို့ ဘာကြောင့် ပေါင်းစည်းနေကြသနည်း ဆိုသည့် ပြဿနာကိုလည်း နားမလည်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် ပြဿနာကို ကြည့်မြင်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ တကယ့် ပြောင်းလဲမှုများ၊ အညမည ဆက်သွယ်မှုများ၊ ၎င်းတို့ အချင်းချင်း ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသော အစိတ်အပိုင်းများနှင့် ဆက်သွယ်နေသော အစိတ်အပိုင်းများ။ ‘အရာဝတ္ထု တစ်ခု’ ထဲမှ ‘တခြား အရာဝတ္ထု တစ်ခု’ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ သော ဖြစ်စဉ်များကို လေ့လာအပ်ပေသည်။ အနုပဋိလောမနည်းသည် ယင်းသို့ ကြည့်မြင်ပေသည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် အမျိုးမျိုးသော အရာ ဝတ္ထုများ ရှိပေသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုမျိုးတွင် ထိုဗီသေတ္တိများ ရှိတတ်၍ ဤအရာဝတ္ထုမျိုးတွင် ဤဗီသေတ္တိများ ရှိတတ်သည် စသည်ဖြင့် ဗီသေတ္တိ များတွင်လည်း ကွဲပြားခြားနားကြပေသည်။ သို့ရာတွင် အရာဝတ္ထုများ၊

ဗီဇသတ္တိများသည် တစ်ခုစီ ကင်းကွာ တည်ရှိနေသည် မဟုတ်ဘဲ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်ယှက်နွယ် နေကြပေသည်။ ပဋိပက္ခလည်း ဖြစ်နေကြသည်။ ပြောင်းလဲ၍လည်း နေကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ‘က’ သည် ‘ခ’ မဟုတ်ပေ။ သူ၏ ‘က’ တွင် သူ၏ ကိုယ်ပိုင် ဗီဇသတ္တိရှိလျှင်၊ ‘ခ’ ၌လည်း ကိုယ်ပိုင် ဗီဇသတ္တိ ရှိပေသည်။ သို့ရာတွင် ‘က’ ၏ သတ္တိနှင့် ‘ခ’ ၏ သတ္တိသည် သီးခြား ရပ်တည်နေကြသည် မဟုတ်ပေ။ ၎င်းတို့ နှစ်ခုသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်နေကြသည့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြသည်။ သို့ဖြင့် ‘က’ သည် ‘ခ’ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း လာပေသည်။

ဥပမာ-ငှက်များသည် ဥဥတတ်လျှင်၊ နို့တိုက် တိရစ္ဆာန်များသည် သားမွေးကာ နို့တိုက်တတ်ကြ၏။ ငှက်များနှင့် နို့တိုက် တိရစ္ဆာန်များ ခြားနားချက်မှာ နို့တိုက် တိရစ္ဆာန်များက သားမွေး၍ နို့တိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု သဘာဝ သိပ္ပံ ပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။ သို့ရာတွင် ပလာတို ပါတ်(စ်) အမည်ရှိ တိရစ္ဆာန် တစ်မျိုးကို တွေ့ရှိသောအခါတွင် သဘာဝ သိပ္ပံ ပညာရှင်များ၏ အဆိုပြုချက်မှာ မှားကြောင်းကို တွေ့ရှိလာရသည်။ ယင်းတိရစ္ဆာန်သည် နို့တိုက်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဥဥသည်ကို တွေ့နေရ သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ဤတိရစ္ဆာန်၏ ထူးဆန်းသော အခြင်းအရာကို မည်သို့ ရှင်းလင်းမည်နည်း။ နို့တိုက်သည် ဥဥရဆိုသော တက္ကဗေဒ သဘာဝ သိပ္ပံ ပညာရှင်များ၏ မူသေ စွဲမှတ်ချက်သည် မှန်ပါဦးမည်လော။

သို့ရာတွင် တိရစ္ဆာန်များ၏ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ သော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို လေ့လာလျှင် ဤပြဿနာမှာ ရှင်းရှင်းလေး ဖြစ်သည်။ ငှက်များနှင့် နို့တိုက် တိရစ္ဆာန်များ၏ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲသော ဆက်သွယ်မှု ဖြစ်စဉ်တွင် နှစ်မျိုးစလုံးသည် မူလအားဖြင့် ဥဥသော တိရစ္ဆာန်များ ဖြစ်ကြသည်။ ငှက်များမှာ ဥများကို ဆက်လက် ဥနေကြပြီး၊ နို့တိုက် သတ္တဝါများမှာ ဥများကို ဆက်၍ မဥကြတော့ပေ။ ပလာတိုပါတ်(စ်)ကဲ့သို့သော ခေတ်နောက်ကျန်သည့် နို့တိုက် တိရစ္ဆာန် မျိုးသာ ဥများကို ဆက်လက် ဥနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

အနုပဋိလောမနည်းသည် သဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ လူ့အဖွဲ့ အစည်းကိုလည်းကောင်း ကြည့်မြင်ရာတွင် တရားသေ မကြည့်မှု၍ ယင်းတို့ ၏ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု၊ အညမည ဆက်သွယ်မှု ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှု၊ တစ်ဖန် ပြန်၍ ဆက်နွယ်မှုတို့ကို လိုက်၍ ကြည့်မြင်ပေသည်။

နောက်ထပ်ဥပမာတစ်ခု။ ။ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေတွင် တိုးတက်နေသော အယူအဆ တစ်ရပ်၊ သဘောတရား တစ်ရပ်သည် အကြွင်းမဲ့ တိုးတက်နေသည် မဟုတ်ပေ။ နောင်တစ်ချိန်၌ ဖောက်ပြန်သော အယူအဆ၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောတရား ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒသည် ပေါ်ပေါက်ထွန်းကားစက တိုးတက်သော အယူအဆ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ယနေ့အချိန်၌ တိုးတက်သော အယူအဆဟု မပြောနိုင်တော့ပေ။

သို့ဖြင့် ဖြစ်စဉ်များကိုကြည့်လျှင် မည်သည့် အရာဝတ္ထုကိုမှ ပုံသေသတ်မှတ်၍ မရပေ။ ဤဟာမဟုတ်၊ ဟိုဟာဟု သတ်မှတ်၍ မရပေ။ ဥပမာလျှင် ငှက်ဟု သတ်မှတ်ကြသော်လည်း ခြေလေးချောင်းဖြစ်လျက်နှင့် ဥပမာသော တိရစ္ဆာန် ရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တိုးတက်သည်ဟု သတ်မှတ်ကြသော်လည်း တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်တွင် ဖောက်ပြန်သောအရာ ဖြစ်နေတတ်သည်ကိုလည်းကောင်း တွေ့ရပေ၏။ သို့ဖြစ်ရာ တက္ကဗေဒ၏ တရားသေ အယူအဆသည် မှားယွင်းနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ဆန်ကျင်ဘက်များ၏ ပဋိပက္ခဖြစ်မှုနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု

အရာဝတ္ထုတို့၏ ဗီဇသတ္တိများ၊ ၎င်းတို့၏ ဆက်သွယ်မှုများ၊ ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုများ၊ ဖြစ်စဉ်များကို လေ့လာလျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် **အခြေခံကျသော ပဋိပက္ခဖြစ်မှု၊ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုများ** ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်၏။

ဥပမာအားဖြင့် အရှင်းဆုံးဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာနှစ်ခု ပေါင်းစပ်ပုံကို ကြည့်လျှင် ဆွဲငင်ခြင်းနှင့် တွန်းလှန်ခြင်းကို တွေ့ရ၏။

ရုပ်ခန္ဓာများ၏ လျှပ်စစ်သတ္တိများကို ကြည့်လျှင် လျှပ်စစ် မဓာတ်နှင့် ဖိုဓာတ်တို့ကို တွေ့ရသည်။

သက်ဝင်ဘဝ၌ သက်ဝင်ဓာတ်များ စုဝေး ပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် ပျက်စီး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းတို့ကို တွေ့ရသည်။

သင်္ချာဗေဒတွင် အပေါင်းနှင့် အနုတ်ကို တွေ့ရသည်။

ယေဘုယျဆိုရလျှင် မည်သည့် ပြဿနာကိုပင် စုံစမ်းစစ်ဆေးစေကာမူ ပြဿနာတိုင်းတွင် အခြေခံကျသော ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများကို တွေ့ရသည်။ အရာဝတ္ထုများ၊ ဗီဇသတ္တိများ၊ ဆက်သွယ်မှုများ၊ ဖြစ်စဉ်များ အားလုံး၌ အခြေခံကျသော ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများ ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ

နှစ်ခုကြားတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အင်အားစုများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူ ကွဲပြားခြားနားကြရုံမျှမက ဆန့်ကျင်နေကြပေသည်။ တစ်ခုက ဆွဲငင်၍ တစ်ခုက တွန်းလှန်ပေသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတွင်လည်း အင်အားစုများ သည် မျိုးမတူ ကွဲပြားရုံမျှမက ဆန့်ကျင်နေကြသည်။ တစ်ခုက ဖိုဓာတ် ဖြစ်၍ တစ်ခုက မဓာတ်ဖြစ်နေသည်။

တက္ကဗေဒသည် ယင်းသို့သော အခြေခံကျသည့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှု များကို နားလည် သိမြင်ခြင်း မရှိပေ။

ပထမအချက်အားဖြင့် တက္ကဗေဒ တွေးကြံမှုနည်းသည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုကို အသိအမှတ် မပြုပေ။ တစ်စုံတစ်ခုသော အရာဝတ္ထု တစ်ခုသည် သာမန်မျှသာ ခြားနားကြသော ဗီဇသတ္တိများ၊ ဆက်သွယ်မှုများဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းထားသည်ဟု ယူဆ၏။ ယင်းဗီဇသတ္တိများ၊ ဆက်သွယ်မှုများတွင် အခြေခံကျသော ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများ ရှိသည်ဟု မယုံကြည်ပေ။ သို့ကြောင့် လည်း တက္ကဗေဒသည် လူတန်းစားများ ကွဲပြားရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကြည့်မြင်ရာတွင် လူမှု ဆက်ဆံရေး အမျိုးမျိုးရှိသော တစ်သီးပုဂ္ဂလများ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု မြင်သည်။ ထို လူမှုဆက်ဆံရေးများတွင် ရှိသော၊ အခြေခံကျသော ပဋိပက္ခဖြစ်မှု၊ သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်သူနှင့် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခံရသူ၏ ပဋိပက္ခဖြစ်မှုကို မမြင်ပေ။

ဒုတိယအချက်အားဖြင့် တက္ကဗေဒသည် ရှောင်လွှဲမရသော အကြောင်းများကြောင့် အခြေခံ ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများကို မြင်သည့်အခါတွင် လည်း ထိုပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်နေကြသည်ဟု မမြင်၊ သီးခြား ကင်းကွာ ဖြစ်ပေါ်နေကြသည်ဟု မြင်သည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဟောင်း ရူပဗေဒပညာရှင်များက လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖိုနှင့် ဓာတ်မသည် သီးခြား ကင်းကွာနေသည့် ခြားနားသော၊ မျိုးမတူသော ‘လျှပ်စစ်ဓာတ်ရည်’ များအဖြစ် ယူဆခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အနုပဋိလောမက ဤသို့ မမြင်ပေ။ အရာဝတ္ထုတိုင်း၌ အခြေခံ ကျသော ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများ ရှိသည်ဟု ယူဆသည်။ ဤပဋိပက္ခ ဖြစ်မှု များသည်လည်း တစ်ခုကို တစ်ခု အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်နေကြကာ ခွဲခြား မရအောင် ဆက်စပ်နေကြသည်။ ယင်းသို့ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ် ယှက်နွယ်နေခြင်း မရှိလျှင် မည်သည့် အရာဝတ္ထုမျှ မတည်ရှိနိုင်ဟု ယူဆ ပေသည်။

ယင်းသို့သော ပဋိပက္ခဖြစ်မှု၏ အသွင် လက္ခဏာကို ဝင်ရိုးစွန်းသဘောတရားဟု ခေါ်၏။ အခြေခံ ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများသည် ဝင်ရိုးစွန်းလိုဆန့်ကျင်ကြ၏။ ဥပမာအားဖြင့် သံလိုက်အိမ်မြှောင်တစ်ခု၌ တောင်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းဟူ၍ ရှိပေသည်။ ဤဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဝင်ရိုးစွန်းနှစ်ခုသည် တစ်ခုစီ တည်နေ၍ မရပေ။ သံလိုက်အိမ်မြှောင်ကို အလယ်ကချိုးပစ်လိုက်သည်နှင့် ဘယ်အရာသည် တောင်ဝင်ရိုးစွန်း၊ ဘယ်အရာသည် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းဟု ပြော၍ မရတော့ပေ။ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသည် တောင်ဝင်ရိုးစွန်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်သာ တည်ရှိ၍ ရပေသည်။ အလားတူပင် တောင်ဝင်ရိုးစွန်းသည်လည်း မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်သာ တည်ရှိ၍ ရပေသည်။ မြောက်အရပ်သည် တောင်အရပ်ကို ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုပြီးမှသာလျှင် မြောက်အရပ်ဟု ခေါ်နိုင်လိမ့်မည်။ အလားတူ တောင်အရပ်သည်လည်း မြောက်အရပ်ကို ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုမှသာလျှင် တောင်အရပ်ဟု ခေါ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ တစ်ခုကို ဆန့်ကျင်ခြင်းမပြုဘဲ တခြား တစ်ခုသည် တည်ရှိခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရလျှင် အခြေခံ ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများသည် ဝင်ရိုးစွန်း နှစ်ခုလို ခြားနား ဆန့်ကျင်ကြ၏။ အရာဝတ္ထုတိုင်း၌ ဝင်ရိုးစွန်းလို ခြားနား ဆန့်ကျင်မှုများ ရှိကြပေသည်။ ရူပဗေဒသဘောဖြင့် ကြည့်လျှင်လည်း ရုပ်ဖြစ်စဉ်တိုင်း၌ ဆွဲငင်မှုနှင့် တွန်းလှန်မှုဟူ၍ ရှိ၏။ ဆွဲငင်မှုနှင့် တွန်းလှန်မှုသည် ရူပဗေဒ၏ ရုပ်ဖြစ်စဉ်တွင် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ခွဲခြား၍ မရပေ။ ဆွဲငင်မှု မရှိလျှင် တွန်းလှန်မှု မရှိချေ။ တွန်းလှန်မှု မရှိလျှင်လည်း ဆွဲငင်မှု မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ရုပ် မဖြစ်ချေ။ ရုပ်ဖြစ်စဉ်တိုင်း၌ ယင်းသို့ ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုများ ရှိပေသည်။ ယင်းအခြေခံ ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆန့်ကျင်သည့်နည်းဖြင့် ဆက်သွယ်နေကြမှသာ ရုပ်ဖြစ်လာသည်။ အရာဝတ္ထု ဖြစ်လာပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကြည့်မြင်ရာတွင် အနုပဋိလောမသည် ယင်းနည်းအတိုင်း မြင်၏။ အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ အလုပ်ကို ဘုံအလုပ် အသွင်သို့ ကူးပြောင်းပစ်ခြင်း (အများပိုင်းလုပ်ခြင်း) သည် ၎င်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အရင်းကို တစ်ဦးတည်းက စုစည်း ချုပ်ကိုင်မှုနှင့် ခွဲခြား၍ မရပေ။ အရင်းရှင်စနစ်သည် အလုပ်ကို အများ ပိုင်းလုပ်ခြင်းနှင့် အရင်းကို တစ်ဦးတည်း စုစည်း ချုပ်ကိုင်ခြင်း စသည့် ဆန့်ကျင်ဘက် အသွင်နှစ်ခုကို

ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့်သာ တည်ရှိနိုင်၏။

(ဆန့်ကျင်ဘက် အချင်းချင်း၏ ညီညွတ်ပေါင်းစည်းမှု။) ယင်း၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အတိုက်အခံ ဖြစ်ကြသည်။ အတိုက်အခံ ဖြစ်ပြီးနောက် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်ကြခြင်းကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသဘောကို သင်္ချာဗေဒတွင် ပို၍ ထင်ရှားစွာ တွေ့နိုင်ပေသည်။ သင်္ချာဗေဒတွင် အခြေခံကျသော အတိုက်အခံဖြစ်မှု နှစ်ခုမှာ ပေါင်းခြင်းနှင့် နုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အပေါင်း လက္ခဏာနှင့် အနုတ် လက္ခဏာဖြစ်သည်။ အပေါင်း လက္ခဏာနှင့် အနုတ် လက္ခဏာသည် တသီးတခြားစီ တည်ရှိနေကြခြင်း မဟုတ်ပေ။ အပေါင်းသဘောကို အနုတ် လက္ခဏာနှင့် ပြ၍ ရပေသည်။ အလားတူ အနုတ်သဘောကိုလည်း အပေါင်း လက္ခဏာနှင့် ပြ၍ ရပေသည်။ အနုတ်သဘောဖြစ်သည့် (က-ခ) ကို အပေါင်းလက္ခဏာ (-ခ+က) ဖြင့် ပြ၍ ရပေသည်။ အလားတူပင် အစား သဘောကိုလည်း အမြောက် လက္ခဏာဖြင့် ပြ၍ ရပေသည်။ အစား သဘောဖြစ်သည့် (က/ခ) ကို အမြောက်လက္ခဏာ (က×ခ) နှင့် ပြ၍ ရပေသည်။

သို့ရာတွင် ဆန့်ကျင်ဘက် အချင်းချင်း၏ ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု၊ ၎င်းတို့၏ ဆက်သွယ် တည်ရှိမှုသည် အစဉ်အမြဲ မဟုတ်ပေ။ ထာဝစဉ် မဟုတ်ပေ။ ‘ဆန့်ကျင်ဘက် အရာတို့၏ ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှုသည် ခြွင်းချက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ယာယီမျှသာ ဖြစ်သည်။ အချိန်အခါကို လိုက်၍ ဖြစ်သည်။ နှိုင်းယှဉ်မှုဖြင့်သာ ဖြစ်သည်’ ဟု လီနင်က ပြောခဲ့ပေသည်။

အခြေခံကျသော ဝင်ရိုးစွန်းပမာ ဆန့်ကျင်ဘက်များသည် လူ့ အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝ၏ အရာတိုင်းတွင် ထင်ရှား တည်ရှိနေကြပေသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အရာအချင်းချင်း၏ တိုက်ပွဲနှင့် ပဋိပက္ခများ အဖြစ်ကိုပင် ထင်ရှားပြကြပေသည်။

အနုပဋိလောမနှင့် တက္ကဗေဒ

နိဂုံးချုပ်ရသော်

တက္ကဗေဒသည် ‘အဆင်သင့်ရှိပြီး’ အရာဝတ္ထုတို့ကိုသာ မြင်သည်။ ထိုအရာဝတ္ထုများ၏ သတ္တိများ၊ စွမ်းအားများကိုလည်း တစ်ခါတည်း မူသေ အပ်ကျမပ်ကျ တွက်ထားကြသည်။ အရာဝတ္ထုများ အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှု

မရှိဘဲ သီးခြား တည်ရှိနေသည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုအရာ မဟုတ်လျှင် ဤအရာဟု တထစ်ချ ယူဆထားသည်။ အရာဝတ္ထုများကို ၎င်းတို့၏ ပြောင်းလဲမှုနှင့် အညမည ဆက်သွယ်မှုအရ သိမြင်ခြင်းလည်း မရှိပေ။ အရာဝတ္ထုတိုင်းတွင် ဆက်သွယ် ယှက်နွယ်နေကြသော ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ ရှိသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုဆန့်ကျင်ဘက် အရာများသည် အတိုက်အခံ ဖြစ်နေကြသည်ဟုလည်းကောင်း၊ တစ်ဖန် ထိုဆန့်ကျင်ဘက် အရာများသည် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်နေကြသည်ကိုလည်းကောင်း သိမြင် နားလည်ခြင်း မရှိပေ။

တခြားဘက်တွင် အဆုံးမရှိသော ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက် မှု ဖြစ်စဉ်ကြီး တစ်လျှောက်တွင် ရှုပ်ထွေး၍ အမြဲ ပြောင်းလဲနေသော အညမည ဆက်သွယ်မှု ဖြစ်စဉ်ကြီး တစ်လျှောက်၌ အရာဝတ္ထုများသည် ဖြစ်လာနေ၊ တီထွင်နေ၊ ပျက်စီးနေကြသည်ဟု အနုပဋိလောမက ယူဆ ပေသည်။ အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် တခြားအရာဝတ္ထုနှင့် ဆက်သွယ်၍ တည်ရှိ နေကြသည်။ သို့ဖြင့် အသွင် ကူးပြောင်းနေကြသည်။ သို့ဖြင့် ညီညွတ် ပေါင်းစည်းမှုကို ထင်ရှား ပြနေကြသည်ဟု ယူဆပေသည်။

အနုပဋိလောမ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကမ္ဘာလောကကြီး အတွင်းရှိ အဟုတ် တကယ်ဖြစ်သော ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အညမည ဆက်သွယ်မှု တို့ကို လေ့လာကာ အရာဝတ္ထုများ၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားခြင်း၊ အညမည ဆက်သွယ်နည်း ရှိခြင်းတို့အရ တွေးကြံစဉ်းစားရန် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် **အိန်ဂျယ်လိစ်** က အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့ပေသည်။

‘ကမ္ဘာလောကကြီးသည် အဆင်သင့် ပြုလုပ်ပြီး အရာဝတ္ထုများ ကို ဖွဲ့စည်းထားသော အစုအဝေးကြီး မဟုတ်မူ၍ ဖြစ်စဉ်များကို ဖွဲ့စည်း ထားသော အစုအဝေးကြီးသာ ဖြစ်ပေသည်။’

‘အသွင်သဏ္ဍာန်တိုင်း၏ ပဋိပက္ခကျသော အစိတ်အပိုင်းများကို သိနားလည်ခြင်းသည် အနုပဋိလောမ၏ အနှစ်သာရ ဖြစ်ပေသည်’ ဟု **လီနင်** ကလည်း ပြောခဲ့ဖူးပေသည်။ **လီနင်**က ဆက်လက်၍ ‘အနုပဋိ လောမသည် စိတ်သဏ္ဍာန်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အပါအဝင် သဘာဝ၏ ဖြစ်စဉ်နှင့် အသွင်သဏ္ဍာန် အားလုံးထဲတွင် အတိုက်အခံဖြစ်သော အရာ များ၏ ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုကို တွေ့ရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်’ ဟု ပြောခဲ့ပေသည်။

အခန်း (၇)
ပြောင်းလဲမှုနှင့်
အညမည ဆက်သွယ်မှု

အရာဝတ္ထုများကို ကြည့်မြင် တွေးခေါ်ရာတွင် တစ်ခုစီ သီးခြား ကင်းကွာ၍ မစဉ်းစားမှု၍ ၎င်းတို့ အချင်းချင်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အညမည ဆက်သွယ်နေမှု အရသာ စဉ်းစားသင့်သည်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုစီ၏ တကယ့် အခြေအနေများကိုသာ စဉ်းစားသင့်သည်။ ၎င်းတို့၏ ပြောင်းလဲမှုနှင့် လှုပ်ရှားမှု အရသာ စဉ်းစားသင့်သည်။ ၎င်းတို့၏ ဖြစ်ပေးလာမှုနှင့် ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးသွားမှု အရသာ စဉ်းစား သင့်သည်။ သစ်လွင်သော၊ ပေါ်ထွန်းနေသော၊ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်နေသော အရာများကို ဦးစားပေး၍ စဉ်းစားသင့်သည်ဟု မှတ်စိတ်၏ အနုပဋိ လောမနည်းက ညွှန်ပြပေးသည်။

မှတ်စိတ်၏ အနုပဋိလောမ နည်း၏ အဓိက အသွင်ကြီး လေးရပ်
မှတ်စိတ်ဝါဒ အနုပဋိလောမနည်းတွင် အဓိက အသွင်ကြီး လေးရပ် ရှိသည်ဟု စတာလင်က သူ၏ ‘အနုပဋိလောမနှင့် သမိုင်းရေးရာ ရုပ်ဝါဒ’ ဟူသော ကျမ်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

(၁) တက္ကဗေဒက ယူဆသကဲ့သို့ သဘာဝကြီးသည် အရာဝတ္ထု

များ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းကြီး ဖြစ်သည်။ အရာဝတ္ထု များသည်လည်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခု သီးခြား ကင်းကွာ ရပ်တည်နေသည်ဟု အနုပဋိလောမက မယူဆပေ။ အရာဝတ္ထုများသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်သွယ်နေကြသည်။ တစ်ခုအပေါ် တစ်ခု အမှီသဟဲ ပြုနေကြသည်။ တစ်ခုက တစ်ခုကို အဆုံးအဖြတ် ပြုနေကြသည်ဟု ယူဆပေသည်။ ထို့ကြောင့် အရာဝတ္ထု တစ်ခုကို ၎င်းအရှိအတိုင်း သီးခြား ကင်းကွာ၍ စဉ်းစားလျှင် ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်မရှိ။ တခြား အရာဝတ္ထုများက ပုံသွင်း ပေးထားသည့်အတိုင်း၊ တခြားအရာဝတ္ထုများနှင့် ခွဲခွာမရအောင် ဆက်စပ် ယှက်နွယ်နေသည့် အတိုင်းသာ စဉ်းစားရမည်ဟု ယူဆသည်။

(၂) အရာဝတ္ထုတို့သည် အမြဲတစေ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲလျက် ရှိနေကြသည်။ သစ်လွင် တိုးတက်နေကြသည်။ တချို့တို့သည် မွေးဖွား ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လျက်ရှိကာ၊ တချို့တို့သည် ပျက်စီး ချုပ်ငြိမ်းနေကြသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် အရာဝတ္ထုများကို ကြည့်မြင်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ ၎င်းတို့၏ အညမည အမှီသဟဲ ပြုမှုတို့ကိုသာ မကြည့်ဘဲ ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ၎င်းတို့၏ ပြောင်းလဲမှု၊ ၎င်းတို့၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၊ ၎င်းတို့၏ မွေးဖွားဖြစ်ပေါ်လာမှုနှင့် ၎င်းတို့၏ ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးမှုတို့ကိုပါ ကြည့်မြင်သည်။

(၃) ဖြစ်စဉ် တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်သည်လည်း ‘သာမန်ကြီးထွားမှု ဖြစ်စဉ်’ တစ်ရပ်မျှသာ မဟုတ်ဘဲ၊ အရေအတွက် ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုမှ အခြေခံကျသော၊ အဓိကကျသော၊ မျိုးမတူ ခြားနားသော၊ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှုဟု အနုပဋိလောမက ယူဆသည်။ သို့ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ် ရာတွင်လည်း အဆင့် တစ်ခုမှ တခြားတစ်ဆင့်သို့ ရုတ်တရက် ခုန်ကျော် ပြောင်းလဲသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဟူသည် အဟောင်းမှ အသစ်သို့၊ အရှင်းမှ အရှုပ်သို့၊ အနိမ့်မှ အမြင့်သို့၊ စသဖြင့် အထက်သို့၊ ရှေ့သို့၊ ကူးပြောင်းသော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဟု ယူဆသည်။

(၄) ယင်းသို့ အနိမ့်မှ အမြင့်သို့ ကူးပြောင်းသော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်သည်လည်း အရာဝတ္ထုများအတွင်း ဗီဇဖြစ်သော ပဋိပက္ခ များ ပေါက်ကွဲမှုမှလည်းကောင်း၊ ယင်းပဋိပက္ခများ၏ အခြေခံတွင် လှုပ်ရှား စေ့ဆော်နေကြသော ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ၏ တိုက်ပွဲမှလည်းကောင်း ပေါ်ထွက်လာသည်ဟု အနုပဋိလောမက ယူဆပေသည်။

အရာဝတ္ထုများအား အညမည ဆက်သွယ်မှုဖြင့် လေ့လာခြင်း

အရာဝတ္ထုများကို တစ်ခုစီ သီးခြား ကင်းကွာ၍ မစဉ်းစားဘဲ ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှုအရ လေ့လာစဉ်းစားရန် အနုပဋိလောမ နည်းက ညွှန်ပြခဲ့သည်။ အရာဝတ္ထုများအား ၎င်းတို့၏ တကယ့် အခြေအနေ၊ တကယ့် ဖြစ်ပျက်မှု၊ တကယ့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဆက်သွယ်၍ စဉ်းစားရန် အနုပဋိလောမက ညွှန်ပြခဲ့သည်။ ယင်းအချက်သည် များစွာ အရေးကြီး ပေသည်။

အလုပ်သမား လူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုတွင် အခြေခံကျသော ပေါ်လစီ ပြဿနာများကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် များစွာ အရေးပါပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အဖို့ တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်တွင် သပိတ်တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲခြင်းသည် မှန်ကန် သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံတွင် ယင်းတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲရန် မမှန်ကန် မလိုအပ် သည့် အချိန်များ ရှိတတ်သည့် ဖြစ်ပျက်နေသော တကယ့် အခြေအနေ၊ တကယ့် ဖြစ်ရပ်၊ တကယ့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်း မပြုဘဲ ပေါ်လစီကို ‘ယေဘုယျမှု’ သဘောဖြင့် ချမှတ်ခြင်းသည် အန္တရာယ် များလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် **လီနင်**က အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။
‘တစ်ခါတစ်ရံ လွန်မင်းစွာ ရှုပ်ထွေးလှသော ပြည်တွင်း ပြည်ပ ရေးရာ ပြဿနာများ၊ ပါတီများနှင့် လူတန်းစားများ အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေး ပြဿနာများ စသည့် နိုင်ငံရေး ပြဿနာ အားလုံးတွင် ယေဘုယျ သတ်မှတ် ချက် တစ်ခု သို့မဟုတ် ပုံသေကားကျ နည်းတစ်ခုဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း သည် အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့လှပေသည်။ အခြေအနေ တစ်ရပ်ကို သူ့အချိန် သူ့အခါနှင့် လိုက်လျောအောင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်တတ်သော ဦးနှောက်ရှိဖို့ လိုအပ်ပေသည်။’

မိမိ၏ **ပေါ်လစီ**တို့ကို အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင် ချမှတ်ခြင်း၊ မိမိ၏ **ပေါ်လစီ** ကို အခြေအနေအရ ပြောင်းခြင်း စသည်တို့ကို ‘အချောင် သမားဝါဒ’ ဟု မကြာခဏ ကင်ပွန်း တပ်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းမှာ အချောင်သမားဝါဒ မဟုတ်ပေ။ အချောင်သမားဝါဒ မဟုတ်သည်သာမက အချောင်သမားဝါဒနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်သော အရာလည်း ဖြစ်ပေ သည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားတိုက်ပွဲ၏ သေနင်္ဂဗျူဟာနှင့် နည်း

ပရိယာယ် အတတ်ပညာကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် အလုပ်သမား လူတန်းစား ပေါ်လစီတွင် အချောင် သမားဝါဒ ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ဘာကို ခေါ်သနည်း။ အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ ရေရှည် အကျိုးစီးပွား တစ်ခုလုံးကို တစ်စုံတစ်ခုသော လူနည်းစု အစိတ်အပိုင်း၏ ယာယီ အကျိုးစီးပွား၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် ထားရှိခြင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အစုကလေး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် လူတန်းစား ၏ အကျိုးစီးပွားကို စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် အချောင်သမားများဝါဒ ဖြစ်ပေ သည်။ ကွန်မြူနစ်များသည် အရေးတော်ပုံ တစ်ရပ်လုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို အမြဲတစေ နေရာမရွေး ကိုယ်စားပြုကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အရေးတော်ပုံ တစ်ရပ်လုံး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အခြေအနေကို အခါအားလျော်စွာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ကြည့်ရှုကာ တိကျခိုင်မာသော အခြေအနေများအောက်တွင် မည်သည့် အလုပ်သမား လူတန်းစား ပေါ်လစီကို ချမှတ်ရမည်ဟု စဉ်းစား ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အရာဝတ္ထုများကို တစ်ခုစီ ခွဲခြား စဉ်းစားခြင်း မပြုဘဲ၊ ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှုအရ စဉ်းစားရသည်ဟူသော အနုပဋိလောမ၏ အခြေခံမှုကို မေ့လျော့လိုက်သည်နှင့် ရှုပ်ထွေးမှုများသည် ပေါ်ပေါက်လာ တတ်ပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဗြိတိသျှ လေဘာပါတီ ခေါင်းဆောင်များက ပြည်သူ ပိုင် ပြုလုပ်ခြင်းသည် ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒကို အရစ်ကျ တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မကြခဏ ပြောတတ်ကြသည်။ ပြည်သူပိုင် လုပ်ငန်းတစ်ခု တည်းကိုသာ ကြည့်လျှင်မူကား ဤစကားသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်း အတာထိ မှန်ကန်ပေသည်။ သို့ရာတွင် အရာဝတ္ထု တစ်ခုကို သီးခြား ကင်းကွာ၍ ကြည့်လေ့မရှိသော အနုပဋိလောမနည်းသည် ပြည်သူပိုင် လုပ်ငန်းကိုလည်း တခြား အရာဝတ္ထုများနှင့် သီးခြား ကင်းကွာ၍ ကြည့်မြင် ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ပြည်သူ့ အချုပ်အချာ အာဏာ၊ အစိုးရ အုပ်ချုပ်မှု စသည်တို့သည် သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်သူများ၏ လက်ထဲတွင် ရှိနေသေးလျှင်၊ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြည်သူပိုင်လုပ်ငန်း ဘုတ်အဖွဲ့များတွင် ကြီးစိုးနေကြသေးလျှင်၊ ယင်းဘုတ်အဖွဲ့များသည် လူတန်းစား တစ်ခု၏ အလုပ်ကို သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ကာ၊ တခြား လူတန်းစားအား အမြတ်ထုတ် ပေးနေလျှင် ထိုပြည်သူပိုင်လုပ်ငန်းသည် ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒမဟုတ်ပေ။

ဆိုရှယ်လစ် ပြည်သူ့ပိုင်လုပ်ငန်းသည် အလုပ်သမားများက ပြည်သူ့ အာဏာ နှင့် အစိုးရကို ထိန်းသိမ်း ချုပ်ကိုင်နိုင်သော အခါကျမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင် ပေသည်။

အရာဝတ္ထုများအား ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ တကယ့် ပတ်ဝန်းကျင်၊ တကယ့် ဖြစ်ရပ်၊ တကယ့် အခြေအနေများနှင့် စပ်ဟပ်၍ ကြည့်မြင်ရသည်ဟု အနုပဋိလောမနည်း၏ ပထမအခြေခံမူသည် သိပ္ပံပညာ တွင်လည်း အရေးကြီးပေသည်။ ဆိုဗီယက်ပါဏဗေဒ ပါရဂူများသည် ယင်း အမြင်ကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ၎င်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ဆက်စပ်ပေါင်းစည်း ညီညွတ်နေပုံကို သိမြင်ခဲ့သည်။ ကိုယ် အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု စနစ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ခွဲ၍ကြည့်ခြင်းသည် မှားယွင်းသော တက္ကဗေဒ အယူဖြစ်ကြောင်းကို ညွှန်ပြခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပတ်ဝန်း ကျင်မှ ကင်းကွာ၍ ကြည့်သည်တွင် လောက၌ အပင်ဟူသော အရာသည် မရှိကြောင်းကို ညွှန်ပြခဲ့ကြပေသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကင်းကွာနေသော အပင်တစ်ခုသည် ပြတိုက်ထဲက ပြုပြင် ဖန်တီးထားသော အပင်တစ်ပင်သာ ဖြစ်နိုင်သည်။ သက်ရှိ အပင်တစ်ပင် မဖြစ်နိုင်ပေ။ သက်ရှိ သစ်ပင် တစ်ပင်သည် မြေတွင် အမြစ်တွယ်၍ ရာသီဥတု တစ်ခုတွင် ကြီးထွားကာ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုတွင်သာ ရှင်သန်နိုင်ပေသည်။ အပင်လောကသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို မှီ၍သာလျှင် ကြီးထွား ရှင်သန်ပေသည်။ သို့ဖြင့် သဘာဝ ၏ မျိုးရိုးလိုက်မှု၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု စနစ်၏ မျိုးရိုးလိုက်မှု သဘောတရား ဆိုသည်မှာ တခြား မဟုတ်။ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု စနစ်၏ ဘဝ တည်မြဲရေး၊ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ များ ရှိအပ်သည်ဆိုသော အယူအဆပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုဗီယက် ပါဏဗေဒ ပညာရှိကြီး **လိုင်ဆင်ကို**က ဖွင့်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အင်္ဂါဖွဲ့စည်းမှု စနစ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု သဘောတရားပင် ဖြစ်သည် ဟု ပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ဓနရှင် ပါဏဗေဒ ပညာရှင်များ ဖြစ်သော **မင်ဒယ်-မော်ဂင်** တို့ ဂိုဏ်းကမူ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု သဘောတရားကို လက်မခံခဲ့ပေ။ ၎င်းတို့က ကိုယ် အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု စနစ်သည် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများနှင့် ကင်း၍ သီးခြား တည်ရှိနေသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု

စနစ်၏ မျိုးရိုးလိုက်မှုသည်လည်း မျိုးရိုးလိုက်မှုသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြပေသည်။

အရာဝတ္ထုများအား ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ၎င်းတို့၏ မွေးဖွား ဖြစ်ပေါ်မှုနှင့် ၎င်းတို့၏ ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးမှုအရ လေ့လာပုံ

အနုပဋိလောမနည်း၏ ဒုတိယ အခြေခံမှုမှာ အရာဝတ္ထုများအား ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ၎င်းတို့၏ မွေးဖွားဖြစ်ပေါ်မှုနှင့် ၎င်းတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းပျက်စီးမှုအရ လေ့လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ယခု ဤမှုကို လေ့လာကြည့်ရအောင်။

ဤအခြေခံမှုသည်လည်း သိပ္ပံပညာတွင် အရေးကြီးပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆိုဗီယက် ပါဏဗေဒ ပညာရှင်များသည် ကိုယ်အင်္ဂါဖွဲ့စည်းမှုစနစ်ကို ၎င်း၏ ကြီးပွားမှု၊ ၎င်း၏ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှုအရ လေ့လာကြသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုသော ကြီးထွားမှု အဆင့်၌ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်၏ သဘာဝသည် အရှင် ဖြစ်သည်။ ပျော့ပျောင်းသည်။ ကိုယ်လိုသလို ပုံဖော်၍ ရသည်။ ယင်းသို့သော အဆင့်တွင် ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်ကို ပုံသွင်းယူပါက ၎င်း၏ သဘာဝကိုလည်း ပြောင်း၍ရသည်။ ၎င်း၏ မျိုးရိုးလိုက်မှုကိုလည်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲစေနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု နုနယ်စဉ်တွင် လိုသလို ပုံသွင်း၍ ရနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ သို့ဖြင့် မျိုးရိုးလိုက်မှုကိုလည်း ပြောင်းလဲပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤအဆင့်မှ ကျော်လွန်သွားလျှင်မူကား၊ အသားကျသွားကား နောက်ထပ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ မရဟု ဆိုဗီယက် ပါဏဗေဒ ပညာရှင်တို့က ယူဆကြသည်။

နေရှင် ပါဏဗေဒ ပညာရှင်များ ဖြစ်သည့် **မင်ဒယ်-မော်ဂင်** ဂိုဏ်းကမူ ဤသို့ မယူဆပေ။ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှု စနစ်သည် စတင်ပေါ်ပေါက်လာသော အချိန်ကပင်လျှင် အသားကျပြီးဖြစ်၍ ပုံသွင်း၍ မရ၊ ပြောင်းလဲ၍မရဟု ယူဆကြပေသည်။

အနုပဋိလောမနည်း၏ ဒုတိယ အခြေခံမှုသည် အသစ်ဖြစ်သော အရာ၊ တိုးတက်လျက်ရှိသော အရာ၊ ကြီးထွားလျက်ရှိသော အရာကို ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။ သက်ရှိ ဖြစ်တည်နေသော အရာကို ရှာဖွေခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဖြစ်တည်လာမည့် အရာကို ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤမူသည် သိပ္ပံပညာ နယ်ပယ်တွင်မျှမက တော်လှန်ရေးအသိ၊ တော်လှန်ရေး လက်တွေ့တွင်လည်း အရေးကြီးလှပေသည်။

ဥပမာ။ ။ ရုရှား ဘော်လ်ရှီဗစ်များသည် ရုရှားလူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး မည်သည့်အရပ်သို့ ဦးတည် လှုပ်ရှားနေသည်ကို အစကတည်းက သိမြင်ခဲ့ကြသည်။ ဘယ်အရာများသည် ရုရှား လူ့အဖွဲ့စည်း၌ ဖြစ်တည် မွေးဖွားလာနေကြသည်၊ ဘယ်အရာသည် အသစ်ဖြစ်သည်ကို နားလည် ကြသည်။ ဘော်လ်ရှီဗစ် တော်လှန်ရေး မပေါ်မီက ရုရှား အလုပ်သမား လူတန်းစားသည် အားနည်းသည်။ အရေအတွက် သေးငယ်သည်။ သို့ရာ တွင် ထိုလူတန်းစားသည် ကြီးထွားလျက် ရှိသည်။ အင်အားသစ် ဖြစ်သည်။ ယင်းအချက်ကို ရုရှား ဘော်လ်ရှီဗစ်များသည် ကောင်းစွာ သိမြင်ခဲ့ကြပေသည်။

နောက်ထပ်ဥပမာ။ ။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် အတွင်းက ဂျာမန် တပ်များသည် မော်စကို၏ ပတ်ဝန်းကျင်သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။ ‘မဟာမိတ် စစ်ပါရဂူများ’ က ရုရှား ကျဆုံးတော့မည်ဟု တွက်ထားကြ ပေသည်။ သို့ရာတွင် စတာလင်က ဤသို့ မမြင်ပေ။ ဂျာမန်၏ စစ်အင်အား သည် ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်နေပြီဟု မြင်သည်။ ဆိုဗီယက် စစ်အင်အားသည် ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးဆဲ ရှိသည်ဟု မြင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြီးထွားဆဲ၊ သစ်ဆဲ၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ ဆိုဗီယက်သည် ကြီးထွားမှု အဆုံး၊ ဖွံ့ဖြိုးမှု အဆုံး၊ သစ်မှု အဆုံးသို့ ရောက်နေပြီဖြစ်သော ဂျာမန်ကို အောင်နိုင်ရမည်ဟု ယူဆပေသည်။ ‘ဂျာမန်၏ လူအားသည် ကုန်ခန်းလျက် ရှိပေပြီ၊ တခြား တစ်ဖက်၌ ဆိုဗီယက် ယူနီယံ၏ လူအားသည် ယခုမှ စတင် စည်းရုံးလျက် ရှိဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ဂျာမန် ကျူးကျော်သူများသည် နောက်ဆုံး အားထုတ်မှုကို ပြုလုပ်လျက် ရှိကြ၍ ဆိုဗီယက် ယူနီယံမှ အားထုတ်မှုမှာ စတင်ဆဲပင် ရှိသေးသည်။ ယင်းအားထုတ်မှုကို ကြာရှည်ခံနိုင်ရည် မရှိသည်မှာ ဘာမျှ သံသယ ဖြစ်စရာ မလိုပေ’ ဟု စတာလင်က ပြောခဲ့ပေသည်။

သစ္စာတရားသည် အမြဲတမ်း တိကျနိုင်မာသည်။ (အသင့်ပြုလုပ်ပြီး ပုံစံများကို ဆန့်ကျင်ခြင်း)

အနုပဋိလောမသည် အသင့် ပြုလုပ်ထားသော ပုံစံတစ်ခု ဖြစ်သည် ဟု တချို့က ဆိုကြသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဤသို့ မဟုတ်ပေ။ အနုပဋိ လောမ နည်းသည် အသင့်ပြုလုပ်ပြီး ပုံစံဖြင့် အရာဝတ္ထုများကို တိုင်းထွာ

ကြည့်ရှုသော နည်းမဟုတ်ပေ။ အနုပဋိလောမသည် အရာဝတ္ထုတို့ကို နဂို အရှိအတိုင်း ကြည့်မြင်၍ တကယ် အဟုတ်ဖြစ်သော အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ လှုပ်ရှားမှုတို့အရ လေ့လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသည်သာ အနုပဋိလောမ၏ အခြေခံ မူလတရား ဖြစ်သည်ဟု လီနင်က ပြောခဲ့ပေ သည်။

လီနင်က ဆက်လက်၍

‘စစ်မှန်သော အနုပဋိလောမသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ကို အသေးစိတ် ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ကြည့်ကာ တိကျ ခိုင်မာစွာ လေ့လာ ပေသည်။ လောက၌ စိတ္တဇဆန်သော သစ္စာတရား မရှိမူ၍ တိကျခိုင်မာ သော သစ္စာတရားသာ ရှိပေသည်။ ယင်းသည်သာလျှင် အနုပဋိလောမ၏ အခြေခံ မူလတရား ဖြစ်ပေသည်’ ဟု ဆိုခဲ့ပေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် သစ္စာတရားသည် ခိုင်မာ တိကျသည်ဟူသော စကား စု၏ အဓိပ္ပာယ်သည် အဘယ်နည်း။ ယေဘုယျ ပုံစံများ စိတ္တဇဆန်သော မူသေနည်းများကို တွေးကြံခြင်းဖြင့် အရာဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်သော သစ္စာတရား။ သို့မဟုတ် သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော သစ္စာတရားကို ရှာဖွေ မတွေ့ရှိနိုင်ဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။ ဖြစ်စဉ် တစ်ခု၌ မည်သည့် အင်အားစုများ ပါဝင်နေကြသည်၊ ၎င်းတို့ အချင်းချင်း မည်သို့ ဆက်စပ် ယှက်နွယ် နေကြသည်၊ မည်သည့် အင်အားစုများသည် မွေးဖွား ရှင်သန်နေကြ၍၊ မည်သည့် အင်အားစုများသည် သေပျောက် ချုပ်ငြိမ်းနေကြသည်တို့ကို လေ့လာကာ ဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လုံးကို မှန်းမျှော် ကြည့်မှသာလျှင် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေတွေ့ရှိမည် ဖြစ်ပေသည်။

‘အနုပဋိလောမ၏ ဥပဒေသများသည် သဘာဝကြီးနှင့် ကိုက်ညီ အောင် ပြုလုပ်ထားသည် မဟုတ်ပေ။ သဘာဝထဲမှပင် ရှာဖွေတွေ့ရှိကာ၊ သဘာဝထဲမှပင် ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သဘာဝသည် အနု ပဋိလောမ တရား၏ မှတ်ကျောက်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။’ **(အိန်ဂျယ်လ်စ်)**

လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လေ့လာရာတွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး သေနင်္ဂဗျူဟာကို ချမှတ်နိုင်ရန် အခြေခံသည့် တကယ်အဟုတ်ရှိသော လူမှု ပြောင်းလဲမှုများကို မှန်းမျှော်ကြည့်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အနုပဋိ လောမသည် ဒိဋ္ဌကျသော၊ တိကျသော အချက်အလက်များကိုသာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားပေသည်။ မာ့က်စ်ဝါဒ အနုပဋိလောမ အမြင်အရ

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတိုင်းသည် မူလ၊ ပဋိပက္ခ၊ သမူဟဟုဆိုသော ‘အဆင့် သုံးဆင့်’ ကို ကျော်ဖြတ်ရမည်ဟု တချို့သော ‘မာ့ကစ်ဝါဒ ပညာရှင်’ ဆိုသူများက အဆိုပြုကြသည်။ သူတို့၏ အဆိုပြုချက်ကို လီနင် က ငြင်းပယ်ခဲ့လေသည်။

‘ရုပ်ဝါဒသမားများသည် သမိုင်းဖြစ်စဉ်ကို မှန်ကန်စွာ၊ တိကျစွာ ရေးခြယ်ဖော်ပြရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ မူလ၊ ပဋိပက္ခ၊ သမူဟ ဟူသော အဆင့် သုံးဆင့်နည်း မှန်ကန်ကြောင်းကို ဥဒါဟရုဏ်များ ရွေးချယ်ဆောင်ပြ ခြင်းသည် **ဟီဂဲလ်**၏ ဝါဒ၏ အကြွင်းအကျန်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု လည်း ကောင်း’ **အိန်ဂျယ်လ်စ်** က ပြောခဲ့ပေသည်။ **အိန်ဂျယ်လ်စ်**သည် ယင်းအချက်ကို အလေးအနက်ပြု၍ ညွှန်ပြခဲ့သည်။ အရာဝတ္ထုများကို အဆင့် သုံးဆင့်နည်းဖြင့် သက်သေ ထုတ်ပြရန် ကြိုးပမ်းခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့ကြောင်းကို **အိန်ဂျယ်လ်စ်**က ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် အနု ပဋိပက္ခကမ ဖြစ်စဉ်ကို ဘယ်ဥပမာများနှင့် ပြမည်နည်း။ **အိန်ဂျယ်လ်စ်** ၏ အနုပဋိပက္ခမ ဖွင့်ဖော်ပြချက်တွင်မူ **အိန်ဂျယ်လ်စ်**သည် အဆင့် သုံးဆင့် အကြောင်းကို တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မပြောခဲ့ပေ။ ယင်းသို့ အဆင့် သုံးဆင့်နည်းဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲသော လူမှုဖြစ်စဉ်အား သဘာဝ သမိုင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်ကို ဖော်ပြနည်းနှင့် တစ်တန်းတည်း ထားလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

‘မာ့ကစ် နှင့် **အိန်ဂျယ်လ်စ်**’ တို့၏ အလိုအရ အနုပဋိပက္ခမ နည်းဟူသည် လူမှုသိပ္ပံ အတတ်ပညာတွင် သိပ္ပံနည်းကျသော နည်း တစ်နည်း ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးအား အမြဲတစေ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်နေသော သက်ရှိ ရုပ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှုကြီး တစ်ခုအဖြစ် သဘောထားသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းကြီးကို လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် တစ်စုံ တစ်ခုသော လူမှုပုံသဏ္ဍာန်များကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ကုန်လုပ် ဆက်ဆံရေး များကို ဒိဋ္ဌကျကျ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာရန် လိုသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး၏ လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဥပဒေသများကို စူးစမ်း ရှာဖွေရန် လိုသည်။ ယင်းသည် အနုပဋိပက္ခမနည်း ဖြစ်သည်။ အနုပဋိ ပက္ခမနည်းသည် ထို့ထက်လည်း မလျော့၊ ထို့ထက်လည်း မပိုပေ။’

‘ဖြစ်စဉ်များကို ဒိဋ္ဌကျကျ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်း’ ဟူသော အနုပဋိပက္ခမ၏ အနှစ်သာရ (သစ္စာတရားသည် အမြဲတမ်း ခိုင်မာ တိကျ

သည်ဟူသော အနှစ်သာရ)နှင့် ၎င်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ကြည့်မြင်ထားသော မူသေပုံစံတို့ ကွာခြားမှုကို နိုင်ငံရေး ဥပမာ ဆောင်၍ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြရအောင်။

ဇာဘုရင် လက်ထက်တုန်းက မင်ဂျီဗစ်များက ‘ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ မထောင်မီ အရင်းရှင်စနစ်ကို တည်ထောင်ပါမည်’ ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့ကြ ဖူးသည်။ အရင်းရှင်သည် မူလတရားဖြစ်၍ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် ထိုမူလ တရားကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုသော ပဋိပက္ခတရား ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူလ၊ ပဋိပက္ခ၊ သမူဟ စသည့် အဆင့် သုံးဆင့်နည်းဖြင့် သွားလျှင် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ မထူထောင်မီ အရင်းရှင်ဝါဒကို ထူထောင်ရမည်ဟု သူတို့က ပြောကြသည်။

လီနင်သည် မင်ဂျီဗစ်များ၏ မိုက်မဲသော တရားသေ တွက်နည်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ အလုပ်သမားနှင့် လယ်သမားတို့ကို မဟာမိတ်ဖွဲ့၍ ဇာဘုရင်၏ ငါ့မင်း ငါ့ချင်း မြေရှင်ပဒေသရာဇ်ကို တွန်းလှန်ရမည်။ နောက် အရင်းရှင်များကို တွန်းလှန်ကာ အရင်းရှင်စနစ်သည် ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ခြင်း မရှိသေးမီ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို တည်ဆောက်ရမည်ဟု ညွှန်ပြ ခဲ့လေသည်။

ရုရှား ပစ္စည်းမဲ့ တော်လှန်ရေး အောင်မြင်ပြီးနောက်တွင်လည်း နောက်ထပ် မူသေ စီမံကိန်းတစ်ခု လာပြန်ချေသေးသည်။ ယင်းမှာ **ထရော့စကီ** ၏ တရားသေဝါဒ ဖြစ်သည်။ **ထရော့စကီ** က ‘ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို တိုင်းပြည် တစ်ခုတည်းတွင်သာ တည်ဆောက်၍ မရနိုင်၊ ရှေ့တန်း အရင်းရှင် နိုင်ငံများတွင် တော်လှန်ရေးများ မပေါ်ပေါက်ပါက ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ရုရှားပြည်တွင် အောင်မြင်နိုင်မည် မဟုတ်’ ဟု ပြောခဲ့သည်။ လီနင်နှင့် စတာလင်သည် **ထရော့စကီ**၏ တရားသေဝါဒကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။

ကွန်မြူနစ်ဝါဒ မရောက်မီ ဖက်ဆစ်ဝါဒကို ထူထောင်ရမည်ဟု တချို့သော ဥရောပတိုင်းပြည်များတွင် ပြောဆိုနေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူတို့က အရင်းရှင်စနစ်၊ နယ်ချဲ့စနစ်၊ ဖက်ဆစ်စနစ် စသဖြင့် သွားပြီးမှ ကွန်မြူနစ်စနစ်သို့ ရောက်မည်ဟု ဆိုကြသည်။ အရင်းရှင် ဒီမိုကရေစီကို စွန့်၍ ဖက်ဆစ်စနစ်သို့ ကူးပြောင်းခြင်းသည် တစ်ဆင့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ ကြသည်။ ကွန်မြူနစ်များကမူ ဤသို့ မယူဆပေ။ ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီက ထိန်းသိမ်းထားရန်အတွက် ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုများနှင့် ပူးပေါင်းကာ

ဖက်ဆစ်စနစ်ကို တိုက်ဖျက်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့မှသာ အလုပ်သမား လူတန်းစား အာဏာစက် ထူထောင်ရေး၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ထူထောင်ရေးသည် ဖြစ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ယင်းတို့ကို ကြည့်လျှင် မူသေစီမံကိန်း၊ တရားသေပုံစံသည် အရင်းရှင်စနစ်ကို အလုပ်အကျွေးပြုကာ အလုပ်သမား လူတန်းစားနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို သစ္စာဖောက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်။ အရာ ဝတ္ထုများကို ၎င်းတို့၏ ပြောင်းလဲမှု၊ အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတို့အရ ကြည့်မြင်မှသာလျှင် ဒိဋ္ဌကျကာ ခိုင်မာ တိကျပေလိမ့် မည်။

အခန်း (၈)

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဥပဒေသများ

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု တရားကို နားလည်နိုင်ရန် အောက်ပါတို့၏ ကွဲပြားခြားနားကြပုံကို ပထမ သိဖို့ရန် လိုသည်။ ယင်းတို့မှာ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု (အတိုးနှင့်အလျှော့) နှင့် အရည်အချင်း တိုးတက်မှု (အဟောင်းပျက်စီးခြင်းနှင့် အသစ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း) တို့ ဖြစ်သည်။

အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာသို့ ရောက်သောအခါ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုသို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ အရည်အချင်း ခြားနားမှု၊ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုတို့သည် အရေအတွက် ခြားနားမှု၊ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုမှ ပေါ်ထွက်လာသည်။

ထို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဟူသည် သာမန်ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှု ဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်မျှသာမက အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုမှ အခြေခံကျသော အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု၊ မြှောင်ကျသော ပြောင်းလဲမှုသို့ ကူးပြောင်းသော ဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

ဤမျှမက ယင်းသို့ အရေအတွက်မှ အရည်အချင်းသို့ ပြောင်းလဲခြင်းသည်လည်း အရာဝတ္ထုများ၊ ဖြစ်စဉ်များ၏ ဝိပေဋိပက္ခ

တွင် အခြေတည်၍ နေကြသော ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှု၊ တိုက်ပွဲတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ ဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်မြင်လိုလျှင် အရေအတွက်မှ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုအဖြစ် ကြည့်မြင်ရမည်။ သို့ကြည့်မြင်နိုင်အောင်လည်း ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ၏ တိုက်ပွဲနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှုကို လေ့လာရမည်ဟု အနုပဋိလောမက ညွှန်ပြသည်။

‘ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု’ ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

အဟုတ် တကယ်ဖြစ်သော ဖြစ်စဉ်များအား ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှုတို့အရ လေ့လာရန် လိုအပ်ကြောင်းကို ရည်ညွှန်း၍ စတာလင်က အကျယ်တဝင့် ပြောခဲ့ပေသည်။ သဘာဝနှင့် သမိုင်း၏ ဖြစ်စဉ်များတွင် ‘အသစ်ပြန်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်ခြင်း’ ဟူ၍ အမြဲရှိလေသည်။ အချို့ အရာတို့သည် မွေးဖွားဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လျက် ရှိကာ၊ အချို့အရာတို့သည် ပြိုလဲပျက်စီး၍ ချုပ်ငြိမ်းနေကြပေသည်ဟု စတာလင်က ညွှန်ပြခဲ့သည်။

မွေးဖွားဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လျက်ရှိသော အရာသည် ရင့်ကျက်လာချိန်၊ ပြိုလဲပျက်စီး၍ ချုပ်ငြိမ်းသော အရာသည် ပျောက်ကွယ်ချိန်တွင် အသစ်ဖြစ်သော အရာသည် ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။ စက်ယန္တရား ရုပ်ဝါဒ ဝေဖန်ရေးတွင် ညွှန်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဖြစ်စဉ်များသည်လည်း ပြောင်းလဲမှု ချားရဟတ်၌ တရစ်ပတ်ပတ် အဖန်တလဲလဲ ပြောင်းလဲနေကြခြင်း မဟုတ်ပေ။ အဆင့် တစ်ခုမှ တခြားအဆင့် တစ်ခုသို့ ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အသစ် တစ်ခုသို့ ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းမှာ အနုပဋိလောမကို ပြဆိုလိုသော ‘ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု’၏ အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်လေသည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော အရာဝတ္ထု တစ်ခုသည် အဆင့် တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်း၍ အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုဟု ခေါ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် သာမန် ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုတို့ အဓိပ္ပာယ်ချင်း ကွာခြားပေသည်။ အချုပ်ဆိုရလျှင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဟူသည် ၎င်း၏အတွင်း ဥပဒေသများအရ တစ်ဆင့်မှတစ်ဆင့်သို့ ပြောင်းလဲ

မူကို ခေါ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အလားတူပင် ကြီးထွားမှု နှင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတို့၏ ခြားနားချက်သည် ပါဏဗေဒပါရဂူများအဖို့ ပို၍ ထင်ရှား သိသာလွယ်ပေသည်။ ကြီးထွားမှုဟူသည် အရွယ်ပမာဏ ကြီးလာခြင်းကို ဆိုသည်။ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုကို ဆိုလိုသည်။ သို့ရာတွင် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကား အရွယ်ပမာဏ ကြီးထွားခြင်းကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ အရည်အချင်းအားဖြင့် သစ်သောအဆင့် တစ်ဆင့်သို့ ကူးပြောင်းရောက်ရှိ ခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ အရည်အချင်းအားဖြင့် ခြားနားချက်ကို ပြဆိုပေ သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပိုးတုံးလုံး တစ်ကောင်သည် တဖြည်းဖြည်း ရှည်လာ ကာ တုတ်လာသည်။ နောက် သူ့ကိုယ်ကို ပိုးမျှင်များဖြင့် ရစ်ပတ်ထွေးမြဲ လာသည်။ နောက်ဆုံးတွင် လိပ်ပြာတစ်ကောင် ဖြစ်လာပေသည်။ ဤ အခြင်းအရာကို ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဟု ခေါ်ပေသည်။ ပိုးတုံးလုံးကောင်သည် ပို၍ကြီးသော ပိုးတုံးလုံးကောင် အဖြစ်သို့ ကြီးထွား လာသည်။ ထို့နောက် လိပ်ပြာတစ်ကောင် အဖြစ်သို့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက် လာခဲ့ပေသည်။

သဘာဝဖြစ်စဉ်နှင့် သမိုင်းဖြစ်စဉ်များသည် သာမန် ပြောင်းလဲကြရုံ မျှမကပေ။ သာမန် ကြီးထွားကြရုံတွင် မကပေ။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု၏ ဥပဒေသများကို ချမှတ် ပြနိုင်ပါမည်လော၊ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု၏ ဥပဒေသများသည် အဘယ်နည်း ဟူသော ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ယင်းသည် ရုပ်ကျသော အနုပဋိလောမ၏ အလုပ် ဖြစ်ပေသည်။ အနုပဋိလောမနည်းသည် ဤ ပြဿနာများ ဖြေရှင်းပေသည်။

အရေအတွက်နှင့် အရည်အချင်း။ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုမှ အရည် အချင်း ပြောင်းလဲမှုသို့ အသွင် ကူးပြောင်းရေး ဥပဒေသများ

အနုပဋိလောမ၏ အသွင်လေးရပ် ရှိသည့်အနက် အသွင် နှစ်ရပ် ကို ယခင်အခန်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ယခု ကျန်နှစ်ရပ်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြပေအံ့။ ဤအသွင်နှစ်ရပ်အနက် ပထမအသွင်ကို ‘အရေအတွက်မှ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု ဥပဒေသ’ ဟု ခေါ်ပေသည်။ ယင်း၏ အဓိပ္ပာယ်သည် အဘယ် နည်း။

အားလုံးသော ပြောင်းလဲမှုများ၌ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု ရှိပေ သည်။ အတိုးအလျှော့ အနည်းအများ စသည်တို့၌သာ ပြောင်းလဲသော်

လည်း ပင်ကိုသဘာဝမှာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိပေ။ သို့ရာတွင် အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု အတိုးအလျှော့ ဖြစ်မှုသည် အစဉ်အမြဲ ရှိမနေနိုင်ပေ။ တစ်စုံ တစ်ခုသော အမှတ်သို့ ရောက်သည့်အခါတွင် အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု သည် အရည်အချင်းသို့ ခုန်ကူးပြောင်းလဲ သွားပေသည်။ အများအနည်း၊ အတိုးအလျှော့သာမကတော့ဘဲ ပင်ကိုသဘာဝပါ ပြောင်းလဲသွားပေသည်။

ဥပမာ-ရေကို မီးဖြင့် ကျိုချက်သည် ဆိုပါစို့။ ရေသည် အေးရာမှ တဖြည်းဖြည်း နွေးလာသည်။ နောက် ပူလာသည်။ ဤအထိကား အရေ အတွက် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့သော အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုသည် အဆုံးမသတ်ဘဲ နေသည် မဟုတ်ပေ။ တစ်စုံတစ်ခုသော အပူချိန် အမှတ်သို့ ရောက်လာသောအခါ၌ ရေသည် အခိုးအငွေ့အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပေသည်။ သို့ဖြင့် အရည်သည် အခိုးအငွေ့ ဖြစ်သွားပေ သည်။ ယင်းမှာ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေသည်။ ဝန်ထုပ်တစ်ခုကို ဆွဲငင်ထားသော ကြိုးတစ်ချောင်းသည် ပို၍လေးသော၊ ထို့ထက်ပို၍ လေး သော ဝန်ထုပ်တစ်ခုကို ဆွဲငင်ထားနိုင်သည်။ သို့ရာ၌ ကြိုး၏ ဆွဲငင်နိုင်မှု အားသည် အတိုင်းအဆမရှိ ရှိနေသည် မဟုတ်ပေ။ တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာ အရောက်တွင် ကြိုး၏ ဆွဲငင်နိုင်မှုအားသည် ကုန်ဆုံးသွား သည်။ ယင်းနှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကြိုးသည် ပြတ်ရတော့သည်။ ယင်းသည် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုပင် ဖြစ်သည်။ ဘွိုင်လာအိုး တစ်လုံးသည် ရေနွေးငွေ့၏ ကန်အားကို တစ်ထက်တစ်စ ခံနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်သို့ ရောက်သောအခါ မခံနိုင်တော့ဘဲ ပေါက်ကွဲ လာပေသည်။ ယင်းသည် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်သည်။ သစ်ပင် တစ်ပင်သည် ၎င်းကြီးထွားလာသော ရာသီဥတု အခြေအနေ ပြောင်းလဲမှု အောက်တွင် မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ ကြာသည်အထိ အပင်မျိုးရိုး မပြောင်းလဲ ဘဲ ရှင်သန်သည်။ ဥပမာ-အအေးဒေသတွင် ပေါက်သော အပင်တစ်ပင် သည် တဖြည်းဖြည်းနှင့် ပို၍ပို၍အေးသော ဒေသများသို့ ရွှေ့စိုက်တိုင်း သစ်ပင်မျိုးရိုး မပြောင်းဘဲ ရှင်သန်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ခံနိုင်သည့် အတိုင်း အတာ ကုန်ဆုံးသော အအေးဆုံး အပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ ထိုအပင်၏ မျိုးရိုးသည် ပြောင်းလဲ သွားလေသည်။ ယင်းနည်းအတိုင်း နွေရာသီ သီးနှံများသည် ဆောင်းရာသီ သီးနှံများ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသည် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း၌လည်း အရေအတွက်မှ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုများကို တွေ့နိုင်သည်။ စက်မှုအရင်းရှင် စနစ်သည် ဤနည်း အတိုင်း ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ စက်မှုအရင်းရှင်စနစ် မပေါ်ပေါက် မီက လူနည်းစု တချို့၏ လက်တွင် ဓနကြေးငွေ စုစည်းမှုသည် တဖြည်း ဖြည်း ကြီးထွားလာသည်။ ဓနမဲ့၊ ပစ္စည်းမဲ့တို့၏ အရေအတွက်သည်လည်း များပြားလာသည်။ ထိုအချိန်အထိ အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုသာ ရှိသေး သည်။ သို့ရာတွင် တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်သို့ ရောက်လာသည်။ ဓန စုစည်းမှုသည် စက်မှုလုပ်ငန်း ထူထောင်ရေးအတွက် လုံလောက်သော အရင်းအနှီး ဖြစ်လာသည်။ လိုအပ်သော အလုပ်အတွက် ပြည်သူများအား လုံလောက်သော ပစ္စည်းမှိုဦးရေ အရေအတွက်ကို ရှုမြင်လာသည်။ လုံလောက် သော အတိုင်းအတာသို့ ရောက်သည်နှင့် စက်မှုအရင်းရှင်စနစ်သည် ပေါ် ပေါက်လာပေသည်။ ယင်းမှာ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုများသည် ရုတ်တရက် ခုန်ကျော် ကူးပြောင်းခြင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေသော အရေအတွက် ပြောင်းလဲမှုများ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲသော ဖြစ်စဉ်များထဲတွင် အသစ်၏ စွမ်းအားသည် သန္ဓေတည်၍ နေပြီးနောက်မှ ရုတ်တရက် မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြင့် တဖြည်းဖြည်း အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်သော ပြောင်းလဲမှုများသည် တစ်စုံ တစ်ခုသော အမှတ်သို့ ရောက်သည်နှင့် အဆက်မပြတ်၍ ရုတ်တရက် ဖြစ်ပေါ်လာသော အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုသည် ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။

ရေနှေးအိုးထဲမှ ရေသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်သို့ ရောက် လျှင် ပွက်ပွက်ဆူကာ အခိုးအငွေ့အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသကဲ့သို့ လူ့အဖွဲ့ အစည်းကို ပြောင်းလဲရာ၌လည်း လူတန်းစား တစ်ခု၏ အုပ်စိုးမှုကို တခြား လူတန်းစား တစ်ခုက ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်းဖြင့် အရင်းရှင်စနစ် သည် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားပေသည်။ ဤကူးပြောင်းမှုသည် အရင်းအမြစ် ကျသော ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်ပေသည်။ အသစ်သို့ ခုန်ကျော် ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေး ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို ရယူလိုလျှင် အရေ အတွက် ပြောင်းလဲမှုကို သိနားလည် ရပေလိမ့်မည်။ ဘယ်အရာကို တိုး၍ ဘယ်အရာကို လျှော့ရမည် ဆိုသည်ကို နားလည်ရပေလိမ့်မည်။ အရေ

အတွက် ခြားနားမှုသည် အရည်အချင်း ခြားနားမှုအား မည်သို့ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်စေကြောင်းကို သဘာဝသိပ္ပံပညာကို လေ့လာလျှင် သိနိုင်ပေသည်။

ဥပမာ-အနုမြူကို ကြည့်ကြရအောင်။ အနုမြူများသည် တစ်စုံ တစ်ခုသော အရေအတွက် ရှိသည့် ပရိုတွန်များနှင့် အီလက်ထရွန်များကို ပေါင်းစပ်ထားသော ဓာတ်ဖြစ်သည်။ ပါရှိသည့် ပရိုတွန် အရေအတွက်နှင့် အီလက်ထရွန် အရေအတွက်ကိုလိုက်၍ အနုမြူ ဓာတ်အမျိုးအစားလည်း ခြားနားကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပရိုတွန် တစ်ခု၊ အီလက်ထရွန် တစ်ခု ပါသော အနုမြူဓာတ်ကို ဟိုက်ဒရိုဂျင်အနုမြူဟု ခေါ်၍ ယင်းကို နောက်ထပ် ပရိုတွန် တစ်ခုနှင့် အီလက်ထရွန် တစ်ခု ထပ်ထည့်လိုက်ပါက ဟီလီယမ် အနုမြူဓာတ် ဖြစ်လာပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင် အနုမြူနှင့် ဟီလီယမ် အနုမြူသည် အရေအတွက်လည်း ခြားနားကြ၍ အရည်အချင်းလည်း ခြားနားကြပေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အရည်အချင်း ခြားနားမှုသည် အရေအတွက် ခြားနားမှုတွင် အခြေခံလေသည်။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အိန်ဂျယ်လ်စ်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ လေသည်။

‘ရုပ် သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု၊ အရေအတွက် အနည်း အများ၊ အတိုးအလျှော့ မရှိဘဲ သဘာဝ၌ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု မရှိနိုင်ပေ။ အရည်အချင်း ခြားနားမှု ဟူသမျှတို့သည် ဓာတ်ဖွဲ့စည်းမှု၏ အရေအတွက် ခြားနားမှု၊ ရုပ်များ၏ အရေအတွက် ခြားနားမှုတို့ အပေါ်တွင် တည်ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ တစ်ခု၏ အရည်အချင်းကို ပြောင်းလဲ လိုလျှင် ထိုအထဲတွင် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းနေသော ရုပ် သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု အရေအတွက်ကို တိုးလျှင် တိုးရပေမည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း လျှော့ရပေလိမ့်မည်။ ရုပ်ခန္ဓာ၏ အရေအတွက်ကို ပြောင်းလဲခြင်း မရှိဘဲ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို ရနိုင်မည် မဟုတ်ပေ’

အရေအတွက်နှင့် အရည်အချင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော အနုပဋိ လောမတရား၏ အသွင်သဏ္ဍာန်ကို ပို၍ ရှင်းရန် အနုမြူဗုံးကို ဥပမာ ပြလိုသည်။ ယူရေနီယမ် ဗုံးတစ်လုံး လုပ်ရန်အတွက် ယူရေနီယမ် ၂၃၅ အိုက်ဆိုတုပ် ရှိဖို့လိုသည်။ သာမန် သုံးစွဲနေကျဖြစ်သော ယူရေနီယမ် ၂၃၈ အိုက်ဆိုတုပ်နှင့် မလုံလောက်ပေ။ ဤအိုက်ဆိုတုပ် နှစ်မျိုးသည် အလေးချိန်တွင်သာ ကွာခြားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အရေအတွက်သာ ကွာခြား

ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ယူရေနီယမ် ၂၃၅ နှင့် ယူရေနီယမ် ၂၃၈ ၏ အရေအတွက် ခြားနားမှုကြောင့် ဗုံး၏ အမျိုးအစား အရည်အချင်းလည်း ကွာခြားကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုများသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်သို့ ရောက်သည့်အခါတွင် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပေသည်။ အရေအတွက် ခြားနားမှုသည် အရည်အချင်း ခြားနားမှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ ယင်းကား ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ အသွင်ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို ဘာက ပေါ်ပေါက်စေသနည်း။

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုသည် ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ၏ တိုက်ပွဲနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှုမှ ပေါ်ထွက်လာသည်။

ယေဘုယျဆိုရလျှင် အရေအတွက်မှ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှု၏ အကြောင်းရင်းသည် အနှစ်သာရအားဖြင့် သီးခြားသော ဖြစ်စဉ်များထဲတွင် တည်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပြဿနာတိုင်းမှာလိုပင် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုသည် မလွဲမရှောင်သာ ဖြစ်ပေါ်လာရမည်ဟု ပြောနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ရေခဲအညှစ်သည့် ပြဿနာတွင် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို စဉ်းစားကြည့်ကြရအောင်။

ရေအပြည့် ထည့်ထားသော ရေခဲခွက်က ရေခဲများ တစ်လုံးကို မီးပေါ်သို့ တင်လိုက်သည်နှင့် ရေထဲတွင် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းနေကြသည့် ပရမာနုမြူများ၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုသည် များပြား တိုးတက်လာသည်။ ရေသည် အရည်အဖြစ် တည်ရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး ပရမာနုမြူများ အချင်းချင်း၏ ဆွဲငင်ခြင်း အင်အားစုများသည် သိပ်မပြင်းထန်ကြသေးဘဲ ရေအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားနိုင်လောက်အောင် ပေါင်းစည်းထားနိုင်သော အခြေအနေများမှာပင် ရှိနေကြသေးသည်ကို ပြသည်။ သို့ရာတွင် ရေခဲအညှစ် အမှတ်သို့ ရောက်လာသော အခါ၌ကား ပရမာနုမြူများ၏ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုသည် ပြင်းထန်လာကာ တချို့သည် ရေထဲတွင် မရှိကြတော့ဘဲ လွင့်ပျောက်ကုန်ကြသည်။ ယင်းနှင့် တစ်ပြိုင်နက် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို စတင် တွေ့ရှိရသည်။ ရေသည် ပွက်ပွက်ဆူလာပြီး နောက်တွင်ကား ရေထုသည် ရေခဲခွက်အဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲသွားပေတော့သည်။ ယင်း ပြောင်းလဲမှုသည် ရေထုထဲတွင် ဆန့်ကျင်ဘက် အရာအချင်းချင်း

တို့၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းအရာ များမှာ အပူဓာတ်ကြောင့် ပြောင်းလဲရုန်းထွက်နေကြသည့် ပရမာနုမြူများနှင့် ထိုပရမာ နုမြူ အချင်းချင်းကြား၌ ဆွဲငင်ခြင်း အင်အားစုတို့၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှု ဖြစ်ပေသည်။

နောက် ဥပမာ တစ်ခုမှာ ဝန်ထုပ်နှင့် ကြိုးပြဿနာ ဖြစ်သည်။ ယင်း၌ ကြိုးပြတ်ထွက်ရသည်မှာလည်း ဆန့်ကျင်ဘက် အချင်းချင်း၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအရာများမှာ ကြိုး၏ ဆွဲငင် နိုင်မှုအားနှင့် ဝန်ထုပ်၏ ဆွဲငင်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ နောက်ဥပမာ တစ်ခုမှာ နွေသီးနှံနှင့် ဆောင်းသီးနှံတို့၏ ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ နွေရာသီ သီးနှံကို ဆောင်းရာသီ သီးနှံအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲစေနိုင်ခြင်းမှာလည်း ဆန့်ကျင်ဘက် အချင်းချင်း၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ သစ်ပင်၏ မပြောင်းလဲ တတ်ခြင်း သဘောနှင့် ထိုသစ်ပင် ကြီးထွား ဖွံ့ဖြိုးလာသည့် ပတ်ဝန်းကျင် ရာသီဥတု၏ ပြောင်းလဲတတ်ခြင်း သဘောတို့၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် စတာလင် က အောက်ပါအတိုင်း ယေဘုယျ ကောက် ချက်တစ်ရပ်ကို ချမှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်၏ အတွင်း အနှစ်သာရ၊ အရေ အတွက်မှ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုသို့ ကူးပြောင်းခြင်း၏ အတွင်း အနှစ်သာရမှာ ထိုဖြစ်စဉ်၊ ထိုအရာဝတ္ထုများထဲ၌ ဆန့်ကျင်ဘက် အရာ အချင်းချင်း၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုပင် ဖြစ်ပေသည်။’

ထို့ကြောင့်လည်း အရေအတွက်မှ အရည်အချင်းသို့ ပြောင်းလဲမှု ဥပဒေသ၊ အရည်အချင်း ခြားနားချက်သည် အရေအတွက် ခြားနားချက်၌ အခြေခံသည်ဟူသော ဥပဒေသကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် အရာဝတ္ထု များ၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု ဥပဒေသကို ရှာဖွေ တွေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။

စတာလင်က အနုပဋိလောမ၏ အသွင်တစ်ရပ်ဖြစ်သော ယင်း ဥပဒေသကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုခဲ့ပေသည်။

‘တက္ကဗေဒနှင့် မတူ ခြားနားသော အနုပဋိလောမ၏ ယူဆချက် ကား အရာဝတ္ထုများအားလုံး၊ သဘာဝ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်များ အားလုံး၏ ဗီအေခြေ၌ အတွင်းပဋိပက္ခများ တည်ရှိနေသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။’

အပြုသဘောနှင့် အဖျက်သဘော၊ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်၊ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့် ပျက်စီး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းတို့ တည်ရှိနေသည်ဟူသော အချက် ဖြစ်ပေသည်။ ဤဆန့်ကျင်ဘက် အရာ အချင်းချင်း၏ တိုက်ပွဲ၊ အဟောင်း နှင့် အသစ်တို့၏ တိုက်ပွဲ၊ မွေးဖွား ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့် ယိုယွင်း ပျက်သုဉ်းခြင်း တိုက်ပွဲ၊ ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ထွန်းခြင်းနှင့် ပျက်စီး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းတို့၏ တိုက်ပွဲ တို့သည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဖြစ်စဉ်၏ အတွင်း အနှစ်သာရ ဖြစ်ပေ သည်။ အရေအတွက်မှ အရည်အချင်းသို့ ပြောင်းလဲမှု၏ အတွင်း အနှစ်သာရ ဖြစ်ပေသည်။’

‘ထို့ကြောင့် အနိမ့်မှ အမြင့်သို့ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်သည် တစ်ပြေးညီစွာ ညီညွတ် ဖြစ်ပေါ်သည် မဟုတ်ဘဲ၊ အရာဝတ္ထုများ အတွင်း၌ ပဋိပက္ခများ၊ ထိုပဋိပက္ခများကို အခြေခံ၍ လှုပ်ရှားနေကြသော ဆန့်ကျင် ဘက် အရာများ၏ တိုက်ပွဲကြောင့်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု အနုပဋိလောမက ယူဆပေသည်။’

ဖြစ်ပေါ်မှု တိုးတက်မှုကို နားလည်ရန်၊ ဘာကြောင့် အရေအတွက်မှ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုသို့ ကူးပြောင်းသည်ကို နားလည်ရန်၊ အရည် အချင်းဟောင်းမှ အရည်အချင်းသစ်သို့ ဘယ်သို့ဘယ်ကြောင့် ကူးပြောင်း သည်ကို နားလည်ရန်မှာ အရာဝတ္ထုနှင့် ဖြစ်စဉ်များ၏ ဗီဇ အခြေခံရှိ ပဋိပက္ခများကို နားလည်ရန် လိုပေသည်။ ထိုပဋိပက္ခများကို အခြေခံ တည်ရှိ နေကြသော ဆန့်ကျင်ဘက် အရာတို့၏ တိုက်ပွဲကို သိရှိနားလည် ရန် လိုပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြဿနာတိုင်းကို ခိုင်မာ တိကျစွာ သိနားလည်ရန် လိုပေသည်။ သို့မှသာလျှင် ‘သစ္စာတရားသည် အမြဲတမ်း ခိုင်မာ တိကျ သည် ဆိုသောအချက်သည် အနုပဋိလောမ၏ အခြေခံ မူလတရားသာ ဖြစ်သည်’ ဟူသော လီနင်၏ အဆိုအမိန့်နှင့် ကိုက်ညီပေလိမ့်မည်။

လူမှုဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ အနုပဋိလောမ။ ။ အရင်းရှင်စနစ်၏ ပဋိပက္ခများ။

ဆန့်ကျင်ဘက် အရာအချင်းချင်း အတိုက်အခံ ပြုမှုနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှုဟူသော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ အနုပဋိလောမ တရားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော **မာ့က်စ်** ဝါဒ သိပ္ပံပညာတွင် ပိုမို

ထင်လင်းစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစား တိုက်ပွဲ အမြင်၊ အလုပ်သမား လူတန်းစား အတွေ့အကြုံ အခြေခံပေါ်တွင် ရပ်တည်ကာ အရင်းရှင်စနစ် ပဋိပက္ခများ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုများကို အနုပဋိလောနည်းဖြင့် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ ကြည့်သင့်ပေသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ၏ အခြေခံမူများနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ပုံသဏ္ဍာန်တွင်ကား ပြဿနာကို လိုက်၍ ကွဲပြားပေသည်။

‘သဘာဝ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် မြားမြောင်လှစွာသော ပြောင်းလဲမှုများတွင် စေ့ဆော်လျက်ရှိသည့် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အနုပဋိလောမတရားများနှင့် လူ့သမိုင်း၌ ပေါ်ပေါက်နေသည့် အဖြစ်အပျက်များကို ချုပ်ကိုင်နေသော ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အနုပဋိလောမ တရားများသည် ထပ်တူမျှ ဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့သည် သံသယ စိုးစဉ်းမျှ မရှိပေ။’
(အိန်ဂျယ်လ်စ်)

အရင်းရှင် စနစ်၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုနှင့် ပဋိပက္ခများအား မှတ်စိတ်ဝါဒက မည်သို့ နားလည်ပုံကို **အိန်ဂျယ်လ်စ်** က ယေဘုယျအားဖြင့် ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ အရင်းရှင်စနစ်၏ အခြေခံ ပဋိပက္ခသည် တစ်သီးတခြားစီ ရှိနေသော ပြင်ပ အင်အားစု နှစ်ရပ်ဖြစ်သည့် လူတန်းစားနှစ်ခု၏ ပဋိပက္ခမျှသာမက အရင်းရှင် လူနေမှု စနစ်အတွင်း၌ကပင် ပေါ်ပေါက်လာသော ပဋိပက္ခလည်း ဖြစ်ပေသည်။ လူတန်းစား နှစ်ခု၏ ပဋိပက္ခသည် လူနေမှု စနစ်၏ အတွင်းပဋိပက္ခမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ **အိန်ဂျယ်လ်စ်**က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ပေသည်။

‘အရင်းရှင် စနစ်သည် စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးများကို တည်ထောင်လိုက်ခြင်းဖြင့် ကုန်လုပ် ကိရိယာများ၏ စုစည်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့လေသည်။ စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးများအား ကုန်လုပ် ကိရိယာများအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ခြင်းသည် အမှန်အားဖြင့် အများနှင့်ဆိုင်သော ဘုံကိစ္စ တစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး၏ အများနှင့်ဆိုင်သော ဘုံကိရိယာများနှင့် အများနှင့်ဆိုင်သော ဘုံထုတ်ကုန်တို့ကို ကုန်လုပ်ကိရိယာနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလများ၏ ထုတ် ကုန်ဟု ယခင်က သဘောထားခဲ့ကြသည်။ ယခုလည်း သဘောထားလျက်ရှိသည်။ ယခင်ကမူ အလုပ်၏ တန်ဆာပလာများကို ပိုင်ဆိုင်သူများ (စက်ရုံ အလုပ်ရုံကို ပိုင်သူများ)သည် ထုတ်ကုန်ကို

ဝေပုံကျ ခွဲယူခဲ့ကြသည်။ ထုတ်ကုန်ကို သူကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်သော ထုတ်ကုန်ဟု သဘောထားခဲ့ ကြသည်။ တခြားသူများ၏ အလုပ်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်း မပြုဘဲ ချန်လှပ် ထားခဲ့ကြသည်။ ယခုအချိန်တွင်မူ အလုပ် တန်ဆာပလာ ပိုင်ရှင် များသည် ထုတ်ကုန်ကို ဝေပုံကျ ခွဲယူနေကြသေးသော်လည်း **သူကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်သော ထုတ်ကုန်ဟု သဘောမထားတော့ဘဲ တခြားအလုပ်** (အလုပ် သမားများ)၏ ထုတ်ကုန်ဟု ယူဆလာကြသည်။ ထိုသို့အားဖြင့် ယခုအချိန်၌ ဘုံထုတ်လုပ်ပေးသည့် ထုတ်ကုန်များကို ကုန်လုပ်ကိရိယာများအား လှုပ်ရှား မောင်းနှင်သူများက ဝေပုံကျ ခွဲဝေ ခံစားခွင့် မရှိကြတော့ဘဲ အရင်းရှင် များကသာ ခွဲဝေ ခံစားကြပေသည်။’

ထို့ကြောင့် အရင်းရှင် စနစ်၏ အခြေခံ ပဋိပက္ခမှာ အများက လုပ်ကြရသော ကုန်လုပ်ရေးနှင့် အရင်းရှင် ဝေပုံကျ ခွဲဝေ ခံစားမှုတို့၏ ပဋိပက္ခ ဖြစ်သည်။ ကုန်လုပ်ရေးကို အများက ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် အမြတ်ကို ပိုင်ရှင် တစ်ဦးတည်းက ခွဲဝေခံစားခြင်းတို့၏ ပဋိပက္ခ ဖြစ်သည်။ ယင်း ပဋိပက္ခကို အခြေခံ၍ လူတန်းစား တိုက်ပွဲသည် ပေါ်ပေါက်ခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။

‘ယနေ့ ဖြစ်ပေါ်နေသော ရန်ဘက်ကျမှုများသည် အဆိုပါ ပဋိပက္ခ များတွင် သန္ဓေတည်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အများပိုင် ကုန်လုပ်ရေးနှင့် အရင်းရှင် အမြတ်ခွဲဝေ ခံစားမှုတို့၏ ပဋိပက္ခသည် ပစ္စည်းမဲ့နှင့် ဓနရှင်၏ ပဋိပက္ခအသွင်ဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။’ **(အိန်ဂျယ်လ်စ်)**

ယင်းပဋိပက္ခကို အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ အောင်ပွဲဖြင့်သာ ဖြေရှင်းနိုင်ပေသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားက ၎င်း၏ အာဏာရှင် အဖြစ်ကို ထူထောင်ပြီးနောက် ဘုံကုန်လုပ်ရေးနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသော ဘုံပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အမြတ်ကို ဘုံခွဲဝေစားစေခြင်းဖြင့်သာ ဤပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်း နိုင်ပေသည်။

ဤဥပမာသည် **စတာလင်** ပြောသည့် ‘ပဋိပက္ခများကို အခြေခံ သော ဆန့်ကျင်ဘက် အရာတို့၏ တိုက်ပွဲ’ ဆိုသည့်စကားကို ထင်ရှားစွာ သရုပ်ဆောင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လူတန်းစား တိုက်ပွဲသည် လူနေမှု စနစ်အတွင်း ဗီဇရှိ ပဋိပက္ခများကို အခြေခံ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဓနရှင်နှင့်ပစ္စည်းမဲ့၏ တိုက်ပွဲသည် အရင်းရှင် လူနေမှု

စနစ်အတွင်း ဗီဇရှိ ကုန်လုပ်ရေးကို အများက လုပ်ခြင်းနှင့် အမြတ်ကို တစ်ဦးတည်းက ခွဲဝေခံစားခြင်းတို့၏ ပဋိပက္ခမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ လူမှုပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု တိုက်ပွဲများသည် လူနေမှု စနစ်အတွင်း ဗီဇရှိ ပဋိပက္ခများတွင် အခြေခံသော ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားစု၊ ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ၏ တိုက်ပွဲထဲမှ အရည်အချင်းသစ် တစ်ခုအဖြစ် ခုန်ကျော် ကူးပြောင်းလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ကူးပြောင်းရာတွင်လည်း ပထမ အရေအတွက်အားဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်၍ နောက်မှ အရည်အချင်းအားဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားနှင့် ၎င်း၏ အဖွဲ့အစည်းများသည် ဦးရေ အားဖြင့် တဖြည်းဖြည်း များပြားလာသည်။ အရင်းသည် ပိုမို များပြားသော စုစည်းမှု၊ ပိုမို တင်းကျပ်သော ချုပ်ကိုင်မှုအောက်သို့ ရောက်လာသည်။

‘အရင်းရှင်ကြီးများ၏ ဦးရေသည် တဖြည်းဖြည်း နည်းလာကာ အရင်းသည် လက်တစ်ဆုပ်စာ လူနည်းစုကလေး၏ လက်တွင်းတွင် စုစည်း မိလာသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဆင်းရဲခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ လူ့ အောက်ကျခြင်း၊ သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်ခြင်း၏ သားကောင်ဖြစ်သော လူများစု လူထုကြီး၏ ပမာဏသည်လည်း ကြီးထွားလာသည်။ ယင်းနှင့် တစ်ပြိုင်နက် တွင် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ ပုန်ကန် ထကြွမှုသည်လည်း ကြီးထွား လာသည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားသည်လည်း အရင်းရှင် ကုန်လုပ်ရေး ဖြစ်စဉ် စက်ယန္တရားကြောင့် စည်းကမ်း သေဝပ်သော၊ ညီညွတ်သော၊ စည်းရုံးသော၊ အရေအတွက် များပြားသော လူတန်းစား ဖြစ်လာပေသည်’
(မာ့ကတ်စ်)

ယင်းသို့ အတိုးအလျော့စသော အရေအတွက် ဖြစ်စဉ်နှင့်အတူ ဘုံအလုပ်နှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ အမြတ် ခွဲဝေမှုတို့၏ အခြေခံ ပဋိပက္ခသည် လည်း ပြင်းထန်လာခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများ ဝိုင်းဝန်းလုပ်ရသော အလုပ်၏ စနစ်နှင့် အလုပ်ရှင် တစ်ဦးသာ ခံစားရသော အမြတ်ခွဲဝေမှု စနစ်တို့၏ ပဋိပက္ခသည် ပြင်းထန်လာခဲ့သည်။ လူနည်းစုကလေး၏ လက်တွင် အရင်း စုစည်းမှုသည် များပြား ကြီးမားလာသည်နှင့်အမျှ အလုပ်၏ ဘုံအသွင် လက္ခဏာသည်လည်း ပိုမို ထင်ရှား ပြတ်သားလာခဲ့သည်။ အရင်း စုစည်းမှု တွင် သူနိုင် ငါနိုင် အားပြိုင်နေကြသော အရင်းရှင် အချင်းချင်းကြား တင်းမာမှုသည်လည်း ပိုမို ပြင်းထန်လာပေသည်။ ယင်းသို့သော အရေ

အတွက် ပြောင်းလဲမှုသည် နောက်ဆုံးတွင် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် မှက်စံက အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

‘ကုန်လုပ် ကိရိယာများအား စုစည်း ချုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် အလုပ်ကို ဘုံပိုင် ပြုလိုက်ခြင်းတို့သည် နောက်ဆုံး တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်တစ်ခုသို့ ရောက်လာသော အခါတွင် အရင်းရှင်စနစ် လုံကြီးထဲတွင် အတူတကွ တည်ရှိရန် မဖြစ်တော့သော အခြေအနေသို့ ရောက်လာကြသည်။ သို့ဖြင့် အရင်းရှင်စနစ် လုံကြီးသည် အစိတ်စိတ်အမွှာမှာ ကွဲခဲ့ရလေသည်။ ဤသည် နှင့်အတူ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှု၏ မသာခေါင်းလောင်းသည် ပဲ့တင်မြည်ဟည်း လေတော့သည်။ လူယက်သူသည် လူယူခြင်း ခံရလေတော့သည်။’

ယင်းသို့ဖြင့် အရေအတွက်မှ အရည်အချင်းသို့ ကူးပြောင်းမှု၊ ဆန့်ကျင်ဘက် အရာတို့၏ အတိုက်အခံ ဖြစ်မှုနှင့် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု စသည်မှုများထဲတွင် အခြေခံသော အနုပဋိလောမကျသည့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက် မှု ဥပဒေသများကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု တစ်လျှောက် တွင်လည်း တွေ့နိုင်ပေသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်ခြင်းသည် အနုပဋိ လောမ တရားအရ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အနုပဋိလောမ သိမြင် နားလည်သူသည် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ သဘောတရား ဖြစ်လာသည်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအား ဆိုရှယ်လစ် ပုံအသွင်သို့ ကူးပြောင်း ရေးတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစားနှင့် ခွဲခွာမရသော လက်နက်ကောင်း တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။

အခန်း (၉)

အသစ်နှင့် အဟောင်း

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ မောင်းနှင်ရေး အင်အားစုများဖြစ်သည့် ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားစုတို့၏ တိုက်ပွဲသည် ရှောင်တခင် ပေါ်ပေါက်ခြင်းမဟုတ်။ သက်ဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်၏ သဘာဝ ဗီဇတွင်ရှိသော အတွင်းပဋိပက္ခများတွင် အခြေခံ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အသစ်နှင့် အဟောင်းကြားတွင် ပဋိပက္ခသည် ပေါ်ပေါက်လာသည်။ မွေးဖွားကြီးထွားလျက်ရှိသော အရာများသည် ချုပ်ငြိမ်း ပျောက်ကွယ်လျက်ရှိသော အရာများကို ပဋိပက္ခပြုသည်။ ယင်းအချက်ကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွင် ထင်ရှားစွာ တွေ့ရသည်။

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ ဖြစ်စဉ်တွင် အသစ်သည် ကြီးထွားသန်စွမ်းလာကာ အဟောင်းကို လွှမ်းမိုးသွားသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုသည် ရှေ့သို့ ချီတက် လှုပ်ရှားသည်။ ယင်းသို့ ရှေ့သို့ ချီတက် လှုပ်ရှားရာတွင် အဆင့်တိုင်းသည် အသစ်သို့ လှမ်းတက်မှု တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ လွန်ပြီးသော အဆင့်သို့ ပြန်ရောက်ခြင်း မဟုတ်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဟူသည် အသစ်က အဟောင်းအား ကျော်ဖြတ်ကာ လွှမ်းမိုးသွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်

တိုးတက်မှုသည် အဟောင်းကို ထိန်းသိမ်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ ငြင်းပယ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အရာဝတ္ထုများနှင့် ဖြစ်စဉ်များအတွင်း ဗီဇရှိ ပဋိပက္ခများ (အတွင်း ပဋိပက္ခများ)

ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အရာအချင်းချင်း၏ တိုက်ပွဲကြောင့် အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုတို့ မည်သို့မည်ပုံ ရောက်ရှိကြောင်းကို ယခင် အခန်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီ။ ရုပ်ဝတ္ထုများတွင် အရည်မှ အခိုးအငွေ့သို့၊ လူ့အဖွဲ့ အစည်းတွင် အရင်းရှင်စနစ်မှ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သို့ မည်သို့ ပြောင်းလဲသည် ကို ပြခဲ့ပြီ။ ပြောင်းလဲမှုတိုင်းတွင် ‘ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အရာများ’ အလုပ် လုပ်ကြပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဆန့်ကျင်ဘက် အရာများ၏ ‘တိုက်ပွဲ’ သည် အခြေခံ အသွင်ပြောင်းမှု၊ အရည်အချင်း ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်ပေါ် စေကြောင်းကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီ။

ဤ ‘တိုက်ပွဲ’ သည် အပြင်ပမှ ရှောင်တခင် ဖြစ်သည် မဟုတ်ပေ။ အတွင်းမှ မရှောင်မလွှဲသာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်း ‘တိုက်ပွဲ’ သည် သီးခြား တည်ရှိနေသော အင်အားစုများမှ ထွက်ပေါ်လာကာ နောက်မှ သွား၍ တိုက်ခိုက်မိကြသည်ဟု ယူဆလျှင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အနုပဋိလောမကို နားမလည်နိုင်။ ယင်းတိုက်ပွဲသည် အပြင်တွင် မဟုတ်ဘဲ အတွင်း၌ ဖြစ်ပေသည်။ ရှောင်တခင် မဟုတ်ဘဲ၊ မလွှဲမရှောင်သာ ဖြစ်ပေ သည်။ ဖြစ်စဉ်ကြီး တစ်ရပ်လုံး၏ ပဋိပက္ခကျသော သဘာဝမှ ထွက်ပေါ် လာပေသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အရာများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သီးခြား ကင်းကွာ တည်ရှိနေကြသည် မဟုတ်ဘဲ ယင်းပဋိပက္ခကျသော ဖြစ်စဉ်ကြီး တစ်ခုလုံးထဲတွင် ခွဲခြား၍ မရအောင် ဆက်သွယ် ယှက်နွယ်နေပေသည်။ ထိုအရာများသည် ဖြစ်စဉ်ကြီး တစ်ရပ်လုံး၏ အတွင်းဗီဇရှိ ပဋိပက္ခများကို အခြေခံကာ ပေါ်ပေါက်လာကြပြီးမှ အတိုက်အခံ ဖြစ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ တစ်ခု၏ ပြောင်းလဲမှု လမ်းကြောင်းတွင် ရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည့် အရာများသည် ရုပ်အသွင်သဏ္ဍာန်၏ အတွင်းဗီဇတွင် ရှိသော ဆွဲငင်ခြင်းနှင့် တွန်းလှန်ခြင်း အင်အားစုတို့၏ ပဋိပက္ခကျသော ညီညွတ်ပေါင်းစည်းမှု အခြေခံမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်ရှိသော လူတန်းစား

တိုက်ပွဲသည် အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့စည်း၏ အတွင်းဗီဇ၌ရှိသော ဘုံအလုပ်နှင့် ပုဂ္ဂလိက အမြတ်ခွဲဝေမှုတို့၏ ပဋိပက္ခကျသော ညီညွတ် ပေါင်းစည်းမှု အခြေခံမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားစုများ၏ တိုက်ပွဲသည် အတွင်းမှ မလွှဲမရှောင်သာ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟူသော အချက်ကို အနုပဋိလောမ ကျစွာ သိမြင်နားလည်ခြင်း၊ တိုက်ပွဲ၏ အကျိုးတရားများကို အနုပဋိလောမ ကျစွာ သိမြင်နားလည်ခြင်း၊ ထိုတိုက်ပွဲသည် ဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လုံး၏ အတွင်း ဗီဇရှိ ပဋိပက္ခများကို အခြေခံသည်ဟု အနုပဋိလောမကျစွာ သိမြင်နားလည် ခြင်း စသည်တို့သည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု တစ်ရပ်အနေဖြင့် သာ တင်ပြနေခြင်း မဟုတ်ပေ။ လက်တွေ့တွင်လည်း များစွာ အရေးကြီး လှပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်းတွင် လူတန်းစား ပဋိပက္ခများ ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ဓနရှင် သဘောတရားများကလည်း လက်ခံကြပေသည်။ ဓနရှင် သဘောတရားများသည် လူတန်းစား ပဋိပက္ခ မလွှဲမရှောင်သာ ရှိရမည်ဆိုသည့် အချက်ကိုသာ လက်မခံကြခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။ ထိုလူတန်းစား ပဋိပက္ခများသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ သဘာဝအတွင်း ဗီဇ၌ရှိသော ပဋိပက္ခများကို အခြေခံသည် ဆိုသည့်အချက်ကိုသာ လက်မခံ ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုလူတန်းစား တိုက်ပွဲများသည် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောအခါတွင် အရင်းရှင် စနစ်ကြီးကို ဖျက်ဆီး၍ အဆုံးသတ်စေ လိမ့်မည် ဆိုသည့် အချက်ကိုသာ လက်မခံကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို တိုက်ပွဲများသည် သစ်လည်းသစ်၍ ပို၍လည်း အဆင့်မြင့်သော လူ့အဖွဲ့ အစည်း စနစ်တစ်ရပ်ကို အစားထိုးလိမ့်မည်ဟူသော အချက်ကိုသာ လက်မခံ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူတန်းစား ပဋိပက္ခ ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကိုမူ ထိုဓနရှင် သဘောတရားများက အသိအမှတ် ပြုကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် လူတန်းစား ပဋိပက္ခ ကို လမ်းလွှဲရန် ကြိုးစားကြသည်။ သို့မဟုတ် အသွားတုံးစေကာ ဆန့်ကျင် ဘက် လူတန်းစား အချင်းချင်း စေ့စပ်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် လည်း ချေဖျက်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း သူတို့ စနစ်ကြီး အား တည်မြဲရန် ကြိုးစားကြသည်။ လူတန်းစား ပဋိပက္ခကို အသိအမှတ် ပြုသော ဤဓနရှင် အယူအဆကို ဆိုရှယ် ဒီမိုကရက်တစ်များက အလုပ်

သမား လူတန်းစား လှုပ်ရှားမှု အတွင်းသို့ ယူဆောင်လာကြပေသည်။

သို့ရာတွင် ဆိုရှယ် ဒီမိုကရက်တစ်တို့၏ လူတန်းစား ပဋိပက္ခ အယူအဆမှာ ဆန်ကောလောက်မှ ဇောက်မနက်အောင် တိမ်လွန်းရုံမျှမက တက္ကဗေဒလည်း ဆန်လှပေသည်။ ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ **လီနင်** က အောက်ပါအတိုင်း ညွှန်ပြခဲ့ပေသည်။

‘မ့က်စ် သဘောတရား၏ အတွင်းသား အနှစ်သာရသည် လူတန်းစား တိုက်ပွဲဖြစ်သည်ဟု မကြာခဏ ပြောကြ၊ ရေးကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤအချက်သည် မမှန်ပေ။ ယင်းသို့ ယူဆခြင်းကြောင့် **မ့က်စ်** ဝါဒအား အချောင်သမား ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်မှုကို ပေါ်ပေါက်စေခဲ့သည်။ သို့ယူဆခြင်းဖြင့် **မ့က်စ်** ဝါဒအား ခနရှင်များက လက်ခံနိုင်သော အခြေသို့ လျော့ကျစေခဲ့သည်။ လူတန်းစား သဘောတရားကို **မ့က်စ်** က တီထွင် ဖန်တီးခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ **မ့က်စ်** **မတိုင်မီက** ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ခနရှင် များက တီထွင် ဖန်တီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရလျှင် ခနရှင်သည် လူတန်းစား တိုက်ပွဲ သဘောတရားကို လက်ခံနိုင်ပေသည်။ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ တစ်ခုတည်းကိုသာ အသိအမှတ် ပြုသူသည် **မ့က်စ်** ဝါဒသမား တစ်ယောက် မဟုတ်ပေ။ ယင်းတစ်ခုတည်းကိုသာ လက်ခံခြင်း သည် ခနရှင် တွေးခေါ်မြော်မြင်မှုနှင့် ခနရှင် နိုင်ငံရေး နယ်နိမိတ်များကို မကျော်လွန်နိုင်သူသာ ဖြစ်ပေသည်။ **မ့က်စ်ဝါဒ** အား လူတန်းစား တိုက်ပွဲ သဘောတရား တစ်ခုတည်းကိုသာ ကန့်သတ်ထားခြင်းသည် **မ့က်စ်** ဝါဒကို နောက်ပြန်ဆွဲခြင်း၊ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်အောင်လုပ်ခြင်း၊ ခနရှင်တို့ပါ လက်ခံနိုင်သော အရာတစ်ခုသို့ ရောက်အောင် လျော့ကျစေခြင်း မည်ပေ သည်။ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ သဘောတရား လက်ခံမှုကို ပစ္စည်းမဲ့ အာဏာရှင် စနစ်ကို လက်ခံမှုအထိ **တိုးချဲ့ပြန့်ပွားသူ** သာလျှင် **မ့က်စ်** ဝါဒသမား တစ်ယောက်နှင့် သာမန် ခနရှင် ပေါက်စ (ခနရှင်ကြီးလည်း ဖြစ်နိုင်သည်) တစ်ယောက်တို့၏ ကွာခြားချက်ပေတည်း။ ဤမှတ်ကျောက် သည်သာလျှင် **မ့က်စ်** ဝါဒကို **တကယ်အမှန်** နားလည်မှု၊ လက်ခံမှုတို့ကို စစ်ဆေး စမ်းသပ် ကြည့်ရှုသော မှတ်ကျောက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။’

ယေဘုယျအားဖြင့် ပဋိပက္ခများသည် တစ်စုံတစ်ခုသော ဖြစ်စဉ်၊ တစ်စုံတစ်ခုသော စနစ်တစ်ခု၏ အတွင်းအနှစ်သာရ၊ အတွင်းဗီဇပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို ပေါ်ပေါက်လာစေသည့် တိုက်ပွဲ

သည်လည်း ဆန့်ကျင်ဘက် အရာအချင်းချင်း ရှောင်တခင် ဖြစ်ပေါ်သော ပြင်ပ တိုက်ခိုက်မှု မဟုတ်ပေ။ အရာဝတ္ထုများ၏ အချင်းချင်း ပဋိပက္ခတွင် အခြေခံသော တိုက်ပွဲသာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြင့် ပဋိပက္ခများ၊ လွှဲရှောင် မရသောအကျိုးတရား၊ လွှဲရှောင်မရသော အဖြေသည် ပေါ်ပေါက်လာပေ သည်။

သဘာဝတွင်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတွင်လည်းကောင်း ပြင်ပ ဖြစ်သော ရှောင်တခင်ဖြစ်သော ပဋိပက္ခများ မရှိမဟုတ်၊ ရှိပေသည်။ သို့ရာတွင် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ လမ်းကြောင်းကို အဆုံးအဖြတ် ပြုရာတွင် ပြင်ပဖြစ်သော၊ ရှောင်တခင်ဖြစ်သော ပဋိပက္ခများသည် အရေးကြီးလှသည် မဟုတ်ပေ။

အဟောင်းနှင့် အသစ်၊ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်တို့၏ ပဋိပက္ခ။

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လုံးကို စဉ်းစားကြည့်လျှင် စတာလင် ပြောသကဲ့သို့၊ ‘အမြင့်သို့၊ အပေါ်သို့၊ တိုးတက် လှုပ်ရှားမှု’ ဖြစ်သည်။ အဆင့်တိုင်းတွင် အရည်အချင်း အဟောင်းမှ အရည်အချင်း သစ်သို့ ကူးပြောင်းမှု သဘောကို ဆောင်သည်။ ထိုအဆင့်တိုင်းသည် ပဋိပက္ခ များစွာကို အဆက်မပြတ် ပေါ်ပေါက်စေကာ ဖြေလည်း ဖြေရှင်း ပေးသည်။

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အဆင့်သစ်သည် အဟောင်း၏ ဗီအေတွင်း၌ ရှိသော ပဋိပက္ခများ၊ တိုက်ပွဲများမှ မွေးဖွား ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာသော အဆင့်သစ်တွင်လည်း ပဋိပက္ခသစ်များ၏ မျိုးစေ့ သည် တစ်ပါတည်း ပါလာသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းအဆင့်သစ် ၌ မိမိ မွေးဖွား ပေါ်ပေါက်လာသည့် အတိတ်မှ တစ်စုံတစ်ရာသည် ကပ်ငြိ ပါလာကာ ထိုအဆင့်သစ်သို့ တူရူ လှုပ်ရှားနေသည့် အနာဂတ်မှ တစ်စုံ တစ်ရာသည်လည်း ဝင်ရောက် ကိန်းအောင်းစ ပြုနေသောကြောင့် ဖြစ် သည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အဆင့်သစ်တိုင်း၌ အပျက်သဘော နှင့် အပြုသဘော၊ အတိတ်နှင့် အနာဂတ် ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးနေသည့် အရာနှင့် မွေးဖွားဖြစ်ပေါ်နေသည့် အရာဟူ၍ ရှိနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ ကြောင့်လည်း ယင်းတွင် အခြေခံကာ၊ အဟောင်းနှင့် အသစ်တို့၏ တိုက်ပွဲ၊ ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးနေသည့် အရာနှင့် မွေးဖွားဖြစ်ပေါ်နေသည့် အရာတို့၏

တိုက်ပွဲ၊ ပျောက်ကွယ် ဆုတ်ယုတ်နေသည့် အရာနှင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက် နေသည့် အရာတို့၏ တိုက်ပွဲဟူ၍ ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် အသစ်ဖြစ်သော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို အမြဲတမ်း ရှေးရှုနေသည်။ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ အနုပဋိ လောမ အသွင်လက္ခဏာကို လူမှုဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွင် အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်နေသော အရင်းရှင်စနစ်မှ ဆိုရှယ်လစ် စနစ်သို့ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွင် ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

အရင်းရှင်စနစ်၏ အခြေခံ ပဋိပက္ခမှာ ဘုံကုန်လုပ်ရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိက အမြတ် ခွဲဝေမှုတို့၏ ပဋိပက္ခ ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် အသစ်နှင့် အဟောင်း တို့၏ ပဋိပက္ခ ဖြစ်သည်။ ဘုံကုန်လုပ်ရေးသည် အသွင်သစ်ဖြစ်၍ ပုဂ္ဂလိက အမြတ်ခွဲဝေမှုသည် အသွင်ဟောင်း ဖြစ်သည်။ ပို၍ ထင်ရှားအောင် ပြအံ့။

အရင်းရှင်စနစ် မပေါ်မီက ကုန်လုပ်ဆက်ဆံရေး၏ အသွင် လက္ခဏာမှာ ကုန်လုပ် တန်ဆာပလာများ စသည့် ကုန်လုပ်ရေး တစ်ရပ်လုံး ကို တစ်ဦးတည်းက ပိုင်သည်။ ထုတ်ကုန်နှင့်တကွ အမြတ် ခွဲဝေမှုကိုလည်း တစ်ဦးတည်းကပင် ခံစားသည်။ ဥပမာ လယ်သမားသည် ကျွဲ၊ နွား၊ တိရစ္ဆာန်၊ ထွန်တုံး ထွန်တံနှင့်တကွ လယ်မြေကို သူ တစ်ဦးတည်း ပိုင်လျှင်၊ လယ်ယာထုတ်ကုန်နှင့် အမြတ်ကိုလည်း သူ တစ်ဦးတည်း ခံစားသည်။ ပန်းပဲသမား စသော လက်မှုပညာသည်လည်း ပန်းပဲဖိုကို သူ တစ်ဦးတည်းပိုင်၊ သူ တစ်ဦးတည်း လုပ်လျှင် သူ တစ်ဦးတည်း အမြတ်ကို ခံစားသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းရှင်စနစ် မပေါ်မီ ကုန်လုပ် ဆက်ဆံရေး၏ အသွင်မှာ ကုန်လုပ် တန်ဆာပလာများကို တစ်ဦးတည်းက ပိုင်၊ တစ်ဦးတည်းက ထုတ်လုပ်လျှင်၊ တစ်ဦးတည်းက စံစားသဖြင့် ပုဂ္ဂလိက ကုန်လုပ် ဆက်ဆံရေး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင်စနစ် ပေါ်လာသော အခါ ဤသို့ မဟုတ်တော့ပေ။ အရင်းရှင်စနစ်သည် အရင်းကို စုစည်း လိုက်သည်။ ကုန်လုပ် တန်ဆာပလာများကို ချုပ်ကိုင်လိုက်သည်။ သို့ဖြင့် လယ်သမားသည် လယ်ကွက်ကလေး ဆုံးကာ၊ ပန်းပဲသမားသည် ပန်းပဲဖို အဆုံးခံလိုက်ရသည်။ ဤကုန်လုပ် တန်ဆာပလာများကို အရင်းရှင်စနစ်က သိမ်းကျုံး စုစည်းကာ စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးများ ထူထောင်လိုက်ပြီး ရာပေါင်း ထောင်ပေါင်း များစွာသော အလုပ်သမားများကို လုပ်ကိုင်စေသည်။ သို့ဖြင့် ကုန်လုပ်ရေးသည် တစ်ဦးတည်း လုပ်လျှင် မရတော့ဘဲ အများလုပ်ရသည့်

ဘုံကုန်လုပ်ရေး ဖြစ်လာသည်။ ယင်းမှာ အရင်းရှင်စနစ်က တီထွင်လိုက်သော အသွင်သစ် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင်စနစ်သည် အမြတ်များကို အရင်းရှင် တစ်ဦး၊ တစ်စုသာ ခံစားသည်။ အမြတ် ခွဲဝေမှုသည် ပုဂ္ဂလိက အသွင် ဖြစ်သည်။ ယင်းအသွင်သည် ရှေးက ကျန်ရစ်ခဲ့သော အသွင်ဟောင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် အရင်းရှင်စနစ်သည် အသွင်ဟောင်း ဖြစ်သော ပုဂ္ဂလိက အမြတ်ဝေမှုကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားကာ အသွင်သစ်ဖြစ်သော ဘုံကုန်လုပ်ရေးကို တီထွင်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် အရင်းရှင်စနစ်သည် အသွင်ဟောင်းနှင့် အသွင်သစ်ကို ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အသွင်ဟောင်းနှင့် အသွင်သစ် (ပုဂ္ဂလိက အမြတ်ခွဲဝေမှုနှင့် ဘုံကုန်လုပ်ရေး) သည် အရင်းရှင် စနစ်အတွင်းတွင် အခြေခံပဋိပက္ခကြီးများ ဖြစ်လာကြပေသည်။

ပထမသော် အရင်းရှင်စနစ်သည် စီးပွားရေး နယ်ပယ်တစ်ရပ်လုံးကို တိုးချဲ့ကာ သူ၏ လက်အောက်တွင် ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်ပြီးသည်နှင့် အရင်းရှင်စနစ်၏ ဖြစ်စဉ်သည် အပျက်ဘက်သို့ ရှေးရှုလာတော့သည်။ ပဋိပက္ခများသည် ပေါက်ကွဲသော အမှတ်သို့ ရောက်လာကြသည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် အထွေထွေ အကျပ်အတည်းကြီးကို ရင်ဆိုင်လာရသည်။ လက်တစ်ဆုပ်စာမျှသာရှိသော လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်များသည် အရင်းရှင် တိုင်းပြည်များတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ ဆန့်ကျင်မှုကိုသာမက ကိုလိုနီ တိုင်းပြည်များတွင် သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူများ၏ ဆန့်ကျင်မှုကိုပါ တွေ့ရှိလာရသည်။ ကမ္ဘာ၏ အရှင်သခင် ဟောင်းများသည် ကမ္ဘာ့ အရှင်သခင် သစ်များ၏ ဆန့်ကျင်မှုကို တွေ့ရှိလာရသည်။ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင် အချင်းချင်း၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုသည်လည်း ပြင်းထန်လာသည်။ ကိုလိုနီ နယ်ချဲ့သမားဟောင်းသည် ကိုလိုနီ နယ်ချဲ့သမားသစ်၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုကို တွေ့လာရသည်။ သို့ဖြင့် အရင်းရှင်စနစ်၏ သံကြိုးသည် အားနည်းသည့် ကွင်းဆက်မှစ၍ ပြတ်လေတော့သည်။ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်တွင် အရင်းရှင်စနစ်သည် အရေးနိမ့်ခဲ့ပြီးနောက် တိုင်းပြည်များစွာတွင် အရေးနိမ့်လာခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ တစ်ခြမ်းတွင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် မွေးဖွား ကြီးပြင်းလာလျက် ရှိပြီး၊ တခြား ကမ္ဘာ တစ်ခြမ်းတွင် အရင်းရှင်စနစ်သည် ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးရင်း ၎င်း၏ တည်မြဲမှုအတွက် ခုခံတိုက်ခိုက်လျက် ရှိပေသည်။ သို့ဖြင့် အဟောင်းသည် ပြိုကျပျက်စီးရင်း

အသစ်ကို ခုခံလျက် ရှိသည်။ အသစ်သည် ရှင်သန်ကြီးထွားကာ အင်အား ကောင်းလာပြီး အဟောင်းကို ဖယ်ရှားလျက် ရှိသည်။ ယင်းကား ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ပုံစံပေတည်း။

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု၏ ရှေ့သို့ လှုပ်ရှားမှု

‘တိုးတက်သော ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု တစ်ရပ်သည် ရှောင်တခင် ဖြစ်မှုများနှင့် ပြည့်နှက်လျက် ရှိသည်ဟု ထင်ရ၍ ယာယီ နောက်ဆုတ် ပေးခြင်းမျိုး ရှိတတ်သော်လည်း အဆုံးသတ်ရောက်အောင် ချီတက် လှုပ်ရှားလျက် ရှိပေသည်။ ယင်းသို့သော လှုပ်ရှားမှုမျိုးကို အနုပဋိလောမ ကျသော ရှေ့သို့ လှုပ်ရှားမှုဟု ခေါ်ပေသည်’

ဟု **အိန်ဂျယ်လိစ်** က ပြောခဲ့ပေသည်။ ဖြစ်စဉ်သည် ရှေ့သို့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် လှုပ်ရှားလျက် ရှိသည်။ အဆင့်တိုင်းသည် စစ်မှန်သော အသစ်တစ်ရပ်သို့ ချီတက်မှုပင် ဖြစ်သည်။ နောက်သို့ ပြန်ဆုတ်ခြင်း မဟုတ်။

ယင်းသို့သော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ ဖြစ်စဉ်၌ ရှေ့သို့ လှမ်းတက် မှု ဖြစ်စဉ်၊ မွေးဖွားခြင်း ဖြစ်စဉ်၊ အသစ်ဆီသို့ ရွေ့လျားမှု ဖြစ်စဉ် စသည် တို့နှင့် အဟောင်း၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဖြစ်စဉ်၊ ယိုယွင်းခြင်း ဖြစ်စဉ်၊ ကျဆုံး ခြင်း ဖြစ်စဉ်တို့ ပါဝင်ပေသည်။ တစ်ခါတည်းတွင် ရှေ့သို့ ချီတက်သော အင်အားစုများသည် အဟောင်းကို လွှမ်းမိုးနိုင်လောက်အောင် ကြီးထွား သန်စွမ်း မလာကြသဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဖြစ်စဉ်သည် တည်တံ့နေသည်ဟု ထင်ရသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းမှာ ယာယီ နောက်ဆုတ်ခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်သည်။ တိုးတက်သော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် အဆုံးသတ်အရောက် ချီတက်မည် သာ ဖြစ်ပေသည်။

ရှေ့သို့ တိုးတက် လှုပ်ရှားသော ဖြစ်စဉ်သည် ခဏအတွင်း ပြီးဆုံးသော ဖြစ်စဉ်မဟုတ်မူ၍ ရေရှည် ဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည်။ ဖြောင့်ဖြူးသော ဖြစ်စဉ် မဟုတ်မူ၍ ကွေ့ကောက်သော ဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုဟူသည်မှာ အဆုံးအစ မရှိအောင် ကွဲပြား ခြားနားကြသော ပြောင်းလဲမှုများ၊ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုများတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းမှုကြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုသော ပြဿနာတွင် မည်သို့သော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုမျိုး ရှိသည်ကို သိလိုလျှင်

ထိုတစ်စုံတစ်ခုသော ပြဿနာ၏ အသေးစိတ် အကြောင်းခြင်းရာများ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု လမ်းကြောင်းကို လေ့လာရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ အသေးစိတ် အကြောင်းခြင်းရာများကို လေ့လာရာတွင်လည်း တစ်ခုစီ သီးခြား ကင်းကွာ၍ လေ့လာခြင်း မပြုဘဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်၍ လေ့လာရမည်သာ ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုတွင် ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ အခန်း

ယင်းသို့ဖြင့် ရှေ့သို့ ချီတက် လှုပ်ရှားမှုသည် အဟောင်းနှင့် အသစ်တို့၏ တိုက်ပွဲ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း သော အနုပဋိလောမ ရှုမြင်ချက်သည် ဓနရှင် သဘောတရားရေး သမားများ ၏ လစ်ဘရယ် အယူအဆနှင့် ဆန့်ကျင်ပေသည်။ လစ်ဘရယ် ဓနရှင် များက တိုးတက်မှုဟူသည် သဘာဝ၏ ထာဝရဖြစ်သော တရား၊ လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ ထာဝရဖြစ်သော တရားဟု ယူဆကြသည်။ တဖြည်းဖြည်း ချောမွေ့တည်ငြိမ်စွာ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အထစ် အငဲ့များ ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို လက်ခံကြသော်လည်း ယင်း အထစ် အငဲ့များသည် ကံမကောင်း အကြောင်းမလှသဖြင့်သာ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ သူတို့ အမြင်တွင် ကြီးထွားလာသော အသစ် တစ်ခုသည် ခိုင်မာစွာ အမြစ်တွယ် တည်ရှိပြီးဖြစ်သော အဟောင်းကို လွှမ်းမိုးခြင်း မပြုနိုင်ဟု မြင်ကြသည်။ အဟောင်းကို အသစ်ဖြင့် အစားထိုး ခြင်း မပြုဘဲ၊ ထိုအဟောင်းကို ပို၍ မြင့်မားသော အခြေသို့ ရောက်အောင် ပြုလုပ်ကြရမည်ဟုလည်း ယူဆကြသည်။ ဤအမြင်မှာ ဓနရှင် အမြင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆိုရှယ် ဒီမိုကရက်များသည် ဓနရှင်အမြင်ကို လက်ခံကြပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သူတို့သည် အရင်းရှင် စနစ်ကို ထိန်းသိမ်း၍ ပြန်လည် မွမ်းမံကာ ထိုအရင်းရှင်စနစ်ကို ဆိုရှယ်လစ်စနစ် အသွင်သို့ ကူးပြောင်း သွားစေမည်ဟု ဆိုကြသည်။ ယင်းသို့သော အယူအဆများကို **မာ့က်စ်** ၀၁၃ ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေး သမားများ၏ သဘောတရားများထဲတွင်လည်း တွေ့နိုင်သည်။ အရင်းရှင်စနစ်အား ‘ဖွဲ့စည်းပုံ ပြင်ဆင်မှုများ’ ပြုလုပ်၍ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို ကူးပြောင်းစေရမည်ဟု သူတို့က ဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ ဆိုခြင်းသည် ဆိုရှယ်လစ် စနစ်အတွက် တိုက်ခိုက်ခြင်း မမည်ဘဲ ဆိုရှယ်လစ်

စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ခြင်း မည်ပေသည်။ သူတို့သည် လူတန်းစား ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူတန်းစား ပူးပေါင်းရေးကို ရှေ့နေ လိုက်ပေးသူများသာ ဖြစ်ကြပေသည်။

အနုပဋိလောမကျသော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အမြင်သည် ဤအယူအဆများကို ဆန့်ကျင်ပေသည်။ လစ်ဘရယ်ဝါဒ၊ ပြုပြင်ရေးဝါဒနှင့် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေး ဝါဒကို ဆန့်ကျင်ပေသည်။ အနုပဋိလောမသည် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု လမ်းကြောင်း၌ **ငြင်းဖျက်ခြင်း၏** အခန်းကို လက်ခံကျင့်သုံး၍ ဓနရှင် လစ်ဘရယ် အယူအဆသည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုလမ်းကြောင်း၌ **ငြင်းဖျက်ခြင်း**ကို ပစ်ပယ်ပေသည်။

လစ်ဘရယ် ဓနရှင်၏ အယူအဆသည် **ငြင်းဖျက်ခြင်း** ကို အဖျက်သဘော၊ မဟုတ်သဘော အဖြစ်သာ ယူဆကြသည်။ အနုပဋိလောမကမူ အပြုသဘော၊ အဟုတ်သဘောဟု ယူဆပေသည်။ ငြင်းဖျက်ခြင်းသည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုအတွက် လိုအပ်သော အခြေအနေ ဖြစ်ပေသည်။ ရှေ့သို့ ချီတက်မှုအတွက် အပြုသဘော ဆောင်သော လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

အခန်း (၁၀)

ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်း

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုသည် ငြင်းဖျက်ခြင်းဖြင့်သာ ရရှိနိုင်သည်ဟု အနုပဋိလောမက ယူဆသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဤနေရာတွင်လည်း အနုပဋိလောမသည် လစ်ဘရယ် အယူအဆနှင့် ဆန့်ကျင်ပေသည်။ လစ်ဘရယ် အယူအဆ၌ ငြင်းဖျက်ခြင်းဟူသည့် တစ်စုံတစ်ခုကို ဖျက်ဆီးသော ထိုးနှက် ဖျက်ဆီးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။ တခြားတစ်ဖက်တွင် အနုပဋိလောမက ဤသို့ မယူဆပေ။ အနုပဋိလောမအမြင်တွင် ငြင်းဖျက်ခြင်းဟူသည် ရှေ့သို့ ချီတက်မှုအတွက် အပြုသဘော ဆောင်သော လက္ခဏာဟု အဓိပ္ပာယ် ရသည်။ အသစ်သို့ ကူးပြောင်း ရေးအတွက် လိုအပ်သော အခြေအနေတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီးနောက်တွင် အဟောင်းအား ဖျက်ဆီးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အဟောင်း၏ အပြု သဘောဆောင်သော လက္ခဏာများကို အသစ်ထဲသို့ ဆက်လက် သယ် ဆောင်လာခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် ရသည်။

ထို့ဖြင့် ငြင်းဖျက်ခြင်းကို နှစ်ကြိမ် နှစ်လီ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လည်း ဖျက်ပြီးသော၊ လွန်ပြီးသော အဟောင်းကို ပိုမိုမြင့်သော အဆင့် တစ်ခုတွင် ပြန်လည် တည်ဆောက်နိုင်ပေသေးသည်။ ယင်းသို့အား

ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း (နိသေခေါ် နိသေခ) ဟု ခေါ်ပေသည်။ လစ်ဘရယ် အယူအဆတွင်မူ တစ်စုံတစ်ခုသော အဆင့်တစ်ခုကို ပိုမို၍ မြင့်သော အဆင့်သို့ မြှင့်တင်လိုလျှင် ငြင်းဖျက်ခြင်း မလိုဘဲ တဖြည်းဖြည်း ငြိမ်းချမ်းစွာ ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ယူဆသည်။ အနုပဋိလောမကမူ ငြင်းဖျက်ခြင်းကို နှစ်ကြိမ် နှစ်လီ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်သာ အဆင့်တစ်ဆင့်ကို ပိုမိုမြင့်သော အလားတူ အဆင့် တစ်ခုသို့ ရောက်အောင် လုပ်နိုင်သည်ဟု ယူဆသည်။

အဆင့်ဟောင်းအား ပို၍မြင့်သော တစ်နေရာတွင် ပြန်လည် တည်ဆောက်ရာတွင် ငြင်းဖျက်ခြင်းဖြင့်သာ ရနိုင်သည်။ ယင်းကို သဘာဝတွင်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတွင်လည်းကောင်း၊ အတွေ့အခေါ်တွင်လည်းကောင်း တွေ့နိုင်ပေသည်။

ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ အပြုသဘော

‘အနုပဋိလောမ သဘောတွင် ငြင်းဖျက်ခြင်း ဆိုသည်မှာ မဟုတ်ဟု၊ ငြင်းဆိုခြင်းသက်သက် ဟု အဓိပ္ပာယ် မထွက်ပေ’ ဟု အိန်ဂျယ်လစ်က ပြောခဲ့သည်။

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်တွင် အဆင့်ဟောင်းကို အဆင့်သစ်က ငြင်းဖျက်သည်။ ယင်းသို့ ငြင်းရာတွင် (၁) အဆင့်သစ်သည် အဆင့်ဟောင်း၏ အတွင်းမှ အဆင့်ဟောင်းကို ဆန့်ကျင်၍ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာစေသော အခြေအနေများသည် အဟောင်းတွင်းတွင် ရင့်ကျက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ငြင်းဖျက်ခြင်းသည် ငြင်းဖျက်ခြင်းခံရသော အရာ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုထဲမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အဟောင်းသည် အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာစေသော အခြေအနေများကို ဖန်တီးပေးပြီးမှ ပျက်စီးသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

(၂) အဆင့်ဟောင်းသည် ငြင်းဖျက်ခြင်း ခံရသည်၊ ဖျက်ဆီးခြင်း ခံရသည် ဆိုရာတွင် တစ်ခုလုံး မဟုတ်ပေ။ အဆင့်ဟောင်းအတွင်းတွင် ဖောက်ပြန်သော၊ နောက်ပြန်ဆွဲသော အရာများကိုသာ ဖျက်ဆီးခြင်း ဖြစ်၍ တိုးတက်သော၊ ခေတ်မီသော အရာများကိုမူ ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုသည့်အပြင် အသစ်ထဲသို့ပင် သယ်ယူ ကူးပြောင်းထားလိုက်သေးသည်။

ဥပမာ။ ။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် အရင်းရှင်စနစ်ကို အစားထိုး

သည်။ ငြင်းဖျက်သည်။ သို့ရာတွင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ပေါက်ဖွားရေး၊ အောင်နိုင်ရေးအတွက် အခြေအနေများမှာ အရင်းရှင်စနစ်ထဲမှ မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် အရင်းရှင်စနစ် ပြီးသည့်နောက် လူမှုဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ရေး၏ နောက်တစ်ဆင့် အနေဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်စနစ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်သော်လည်း အရင်းရှင်စနစ် အခြေအနေများအောက်တွင် ရရှိခဲ့သော ကုန်လုပ်စွမ်းအားစုများ၏ တိုးတက်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်မှု၊ သိပ္ပံပညာ တိုးတက်မှု စသည့် အောင်မြင်မှုတိုင်းကိုမူ ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုရုံမျှမက ထိန်းသိမ်းကာ ပိုမိုတိုးတက်ရန် သယ်ဆောင်ပေးသည်။

လစ်ဘရယ် ဓနရှင်များကမူ ငြင်းဖျက်ခြင်းဆိုသည်မှာ အဖျက်သဘော သက်သက်ဟူသာ ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ အပြုသဘောကို နားမလည်နိုင်ကြပေ။ ထို့ပြင် သူတို့က ငြင်းဖျက်ခြင်းဟူသည် အပြင်မှ လာသည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော အရာကို အပြင်တွင် တခြား တစ်စုံတစ်ခုသော အရာက လာရောက်၍ ငြင်းဖျက်သည်။ ဖျက်ဆီးသည်ဟု ယူဆကြသည်။ မိမိ၏ ကြီးထွား တိုးတက်မှုသည် ပင်လျှင် ဖျက်ဆီးခြင်းသို့ ရောက်စေကြောင်းကို သူတို့ သတိမမူမိကြပေ။

ထို့ကြောင့်လည်း လစ်ဘရယ် ဓနရှင်များက လူမှုတော်လှန်ရေး ခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေးဟူသည့် စနစ်တကျ တိုးတက်မှု၊ အစီတကျ တိုးတက်မှုကို ဖျက်ဆီးသော ‘ဗရုတ်ဗရက်အရာ’ ကြီး တစ်ခုအဖြစ် ကြည့်မြင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤဗရုတ်ဗရက်အရာကြီးသည်လည်း အပြင်ပ အင်အားစုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ အရင်းရှင်စနစ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်မည့် တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်စ ပြုလာသည်နှင့် ယင်းသည် ‘ဆူပူ လှုံ့ဆော်သူများ’ ကြောင့်ဟု ကောက်ချက် ချလိုက်ကြသည်။ ထိုစနစ် အတွင်းတွင်ရှိသော ပဋိပက္ခများကြောင့်ဟု မမြင်ပေ။

သူတို့ ယူဆသကဲ့သို့ ပြင်ပ အင်အားစုများက တစ်စုံတစ်ရာကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သော ငြင်းဖျက်ခြင်းမျိုး မရှိမဟုတ်၊ ရှိပါသည်။ ဥပမာ ကျွန်ုပ်တို့သည် လမ်းလျှောက်သွားရင်း ကားတိုက်ခံရမည် ဆိုပါစို့။ ယင်းမှာ တကယ် အဖျက်သဘော သက်သက်ဆောင်သည့် ငြင်းဖျက်ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကျိုးတရား တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသို့သော ဥပမာများကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်လည်းကောင်း၊ သဘာဝတွင်လည်းကောင်း မကြာ

ခဏ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် အနုပဋိလောမနည်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်းမှာ ယင်းသို့သော ငြင်းဖျက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ။ ငြင်းဖျက်ခြင်း (ဝါ) ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အပြုသဘောကို ကြည့်မြင်သော နည်းသာဖြစ်ပေသည်။

ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း

လစ်ဘရယ် အယူအဆတွင် ငြင်းဖျက်ခြင်း (ဝါ) ဖျက်ဆီးခြင်းဆိုသည်မှာ ‘အဖျက်သဘော’ ‘မဟုတ်’ သဘော သက်သက်ဟု ယူဆသည်။ ထိုငြင်းဖျက်ခြင်း (ဝါ) ဖျက်ဆီးခြင်းကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ငြင်းဖျက်လျှင်၊ ဖျက်ဆီးလျှင်၊ နဂိုမူလနေရာသို့ ပြန်ရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ငြင်းဖျက်ခြင်းဆိုသည်မှာ ‘မဟုတ်’ သဘောကို ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ထို ‘မဟုတ်’ သဘောကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ‘မဟုတ်’ သဘောပြလျှင် ‘အဟုတ်’ သဘောသို့ ပြန်ရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ‘မဟုတ်’ သဘောနှစ်ခုသည် ‘အဟုတ်’ သဘောသို့ ပြန်ရောက်သည်ဆိုသည့် သဒ္ဒါ အဓိပ္ပာယ်မျိုး ယူဆကြသည်။ ဥပမာ ယနေ့ နေသာသောနေ့ ဟူသော စာပိုဒ်ကို ငြင်းဖျက်လိုလျှင်၊ မဟုတ်သဘောပြလိုလျှင် ယနေ့ နေမသာသောနေ့ဟု ဆိုသည်။ ထိုအပိုဒ်ကို တစ်ဖန် ‘မဟုတ်’ သဘောပြလိုလျှင် ယနေ့ နေမသာသောနေ့ မဟုတ်ဟု ပြဆိုသည်။ သို့ဖြင့် ‘မဟုတ်’ သဘော နှစ်ခါပြခြင်းသည် အဟုတ်သဘောသို့ ပြန်ရောက်သည်။ လောဂျစ်တွင်လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ‘က’ သည် ‘ခ’ နှင့် ညီမျှသည်။ (၎င်း၏ မဟုတ်သဘော) ‘က’ သည် ‘ခ’ နှင့် မညီမျှ။ (၎င်းကို တစ်ဖန် ပြန်၍ မဟုတ်ပြခြင်း) ‘က’ သည် ‘ခ’ နှင့် မညီမျှ မဟုတ် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ယင်းသဘောအရဆိုလျှင် ငြင်းဖျက်ခြင်းကို နောက်ထပ် ငြင်းဖျက်ခြင်း (ဝါ) မဟုတ်သဘောကို နောက်ထပ် မဟုတ်သဘော ပြခြင်းသည် အဟုတ်သဘော (မူရင်း) သို့ ပြန်ရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ယင်းမှာ လစ်ဘရယ် ဓနရှင်က ငြင်းဖျက်ခြင်းကို မြင်ပုံမြင်နည်း ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် အနုပဋိလောမသည် တကယ်ဖြစ်သော ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်များကို ကြည့်မြင်ရာ၌ ယင်းသို့ ပုံသေနည်းဖြင့် ကြည့်မြင်ခြင်း မပြုပေ။

လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ရှေးဟောင်း ဘုံစနစ်မှ ကျေးပိုင်ကျွန်ပိုင် စနစ်သို့ တိုးတက် ကူးပြောင်းလာသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် မြေရှင် ပဒေသရာဇ်

စနစ်သို့ ကူးပြောင်းသည်။ ထိုမှ အရင်းရှင်စနစ်သို့ ကူးပြောင်းသည်။
ယင်းသို့ ကူးပြောင်းရာတွင် အဆင့်သစ်တိုင်းသည် အဆင့်ဟောင်းမှ
ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆင့်ဟောင်းကို ငြင်းဖျက်၍ ပေါ်ပေါက်
လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် (ဘုံစနစ်) ကွန်မြူနစ်စနစ် ဖြစ်သည်။
(ဘုံစနစ်) ကွန်မြူနစ်စနစ်သို့ ရောက်ရှိခြင်းသည် အစသို့ ပြန်သွားခြင်း
ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကွန်မြူနစ်စနစ်သည် ရှေးဟောင်း ဘုံစနစ်သို့
ပြန်သွားခြင်း ဖြစ်သော်လည်း အဆင့်ပို၍ မြင့်သည်။ ရှေးဟောင်းဘုံစနစ်
သည် ရှေးကျသော ကုန်လုပ်စွမ်းအားစုများပေါ်၌ အခြေခံသည်။ ခေတ်သစ်
ဘုံစနစ် (ကွန်မြူနစ်စနစ်) သည် လွန်မင်းစွာ တိုးတက်ခေတ်မီသော
ကုန်လုပ်စွမ်းအားစုများပေါ်၌ အခြေခံသည်။ လူတန်းစားမဲ့ ရှေးဟောင်းဘုံ
စနစ်သည် ပို၍မြင့်သော လူတန်းစားမဲ့ ခေတ်သစ်ဘုံစနစ် ဖြစ်လာသည်။
ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်းမှာ ရှေးဟောင်းဘုံစနစ်ကို လူတန်းစား အဖွဲ့အစည်း
က ငြင်းဖျက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် တစ်ဆင့်တစ်ဆင့် ငြင်းဖျက်
လာခဲ့ကြသည်တွင် နောက်ဆုံး၌ အလုပ်သမား လူတန်းစားက အာဏာရ၍
လာသောအခါသို့ ရောက်၍ လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ နောက်ဆုံး၌ လူတန်းစားမဲ့
ခေတ်သစ်ဘုံစနစ်သို့ ပြန်ရောက်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းမှာ ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်
ယင်းပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် မူရင်းသို့ ပြန်ရောက်သည် မဟုတ်ပေ။ ပိုမို၍မြင့်သော၊
ပို၍ သစ်သော မူရင်းနေရာသို့ ရောက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းမှာ
ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်းသဘော ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့အားဖြင့်
လွန်ခဲ့သော အဆင့်တစ်ခုသို့ ပြန်၍ ရောက်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ထို
လွန်ခဲ့သော အဆင့်ဟောင်း မဟုတ်ဘဲ အသွင်တူသော၊ မြင့်သော၊ သစ်သော
အဆင့်သစ် တစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပေသည်။

‘ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် လွန်လေပြီးသော အဆင့်သို့ ပြန်၍
လှည့်ပတ်သည်ဟု ထင်ရသော်လည်း ထိုနေရာသို့ ပြန်ရောက်ခြင်း မဟုတ်
ပေ။ ကြောင်လိမ် လှေကားပမာ ရစ်ပတ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပို၍မြင့်သော အဆင့်သို့
ရောက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်’ (လီနင်)။

ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု၏ အရေးကြီးသော ဥပဒေသတစ်ရပ်
အဖြစ်အပျက်တို့သည် ထပ်မံ ဖြစ်ပျက်ကြသော်လည်း ယခင်

အဖြစ်ကို ပြန်ဖြစ်ခြင်း မဟုတ်၊ အသစ် တစ်ခုကိုပြန်ဖြစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ချားရဟတ် လည်ပတ်သလို၊ ဆုံလည်နွား လည်ပတ်သလို ရစ်ပတ်ထပ်မံ ဖြစ်ပျက်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ကြောင်လိမ်လှေကားသဖွယ် ရစ်၍ ဆက်ကာ ထပ်မံဖြစ်ပျက်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။

ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း သဘောကို ပို၍ ရှင်းလင်းရန် အတွက် အရာဝတ္ထုတစ်ခုအား ‘ခိုင်မာတိကျ’ စွာ လေ့လာရှုမြင်ရမည် ဟူသော အနုပဋိလောမ၏ အနှစ်သာရကို ပြန်၍ သတိချပ်သင့်သည်။ ဖြစ်စဉ် တစ်ခုသည် မည်သို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို ကြည့်မြင်တတ်ရန် လိုသည်။ ယင်းဖြစ်စဉ်၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို လေ့လာရန် လိုသည်။ သို့လေ့လာလျှင် အဆင့်ဟောင်း တစ်ခုသည် ပြန်၍ ဖြစ်တတ်သော သဘော ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနေရာ၊ ထိုအခြေခံပေါ်၌ ပြန်ဖြစ်ခြင်း မဟုတ်၊ ပို၍ မြင့်သော၊ ပို၍ တိုးတက်သော အခြေခံပေါ်တွင်သာ ပြန်ဖြစ် သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကြောင်လိမ်လှေကားကို တက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ လွန်ကဲသို့လည်းကောင်း၊ အရစ်ချင်း တူသော်လည်း ထိုအရစ် မဟုတ်ဘဲ ပို၍ မြင့်သော အရစ်ကို ရောက်သွားခြင်းမျိုးကို တွေ့ရသည်။ ယင်းသို့ ပို၍ မြင့်သော အခြေခံ၌ အဆင့်ဟောင်းသည် တစ်ဖန် ပြန်ပြန်ဖြစ်ရခြင်း မှာ ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်းနည်းအရသာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ **အိန်ဂျယ်လိစ်က** အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့ပေသည်။

‘ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ယင်း သည် သဘာဝ၊ သမိုင်းနှင့် အတွေးအခေါ်တို့ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ ယေဘုယျ ဥပဒေသဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဥပဒေသသည် အရေးကြီးလှပေသည်။’

ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း သဘောကို လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု အဆင့်များကို ဥပမာဆောင်၍ ပြခဲ့ပြီ။ ဥပမာ ရှေးဟောင်း ဘုံစနစ်မှ ခေတ်သစ်ဘုံစနစ် (ကွန်မြူနစ်စနစ်) သို့ တိုးတက်လာပုံ ဖြစ် သည်။ ခေတ်သစ်ဘုံစနစ်သည် ရှေးဟောင်းဘုံစနစ် တစ်ဖန်ပြန်၍ ဖြစ်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း သဘောသာ တူ၍ အသွင် မတူပေ။ ခေတ်သစ်ဘုံစနစ်က ပို၍ မြင့်မားသည်၊ တိုးတက်သည်။ ယင်းသို့ အဟောင်းသည် ပို၍ မြင့်သော အဆင့်၌ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်ဖြစ်ခြင်းသည် ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း နည်းဖြင့်သာ ပေါ်ပေါက်နိုင်ပေသည်။ ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း

သဘောကို ပို၍ နားလည်အောင် နောက်ထပ် ဥပမာ တစ်ခု ထပ်၍ ကြည့်ကြရအောင်။

အရင်းရှင်စနစ် မပေါ်မီ မြေရှင်ပဒေသရာဇ် လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုသည် ပိုင်ရှင်၏ အလုပ်ကို အခြေခံသည်။ (ဥပမာ လယ်သမား၏ ပိုင်ဆိုင်မှုသည် လယ်သမား၏ ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးရသည့် သီးနှံသာ ဖြစ်သည်)။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုသည် မြေရှင်ပဒေသရာဇ်၏ ပုဂ္ဂလ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ငြင်းဖျက်လိုက်သည်။ ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်။ အရင်းရှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုသည် မြေရှင်ခေတ် တစ်သီးပုဂ္ဂလ ထုတ်လုပ်သူများကို ဖျက်ဆီးပြီး ထွက်ပေါ်လာသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်သည် တစ်သီးပုဂ္ဂလပိုင် ကုန်လုပ်တန်ဆာပလာများနှင့် ထုတ်ကုန်များကို စုယူလိုက်သည်။ (ဥပမာ-တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပန်းပဲဆရာကလေးများ၏ ပန်းပဲဖိုကလေးများကို အရင်းရှင် တစ်ယောက်က စုဝယ်ကာ သံရည်ကြို ရုံကြီးတစ်ခု တည်ထောင်ခြင်းမျိုး)။ သို့ရာတွင် တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပိုင်ရှင်ကလေးများကို ဖျက်ဆီးခဲ့သော အရင်းရှင် ပိုင်ဆိုင်မှုသည်လည်း ထပ်မံ ဖျက်ဆီးခြင်း ခံရပြန်သည်။ မည်သူက ဖျက်ဆီးပစ်သနည်း။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်က ဖျက်ဆီးပစ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် အလုပ်မလုပ်သော အရင်းရှင်များ လက်မှ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ရယူကာ အလုပ်လုပ်သော အလုပ်သမားတိုင်းအား ကိုယ့်အလုပ်မှ ရရှိသော ထုတ်ကုန်အမြတ်ကို သုံးစွဲစေသည်။ ခံစားစေသည်။ သို့ဖြင့် အရင်းရှင်သည် လက်မှု အလုပ်သမားများ၏ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် အရင်းရှင်၏ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကို ထပ်ဖျက်သည်။ ဖျက်ပြီးနောက် အလုပ်လုပ်သော အလုပ်သမားများ၏ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကို အစားထိုးသည်။ သို့ဖြင့် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုသည် တစ်ဖန်ပြန်၍ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အသွင်မှာ မြေရှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မတူတော့ပေ။ ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ **မာ့ကိစ်** က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့သည်။

‘ယင်းသို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ကုန်ထုတ်သူ၏ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကို ပြန်၍ ထူထောင်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ အရင်းရှင်၏ ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူပြီးနောက် သူ့အား သူ၏ တစ်ဦးချင်း ပိုင်ဆိုင်မှုကို ပြန်၍ ပေးအပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် ကုန်ထုတ်သူသည် မြေယာနှင့် ကုန်လုပ်ကိရိယာများ အားလုံးကို တခြားသူများနှင့်အတူ စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်၍ ကုန်လုပ်ရေးတွင်လည်း

စုပေါင်း ဆောင်ရွက်ပေသည်။’

ယင်းသို့ ကုန်ထုတ်သူသည် ဘုံကုန်လုပ်ရေးတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်သူ တစ်ယောက် ဖြစ်လာသည်။ သို့ဖြင့် ဘုံထုတ်ကုန်တစ်ခုတွင် သူ၏အစုသည် ပါဝင်လာသည်။ သို့အစုသည် သူ၏ တစ်ဦးချင်း ပိုင်ဆိုင်မှုဖြစ်လာသည်။ ကွန်မြူနစ် စနစ်၏ ပထမ အဆင့်တွင် သူသည် ‘သူ့အလုပ်လုပ်သလောက် ရရှိ၍’ ဒုတိယ အဆင့်တွင် ‘သူ့ လိုသလောက်’ ရရှိပေသည်။

အရင်းရှင်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းရန် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းမှာ ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်း နည်းလမ်းပင် ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်စနစ် ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့သော တစ်ဦးချင်း ပိုင်ဆိုင်မှုကို ပို၍ မြင့်မားသော အခြေခံပေါ်တွင် တည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤတွင် မကြာခဏ တွေ့ရတတ်သော အမှားတစ်ခုကို ညွှန်ပြလိုသည်။ ဥပမာ-အင်္ဂလိပ် **ချားတစ်** လှုပ်ရှားမှု အမှားမျိုး ဖြစ်သည်။ **ချားတစ်** လှုပ်ရှားမှု၏ မြေယာပေါ်လစီ၏ အဓိက အချက်များမှာ အရင်းရှင်စနစ်၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုများကို အသုံးပြုကာ ကုန်ထုတ်သူ၏ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှု **စနစ်ဟောင်း** ကို ပြန်၍ တည်ထောင်ရန် ဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ **ချားတစ်** လှုပ်ရှားမှု၏ အမှားဖြစ်သည်။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ **ကုန်ထုတ်သူ၏ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်ဆီးခဲ့သော အရင်းရှင်စနစ်အား ထပ်မံ ဖျက်ဆီး၍ သစ်လွင်သော ဆိုရှယ်လစ် အခြေခံပေါ်တွင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကို ပြန်၍ ထူထောင်ရန် ဖြစ်သည်။**

အဘိဓမ္မာသမိုင်းကို ကြည့်လျှင်လည်း အမျိုးမျိုးသော အဘိဓမ္မာများမှာ ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်းနည်းဖြင့် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ဥပမာ-ရှေးပဝေဏီအကျဆုံးသော အဘိဓမ္မာဆရာများ၏ ပဝေဏီ သဘာဝရုပ်ဝါဒကို စိတ်ဝါဒက ငြင်းဖျက်ခဲ့သည်။ စိတ်ဝါဒကို ခေတ်သစ်ရုပ်ဝါဒ (မာ့က်စ်ဝါဒ) က ငြင်းဖျက်ခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ငြင်းဖျက်ခြင်း၏ ငြင်းဖျက်ခြင်းနည်းအားဖြင့် ရုပ်ဝါဒသည် တစ်ဖန်ပြန်၍ ဖြစ်သော်လည်း ပို၍မြင့်သော အခြေခံပေါ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။

‘ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် ခေတ်သစ်ရုပ်ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒဟောင်းကို ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်း သက်သက်မျှသာမကပေ။ အရှည်တည်သော ရှေးဟောင်းပဝေဏီ ရုပ်ဝါဒ၏ အခြေခံများပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်မျှ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ခဲ့သော

အဘိဓမ္မာနှင့် သဘာဝ သိပ္ပံပညာ အတွေးအခေါ်တို့၏ အတွင်းအနှစ်သာရကို ထပ်မံ ပေါင်းထည့်လိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်’ **(အိန်ဂျယ်လိစ်)**

ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ပုံကို သစ်စေ့ ဥပမာတွင် တွေ့မြင်နိုင်သေးသည်။ ပို၍ကောင်းသော သစ်စေ့များ ရရှိရန်အတွက် သစ်စေ့ကို စိုက်ရသည်။ သို့ဖြင့် ပထမ သစ်စေ့ကို ဖျက်ဆီးပစ်ရသည်။ ထိုဖျက်ဆီးခြင်း ပျိုးကြွခြင်း ခံရသော သစ်စေ့မှ သစ်ပင် ပေါက်လာသည်။ သစ်သီး သီးလာသည်။ ထိုအပင်ကို ဖျက်၍ သစ်စေ့မျိုးကို ထုတ်ယူရသည်။ သို့ဖြင့် သစ်စေ့ ဥပမာတွင် ငြင်းဖျက်ခြင်း (ဖျက်ဆီးခြင်း) နှစ်ကြိမ်ကို တွေ့ရသည်။ **အိန်ဂျယ်လိစ်**က ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ပုံကို တခြား ဥပမာတစ်ခု ပေးခဲ့သေးသည်။

‘ဘူမိဗေဒ တစ်ရပ်လုံးသည် ငြင်းဖျက်ခြင်း ခံရသော ငြင်းဖျက်မှုများ၏ ဖြစ်စဉ်သာ ဖြစ်သည်။ မြေဆွေးများသည် ပျက်စီးကာ ကျောက်ပုံသု မြေလွှာတို့ ပေါ်ထွက်လာကြသည်။ တစ်ဖန် ထိုပုံသုမြေလွှာများသည် မြေဆွေးများ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြပြန်ကာ ပုံသုမြေလွှာ အသစ်တစ်ခု ပေါ်လာပြန်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် တစ်ခုကို တစ်ခု ဖျက်၍ ပေါ်လာကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအဖျက်တို့၏ သဘောသည် အပြုသဘောကို ဆောင်လေသည်။ သင်္ချာဗေဒတွင်လည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်ပေသည်။’

ဥပမာ- ‘က’ ကို ပို၍ကြီးသော ကိန်းတစ်ခု ဖြစ်လာအောင် လုပ်သည် ဆိုပါစို့၊ ‘က’ ကို ‘အနုတ် က’ (-က) ဖြစ်အောင် ပထမ လုပ်ရသည်။ ယင်းသည် ဖျက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို ‘အနုတ် က’ (-က) ကို နောက် ‘အနုတ် က’ (-က) ဖြင့် မြှောက်ရသည်။ သို့ဖြင့် က နှစ်ထပ် (က^၂) ဖြစ်လာသည်။ (-က×-က=က^၂) ဟူ၍ ဖြစ်လာသည်။ ယင်းမှာ ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်းဖြင့် ရပုံဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် (က×က=က^၂) စသည် သာမန်တွက်နည်းဖြင့်လည်း ရသည်။ ငြင်းဖျက်ခြင်းကို ငြင်းဖျက်ခြင်းနည်းသည် ဓာတုဗေဒဒြပ်စင်များထဲ၌လည်း တွေ့နိုင်သည်။ ဥပမာ-နည်းသော အနုမြူ အလေးချိန်တွင် ရရှိသည့် ဒြပ်စင်များ၏ သတ္တိများသည် များသော အနုမြူ အလေးချိန် ဒြပ်စင်သတ္တိများထဲတွင် ပြန်ပေါ်လာပုံမျိုး ဖြစ်သည်။

သက်ရှိဘဝ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည်လည်း ငြင်းပယ်ခြင်းကို ငြင်းပယ်ခြင်းဖြင့် ရရှိလာသည်။ ရှေးဦးကျသော သက်ရှိ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်း

မူသည် သက်တမ်းရှည်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုဖွဲ့စည်းမှု သက်တမ်းသည် တိုတောင်းကာ သေဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သည်။ သို့ဖြင့် မျိုးဆက် ပြန့်ပွား စေသော လိင်အင်္ဂါများ ပေါ်ပေါက်လာသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ သို့ဖြင့် သက်ရှိရုပ်၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုသည် ငြင်းဖျက်ခြင်းဟူသော သေခြင်းကို တွေ့ရှိပြီးမှသာလျှင် တိုးတက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြင့် သက်တမ်း တိုသော ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းမှုသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အပင်များနှင့် တိရစ္ဆာန်များ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အဆင့်သို့ ရောက်လာသည်။ နောက် လူဟု ပေါ်လာသည်။ လူ ပေါ်လာသည့် အခါကျမှ လူမှုဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု သည် ရှေးဟောင်းဘုံစနစ်မှ ခေတ်သစ်ဘုံစနစ်အထိ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာရာတွင် လူတန်းစားမဲ့သော ရှေးဟောင်း ဘုံစနစ်သည် ဖျက်ဆီးခြင်း ခံရကာ လူတန်းစားရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ နောက် လူတန်းစားရှိသော အဖွဲ့အစည်းသည် ဖျက်ဆီး ခြင်း ခံရပြန်ကာ လူတန်းစားမဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းသို့ အသွင်သဏ္ဍာန်သစ် ဆောင်လျက် (ခေတ်သစ်ဘုံစနစ်) ပြန်ရောက်သည်။

အခန်း (၁၁)

ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး

အဟောင်းနှင့် အသစ်တို့၏ တိုက်ပွဲ၊ ယင်းတို့၏ ပဋိပက္ခသည် ကွန်မြူနစ် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွင်လည်း သဘာဝ တရားများ ဖြစ်နေကြမည် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လူလူချင်း သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်သည့် စနစ်မရှိတော့သည်နှင့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် ပြင်းထန်သော လူမှုပဋိပက္ခများ အုံကြွမှုများကို ဖြတ်သန်းရန် မလို တော့ဘဲ ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး ဟူသော အစဉ်းစား အဆင်ခြင်ဉာဏ်တရားကို ကျင့်သုံးသည့် နည်းဖြင့်သာ တိုးတက် ပြောင်းလဲသွားပေလိမ့်မည်။ ယင်းသည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ မောင်းနှင်ရေး အားသစ် ဖြစ်ပေသည်။

မာ့ကင်စ်ဝါသည် အစဉ်အမြဲ ရှေ့သို့ ချီတက်လျက်ရှိပြီး ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ အခြေအနေသစ်များနှင့် လိုက်လျောညီစွာ ကျင့်သုံး သော တီထွင်ဖန်တီးသော သိပ္ပံပညာတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ မာ့ကင်စ်၏ အနုပဋိလောမနည်း၏ နှလုံးသားသည် ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး ဖြစ်ပေသည်။

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အမျိုးအစားသစ် တစ်ရပ်

ကွန်မြူနစ်စနစ် ပြီးသည့်နောက်တွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု အနာဂတ်သည် မည်သို့နည်း။ ယင်းသို့ပင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု၏ အနုပဋိလောမ ကျသော ဥပဒေသများသည် ဆက်၍ ဖြစ်ပေါ်နေကြဦးမည်လော။ ရပ်သွားကြမည်လော။

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် ရပ်တန့်သွားမည် မဟုတ်ပေ။ မရပ်သည်သာမက ကွန်မြူနစ်စနစ်အဆင့်သို့ ရောက်သည့် အခါကျမှသာ လူ၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် အစပြုသည်ဟုပင် ဆိုချင်တော့သည်။ ထိုအခါ ကျမှ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုသည် လူ၏ အုပ်ထိန်း ကွပ်ကဲမှုအရ၊ စီမံကိန်း ချမှတ်ချက်အရ၊ သိစိတ်အရ ဖြစ်ပေါ်တော့မည် ဖြစ်ပေသည်။ လူသည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို ထိန်းသိမ်း၍ လာရပေသည်။

ကုန်လုပ်ကိရိယာများအား စီမံကိန်း ချထားသော လူမှုဦးတည်ချက် အရ နေရာချ လုပ်ကိုင်သွားစေမည် ဖြစ်သည်။ လူသည် သဘာဝကို ချုပ်ကိုင်နိုင်လာလိမ့်မည်။ သဘာဝကို အသွင်ပြောင်းလာနိုင်လိမ့်မည်။ သို့ဖြင့် လူ၏ နေထိုင်မှု စနစ်တွင်လည်း ပြောင်းသွားလိမ့်မည်။ လူ၏ အလုပ် အင်အား နည်းနည်းဖြင့် ထုတ်ကုန်များကို ထုတ်လုပ်နိုင်လာလိမ့်မည်။ မြို့နှင့် ကျေးတောတို့၏ ခြားနားခြင်းကို ပျောက်စေလိမ့်မည်။ ခွန်အားအလုပ် နှင့် ဉာဏ်အား အလုပ်တို့၏ ခြားနားခြင်းကို ပျောက်စေလိမ့်မည်။ လူမှုဖွဲ့စည်းပုံ၊ လူ့အမြင်၊ လူ့ဓလေ့၊ လူ့နေထိုင်မှုစနစ် စသည်တို့ အားလုံးလည်းလုံးဝ ပြောင်းလဲသွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက် မှုများသည်လည်း ပဋိပက္ခ၊ တိုက်ပွဲတို့ကြားမှ ပေါ်ပေါက်နေကြလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။ အဟောင်းများသည် ချုပ်ငြိမ်းကာ အသစ်များသည် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်နေလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ယခင်အခါများကကဲ့သို့ ပြင်းထန်သော ပဋိပက္ခများ၊ လူမှုအုံကြွမှုများကား ဖြစ်ပေါ်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ **အိန်ဂျယ်လိစ်** ပြောသကဲ့သို့ပင် ‘ကွန်မြူနစ် ဝါဒနှင့်အတူ လူ့ဘောင်သည် လိုခြင်းဆင်းရဲ၊ မရှိခြင်း ဆင်းရဲမှ ကင်းလွတ်ကာ လွတ်လပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သို့’ ရောက်ရှိလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ **အိန်ဂျယ်လိစ်**က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ပေသည်။

‘ယခင်ကဆိုလျှင် လူမှုလှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ချက် ဥပဒေသများသည်

သဘာဝ နိယာမ ဥပဒေသများ၏ အတိုင်းသာ ဖြစ်ကြရသည်။ သို့ရာတွင် ကွန်မြူနစ်စနစ်သို့ ရောက်သည်နှင့် လူမှု လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ချက် ဥပဒေသ များသည် လူ၏ စိတ်အလိုဆန္ဒအတိုင်း၊ ထိန်းချုပ်မှု အတိုင်းသာ ဖြစ်ရ ပေတော့မည်။ ယခင်က သဘာဝနှင့် သမိုင်း၏ လမ်းကြောင်းအရသာ ဖြစ်ပေါ်သော လူမှု အဆောက်အုံသည် ယခု လူ၏ အလိုအရသာ ဖြစ်ပေါ် ရပေတော့မည်။ သိစိတ် အပြည့်ရှိသော လူသည် သူ၏ သမိုင်းကို ပုံသွင်း ပေလိမ့်မည်။’

လူသည် သူ၏ လူမှုအဆောက်အုံ၏ ဥပဒေသများကို နားလည် သိရှိကာ၊ စုပေါင်း သိမ်းဆည်းနိုင်သောအချိန်၊ လူလူချင်း သွေးစုပ်ခြယ်လှယ် မှုမရှိသောအချိန်၊ မွေးဖွား တိုးတက်လျက် ရှိသော အသစ်နှင့် ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးလျက်ရှိသော အဟောင်းတို့၏ ပဋိပက္ခကို ပြည့်စုံစွာ နားလည်ချိန် စသည့် ကာလတို့၌ အဟောင်းကို ဖယ်ရှား၍ အသစ်ကို အစားထိုးရေးမှာ စိမ့်ကိန်းတကျ ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခမရှိ အံ့ကြွမှုမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်နိုင် ပေလိမ့်မည်။ အဟောင်းနှင့် အသစ်တို့၏ ပဋိပက္ခ ရှိမြဲရှိမည် ဖြစ်သော်လည်း လူအချင်းချင်းတွင် ရှိသော ပဋိပက္ခသည် ပျောက်ကွယ်သွားကာ ပြဿနာ များအား ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေးစသော ဆင်ခြင်တုံ တရားနှင့် ပြည့်ဝသည့် နည်းလမ်းတို့ဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်။

တီထွင်ဖန်တီးသော မှတ်စိတ်

သို့ဖြစ်ရာ အနုပဋိလောမကို အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းချုံး၍ ပြလိုသည်။

အနုပဋိလောမသည် အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ ပြောင်းလဲမှု၊ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု စသည်တို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။ ရုပ်ကျကျ နားလည် သိမြင်မှုဖြင့် ပြောရလျှင် အနုပဋိလောမသည် ‘သဘာဝ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ လူ့အတွေးအခေါ် ဖြစ်ပေါ်မှု၊ တိုးတက်မှုနှင့် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုတို့၏ ယေဘုယျ ဥပဒေသများကို ဖော်ပြသော သိပ္ပံပညာ ဖြစ်သည်။’

အနုပဋိလောမနည်းသည် ချဉ်းကပ်လေ့လာရေး နည်းဖြစ်သည်။ သဘာဝ၊ သမိုင်းနှင့် အားလုံးသော သဘာဝဖြစ်စဉ်၊ သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကို ရုပ်ကျကျ အသေးစိတ် လေ့လာနည်းဖြစ်သည်။ အနုပဋိလောမသည် စိတ္တဇ ဆန်သော အဘိဓမ္မာစနစ် တစ်ရပ်၊ ဖော်မြူလာ တစ်ခု မဟုတ်၊ နည်း

တစ်နည်းသာ ဖြစ်သည်။ အရာဝတ္ထုများကို ပြောင်းလဲပစ်ရေးအတွက် သိမြင် နားလည်အောင် လမ်းညွှန်သည်။

ယင်းတို့မှာ အနုပဋိလောမ၏ သဘာဝနှင့် အနုပဋိလောမနည်း တို့ဖြစ်သည်။ အနုပဋိလောမ သိပ္ပံပညာသည် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လာ၍ အနုပဋိလောမ နည်းသည် အတွေ့အကြုံများဖြင့် ကြွယ်ဝလာခြင်း ဖြစ် သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အနုပဋိလောမနည်းဖြင့် လေ့လာကြရသည်။ တိုးချဲ့ ကြရသည်။ ပြင်ကြရသည်။ ပြဿနာသစ်များ၊ အတွေ့အကြုံသစ်များဖြင့် ကြွယ်ဝစေရသည်။ သို့ဖြင့် မှတ်စိတ်ဝါဒသည် တိုးတက်လျက်ရှိသော သိပ္ပံ ပညာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ **စတာလင်က** ပြောသည်မှာ-

‘တရားသေကျသော **မာ့က်စ်** ဝါဒနှင့် တီထွင်ဖန်တီးသော **မာ့က်စ်** ဝါဒ ဟူ၍ ရှိသည့်အနက် ငါသည် တီထွင်ဖန်တီးသော **မာ့က်စ်** ဝါဒကို လက်ခံ ကျင့်သုံးပေသည်။ တီထွင်ဖန်တီးသော **မာ့က်စ်** ဝါဒအား အခြေ အနေများဖြင့် အကိုက်ညီဆုံးဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော အခြေအနေများအရ ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးနိုင်ရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေ လေ့လာပေသည်။ ယင်း သည် သမိုင်းများမှ ကောက်နုတ်ချက်များ ဆွဲခြင်း၊ ဥဒါဟရဏ် ဆောင်ကျဉ်း ခြင်း စသည်တို့ကို မပြုလုပ်ဘဲ တကယ် ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေ များကိုသာ လေ့လာပေသည်။ ယင်းသည် ကိုးကားချက်များ၊ ဆောင်ပုဒ် များကို ရွတ်ဆိုခြင်း မပြုဘဲ လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံများကိုသာ အခြေခံ ပေသည်။ အတွေ့အကြုံများကို စမ်းသပ် စစ်ဆေးပေသည်။ အမှားများမှ သင်ခန်းစာ ယူပေသည်။

မာ့က်စ်-လီနင် ဝါဒ သဘောတရားကို ပိုင်နိုင်လိုလျှင် ထိုသဘော တရား၏ အနှစ်သာရကို ကြေညက်အောင် ပြုလုပ်ပြီး ထိုသဘောတရားကို ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ၏ အထူးထူးသော အခြေအနေများအောက်ရှိ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု၏ လက်တွေ့ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် အသုံးပြု ခြင်း ဖြစ်သည်။ **မာ့က်စ်-လီနင်** ဝါဒ သဘောတရားကို ပိုင်နိုင်လိုလျှင်၊ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု၏ အတွေ့အကြုံသစ်များ၊ အခြေအနေသစ်များ၊ အဆိုပြုချက်သစ်များ၊ ကောက်ချက်များအရ ထိုသဘောတရားအား ကြွယ်ဝ စေရန် ကြိုးစားရန် ဖြစ်သည်။ ထိုသဘောတရားအား တိုးချဲ့ပြန့်ပွားကာ သမိုင်း၏ အခြေအနေသစ်များနှင့် ကိုက်ညီသော ကောက်ချက်များ၊ အဆို

များကို ထိုသဘောတရား၏ အနှစ်သာရနှင့်အညီ ဖြည့်စွက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။’

တီထွင်ဖန်တီးသော မှုကိစ္စဝါဒသည် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေးဝါဒ နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်သည်။ ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေးသမားများက ‘မှုကိစ္စဝါဒသည် တရားသေ မဟုတ်’ ဟုသာ ကြွေးကြော်လာကြသည်။ ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေးဝါဒသည် မှုကိစ္စဝါဒမှ နောက်ပြန်ဆုတ်ခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။ တရားသေ အယူအဆများကို ဆန့်ကျင်မည်ဟူသော ကြွေးကြော်သံ ဖြင့် ဖုံးကွယ်ပြီး၊ မှုကိစ္စဝါဒကို စွန့်ခွာကာ၊ ဓနရှင် တရားသေ အယူအဆ များနောက်သို့ လိုက်သွားပေသည်။ တီထွင်ဖန်တီးသော မှုကိစ္စဝါဒသည် မှုကိစ္စ၏ ရုပ်သဘောတရား၏ အနှစ်သာရကို ထိန်းသိမ်း ကြွယ်ဝစေပေ သည်။ ထို့ကြောင့် လီနင် နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စတာလင်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘လီနင်သည် မှုကိစ္စနှင့် အိန်ဂျယ်လစ် တို့၏ သစ္စာအရှိဆုံး အမှန်ကန်ဆုံးသော သာဝကကြီး ဖြစ်ပေသည်။ လီနင်သည် သူ့အယူအဆ များကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် မှုကိစ္စဝါဒ၏ စစ်မှန် ပြည့်စုံသော မူများပေါ်တွင် လုံးဝ အခြေစိုက်ပေသည်။ လီနင်သည် မှုကိစ္စနှင့် အိန်ဂျယ်လစ်တို့၏ တရားကို လက်ခံရုံမျှမက ဆက်လက် သယ်ဆောင်သူလည်း ဖြစ်သည်။’

ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး

မှုကိစ္စ-လီနင်ဝါဒကို ပိုင်နိုင်လိုလျှင် အနုပဋိလောမနည်းကို အသုံးပြုရမည်။ အသုံးပြုရင်းလည်း တိုးချဲ့ရမည်။ သို့အသုံးပြု တိုးချဲ့နိုင် ရန်အတွက် လက်တွေ့ခန်းနှင့် အယူအဆခန်း နှစ်ရပ်စလုံးပင် ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး လိုသည်။

ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေးသည် အနုပဋိလောမ နည်း၏ နှလုံးသည်းပွတ် ဖြစ်သည်။ အယူအဆနှင့် လက်တွေ့သည် တစ်ခု နှင့်တစ်ခု ညီညွတ်နေရမည်။ လက်တွေ့က ရှေ့ရောက်၍ အယူအဆက နောက်ကျနေလျှင် မဖြစ်။ အယူအဆသည် လက်တွေ့နှင့် ညီညွတ်နေရရုံ မျှမက ရှေ့ရောက်နေရမည်။ သို့မှသာ လက်တွေ့ကို ခေါင်းဆောင်နိုင်မည်။ လက်တွေ့သည် အယူအဆ အလင်းရောင် မရှိဘဲ မှောင်ထဲတွင် စမ်းတဝါးဝါး လုပ်နေ၍မဖြစ်။ သို့ဖြစ်ရာ သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့ညီညွတ်မှုရှိရန်

အတွက် အထက်နှင့်အောက်၊ အောက်နှင့်အထက်၊ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စစ်ဆေးခြင်း၊ လေ့လာခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ရပေလိမ့်မည်။ မှန်သောအရာကို ရဲရဲတင်းတင်း အသိအမှတ်ပြု၍ မှားသောအရာ၊ မကောင်းသော အရာကိုလည်း ရဲရဲရင့်ရင့် ထင်းထင်း ကြည့်တတ်ဖို့ လိုသည်။ အမှားဟူသည် ရှောင်၍ လွှဲ၍ မရပေ။ သို့ရာတွင် အမှားကို တွေ့သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အမှား၏ ဇာစ်မြစ်ကို ရှာဖွေကာ ပြင်ရန် ကြိုးစားသင့်သည်။ အမှားမှ သင်ခန်းစာယူ၍ အမှန်သို့ ရှေးရှုသင့်သည်။ စတာလင်က ဝေဖန်ရေးကို အောက်ပါအတိုင်း ဆိုသည်။

‘အကြင်ပါတီ တစ်ရပ်သည် ဝေဖန်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေးကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း မရှိပါ။ အမှားများနှင့် ချွတ်ယွင်းချက်များကို လျစ်လျူရှုခြင်း မပြုပါ။ ပါတီ၏ လုပ်ငန်း၌ တွေ့ရသော အမှားများမှ သင်ခန်းစာ ဆွဲထုတ်ကာ ပါတီဝင်များအား ပညာပေး သင်ကြားခြင်း ပြုပါလျှင် ထိုအမှားများကိုလည်း မည်သို့ အချိန်မီ ပြင်ဆင်ရမည်ကို သိရှိပါလျှင် ထိုပါတီသည် ဘယ်တော့မျှ ပြိုကွဲ ပျက်စီးလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။’

တစ်ခါတစ်ရံ၌ အကဲဖြတ်ချက် လွဲသဖြင့် မတော်တဆ အမှားများကို တွေ့ရတတ်သည်။ သို့ရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့်မူ ဓလေ့ဟောင်း၊ လုပ်နည်းကိုင်နည်း ဟောင်းတို့ကြောင့် များစွာသော အမှားများ ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ မျှော်လင့်ထားသလို မဖြစ်လာသော အခါတွင် ဘယ်နေရာက မှားနေသည်ကို စစ်ဆေးရန် လိုသည်။ လေ့လာရန် လိုသည်။ သို့မှသာ အတွေ့အကြုံ ကြွယ်ဝကာ အမှန်သို့ ရောက်လာပေလိမ့်မည်။

စတာလင်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့သည်။

‘တိုက်ပွဲ၏ ဖြစ်စဉ်အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ပဋိပက္ခများ၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ထိုပဋိပက္ခများအား ကျော်လွှားရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ထိုပဋိပက္ခများအား အလင်းရောင်အောက်၌ ကြည့်မြင်ကာ ချေဖျက်ပစ်ရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း၌လည်းကောင်း ငါတို့ ဖြတ်သန်းနေကြပေသည်။’

‘အစ၌ တချို့တို့သည် သေကျေ ပျက်စီးလျက် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသေကျေ ပျက်စီးနေကြသော အရာများသည် ငြိမ်သက်အေးချမ်းစွာ ပျက်စီးနေကြခြင်း မဟုတ်ဘဲ အကြောက်အကန် ငြင်းဆန်လျက် ရှိကြ

သည်။ တည်မြဲရေးအတွက် ခုခံလျက် ရှိကြသည်။ ချုပ်ငြိမ်းလုနီးပါး ဖြစ်နေသော အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်နေလျက် ရှိကြသည်။’

‘ဘဝ၌ အချို့တို့သည် မွေးဖွား ကြီးပြင်းနေကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုမွေးဖွား ကြီးပြင်းနေသော အရာများသည် ငြိမ်သက်အေးချမ်းစွာ ကြီးပြင်းနေကြသည် မဟုတ်။ မိမိတို့၏ ဘဝတည်မြဲရေးအတွက် အော်ဟစ်လျက်၊ ရုန်းကန်လျက်၊ ခုခံလျက် ကြီးပြင်းနေကြသည်။’

‘ယင်းသို့ အသစ်နှင့် အဟောင်း၊ မွေးဖွားကြီးပြင်းလျက် ရှိခြင်းနှင့် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းတို့၏ အကြားရှိ ပဋိပက္ခသည်ကား ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၏ အခြေခံပေတည်း။ ငါတို့၏ အမှားများ၊ ချွတ်ယွင်းချက်များကို ပွင့်လင်း ရိုးသားစွာ မကြည့်မြင်နိုင်ခြင်း၊ မညွှန်ပြနိုင်ခြင်းတို့သည် ငါတို့၏ တိုးတက်ရေးလမ်းကို ပိတ်စေပေသည်။ သို့ရာတွင် ငါတို့သည် ရှေ့သို့ ချီတက်လိုသဖြင့် ငါတို့သည် ငါတို့၏ လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရိုးသားသော၊ တော်လှန်ရေးကျသော ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေးကို ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး မရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု မရှိနိုင်ပေ။’

အခန်း (၁၂)

အနုပဋိလောမရုပ်ဝါဒနှင့် သိပ္ပံပညာ

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် သိပ္ပံနည်းကျသော လောက အမြင် ဖြစ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို သိပ္ပံပညာ တစ်ရပ်အသွင်သို့ ပြုဆိုခြင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သိပ္ပံပညာကို တိုးချဲ့ခြင်း၊ သိပ္ပံပညာကို လူ့အနွယ်ကြီး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အသုံးပြုရန် ညွှန်ပြခြင်း စသည် တို့ကို ကြည့်လျှင် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ သိပ္ပံနည်းကျသော အသွင် လက္ခဏာများကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရလျှင် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် သိပ္ပံနည်းကျသော လောကအမြင်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထိုလောကအမြင်သည် မည်သည့် အဘိဓမ္မာကိုမျှ 'သိပ္ပံ ပညာ၏ အထက်ကျသည်' ဟု လက်မခံပေ။ ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် စပ်လျဉ်းသော အမြင်ဟူသမျှသည် သိပ္ပံပညာ တွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံသည်ဟုသာ ယူဆသည်။

သိပ္ပံပညာ တိုးတက်လာခြင်းသည် ရုပ်ဝါဒက စိတ်ဝါဒအပေါ် အောင်မြင်မှု ထူထည် ကြီးမားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ လောကအမြင်သည် ရုပ်ကျရုံမျှမက၊ အနုပဋိလောမ ကျရမည်ဟုလည်း သိပ္ပံပညာက ညွှန်ပြ ခဲ့သည်။ စွမ်းအင်များ ပြောင်းလဲခြင်း သဘောတရား၊ ဒါဝင်၏ တရွေ့ရွေ့

နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု သဘောတရား၊ ကလာပ်စည်းများ ဖွဲ့စည်းမှု သဘောတရား စသော သိပ္ပံပညာ တွေ့ရှိချက်များ အားလုံးသည် သဘာဝ၏ အနုပဋိလောမ သဘောကို ထင်ရှား ပြခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် အရင်းရှင် သိပ္ပံပညာသည် အကျပ်အတည်းကြီးကို တွေ့နေရသည်။ (၁) သိပ္ပံပညာ သုတေသနလုပ်ငန်းကို အရင်းရှင် လက်ဝါးကြီးအုပ် လုပ်ငန်းများနှင့် စစ်လုပ်ငန်းများအတွက် ပြုလုပ်ခြင်း။ (၂) သိပ္ပံပညာ အသစ်တွေ့ရှိချက်များနှင့် စိတ်ဝါဒဆန်သော တက္ကဓဗေဒ ကျသော အယူအဆများ ဆန့်ကျင်နေကြခြင်း စသည့်အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

သိပ္ပံနည်းကျသော လောကအမြင်

မာ့ကပ်စ်-လီနှင့်ဝါဒ ပါတီ၏ လောကအမြင်ဖြစ်သော အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် သိပ္ပံနည်းကျသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရာဝတ္ထုများကို တင်ကူး ယူဆချက်များ (စိတ်ဝါဒဆန်သော စိတ်ကူးများ)ဖြင့် မကြည့်ဘဲ နဂိုအရှိအတိုင်း ကြည့်မြင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အရာဝတ္ထုများကို ကြည့်မြင်ရာ၌ တကယ်အဟုတ်ဖြစ်သော စူးစမ်းရှာဖွေမှုများ၊ အတွေ့အကြုံများကိုသာ အခြေပြုရမည်။ လက်တွေ့ဖြင့် စမ်းသပ် စစ်ဆေးရမည်ဟု အနုပဋိလောမနည်းက ညွှန်ပြသည်။

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒဟူသည် အရာဝတ္ထုများကို ၎င်းတို့၏ နဂိုအရှိအတိုင်း သိမြင်နားလည်ခြင်း၊ (ရုပ်ဝါဒ)နှင့် အဟုတ် တကယ်ရှိသော ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ လှုပ်ရှားမှု (အနုပဋိလောမနည်း)တို့အတိုင်း သိမြင် နားလည်ခြင်း မည်ပေသည်။

မာ့ကပ်စ်ဝါဒသည် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို သိပ္ပံပညာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် ပြဆိုလိုက်ခြင်းဖြင့် သိပ္ပံနည်းကျသော အသွင်ကို ဆောင်ပေသည်။

မာ့ကပ်စ်၏ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် စိတ်ကူးယဉ် ဝါဒီသမားတို့၏ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် ခြားနားပေသည်။ စိတ်ကူးယဉ် ဝါဒီများသည် စံပြုလှူအဖွဲ့အစည်းလေး တစ်ခုကိုသာ ထူထောင်၍ လက်တွေ့တွင် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ အောင်မြင်အောင် မည်သို့ လုပ်ရမည်ကို မပြနိုင်ခဲ့ပေ။ တခြားတစ်ဖက်တွင် **မာ့ကပ်စ်**ဝါဒသည် သမိုင်း၏ တကယ့် လှုပ်ရှားမှု၊ အရင်းရှင် လှူအဖွဲ့အစည်း၏ စီးပွားရေး ဥပဒေသများကို စနစ်တကျ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာကာ

ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအား သိပ္ပံပညာ တစ်ရပ်အဖြစ် ပုံသွင်းခဲ့ပေသည်။ သို့ဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ စနစ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တရားမျှတမှုနှင့် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်အရ မလွဲမသွေ ပေါ်ပေါက်ရမည်ဟုလည်း ကောင်း၊ အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တိုက်ပွဲကို မည်သို့ ဆင်နွှဲရမည်ဟု လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းမဲ့ အာဏာရှင်အဖြစ်ကို မည်သို့ ထူထောင်ရမည်ဟု လည်းကောင်း မှတ်စိတ်ဝါဒက ပြသခဲ့ပေသည်။

မှတ်စိတ်ဝါဒသည် လူကိုလည်းကောင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လည်းကောင်း၊ သမိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ သိပ္ပံနည်းကျစွာ ရှုမြင်ပေသည်။ ဤသည်ကို အိန်ဂျယ်လ်စ်က အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့ပေသည်။

‘ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် သိပ္ပံပညာ တစ်ရပ်ဖြစ်လာပေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအား သိပ္ပံပညာ တစ်ရပ်ကဲ့သို့ လေ့လာရန် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ က တောင်းဆိုပေသည်။’

တိကျသော ဥပဒေသများအရ လူ့သမိုင်းသည် တစ်ဆင့်မှ တစ်ဆင့်သို့ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်နေကြောင်းကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအား သိပ္ပံ နည်းကျစွာ လေ့လာခြင်းဖြင့် သိနိုင်ပေသည်။ ယင်းဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွင် လူသည် တက်ကြွလှုပ်ရှားသော အင်အားစု ဖြစ်ပေသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဥပဒေသများကို သိမြင် နားလည်ခြင်းဖြင့် တိုက်ပွဲများ ကို ရှေ့ဆောင်နိုင်ကာ ဆိုရှယ်လစ် အနာဂတ်ကို ဖန်တီးနိုင်ပေသည်။ သို့ဖြင့် သိပ္ပံနည်းကျသော ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒသည် သိပ္ပံပညာရပ်များအနက် အကြီးကျယ်ဆုံး၊ အရေးကြီးဆုံး သိပ္ပံပညာရပ်တစ်ခု ဖြစ်လာပေသည်။

ယခုအခါ သဘာဝ သိပ္ပံကို လေ့လာသူများ ခေါင်းရှုပ်နေကြသော ပြဿနာတစ်ရပ် ရှိပေသည်။ ယင်းမှာ သိပ္ပံပညာ တွေ့ရှိချက်များကို အစိုးရများက အသုံးပြုရကောင်းမှန်း မသိသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် သိပ္ပံပညာရှင်များသည် အနုမြူဓာတ်အားကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရများက ကောင်းကျိုးအတွက် မသုံးဘဲ၊ အဖျက်လက်နက် များ ပြုလုပ်ရေးတွင် သုံးစွဲနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူအများကပင် သိပ္ပံ ပညာသည် ကောင်းကျိုးထက် ဆိုးကျိုးကိုသာ ပေးသည်။ သိပ္ပံပညာ မရှိခဲ့လျှင် အကောင်းသားဟူ၍ များစွာ တွေးခေါ်စ ပြုလာကြသည်။

ယင်းသို့သော သိပ္ပံပညာ တွေ့ရှိချက်များကို လူ့အနွယ်ကြီး၏ ကောင်းကျိုးအတွက် မည်သို့ အသုံးပြုမည်နည်း။ သိပ္ပံနည်းကျသော

ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ **မာ့ကစ်-လီနင်**ဝါဒ တစ်ခုတည်းသာလျှင် ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်ပေသည်။ သမိုင်းကို မည်သည့် အင်အားစုများက ပြုပြင်ဖန်တီး နေသည် ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်းကောင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို မည်သူတွေက ပြောင်းပစ်နိုင်၍၊ အနာဂတ်ကို မည်သူတွေက ဖန်တီးနိုင်သည့် အချက်ကို လည်းကောင်း **မာ့ကစ်-လီနင်**ဝါဒက ပြသပေသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံ ပညာကို လူ့အနွယ်ကြီး၏ ကောင်းကျိုးအတွက် မည်သို့ အသုံးချရမည် ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်းကောင်း၊ သိပ္ပံပညာ၏ ယနေ့ အကျပ်အတည်းကို မည်သို့ ဖြေရှင်းရမည် ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်းကောင်း၊ **မာ့ကစ်-လီနင်** ဝါဒကပင် ညွှန်ပြပေသည်။ အနုမြူဓာတ်အားကို မည်သို့ အသုံးချရမည်ကို ရူပဗေဒက ညွှန်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းဓာတ်အားကို လူမှု ကောင်းကျိုး အတွက် မည်သို့ အသုံးချရမည်ဆိုသည်ကိုမူ ရူပဗေဒက ညွှန်ပြခြင်း မပြုနိုင်တော့ပေ။ ယင်းသို့ ညွှန်ပြနိုင်သော အရာမှာ အနုမြူ၏ သိပ္ပံပညာ မဟုတ်ဘဲ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သိပ္ပံပညာသာ ဖြစ်ပေသည်။ **မာ့ကစ်**ဝါဒ သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သိပ္ပံပညာ ဖြစ်ပေသည်။

သိပ္ပံပညာနှင့် ရုပ်ဝါဒ

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ‘သိပ္ပံပညာ၏ အထက်’ တွင် တည်ရှိ သော အဘိဓမ္မာ မဟုတ်ပေ။

အချို့ကမူ အဘိဓမ္မာဆိုသည်မှာ ‘သိပ္ပံပညာ၏ အထက်’ က ထားရမည်ဟု ဆိုကြသည်။ သို့ဆိုခြင်းအားဖြင့် သူတို့သည် ကမ္ဘာလောကကြီး ကို ရှုမြင်ရာတွင် သိပ္ပံပညာ အခြေခံ၊ လက်တွေ့နှင့် အတွေ့အကြုံများမှ ကင်းကွာကာ စိတ်ကူးဖြင့် ရမ်းရော်မှန်းဆကြည့်ရာ ရောက်ပေသည်။ ဤသို့ ‘အထက်မှ စီး၍ မြင်သော’ အမြင်ဖြင့် သူတို့သည် သိပ္ပံပညာကို အဘိဓမ္မာ ၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် ထားလိုကြသည်။ အဘိဓမ္မာသည် မြင့်သော ပညာရပ်ဖြစ်၍ သိပ္ပံပညာသည် နိမ့်သော ပညာရပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ ကြသည်။

သို့ရာတွင် **မာ့ကစ်**ဝါဒသည် ယင်းအယူအဆကို လက်မခံပေ။ ယင်းကို **အိန်ဂျယ်လ်စ်**က အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ပေသည်။

‘အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ်သည် သိပ္ပံပညာရပ်များ၏ အထက်က ရှိရမည် ဆိုသော အချက်ကို ခေတ်သစ် ရုပ်ဝါဒ (**မာ့ကစ်ဝါဒ**)က လက်မခံတော့

ပေ။ သီးခြားသော သိပ္ပံပညာရပ်သည် ၎င်းနှင့် အရာဝတ္ထုများ အားလုံး၏ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းမှုကြီး (အဘိဓမ္မာ တစ်ခုလုံး)တို့ မည်သို့ ဆက်စပ်နေသည်ကို ခွဲခြား ရှင်းလင်းပြသည့် ပညာရပ် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်လေရာ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းမှု စနစ်ကြီး(အဘိဓမ္မာ)ကို ပြန်၍ လေ့လာသော သိပ္ပံပညာဟူ၍ မည်သို့ ရှိနိုင်တော့မည်နည်း။’

၎င်းက ဆက်လက်၍

‘အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည်လည်း အဘိဓမ္မာ တစ်ရပ် မဟုတ်တော့ပေ။ မိမိ၏ ခိုင်မာ မှန်ကန်မှုကို သိပ္ပံပညာရပ်ဖြင့် ယှဉ်တွဲ၍ ပြဆိုသော သာမန် လောကအမြင် တစ်ရပ်မျှသာ ဖြစ်ပေသည်’ ဟု ပြောခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့် သဘာဝနှင့် သဘာဝအရာများ၊ ဖြစ်စဉ်များနှင့် ၎င်းတို့အချင်းချင်း အညမည ဆက်သွယ်မှုများ၊ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှု ဥပဒေများ စသည်တို့ကို ကြည့်မြင်ရာတွင် အဘိဓမ္မာ တွေးခေါ်မှုအရ ကြည့်မြင်ခြင်း မပြုသင့်ဘဲ သဘာဝသိပ္ပံပညာ၏ စူးစမ်းရှာဖွေမှု ရှုထောင့်မှသာ ကြည့်မြင်သင့်ပေသည်။

ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် ယင်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုအား သိပ္ပံနည်းကျကျ လေ့လာ စူးစမ်းမှုသည် ဘယ်တော့မှ ပြီးပြည့်စုံနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ သိပ္ပံနည်းကျကျ လေ့လာ၍ မရသော အရာများကို အဘိဓမ္မာ တွေးခေါ်မှုများဖြင့် မှန်းဆ၍လည်း ရနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ဥပမာ-သက်ရှိဘဝသည် ပုံတိန်းဓာတ် စသော တချို့သော သက်ဝင် ပုံများ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည်ဟု သိပ္ပံကျကျ စူးစမ်းမှုများအရ သိရှိရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသက်ဝင် ရုပ်များနှင့်တကွ၊ သက်ရှိဘဝသည် မည်သို့ စတင် ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းကို ရှာဖွေ မတွေ့သေးပေ။ သို့မတွေ့သေးသော အရာကို ဘာကြောင့် အဘိဓမ္မာ တွေးခေါ်မှုများဖြင့် မှန်းဆကြည့်မြင်နေကြဦးမည်နည်း။ သက်ရှိဘဝ ဘယ်သို့ စတင်ကြောင်းကို သိပ္ပံနည်းကျသော စူးစမ်းမှုဖြင့်သာ သိရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပါလော။

ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုဗီယက် သိပ္ပံပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်သူ **ဝီရော့က** သူ၏ ‘လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး သိပ္ပံပညာရပ်များဆိုင်ရာ **လီနင်** အကယ်ဒမီ မှတ်တမ်း’ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

‘သိပ္ပံပညာသည် သက်ရှိ ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ သက်ရှိနှင့်

သက်မဲ့ ပရိတိန်းဓာတ်များကိုလည်းကောင်း၊ ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်ပေပြီ။ သို့ရာတွင် ဘယ်အရာသည် ပရိတိန်းဓာတ် ဖြစ်သည်၊ ဘယ်အရာသည် သက်ရှိဘဝ ဖြစ်သည်၊ ၎င်းတို့သည် ဘယ်မှ အစပြုသည် ဆိုသည့် ပြဿနာများကိုမူ သိပ္ပံပညာသည် ရှာဖွေ မတွေ့ရှိသေးပေ။ ပရိတိန်းဓာတ် အကြောင်းကို သိလိုလျှင် အနိမ့်ဆုံးမှ အမြင့်ဆုံးအထိ စမ်းသပ်မှု အမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်ရပေဦးမည်။ စမ်းသပ်မှုသည် ပထမ၊ စမ်းသပ်မှုသည် ဒုတိယ၊ စမ်းသပ်မှုသည် တတိယ ဖြစ်ပေသည်။’

ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် အရာတိုင်းကို သိပ္ပံပညာ စူးစမ်းမှုဖြင့်သာ နားလည်နိုင်ပေသည်။ အရာဝတ္ထုများ၊ ဖြစ်စဉ်များ၊ ပြောင်းလဲမှုများအားလုံးသည် ရုပ်အကြောင်းတရားကြောင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လေသည်။ ထာဝရဘုရားသခင်၊ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်တော်၊ သို့မဟုတ် အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင်၏ ဖန်တီးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် သိပ္ပံပညာ၏ တွေ့ရှိချက်တိုင်းသည် ရုပ်ဝါဒ၏ တိုးတက်မှု၊ ရုပ်ဝါဒ၏ အောင်ပွဲ ဖြစ်လေသည်။ စိတ်ဝါဒ၏ ဆုတ်ယုတ်မှု၊ စိတ်ဝါဒ၏ အရှုံး ဖြစ်ပေသည်။

သိပ္ပံပညာနှင့် အနုပဋိလောမ

သိပ္ပံပညာ တိုးတက်သည်နှင့်အမျှ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ကြည့်မြင်သော ရုပ်ဝါဒအမြင်သည် ကြည်လင် ပီသလာပေသည်။ ပို၍ တိကျ ခိုင်မာလာလေသည်။ ထို့ကြောင့် ‘သဘာဝ သိပ္ပံပညာသည် တွေ့ရှိချက်အသစ်တစ်ခုကို ရလာတိုင်း ရုပ်ဝါဒသည်လည်း ၎င်း၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကို ပြောင်းရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်’ ဟု **အိန်ဂျယ်လ်စ်** က ပြောခဲ့ပေသည်။ လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် တစ်ရာအတွင်း တွေ့ရှိခဲ့သော သိပ္ပံပညာ တွေ့ရှိချက်များကြောင့်လည်း ရုပ်ဝါဒသည် အသွင်ပြောင်းလဲကာ ပို၍ အနုပဋိလောမနည်းကျလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်ကို **အိန်ဂျယ်လ်စ်**က

‘အသစ် တွေ့ရှိချက်များကြောင့် ပြောင်းလဲလာသော သဘာဝ သိပ္ပံပညာ အယူအဆများသည် သဘာဝ အခြင်းအရာများ၏ အနုပဋိလောမကျသော အသွင်လက္ခဏာကို ထင်ရှားစွာ ပြခဲ့သည်။ အနုပဋိလောမကို ဆန့်ကျင်သူများကပင် ယင်းအချက်ကို အသိအမှတ် ပြုလာရပေသည်’
‘သဘာဝသည် အနုပဋိလောမ၏ မှတ်ကျောက် ဖြစ်ပေသည်။’

ခေတ်သစ် သဘာဝ သိပ္ပံပညာသည် ယင်းမှတ်ကျောက်တွင် စမ်းသပ် စစ်ဆေးရန်အတွက် ကြွယ်ဝများပြားသော အရာများကို ထုတ်လုပ်ပေးလျက် ရှိသည်။ ယင်းသည်ပင်လျှင် သဘာဝ၏ ဖြစ်စဉ်သည် အနုပဋိလောမ ကျကြောင်းကို သက်သေပြလျက် ရှိပေသည်။’

ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ်အတွင်း ရရှိခဲ့သော သိပ္ပံပညာ တွေ့ရှိချက်ကြီး သုံးရပ်သည် အနုပဋိလောမ မှန်ကန်ကြောင်းကို သက်သေထူခဲ့သည်ဟု **အိန်ဂျယ်လ်စ်**က ညွှန်ပြခဲ့သည်။

ယင်းတွေ့ရှိချက်ကြီး သုံးရပ်မှာ အောက်ပါတို့ ဖြစ်သည်။

(၁) ကလာပ်စည်းသည် ယူနစ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထိုယူနစ်ကို ပေါင်းခြင်း၊ နုတ်ခြင်းအားဖြင့် အပင်၊ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်တို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ ဖွံ့ဖြိုးရသည်ဟူသော ကလာပ်စည်း (ဂဲလ်) သဘောတရား။ (၁၈၃၉ ခုနှစ်တွင် **ရွန်းဆိုသူ** သိပ္ပံပညာရှိ တစ်ဦး တွေ့ရှိခဲ့သည်။)

(၂) ဓာတ်အားများ အသွင်ကူးပြောင်းပုံ သဘောတရား။ (၁၈၄၅ ခုနှစ်တွင် **မေယာဆိုသူ** သိပ္ပံပညာရှင် တစ်ဦးက တွေ့ရှိခဲ့သည်။)

(၃) တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲခြင်း သဘောတရား။ (၁၈၅၉ ခုနှစ်တွင် **ဒါဝင်**က တွေ့ရှိခဲ့သည်။)

ဤတွေ့ရှိချက်ကြီး သုံးရပ်သည် အနုပဋိလောမတွင် မည်မျှ အရေးကြီးပုံကို အကျဉ်းချုံး၍ ကြည့်ကြစို့။

ဥပမာ-ဓာတ်အားများ အသွင်ကူးပြောင်းပုံ သဘောတရား။ အပူ ရှိန်သည် ဓာတ်တစ်ပါးဖြစ်၍ ရုပ်ခန္ဓာများတွင် ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်နှင့် ရှိနေကြသည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား၊ သံလိုက်ဓာတ်အား စသည်တို့သည်လည်း ရုပ်ခန္ဓာပေါ်တွင် လှုပ်ရှားနေကြသည့် ‘အင်အားစု’ များဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ခန္ဓာ ထဲ၌လည်းကောင်း၊ လှုပ်ရှားနေကြသည့် အပူဓာတ်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်၊ သံလိုက် ဓာတ် စသည်တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သီးခြား ကင်းကွာ တည်ရှိနေကြ သည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဆယ့်ကိုးရာစုတွင်းတွင် ဓာတ်အား အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု သဘောတရားကို တွေ့ရှိလာသည်။

‘စက်ယန္တရား လှုပ်ရှားမှု၊ အပူဓာတ်၊ အပူရှိန်ဓာတ် (အလင်းရောင် နှင့် အလင်းရောင်မှရသော အပူရှိန် စသည်)၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်၊ သံလိုက်ဓာတ်၊ ဓာတုဗေဒ ဓာတ်အား စသည်တို့သည် လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုကို ထင်ရှား

ပြနေသော အရာများ ဖြစ်ချေသည်။ ထိုဓာတ်များသည် အချိုးကျ ပေါင်းစပ် လှုပ်ရှားကာ ဓာတ်တစ်မျိုးမှ အသစ်တစ်မျိုးသို့ ကူးကာ အသွင် အမျိုးမျိုး ပြောင်းနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် သဘာဝ၏ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှု တစ်ခုလုံး သည်လည်း အသွင်တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းနေသော ဖြစ်စဉ်သာ ဖြစ်ပေသည်။’ (အိန်ဂျယ်လိစ်)

သို့ဖြစ်ရာ ယင်းသို့ ဓာတ်အားများ အသွင် ကူးပြောင်းမှုကို ဘယ်အဘိဓမ္မာတွင်မှ ရှာမတွေ့နိုင်ပေ။ သိပ္ပံပညာတွင်သာ ရှာဖွေတွေ့ရှိ နိုင်ပေသည်။ ဥပမာ-ရေနွေးငွေ့ဖြင့် မောင်းနှင်သည့် အင်ဂျင်စက်ကို ကြည့် ကြစို့။ ကျောက်မီးသွေးကို မီးရှို့ခြင်းဖြင့် အပူရှိန် ထွက်လာသည်။ မီးသည် ရေနွေးငွေ့ကို ထုတ်လုပ်သည်။ ရေနွေးငွေ့သည် ဆလင်ဒါမှတစ်ဆင့် ပစ္စတန်ကို တွန်းသည်။ ပစ္စတန်သည် စက်၏ ဘီးများကို လည်စေသည်။ သို့ဖြင့် အပူသည် စက်ယန္တရား လှုပ်ရှားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေလေသည်။

တစ်ဖန် ကျောက်မီးသွေးမှ ထုတ်လုပ်လိုက်သော ဓာတ်အားသည် ဘယ်က လာသနည်း။ သိပ္ပံပညာက ရှာဖွေ တွေ့ရှိပေပြီ။ အပူသည် နေရောင်ခြည်မှ ရရှိသည်။ နေရောင်ခြည်သည် သစ်ပင်များ၏ ပင်စည် ထဲတွင် ကြာရှည်စွာ ကိန်းဝပ်နေသည်။ သစ်ပင်သည် ကျောက်မီးသွေးကို ဖြစ်စေသည်။ သို့ဖြင့် ကျောက်မီးသွေးကို မီးရှို့လိုက်သောအခါ အပူဓာတ် ဖြစ်ပေါ်လာပေသည်။ တစ်ဖန် နေထဲရှိ အပူသည် ဘယ်က လာသနည်း။ နေ၏ အတွင်းရှိ ဟိုက်ဒရိုဂျင် ဓာတ်အတွင်းရှိ စကြဝဠာ အနုမြူမှုန်များမှ ပေါ်လာပေသည်။

ယင်းတွေ့ရှိချက်ကို မူလက ဓာတ်အား ထိန်းသိမ်းမှု သဘော တရားဟု ခေါ်ပေသည်။ ယင်း၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဓာတ်အားဟူသည် ကျေပျက် သွားခြင်း မရှိ၊ တည်၍ နေသည်။ ဓာတ်အားသည် အသွင်တစ်မျိုးမှ တစ်မျိုး ကူးပြောင်းနေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ အိန်ဂျယ်လိစ်ကမူ ယင်း သဘောတရားကို ဓာတ်အား အသွင်ကူးပြောင်းမှု သဘောတရားဟု ခေါ်ပေ သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဓာတ်အားဟူသည် ရုပ်၏ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှု ပုံသဏ္ဍာန် တစ်မျိုးမှ တစ်မျိုးသို့ ကူးပြောင်းနေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ (အပူဓာတ်မှ စက်ယန္တရားကို လည်စေသော ဓာတ်သို့ ကူးပြောင်းနည်းမျိုး)။

သို့ဖြင့် ရူပဗေဒသည် အသွင် ကူးပြောင်းမှုများ၏ သိပ္ပံပညာတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ ရုပ်ဖြစ်စဉ်များ၊ ပုံစံများ၊ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားမှုများကို

တသီးတခြားစီ လေ့လာခြင်း မပြုဘဲ ၎င်းတို့၏ အညမည ဆက်သွယ်မှု သဘောတရားအရ လေ့လာသော သိပ္ပံပညာရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ဤအနုပဋိလောမ၏ သဘောကို **အိုင်းစတိုင်း၏** နောက်ဆုံး တွေ့ရှိချက်တွင်လည်း ထပ်မံ တွေ့ရပြန်သည်။ **အိုင်းစတိုင်းက** အစိုင်အခဲ ကို ဓာတ်အားအဖြစ် ကူးပြောင်းနိုင်သည်ဟု တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ယခင်ကမူ အစိုင်အခဲ ဆိုသည်မှာ ဓာတ်အားအဖြစ် ကူးပြောင်း၍ မရဟု ထင်မှတ်ခဲ့ ကြသည်။ (အလေးချိန်၊ ဖိနှိပ်မှုကို တုံ့ပြန်အား စသည်)။ သို့ရာတွင် အစိုင်အခဲ ဆိုသည်မှာလည်း အသွင် တစ်မျိုးမှ တစ်မျိုးသို့ ဓာတ်အား အဖြစ် ကူးပြောင်းနိုင်သည်ကို **အိုင်းစတိုင်းက** တွေ့ရှိလာခဲ့သည်။ ဥပမာ- အစိုင်အခဲကို အပူရှိန် အပူဓာတ်အဖြစ် ကူးပြောင်းနိုင်သည်။ သို့ဖြင့် အစိုင်အခဲ နှင့် ဓာတ်အားသည် သီးခြားတည်နေသော အရာများ မဟုတ်ဘဲ အနုပဋိ လောမနည်းအရ အညမည ဆက်သွယ်နေသော အရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြောင်း ကို တွေ့လာရသည်။

ဒါဝင်၏ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု သဘောတရား သည်လည်း အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ မှန်ကန်မှုကို ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

မျိုးနွယ်ရှိ၍ ထာဝရ ဘုရားသခင်က သီးခြား ဖန်ဆင်းသည်ဟု ယခင်က ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မျိုးနွယ်သည် ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ ဖန်ဆင်းမှု မဟုတ်ကြောင်း၊ သဘာဝ ရွေးချယ်မှုအရ မျိုးနွယ်တို့သည် တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို **ဒါဝင်က** ညွှန်ပြခဲ့သည်။ ဥပမာ-ရေသတ္တဝါဖြစ်သော ငါး၏ဆီးအိမ်သည် ကုန်းသတ္တဝါ၏ အဆုတ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလာကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ တွားသွားသော တိရစ္ဆာန်များ၏ အကြေးများသည် ငှက်များ၏ အတောင် ဖြစ်လာကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြဆိုခဲ့သည်။ ဘူမိဗေဒတွင် မြေလွှာများ ပြောင်းလဲကြပုံကို ကြည့်လျှင်လည်း တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှု **ဒါဝင်၏** သဘောတရား မှန်ကန်ကြောင်းကို တွေ့ရသည်။

ကလာပ်စည်း(ဆဲလ်) သဘောတရားတွင်လည်း အလားတူပင် ဖြစ်သည်။ ယခင်ကမူ အပင်များ၊ တိရစ္ဆာန်များ၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် ရိုးတွင်း ခြင်ဆီများကြောင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး ခဲ့ရသည်ဟု ယူဆသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌ ခန္ဓာကိုယ်သည် ကလာပ်စည်းများ၏ အတိုးအလျှော့ကို လိုက်၍ ဖွံ့ဖြိုးခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိလာသည်။ ကလာပ်စည်း သဘောတရားသည်

အညမည ဆက်သွယ်မှု၊ လှုပ်ရှားမှုကို ပြသော သဘောတရား ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် သဘာဝ သိပ္ပံပညာသည် အနုပဋိလောမ မှန်ကန်ကြောင်းကို သက်သေပြခဲ့သည်။

အရင်းရှင် စနစ်အတွင်း သိပ္ပံပညာ၏ အကျပ်အတည်း

အရင်းရှင် စနစ်သည် ယနေ့အချိန်၌ အထွေထွေ အကျပ်အတည်း ကြီးကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းရှင် သိပ္ပံပညာသည်လည်း အကျပ်အတည်း ဆိုက်နေရသည်။ မည်သို့သော အကျပ်အတည်းနည်း။

အကျပ်အတည်း နှစ်မျိုး ရှိသည်။

ပထမ သိပ္ပံပညာ သုတေသနလုပ်ငန်း အကျပ်အတည်း ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင် ကုန်လုပ် စွမ်းအားစုများနှင့်အတူ သိပ္ပံပညာသည် တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးလာသည်။ သို့ရာတွင် သိပ္ပံပညာ သုတေသနသည် တစ်ဦးချင်း လုပ်နိုင်သော လုပ်ငန်းမဟုတ်၊ အဖွဲ့အစည်း လိုသည်။ ကိရိယာ တန်ဆာ ပလာ လိုသည်။ ငွေ လိုသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံပညာ သုတေသနများကို ပြုလုပ်ကြသော အခါတွင် လက်ဝါးကြီးအုပ် လုပ်ငန်းကြီးများက ငွေအရင်း အနှီး စိုက်ထုတ်ကြသည်။ သို့ဖြင့် သိပ္ပံပညာ သုတေသန လုပ်ငန်းသည် လက်ဝါးကြီးအုပ် လုပ်ငန်းများ၊ စစ်ဝါဒီများ၏ လက်အောက်သို့ ကျရောက် လာလေသည်။ သိပ္ပံပညာသည် အမြတ်အစွန်း ရရှိရေးနှင့် စစ်နိုင်ရေး အတွက် အထောက်အကူ ပြုသည့်အရာ ဖြစ်လာတော့သည်။ ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ၊ သိပ္ပံ ပညာရှင်ကြီးဖြစ်သူ ပါမောက္ခ **ဂျွန်၊ ဒီ၊ ကာနယ်လ်**က အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့သည်။

‘ဥပမာအားဖြင့် အပင်များ၏ ခန္ဓာဗေဒနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံ ပညာသည် များစွာ ခေတ်နောက်ကျ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့ပေသည်။ ရှင်းရှင်းပြော ရလျှင် ငွေကြေး မတတ်နိုင်သောကြောင့် ဤပညာရပ်သည် နောက်ကျ နေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်စနစ်အောက်တွင် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး သိပ္ပံပညာ၏ အခြေအနေသည်လည်း ခေတ်နောက်ကျ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ထိုပညာရပ်တွင် သုတေသန ပြုလုပ်ရန် အခြေအနေ မပေးသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ တချို့ သိပ္ပံပညာရပ်များမှာ ငွေကြေး စိုက်ထုတ် သုံးစွဲခြင်း မပြုကြသဖြင့် တိမ်ကော ပပျောက်မတတ် ဖြစ်နေ ကြ၏။ တချို့ သိပ္ပံ သုတေသန လုပ်ငန်းများကား ငွေအသုံးလွန်သော

ကြောင့် တိမ်ကော ပပျောက်လုမတတ် ဖြစ်နေကြ၏။ ယင်းအချက်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းပေသည်။ ဥပမာ-ဘူမိဓာတုဗေဒ ပညာရပ်သည် တိမ်ကောမတတ် ဖြစ်နေပေပြီ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရေနံ လုပ်ငန်းရှင် ကြီးများက ဘူမိဓာတုဗေဒပညာ သုတေသန လုပ်ငန်းများကို တင်းကျပ်စွာ လျှို့ဝှက်ထားကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။’

သို့ဖြင့် အရင်းရှင် စနစ်အောက်၌ သိပ္ပံပညာသည် စီးပွားရေး သဘောဆန်လာသည်။ စစ်အသွင် ဆောင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံ ပညာသည် ဖရိုဖရဲ ဖြစ်လာကာ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဘဝသို့ ရောက်လာခဲ့ သည်။ သို့ဖြစ်၍ သိပ္ပံပညာကို ဤအခြေမှ ကျော်လွန်အောင် ဘာလုပ် ကြမည်နည်း။

သိပ္ပံပညာအား အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်နေခြင်းကို တားဆီးပစ်ရမည်။ ဆိုရှယ်လစ် စနစ်သို့ ချီတက်ခြင်းသာလျှင် သိပ္ပံပညာအား လူ့အန္တယ်ကြီး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် မှန်ကန်စွာ အသုံးချရေးကို ဖြစ်စေနိုင်ပေသည်။ ဆိုရှယ်လစ် စနစ်သည် ကုန်လုပ် စွမ်းအားစုများအား စီမံကိန်းချ၍ စနစ် တကျ တိုးတက်စေကာ လူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် ဖြစ်စေသကဲ့သို့ သိပ္ပံ ပညာအားလည်း ထိုနည်းအတိုင်း ဖြစ်စေပေလိမ့်မည်။

သိပ္ပံပညာ၏ ဒုတိယ အကျပ်အတည်းမှာ သိပ္ပံပညာ တွေးခေါ် မှုများ၏ အကျပ်အတည်း ဖြစ်သည်။ မည်သို့နည်း။

သိပ္ပံပညာ၏ အဓိက တာဝန်မှာ ကမ္ဘာလောကကြီးအား စေ့ဆော် မောင်းနှင်နေသည့် ဥပဒေသများ၊ အညမည ဆက်သွယ်မှုများကို ရှာဖွေရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာဖွေ တွေ့ရှိခြင်းဖြင့် လူသည် အသိဉာဏ် ကြွယ်ဝကာ ကုန်လုပ်ရေးကို တိုးတက်လာစေရန်ဖြစ်ပြီး၊ စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံ ကောင်းမွန်လာစေရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင် စနစ်အတွင်းတွင် သိပ္ပံပညာ သဘောတရားများသည် ဓနရှင် အယူအဆများနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြသည်။ ဓနရှင် အယူအဆ၏ အနှစ်သာရဖြစ်သော **စိတ်ဝါဒနှင့် တက္ကဗေဒ**သည် သိပ္ပံပညာရပ်များထဲတွင် ဝင်ရောက် ထိုးဖောက်နေကြ သည်။ ယင်းမှာ ဒုတိယ အကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေသည်။

နိဂုံး

ကမ္ဘာလောကကြီးအား မာ့ကစ်ဝါဒက ရုပ်ကျကျ ရှုမြင်ပုံကို လည်းကောင်း၊ အနုပဋိလောမနည်းကျကျ ရှုမြင်ပုံကိုလည်းကောင်း အကျဉ်းချုပ်၍ ဖော်ပြပြီးပေပြီ။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အောက်ပါ ကောက်ချက်များကို ဆွဲထုတ်လိုပေသည်။

(၁) အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ၏ လောကအမြင်သည် ရှေ့နောက် ညီညွတ်၍ ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ပြည့်ဝသော အမြင်ဖြစ်သည်။ ထိုအမြင်သည် ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်၏ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်း ရှာဖွေမှုမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်ခေတ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွင် ပြင်းထန်သော ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ခေတ်ကာလ ဖြစ်သည်။ ကုန်လုပ် စွမ်းအားစုများနှင့် သိပ္ပံပညာ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ၏ တော်လှန်သော ချီတက်မှုများကြောင့် ထူးခြားသော ခေတ်ကာလလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူမှုအခြေအနေများသည်လည်း အမြဲတစေ ကမောက်ကမ ဖြစ်ကြရသည့် ခေတ်ကာလ ဖြစ်သည်။ သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု၊ ပြောင်းလဲမှု ဥပဒေသများသည် ယင်းကမောက်ကမ ဖြစ်မှုများကို ကြည့်မြင်ရာမှ ထွက်ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်ပေ

သည်။ ယင်းမှာ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ အမြင် ဖြစ်ပေသည်။

(၂) အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ယခင်က ကျင့်သုံးမြဲဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ စနစ်မျိုး တစ်ခုမဟုတ်။

အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ပဋိပက္ခများဖြင့် ပြွမ်းလျက်ရှိ သည်။ အရင်းရှင်စနစ် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ ထိုပဋိပက္ခများ၏ အကျိုးတရားများကို အလုပ်လုပ်သော ပြည်သူများက မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်လာသည်။ ကုန်လုပ်ရေး စွမ်းအားသစ်များကို လူ့အဖွဲ့ အစည်း တစ်ခုလုံး၏ အကျိုးအတွက် အသုံးမပြုဘဲ သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်သော လူနည်းစုကလေး၏ အမြတ်အတွက်သာ အသုံးပြုသည်။ ပြည်သူများ အတွက် ‘ထမင်းရည် ချောင်းစီး’ သည့် ဘဝသို့ ရှေးရှုချီတက်ရမည့်အစား ပြည်သူများမှာ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်း တွေ့ခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ စစ်ပွဲများဖြစ်ခြင်း စသည်တို့ကိုသာ တွေ့နေကြရသည်။

ထို့ကြောင့် သဘာဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပြောင်းလဲမှု၊ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု ဥပဒေသများနှင့် ပတ်သက်သော အဘိဓမ္မာ ပြဿနာသည် အလုပ်လုပ်သော ပြည်သူများအတွက် လက်တွေ့ ပြဿနာ တစ်ရပ်ဖြစ် လာသည်။ ပြည်သူများ၏ စားဝတ်နေရေးကို ဖူလုံစေမည့် ဘဝသစ် တစ်ရပ်ကို ရှာဖွေရေး ပြဿနာသည် ပြည်သူများ၏ အဘိဓမ္မာ ပြဿနာ ဖြစ်လာသည်။ အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် ယင်းပြဿနာ ဖြေရှင်းရေးသို့ ဦးတည်ပေသည်။

(၃) သို့ဖြစ်ရာ အနုပဋိလောမသည် ဘက်လိုက်သော အဘိဓမ္မာ၊ ပါတီအဘိဓမ္မာ၊ အလုပ်သမား လူတန်းစား ပါတီ၏ အဘိဓမ္မာ ဖြစ်လာ သည်။ ထိုအဘိဓမ္မာရှိ၍လည်း တခြား ဘာမျှ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထိုအဘိဓမ္မာ သည် အလုပ်လုပ်သော ပြည်သူများအား ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးတွင် ခေါင်းဆောင်လိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။

(၄) အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒသည် အမျိုးမျိုးသော ခေတ်ပြိုင် ဓနရှင် အဘိဓမ္မာများကို ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်သည်။

(၅) အနုပဋိလောမသည် အရင်းရှင်စနစ် အကျပ်အတည်းနှင့် စစ်ပွဲများမှ လွတ်မြောက်ရန်လမ်းကို ညွှန်ပြသည်။ အလုပ်လုပ်သော ပြည်သူ များအား နိုင်ငံရေး အာဏာကို သိမ်းပိုက်ရန် နည်းလမ်းကို ပြသည်။

အနုပဋိလောမသည် လက်တွေ့ အဘိဓမ္မာ ဖြစ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်

ဝါဒတိုက်ပွဲ၏ လက်တွေ့နှင့် ခွဲခွာ၍ မရအောင် ပေါင်းစည်း ညီညွတ်နေသော အရာဖြစ်သည်။ ယင်းအဘိဓမ္မာသည် ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်၏ အရေးတော်ပုံကြီးများမှ ပေါက်ဖွားသော အဘိဓမ္မာ ဖြစ်လေသည်။

ယင်းအဘိဓမ္မာ မရှိလျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အရေးတော်ပုံသည် လူတန်းစားစိတ်ဓာတ်ကို ရရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ညီညွတ်ရေးကို ရရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ တိုက်ပွဲများကို အောင်မြင်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

နောက်ဆက်တွဲ (က)
ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်

ကြီးထွားမှု	Growth
ကုန်လုပ်ရေးလူမှု အင်အားစုများ	Social forces of production
ကုန်လုပ်တန်ဆာပလာ	Instruments of production
ကုန်လုပ်ကိရိယာ	Means of production
ကုန်လုပ်စွမ်းအားစု	Productive forces
ကုန်လုပ်ရေးစနစ်	Mode of production
ကြိုတင်ကိန်းဝပ်နေသော တွေးခေါ်မှုများ	Preconceived thoughts
ခံယူချက်၊ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု	Conviction
ခန္ဓာဖွဲ့စည်းပုံ	Organism
ခွဲဝေမှု၊ ဝေစု	Appropriation
ပိုဏ်းဂဏဝါဒ	Sectarianism
ငြင်းဖျက်ခြင်း	Negation
စိတ်ဝါဒ	Idealism
စက်ယန္တရားဆန်သော	Mechanistic
စီးပွားရေးပဓာနဝါဒ	Economic determinism

စနစ်	System
စိတ္တဇဆန်သော စနစ်များ	Abstract systems
ဆန့်ကျင်ဘက်အရာများ	Contradictions
ဆန္ဒစွဲ စိတ်ဝါဒ	Subjective idealism
တက္ကဗေဒ	Metaphysics
တွေးခေါ်မှု	Idea
တွေးကြံမှု	Thinking
တကယ်အမှန်ဝါဒ	Realism
တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှု	Interaction
တည်ရှိပုံစနစ်	Mode of Existence
ထာဝရဖြစ်သော၊ အကြွင်းမဲ့ဖြစ်သော	Absolute
ထာဝရသစ္စာ	Absolute truth
ထာဝရ အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်	Absolute idea
ထာဝရ ဝိညာဉ်တော်	Universal spirit
ဒိဋ္ဌဖြစ်သော အမှန်တရား	Objective reality
ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ ဓာတ်ပေါင်းစု	Chemical compounds
ဒိဋ္ဌကျသော၊ ပရမတ္ထကျသော	Objective
နာမ်ဆိုင်ရာ	Spiritual
ပြောင်းလဲမှု	Change
ပဋိပက္ခ	Antagonism, Contradiction
ပတ်ဝန်းကျင်	Circumstances
ဖြစ်မှု	Being
ဖွဲ့စည်းမှု	Complex
ဖြစ်စဉ်	Process
ဗီဇသတ္တိများ (ဆွဲငင်သောသတ္တိ၊ အေးသောသတ္တိစသည်)	Properties
ဗြဟ္မစိုရ်ဝါဒ	Humanitarianism
ဘဝတည်ရှိမှု ရုပ်ဝတ္ထုကိရိယာများ	Material means of life
ရုပ်ဆိုင်ရာ	Material
ရုပ်ဆိုင်ရာဝတ္ထုများ	Material particles

အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒ

ရုပ်နာမ် ဒွန်တွဲဝါဒ
 ရှေးဟောင်းဘုံစနစ်
 ရုပ်ဝါဒ
 လဟာပြင်နှင့် အချိန်ကာလ
 လူမှုဘဝ
 လူ့အနွယ်
 လူ့လောက
 လူတန်းစား
 လူ့အဖွဲ့အစည်း
 လောကအမြင်
 လှုပ်ရှားပြောင်းလဲခြင်း
 လူမှုဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှု
 လူမှုဆက်ဆံရေး
 လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ
 သက်ဝင်ဘဝ
 သက်မဲ့ဘဝ
 သဘောတရား
 သဘာဝမဟုတ်သော
 သဘာဝ အသွင်သဏ္ဍာန်
 သဘာဝ အင်အားစု
 သိပ္ပံနည်းကျသော
 သစ္စာတရား
 သိစိတ်
 သာသနာ အယူဝါဒ
 သက်ဝင်ယုံကြည်မှု
 သာမန် (ဖြစ်သော)
 သက်ရှိရုပ်
 အခြေခံဆန့်ကျင်ဘက်များ
 အဆက်မပြတ်ဖြစ်မှု
 အညမည

Dualism
 Primitive Communism
 Materialism
 Space and time
 Social life
 Mankind
 Humanity
 Class
 Society
 World outlook
 Motion
 Social development
 Social relation
 Activities
 Organic Matter
 Inorganic
 Theory
 Supernatural
 Natural phenomena
 Natural forces
 Scientific
 Truth
 Consciousness
 Clericalism
 Conviction
 Simple
 Living Matter
 Fundamental opposites
 Continuity
 Interconnection

အနုမြူဝါဒ	Atomism
အသိပညာ	Knowledge
အာရုံ	Sensation
အတွေးအခေါ်	Thought
အသွင်သဏ္ဍာန်	Phenomena
အဘိဓမ္မာ	Philosophy
အမြင်	Outlook
အနတ္တ	Things in themselves
အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်တော်	Absolute idea
အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင်	Supreme being
ဥပါဒါန်စွဲလမ်းမှု	Superstition
အယူအဆ	Ideology
အဆန်းတကြယ်(ဖြစ်သော)	Complex
အရာဝတ္ထုများ	Things
အတွင်းအင်အားစု	Internal forces
အဝိဇ္ဇာဝါဒ	Obscurantism

နောက်ဆက်တွဲ(ခ)
ပုဂ္ဂိုလ်အညွှန်း

ကားလ်မာ့က်စ်

- (၁၈၁၈-၁၈၈၃) ဂျာမန် အဘိဓမ္မာပညာရှင်နှင့် ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်၊ မာ့က်စ်ဝါဒကို တည်ထောင်သူ။ ‘အရင်းကျမ်း’ နှင့် ‘ကွန်မြူနစ်ကြေညာစာတမ်း’ စသော ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

ချားတစ်လှုပ်ရှားမှု

- ၁၈၄၀ ခု၊ အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု တစ်ခု။ လက်မှတ်ပေါင်း နှစ်သန်းကျော် ရေးထိုးသော လျှောက်လွှာတစ်စောင်ကို ပါလီမန်သို့တင်ကာ၊ တောင်းဆိုချက်များကို တင်ပြသည်။

စတာလင်

- (၁၈၇၉-၁၉၅၃) ဆိုဗီယက် ကွန်မြူနစ်ပါတီ အတွင်းရေးမှူးချုပ်။ ဝန်ကြီးချုပ်။ ‘လီနင်ဝါဒ’ စသော ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

ဒေါင်းနော့ဖ်

- (၁၈၉၆-၁၉၄၈) ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ကွန်မြူနစ် ပါတီ ပေါ်လစ်မြူရီဝင်လူကြီး။ ပါတီဝါဒ ဖြန့်ချိရေးနှင့် လှုံ့ဆော်ရေးဌာန ခေါင်းဆောင်။ ထင်ရှားသော မာ့က်စ်ဝါဒ သဘောတရားရေးရာ ခေါင်းဆောင်။ ‘စာပေဂီတနှင့် အဘိဓမ္မာ’ စသည့် ကျမ်းများကို ပြုစုခဲ့သည်။

တွန်ပိန်း

- ဗြိတိသျှ တိုင်းပြုပြည်ပြု ပညာရှင်။ "Right of Man" စသည့်ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

ထရော့စကီ

- (၁၈၇၇-၁၉၄၀) ရုရှားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်၊ ဆိုဗီယက်ပါတီ ကွန်မြူနစ် ခေါင်းဆောင်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရသည်။ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးကို ကမ္ဘာ့အဝှမ်းတွင် တစ်ပြိုင်တည်း လုပ်ရမည်ဟု ယူဆသူ၊ အယူသီးသမား၊ အလွန်အကျွံဝါဒ သမား။

ဒေးကား

- (၁၅၉၆-၁၆၅၀) ပြင်သစ် သင်္ချာဗေဒ ပညာရှင်နှင့် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ "Principia Philosophia" စသည့်ကျမ်းများကို ရေးသူ။

ဒါဝင်

- (၁၈၀၉-၁၈၈၂) ဗြိတိသျှ သဘာဝ သိပ္ပံပညာရှင်။ လူသည် တိရစ္ဆာန်မှ ဆင်းသက်လာသည်ဟူသော အယူအဆကို စတင် ထုတ်ဖော်ခဲ့သူ။ "Origin of Species" စသော ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။ တော်သူနေ၊ မတော်သူသေ သဘောတရားကို ချမှတ်ခဲ့သူ။

နယူတန်

- (၁၆၄၂-၁၇၂၇) ဗြိတိသျှ သင်္ချာဗေဒ ပညာရှင်၊ နက္ခတ္တဗေဒပညာရှင်နှင့် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ မြေကြီး၏ ဆွဲငင်ခြင်း ဥပဒေသကို စတင် တွေ့သူ။ "Principia" စသော ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

- ပါမောက္ခကာနယ်** - နိုဘယ်ဆုရ၊ ဗြိတိသျှသိပ္ပံပညာရှင်၊ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ။ "Marxism and Science" စသည့် ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။
- ဗော်လ်တဲယား** - (၁၆၄၉-၁၇၇၈) ပြင်သစ် စာရေးဆရာ၊ ပြဇာတ် ရေးဆရာနှင့် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ "Candide" စသော ဝတ္ထုများ၊ ကျမ်းများကို ရေးသူ။
- ဘာ့ဂ်ဆန်** - နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ် ပြင်သစ် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ "Time and Free Will" စသော ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။
- မင်ဒယ်လ်** - (၁၈၂၂-၈၄) သြစတြေးလျသိပ္ပံပညာရှင်။ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်လိုက်မှု ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ဖော် ထုတ်ခဲ့သူ။
- ရောဘတ်အိုဝင်** - (၁၇၇၁-၁၈၅၈) ဗြိတိသျှ လူမှု ပြုပြင်ရေး သမား။ မိမိ၏ စက်ရုံ အလုပ်သမားလောက တွင် စိတ်ကူးယဉ် ဆိုရှယ်လစ် လောကလေး တစ်ခုကို တည်ထောင်သူ။ သူ့အား စိတ်ကူးယဉ် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၏ ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ကြ သည်။
- လူကရီးတီးယား** - (၉၈-၅၅ ဘီစီ) လက်တင်ကဗျာဆရာနှင့် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ "De Rerun Natura" စသည့်ကျမ်းများကို ရေးသူ။
- လိုင်စင်ကို** - ဆိုဗီယက် ပါဏဗေဒ ပညာရှင်။ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်သည် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလိုက်၍ ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောတရားကို ထုတ်ဖော် ခဲ့သူ။
- လီနင်** - (၁၈၇၀-၁၉၂၄) ရုရှားလူမျိုး၊ ဘော်လ်ရှီဗစ် ပါတီကို တည်ထောင်သူ။ ဆိုဗီယက်နိုင်ငံကို

တည်ထောင်သူ။ လီနင်ဝါဒကို တည်ထောင်သူ။ ‘အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြင့်ဆုံး ဖြစ်သော နယ်ချဲ့ စနစ်’ စသည့်ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။ မှုက်စံနှင့် အိန်ဂျယ်လ်စ်တို့၏ ဝါဒကို ဆက်လက် ပြန့်ပွားသူ။

သောမတ်စ် အက်ကွီနော့စ် - (၁၂၂၆-၁၂၇၄) အီတလီ ခရစ်ယာန် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ "Summa Contra Centles" စသည့် အဘိဓမ္မာကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

ဟီဂဲလ် - (၁၇၇၀-၁၈၃၁) ဂျာမန် အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။

ဟားဘတ်စပင်ဆာ - (၁၈၂၀-၁၉၀၃) ဗြိတိသျှ အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ ‘အီကော့ နော်မစ်(စ်) ဂျာနယ်’ အယ်ဒီတာ။ "Principles of Ethics" စသည့် ကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

အယ်ပီကျူးရပ်စ် - (၃၄၂-၁ ဘီစီ) ခေါမူလူမျိုး အဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ "On Holiness" စသည့် ကျမ်းများကို ရေးသူ။

အိန်ဂျယ်လ်စ် - (၁၈၂၀-၁၈၉၅) မှုက်စံနှင့်တွဲလျက်။ ကွန်မြူနစ် ကြေညာစာတမ်းနှင့် တခြားကျမ်းများကို ပြုစုသူ။

အာရစ္စတော်တယ်လ် - (၃၈၄-၃၂၂ ဘီစီ) ခေါမအဘိဓမ္မာ ပညာရှင်။ အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် စိတ်ကူးတွေးခေါ်မှု ဖြစ်သည်ဟူသော ပလေတို၏ အယူအဆကို ဆန့်ကျင်သည်။ အရာဝတ္ထုတိုင်း၌ တွေးခေါ်မှုနှင့် အဟုတ်ဖြစ်၊ တကယ်ဖြစ်သော အရာတို့ပေါင်းစပ်ထားသည်ဟု ယူဆသည်။ Organon အစရှိသော ကျမ်းများကို ပြုစုခဲ့သူ။

